

ÅRSREDOVISNING 2024

Kriminalvården

Omslag: Kriminalvården
Tryckning: Kriminalvården Digitaltryck 2024

Beställningsnummer: 4489

Kriminalvården
601 80 Norrköping
Tel: 077-228 08 00
E-post: hk@kriminalvarden.se
Hemsida: www.kriminalvarden.se

Historisk tillväxt utmanar och utvecklar

Kriminalvården planerar för att tredubbla antalet platser de kommande tio åren samt fördubbla antalet medarbetare. Det är en historisk tillväxt i sin omfattning. Samtidigt ser vi en oroande samhällsutveckling med skjutningar, sprängningar och utnyttjandet av barn inom organiserad brottslighet. Genom vårt uppdrag att förebygga återfall i brott bidrar vi till ökad trygghet i samhället.

Under 2024 fortsatte antalet klienter att öka i alla Kriminalvårdens verksamhetsgrenar: häkten, anstalter, frivård och transporter. Vi hanterade situationen genom att öppna fler platser, förtäta ytterligare och rekrytera nya medarbetare. Vi har samtidigt haft stort fokus på att effektivisera och upprätthålla det återfallsförebyggande arbetet.

Vi utökade antalet platser med 1 600 i anstalter och häkten under året. Majoriteten av dessa tillkom genom dubbelbeläggning, men också genom ny- och tillbyggnationer. Två exempel är Kristianstad där ett nytt, stort häkte invigdes och anstalten Kumla där två nya bostadshus öppnades, med full dubbelbeläggning från start. Frivårds- och transportverksamheten utökades också och anpassades för fler klienter.

Vid starten av året var platsbristen mycket utmanande. Under en period på våren befann sig över 250 häktade i arrest och vi gick upp i stabsläge för att hantera situationen. Under

andra delen av året fanns endast undantagsvis häktade i arrester. Den höga beläggningen i häkten försvårade också förutsättningarna att leva upp till lagkraven om isoleringsbrytande åtgärder för barn. Resultatet har inte förbättrats sedan föregående år och fortsatta insatser krävs för att bryta isolering i häkte.

Säkerhetsläget i samtliga verksamhetsgrenar var överlag stabilt, men i delar ansträngt. Platsbristen och kapacitetsutökningen var de främsta orsakerna till detta. Att antalet klienter med koppling till organiserad brottslighet ökade var en annan. Trots det ansträngda läget förekom inga direktrymningar eller fritagningar vid transport.

Den rättspolitiska utvecklingen var under 2024 mycket intensiv. Vi fick ta del av flera viktiga utredningar under året som får påverkan på vår verksamhet framåt. Exempelvis utredningsförslag om hantering av systemet med villkorlig frigivning, skärpta regler om ungdomsovervakning och straffreduktion för unga, samt betänkandet från Trygghetsberedningen som bland annat föreslår utökad tillämpning av intensivövervakning med elektronisk kontroll och ett starkare fokus på återfallsförebyggande arbete.

Under de senaste två åren har antalet anställda ökat med 25 procent. Samtidigt har vi lyckats minska personalomsättningen, vilket är mycket positivt. Att arbeta strukturerat med arbetsmiljöfrågor kommer att vara fortsatt centralt.

Att vi, trots den ansträngda situationen, klarar vårt uppdrag beror på det engagemang och den professionalitet som finns hos alla chefer och medarbetare.

Norrköping 2025-02-17

Martin Holmgren, generaldirektör

Innehåll

Kriminalvården idag	4
Uppdrag	4
Organisation.....	4
Kriminalvårdens klienter	4
Medarbetare.....	4

RESULTATREDOVISNING

Resultatredovisningens utformning	7
Indelning	7
Uppgifter och krav enligt Kriminalvårdens instruktion.....	7
Disposition	8
Resultatindikatorer och andra mått.....	9
Källor	9
Mer statistik om Kriminalvård.....	10
Bedömning i sammandrag.....	11
Förutsättningar	11
Bedömning av verksamhetens resultat	12
1. Ekonomi och styrning	13
Samlad bedömning av ekonomi och styrning.....	13
1.1 Ekonomisk utveckling 2024.....	14
1.2 Avgiftsbelagd verksamhet.....	16
1.3 Utbetalning av statsbidrag.....	18
1.4 Systematisk uppföljning av funktionshinderspolitiken	19
1.5 FoU-verksamheten.....	21
2. Häkte, personutredningar och påföljder	24
Samlad bedömning av arbetet med häkte, personutredningar och påföljder	24
2.1 Häkte	25
2.2 Frivård	28
2.4 Anstalt	38
2.5 Överförande av påföljd	44
3. Verksamhetsinnehåll	48
Samlad bedömning av arbetet med verksamhetsinnehållet.....	48
3.1 Verksamhetsinnehåll i Kriminalvården	49
3.2 Resurser för verksamhetsinnehåll	49
3.3 Verksamhetsinnehåll i häkte	50
3.4 Verkställighetsplanering	53
3.5 Sysselsättning i anstalt.....	56

3.6	Behandlingsprogram	61
3.7	Frigivningsförberedelser	63
4.	Transportverksamhet	66
	Samlad bedömning av transportverksamheten	66
4.1	Kriminalvårdens transportverksamhet	66
4.2	Inrikestransporter	67
4.3	Utrikestransporter	70
5.	Säkerhet	74
	Samlad bedömning av säkerhetsarbetet	74
5.1	Uppföljning av säkerhetsläget	75
5.2	Arbetet med den dynamiska säkerheten	81
6.	Internationell verksamhet	89
	Samlad bedömning av internationell verksamhet	89
6.1	Ekonomi	89
6.2	Utsändarverksamhet	90
6.3	Insatsnära verksamhet	91
6.4	Kvinnor, fred och säkerhet	91
7.	Kompetensförsörjning	93
	Samlad bedömning av kompetensförsörjningen	93
7.1	Genomförandeplan för kompetensförsörjningen	94
7.2	Personalförsörjning	96
7.3	Personalutbildning	99
7.4	Likabehandling	99
7.5	Hållbart arbetsliv	101
7.6	Hälsa och sjukfrånvaro	102
7.7	Personalansvarsnämnden	102

FINANSIELL REDOVISNING

8.	Resultaträkning	104
9.	Balansräkning	105
10.	Anslagsredovisning	107
11.	Finansieringsanalys	108
12.	Tilläggsupplysningar och noter	109
12.1	Redovisnings- och värderingsprinciper	109
12.2	Noter	111
12.3	Ersättningar och andra förmåner 2024	125
12.4	Redovisning av sjukfrånvaro	125
13.	Sammanställning över väsentliga uppgifter	126

INTERN STYRNING OCH KONTROLL

14. Intern styrning och kontroll.....	128
Processen för intern styrning och kontroll	128
Väsentliga risker	128
Korrupsionsförebyggande arbete	128
Årsredovisningens undertecknande	128

TABELLER TILL RESULTATREDOVISNINGEN

15. Tabeller till resultatredovisningen	130
Översikt tabeller	130
15.1 Ekonomi och styrning	132
15.2 Häkte, personutredningar och påföljder	135
15.3 Verksamhetsinnehåll.....	139
15.4 Transportverksamheten	144
15.5 Säkerhet	145
15.6 Internationell verksamhet	147
15.7 Kompetensförsörjning	148

BILAGOR

Bilaga 1: Hänvisningar till återrappporteringskrav och uppdrag i regleringsbrevet.....	153
Bilaga 2: Diagram och tabeller i resultatredovisningen	154

Kriminalvården idag

Kriminalvården är en del av rättsväsendet. Den gemensamma uppgiften för rättsväsendet är att minska brottsligheten och öka människors trygghet i samhället.

Uppdrag

Kriminalvården ansvarar för att verkställa påföljder som domstolarna dömer ut, bedriva häktesverksamhet, utföra transporter av frihetsberövade personer och göra personutredningar i brottmål. Kriminalvårdens verksamhet ska bedrivas på ett säkert, humant och effektivt sätt. Återfall i brott ska förebyggas.

Kriminalvården ska särskilt vidta åtgärder som syftar till att brottslighet under verkställigheten förhindras, narkotikamissbruk bekämpas, innehållet i verkställigheten anpassas efter varje individs behov och frigivningen förbereds.

Organisation

Kriminalvården är indelad i sex geografiska regioner, en nationell transportenhet och ett huvudkontor. Den sista december 2024 hade Kriminalvården 42 häkten, 40 anstalter för män, 6 anstalter för kvinnor, 33 frivårdskontor och 21 transportkontor fördelade över hela Sverige.

Kriminalvårdens klienter

Under 2024 hade Kriminalvården i genomsnitt drygt 7 500 inskrivna i anstalt och nästan 3 500 inskrivna i häkte. Därutöver hade myndigheten ansvar för i genomsnitt drygt 16 200 klienter per dag som avtjänade kriminalvårdspåföljd inom frivården¹. Nästan 121 800 intagna och andra klienter transporterades av Kriminalvårdens nationella transportenhet under 2024. Av dessa transporterades drygt 27 400 klienter åt andra myndigheter, kommuner och regioner samt nästan 3 400 klienter till utlandet.²

Att förebygga återfall är ett av Kriminalvårdens viktigaste uppdrag. Återfall i kriminalvård mäts genom andelen klienter som avtjänat straff inom Kriminalvården och sedan döms till en ny kriminalvårdspåföljd inom tre år. Återfallen har legat på ungefär samma nivå de senaste åren, och var 32 procent enligt den senaste statistiken³.

Medarbetare

Under 2024 var antalet årsarbetskrafter i Kriminalvården 15 931, varav 13 086 arbetade klientnära. Av dessa var 8 737 kriminalvårdare i anstalt, häkte och den nationella transportenheten. 1 408 årsarbetskrafter var frivårdsinspektörer.⁴ Utöver det tillkom chefer, sjukvårdspersonal, programledare i behandlingsverksamheten, lärare inom vuxenutbildningen, produktionsledare inom arbetsdriften, medarbetare med uppgifter inom fastighet, förråd, kök och lokaltvård samt administrativ personal. På huvudkontoret och regionkontoren finns medarbetare i ett flertal befattningar inom bland annat säkerhet, it, hr, fastighet och juridik.

Utöver anställda medarbetare anlitar frivården även så kallade *biträdande övervakare*⁵ som stöd i sitt uppdrag. Vid utgången av 2024 uppgick dessa till 4 814 personer.

¹ Se tabell 15:4 i avsnitt 15.

² Se inledningen till avsnitt 4 *Transportverksamhet*. Observera att en person kan ha transporterats vid mer än ett tillfälle.

³ Kriminalvård och statistik 2023 (KOS), beställningsnr 4460

⁴ Se tabell 15:49-50 i avsnitt 15

⁵ Se vidare avsnitt 2.2 *Frivård*

RESULTATREDOVISNING

Resultatredovisningens utformning

Resultatredovisningen utgår från Kriminalvårdens instruktion⁶, återrapporteringskraven i regleringsbrevet och regeringsuppdrag som ska rapporteras i årsredovisningen. Den omfattar även annan information som Kriminalvården bedömer vara väsentlig för regeringens bedömning av myndighetens resultat och genomförande av verksamheten.

Indelning

Resultatredovisningen omfattar Kriminalvårdens uppdrag samt internationell verksamhet enligt regleringsbrevet för internationell civil krishantering. Kriminalvårdens verksamhet är indelad i verksamhetsgrenarna häkte, anstalt, frivård och transportverksamhet. Denna indelning ligger till grund för Kriminalvårdens fördelning av totala intäkter och kostnader enligt 3 kap. 2 § *förordningen (2000:605) om årsredovisning och budgetunderlag* (FÅB).

De övergripande prestationerna⁷ för grunduppdraget är

- vårddyg i häkte
- vårddyg i anstalt
- frivårdsklienter per dygn
- transporterade klienter.

Dessa prestationer motsvarar det som enligt reglerna i 3 kap. 1 § FÅB benämns ärendeslag, och som Kriminalvården redovisar styckkostnader för. Kriminalvården redovisar även ett prestationsmått i form av styckkostnader för antalet utlandsstationerade medarbetare, räknat i årsarbetskrafter. Kostnader för huvudkontoret och regionkontoren räknas som myndighetens gemensamma kostnader. De gemensamma kostnaderna fördelas på verksamhetsgrenarna häkte, anstalt, frivård, transporter och den utlandsverksamhet som finansieras med biståndsanslaget. I de gemensamma kostnaderna ingår även vissa klientnära uppgifter, som till exempel placering av intagna, beräkning av strafftider och beslut

om internationell straffverkställighet, samt Kriminalvårdens interna utbildningsorganisation.

Uppgifter och krav enligt Kriminalvårdens instruktion

I Kriminalvårdens instruktion framgår följande grunduppgifter:

- Kriminalvården ansvarar för att verkställa utdömda påföljder, bedriva häktesverksamhet och utföra personutredningar i brottmål. (1 §)

I Kriminalvårdens instruktion finns ett antal krav, uppgifter och befogenheter. Följande krav är grundläggande för återredovisningen i resultatredovisningen:

- Verksamheten ska bedrivas på ett säkert, humant och effektivt sätt och återfall i brott ska förebyggas (2 §).
- Särskilda åtgärder ska vidtas som syftar till att brottslighet under verkställigheten förhindras, narkotikamissbruk bekämpas, innehållet i verkställigheten anpassas efter varje individs behov, och frigivningen förbereds (2 §).
- Transporter ska verkställas åt andra myndigheter (3 §).
- Säkerheten ska vara väl anpassad till verksamhetens behov (6 §).
- Antalet häktes- och anstaltsplatser ska fort-löpande anpassas till behovet (7 §).

Instruktionens tredje paragraf innehåller krav på Kriminalvården att delta i två myndighetsgemensamma arbeten. Det ena handlar om den grova

⁶ Förordning (2023:797) med instruktion för Kriminalvården.

⁷ Med prestationer avses, enligt Ekonomistyrningsverket, antingen de tjänster och produkter som lämnar myndigheten, slutprestationer, eller det arbete som utförs inom myndigheten, delprestationer.

RESULTATREDOVISNING

och organiserade brottsligheten och det andra om att möjliggöra ett särskilt snabbförfarande i brottmål. Deltagandekravet kan innebära återrapportering i resultatredovisningen om någon särskild utveckling skett under året som bedöms vara väsentlig för regeringens bedömning.

Kriminalvårdens instruktion tar även upp att Kriminalvården är beredskapsmyndighet (4 §). Uppdraget kan innebära återrapportering i resultatredovisningen om någon särskild utveckling skett under året som bedöms vara väsentlig för regeringens bedömning.

Av 5 § följer att Kriminalvården får bedriva forskning av betydelse för verksamheten. Det kan innebära återrapportering i resultatredovisningen om någon särskild utveckling skett under året som bedöms vara väsentlig för regeringens bedömning. Vidare får Kriminalvården bidra till internationell civil krishantering inom sin profession vilket redovisas enligt regleringsbrevet för biståndsanslaget.

Kriminalvården ska tillämpa ett jämställdhetsperspektiv när myndigheten utför sina uppgifter (9 §). Det kan innebära återrapportering i resultatredovisningen om någon särskild utveckling skett under året som bedöms vara väsentlig för regeringens bedömning.

Det ska finnas en personalansvarsnämnd (PAN) vid myndigheten (14§). Antal avgjorda ärenden i PAN redovisas i kompetensförsörjningsavsnittet.

Övriga krav och befogenheter innebär normalt inte någon återrapportering i resultatredovisningen.

Disposition

För att ge en samlad bild av Kriminalvårdens utveckling och resultat följer inte resultatredovisningens disposition helt indelningen i verksamhetsgrenar. Textdelen i resultatredovisningen är istället indelad i sju avsnitt. Avsnitt 1 handlar om ekonomi och styrning, och innehåller redovisning enligt 3 kap. 2 § FÅB.

RESULTATREDOVISNINGENS UTFORMNING

Avsnitt 2 och 3 behandlar häkte, frivård och anstalt där avsnitt 2 fokuserar på arbetet med att verkställa utdömda påföljder, bedriva häktesverksamhet och utföra personutredningar, främst enligt 1 och 2 §§ i Kriminalvårdens instruktion. Avsnittet är indelat i häkte, frivård och anstalt samt ett avsnitt om överförande av påföljd.

Avsnitt 3 fokuserar på arbetet med att förebygga återfall i brott enligt 2 § i Kriminalvårdens instruktion. Avsnittet har bytt namn till ”Verksamhetsinnehåll” från tidigare ”Verkställighetsinnehåll”, för att även omfatta innehållet i häktesverksamheten. Därmed har avsnitten om isoleringsbrytande åtgärder och insatser i häkte flyttats från avsnitt 2 till avsnitt 3. Avsnittets disposition följer processen från häkte och verkställighetsplanering till frigivningsförberedelser, samt insatser som genomförs i frivård.

Avsnitt 4 behandlar transportverksamheten, inklusive de transporter som överlämnas av andra myndigheter enligt 3 § i Kriminalvårdens instruktion. Avsnitt 5 är en fördjupning i säkerhetsarbetet och redovisar hur myndigheten bedriver verksamheten på ett säkert sätt enligt 2 § i Kriminalvårdens instruktion, samt hur säkerheten anpassas till behoven enligt 6 §.

Avsnitt 6 redovisar den internationella verksamheten enligt regleringsbrevet för biståndsanslaget och avsnitt 7 behandlar kompetensförsörjningen enligt 3 kap. 3 § FÅB.

Den finansiella redovisningen omfattar avsnitt 8–13. Avsnitt 14 handlar om intern styrning och kontroll och innehåller årsredovisningens undertecknande. Avsnitt 15 är tabellunderlag till resultatredovisningen.

Bilaga 1 till årsredovisningen innehåller hänvisningar till var i resultatredovisningen som återrapporteringskraven i regleringsbrevet redovisas.

Bilaga 2 är en sammanställning av alla diagram och tabeller i avsnitten 1–7.

Resultatindikatorer och andra mått

Utöver Kriminalvårdens prestationer redovisas verksamhetens utveckling med hjälp av resultatindikatorer och andra mått. Mått som säger något om resultatet i förhållande till mål och krav benämns resultatindikatorer, enligt reglerna om resultatredovisning i *förordningen (2000: 605) om årsredovisning och budgetunderlag*. Övriga mått redovisas för att beskriva utvecklingen inom ett område.

I tabeller och diagram visas resultatet för tre år som standard. Visas färre år anges en förklaring till detta. I de fall diagrammen syftar till att visa ett längre tidsperspektiv är tio år standard.

Följande förändringar har gjorts jämfört med tidigare årsredovisningar:

Borttagna mått:

- Måttet *Sökt IÖV*⁸ har tagits bort, eftersom klienten inte längre behöver söka verkställighet med IÖV själv. Måttet är därför irrelevant. Se avsnitt 2.2 *Frivård*.
- Beläggning och kostnadsutveckling för skyddsplatser redovisas inte längre. Fokus ligger istället på säkerhetsplatserna, som numera är möjliga att särskiljas i kostnadsredovisningen. Se avsnitt 2.3 *Anstalt*.
- *Uppskjuten villkorlig frigivning, antal unika intagna i anstalt* har tagits bort och ersatts av *Andel uppskjuten villkorlig frigivning och genomsnittligt antal dagar per intagen*. Se avsnitt 2.3 *Anstalt*.
- Måttet *andel klienter som avgår med fastställd VSP* redovisas inte längre. Sedan några år tillbaka får i princip alla klienter en VSP, och måttet är därför irrelevant. Se avsnitt 3.4 *Verkställighetsplanering*.

Nya mått:

- *Antal klienter som påbörjat IÖV*, tabell 2:9 och 15:18. Måttet kompletterar *Målgrupp för IÖV* och *Antal klienter som fullföljt IÖV* för att ge en bättre bild av verksamhetens utveckling.
- *Andel uppskjuten villkorlig frigivning och genomsnittligt antal dagar per intagen*, tabell 2:15 och 15:23.

Förändrade mått

- *Andel personalavgångar*, tabell 7:3 och 15:52. Avgångarna beräknas nu i förhållande till medelantalet anställda under året. I förra årsredovisningen räknades de i förhållande till antalet anställda vid årets början. Ändringen är genomförd då myndighetens kraftiga expansion gav en missvisande siffra som inte beaktade alla medarbetare som rekryterats under året. Ändringen medför även en ökad jämförbarhet med andra myndigheter. Se avsnitt 7.2. *Personalförsörjning*.

Jämförelser med annan statistik

Statistiken i årsredovisningen är i många fall preliminär, och kan därför skilja sig från statistik i andra publikationer från Kriminalvården. Det gäller främst statistik som tas ur det klientadministrativa systemet KVR. KOS (se nedan) presenterar slutlig statistik, främst ur KVR. Skillnader mellan slutlig och preliminär statistik beror på registervård och att datauttagen görs vid olika tidpunkter. Skillnaderna är så pass små att de inte påverkar analyser och bedömningar i årsredovisningen.

Källor

Under diagram och tabeller görs hänvisningar till följande källor:

- Unit4ERP, *Enterprise Resource Planning*, levereras av Unit4 – ekonomiadministrativt system
- Heroma – personaladministrativt system
- KVR, *KriminalVårdsRegistret* – klientadministrativt system

⁸ Intensivövervakning med elektronisk kontroll

RESULTATREDOVISNING

- Kriminalvårdens platsplaneringsverktyg – Excelbaserat system för planering av platser i häkte och anstalt
- Platina – dokumenthanteringssystem
- ProCapita – utbildningsadministrativt system, gällde till hösten 2023
- Adela – nytt utbildningssystem från hösten 2023
- Lift – transportplaneringssystem som gällde för utrikestransporter fram till mitten av maj 2024
- TPS – Kriminalvårdens nya transportplaneringssystem, gäller för nationella transportenhetens inrikestransporter samt

RESULTATREDOVISNINGENS UTFORMNING

för utrikestransporter från mitten av maj 2024

- ISAP – incidentrapporteringssystem

Mer statistik om Kriminalvård

Publikationen Kriminalvård och statistik (KOS) publiceras på senvåren varje år och ger en övergripande, beskrivande och aktuell bild av Kriminalvårdens verksamhet i anstalt, häkte och frivård. Där presenteras mer statistik än vad som återfinns i årsredovisningen, och i längre tids-serier, tillsammans med enkla analyser. På Kriminalvårdens hemsida www.kriminalvarden.se finns en digital version av den senaste KOS.

Bedömning i sammandrag

Nedan presenteras Kriminalvårdens bedömning av verksamhetens resultat för 2024 i sammandrag. I början av varje avsnitt i resultatredovisningen finns en mer fördjupad bedömning av respektive område.

Kriminalvårdens situation under 2024 var fortsatt mycket ansträngd. Antalet frivårdsklienter fortsatte att öka, och beläggningen i anstalt och häkte ökade ännu mer än under föregående år. För att klara detta förtätade myndigheten sina lokaler ytterligare genom fler beredskapsplatser. Samtidigt fortsatte arbetet med planen för att utöka platskapaciteten genom ny- och ombyggnationer. Det ansträngda läget gjorde det svårt att upprätthålla kvaliteten i verksamhetens samtliga delar. Överlag kunde ändå åtgärder genomföras för att klara av uppdraget. Förutsättningarna varierade i olika delar av landet, men generellt bedömer Kriminalvården att verksamheten kunde bedrivas på en acceptabel nivå, trots mycket små marginaler. Till det bör tilläggas att många företeelser som inte skulle ha varit tänkbara för några år sedan accepteras idag för att klara det höga antalet klienter. Exempel är den utbredda förekomsten av dubbelbeläggningar och ett medvetet ökat risktagande i placeringar av intagna.

Förutsättningar

Ekonomi

Kriminalvården bedömer att det ekonomiska läget var gynnsamt. Bedömningen grundar sig på att det vid utgången av året fanns ett anslags-sparande, medan anslagskrediten användes vid ingången. Den positiva utvecklingen berodde på anslagstillskott under året kombinerat med lägre kostnader än tidigare beräknat. Anledningen till de lägre kostnaderna var att platser kunde öppnas utan en utökad bemanning tack vare tidigare resursförstärkningar inom anstalt- och häktesverksamheten. Myndighetens pågående arbete med att se över bemanningstätheten bidrog också till sänkta kostnader.

Kriminalvården bedömer att utvecklingen av vårddygnskostnaden för häkte och anstalt var

förhållandevis positiv. Visserligen fortsatte den att öka, men inte i lika stor utsträckning som tidigare. Det berodde främst på ett minskat personalbehov och minskad andel personalavgångar. Dygnskostnaderna för frivårdsklienter ökade mer än tidigare, på grund av fortsatta personalökningar för att möta de senaste årens lagändringar. Även kostnaderna per transporterad klient ökade, främst inrikes. Det berodde till största delen på personalökningar för att möta planerade utökningar.

Kompetensförsörjning

Kriminalvården bedömer att kompetensförsörjningen kunde säkerställas i något högre utsträckning under 2024 jämfört med 2023. Bedömningen baserar sig främst på att andelen personalavgångar och sjukfrånvaron sjönk något och fler sökte till de lediga tjänsterna. Anledningarna bedöms vara flera, bland annat en svag arbetsmarknad samt genomförda insatser som exempelvis lönesatsningar. Kompetensförsörjningsläget bedöms dock fortfarande ha varit ansträngt, särskilt på vissa orter.

Den snabba personaltillväxten innebar ett ökat behov av grundutbildning, och en ny utbildningsstruktur infördes för att möta detta. Det var dock fortfarande svårt att få deltagare till alla utbildningsplatser på grund av svårigheten att avvara personal.

Analys genomfördes i syfte att få mer likvärdiga och effektiva organisationer inom anstalt och häkte och på det sättet hantera kapacitetsutökningen med en bättre bemanningseffektivitet.

Säkerhet

Kriminalvården bedömer att säkerhetsläget upprätthölls och överlag var stabilt men i delar ansträngt. För att säkerställa säkerheten arbetade myndigheten som tidigare med lägesbilder, och

hade ett nära samarbete mellan organisatoriska nivåer. Det gör att säkerheten bedöms, likt föregående år, ha varit väl anpassad till verksamhetens behov och att säkerhetsarbetet fortsatt fungerade tillfredsställande.

Orsakerna till det ansträngda säkerhetsläget var främst platsbristen och kapacitetsutökningen. En anledning var också fler klienter med koppling till organiserad brottslighet. Förtätningar och dubbelbeläggningar innebar att svårigheterna att skilja intagna åt ökade. Det bidrog bland annat till fler incidenter med hot och våld i anstalt och häkte. Det stora antalet nyanställda medarbetare som ännu inte hunnit bli trygga i sin yrkesroll inverkade negativt på bassäkerheten. Rapporteringen av otillåten påverkan fortsatte att öka inom både häkte, anstalt och frivård.

För att skapa utrymme i de högre säkerhetsklasserna ökade placeringen av intagna i säkerhetsklass 3, vilket innebar ett ökat medvetet risktagande.

Bedömning av verksamhetens resultat

Kriminalvården bedömer att antalet häktes- och anstaltsplatser trots stora ansträngningar fortfarande inte kunde anpassas till behovet i tillräcklig utsträckning. Bedömningen grundar sig bland annat på att det var platsbrist i de högre säkerhetsklasserna och för vissa klientkategorier. Det innebar att ett flertal intagna verkställde sin påföljd i häkte. En annan konsekvens av platsbristen var att ett stort antal häktade under årets första halva blev kvar i arresten. Beläggningssituationen innebar påfrestningar för både arbetsmiljö, säkerhet och verksamhetsinnehåll. Kriminalvården ser med oro på den fortsatta utvecklingen av platssituationen i häkten och anstalter de närmaste åren, och bedömer att ytterligare förtätningar, i avvaktan på nybyggnation, kommer bli allt svårare att genomföra.

Kriminalvården bedömer att frivårdens förmåga att utföra sitt uppdrag på ett tillfredsställande sätt i stort upprätthölls under 2024. Bedömningen stödjer sig bland annat på förbättrade

resultat avseende kontaktfrekvens med övervakade och en ökad prioritering enligt riskprincipen. Personutredningarna hade en fortsatt god kvalitet. Vidare togs kontraktvårdspåföljderna omhand på ett tillfredsställande sätt och fler klienter i ungdomsövervakning hanterades jämfört med tidigare år. Andelen kontroller med Kriminalvårdens egen personal ökade för de som verkställde fängelse via intensivövervakning med elektronisk kontroll. Arbetet med påföljden samhällstjänst kunde fortfarande inte prioriteras, och behöver alltjämt utvecklas.

Kriminalvården bedömer att transportverksamheten fortsatt fungerade tillfredsställande. Servicenivåerna låg på en fortsatt hög eller ökande nivå.

Kriminalvården bedömer att förmågan att lyckas i det återfallsförebyggande arbetet kunde bibehållas på samma nivå som 2023, vilket bedöms som tillfredsställande. Bedömningen baseras på att några områden förbättrades något medan några försämrades. Effektivare arbetssätt och metoder bidrog till att nivån kunde upprätthållas trots en fortsatt lokalbrist, omsättning på personal och ökning av antal klienter.

De områden som visade positiv utveckling var verkställighetsplanering (VSP), behandlingsprogram och frigivningsförberedelser. Fler klienter fick VSP i tid, och andelen som genomgick behandlingsprogram respektive frigavs med särskilda utslussningsåtgärder ökade.

Trots att det var högt prioriterat visade arbetet med isoleringsbrytande åtgärder i häkte fortfarande inte ett helt tillfredsställande resultat, även om det skedde en viss förbättring. Sysselsättningsgraden på anstalt nådde inte upp till önskad nivå, och utvecklingen var negativ. Det berodde till stor del på att lokalutrymmet inte ökade i takt med antalet intagna.

Sammantaget bedömer Kriminalvården att nivån på både återfallsförebyggande arbete och övrigt verksamhetsinnehåll var stabilt. Myndighetens ansträngda läge utmanar dock förmågan till ett kvalitativt återfallsförebyggande verksamhetsinnehåll.

1. Ekonomi och styrning

Kriminalvården finansieras huvudsakligen genom tre olika anslag. Huvuddelen finansieras via kriminalvårdsanslaget inom utgiftsområde 4 *Rättsväsendet*. Kriminalvårdens transporter av Migrationsverkets klienter finansieras via utgiftsområde 8 *Migration*. Slutligen deltar Kriminalvården i freds- och säkerhetsfrämjande samt konfliktförebyggande verksamhet internationellt med finansiering via utgiftsområde 7 *Bistånd*.

Samlad bedömning av ekonomi och styrning

Kriminalvården bedömer det ekonomiska läget som gynnsamt under 2024, och att utvecklingen av dygnskostnaden var förhållandevis positiv, eftersom de senaste årens ökning var något lägre än tidigare för flera verksamhetsgrenar.

Vid ingången av 2024 använde Kriminalvården en del av anslagskrediten. Det berodde på att kostnaderna inom framför allt häktes- och anstaltsverksamheten ökade mer än vad som tidigare bedömts på grund av det kritiska beläggningläget under 2023. Beläggningen ökade ännu mer under 2024, men anslagstillskott under året i kombination med lägre kostnader än tidigare beräknat innebar ett anslagssparande vid utgången av året. Den ekonomiska situationen var därför bättre vid årsslutet än tidigare bedömt.

Under året tog Kriminalvården fram ytterligare 1 100 beredskapsplatser, enligt plan. Dock öppnade platserna senare än planerat, vilket bidrog till lägre kostnader jämfört med tidigare bedömning. Beredskapsplatserna kunde också i många fall öppnas utan att öka bemanningen. Det berodde bland annat på att tidigare resursförstärkningar inom anstalt- och häktesverksamheten bidrog till att öppnandet av ytterligare platser kunde ske utan en utökad bemanning.

Även om kostnaderna blev lägre än vad som tidigare bedömts fortsatte vårddygnskostnaderna att öka för häktes- och anstaltsverksamheten. Ökningen var dock lägre än 2023, trots satsningar på löne- och arbetsvillkor. Det berodde på det lägre rekryteringsbehovet avseende beredskapsplatser, se ovan, och på en viss effekt av myndighetens pågående arbete med att se

över bemanningstätheten. I häkte hade vårddygnskostnaden varit på samma nivå som föregående år om det inte hade varit för ökade kostnader för häktade i arresten. Eftersom intagna i arrest inte räknas in i medelantalet intagna innebär det en högre vårddygnskostnad. Se vidare under *Kostnadsutveckling* i avsnitt 2.1 *Häkte* respektive 2.3 *Anstalt*.

Dygnskostnaden för frivård ökade i större utsträckning än tidigare, vilket framför allt berodde på en fortsatt rekrytering för att anpassa verksamheten till de senaste årens lagändringar. Dessutom behövde fler frivårdsklienter fortsatt mer omfattande återfallsförebyggande insatser än tidigare, vilket ökade resursbehovet per klient. Se vidare under *Kostnadsutveckling* i avsnitt 2.2 *Frivård*. Även inom transportverksamheten ökade kostnaderna per transporterad klient, men i något lägre omfattning än 2023. Ökningen berodde främst på tidig rekrytering för att hinna utbilda personal inför förväntade klientökningar samt ökade transportkostnader. Se vidare i avsnitt 4 *Transportverksamhet*.

För att kunna anpassa antalet platser efter behovet behöver Kriminalvården fortsätta att kraftigt utöka sin kapacitet och räknar därför med betydande kostnadsökningar kommande år för att kunna fullfölja planerade åtgärder. Att planera för högre anslagsutnyttjande än de nivåer som riksdagen beslutat innebär dock en finansiell risktagning under kommande år, men det bedöms som nödvändigt för att möta den fortsatt betydande klientökningen. Alternativet, att anpassa planeringen utifrån anslagsnivåerna skulle innebära en uppenbar risk för att myndigheten inte klarar sitt uppdrag.

1.1 Ekonomisk utveckling 2024

Kostnadsutveckling

Kriminalvårdens totala kostnader var knappt 18,1 miljarder kronor 2024. Det var en ökning med drygt 20 procent, eller drygt 3 miljarder kronor, jämfört med 2023.

Tabell 1:1 Totala kostnader, organisatorisk indelning, tkr			
	2022	2023	2024
Häkte	2 674 048	3 248 014	3 725 186
Anstalt	5 748 706	6 909 512	8 386 920
Frivård	1 278 761	1 545 598	1 951 542
Transport- verksamhet	814 840	1 015 017	1 236 803
Bistånd	33 053	36 272	26 857
Gemen- samma kostnader*	1 876 374	2 264 946	2 741 103
Totalt	12 425 782	15 019 358	18 068 410

Källa: Unit4ERP.

*Huvudkontoret och regionkontoren, se även avsnittet "Resultatredovisningens utformning" ovan.

Kostnaderna ökade i hela myndigheten som en följd av att antalet intagna i häkte och anstalt samt antalet klienter inom frivården ökade ytterligare. Den största delen av kostnadsökningen bestod av personalkostnader. Det berodde främst på att antalet årsarbetskrafter ökade med 1 844, se avsnitt 7.1 *Personalförsörjning*, motsvarande cirka 1 144 miljoner kronor. Det berodde även på löneökningar, som ökade med cirka 492 miljoner kronor inräknat sociala avgifter. Beloppet inkluderar den lönesatsning på bland annat kriminalvårdare och frivårdsinspektörer som gjordes under våren 2024. Under 2023 tecknade Kriminalvården ett nytt arbetstids- och ersättningsavtal, som gav en helårseffekt 2024 motsvarande en ökning med cirka 150 miljoner kronor inräknat sociala avgifter. Vidare ökade pensionskostnaderna med cirka 140 miljoner kronor, till stor del som en följd av ett nytt pensionsavtal från den 1 januari 2024. Se även not 4 till resultaträkningen i avsnitt 12.2 *Noter*.

Förutom resursförstärkningar inom häkte, anstalt och frivård krävdes ökade resurser till

huvudkontoret och regionkontoren för att fortsätta den långsiktiga kapacitetsutbyggnaden och hantera den omfattande rekryteringen. Andelen gemensamma kostnader av de totala kostnaderna var drygt 15 procent, vilket var på samma nivå som föregående år.

Totalt 463 fasta platser öppnades i anstalt och häkte under året vilket innebar att lokalkostnaderna ökade med cirka 429 miljoner kronor, framför allt i form av ökade hyreskostnader. Delar av kostnadsökningen var även en helårseffekt av de platser som öppnades under 2023. Dessutom bidrog uppräknningen av befintliga hyresavtal till högre hyreskostnader. Kriminalvården kunde frigöra anstaltsplatser genom att intensifiera arbetet med att placera klienter i särskilda utslussningsåtgärder, se vidare avsnitt 3.7 *Frigivningsförberedelser*. Det innebar ökade kostnader för familjehem, behandlingshem och halv-växshus motsvarande cirka 163 miljoner kronor. Beläggningsläget var trots det ansträngt, och bristen på häktesplatser innebar att ett flertal häktade fick stanna kvar i arresten. Se avsnitt 2.1 *Häkte – Beläggning och platsutnyttjande*. Kostnaden för häktade i arresten ökade med cirka 71 miljoner kronor jämfört med föregående år. Se även not 5 och 6 till resultaträkningen i avsnitt 12.2 *Noter*.

Ökade investeringsvolymerna de senaste åren, som en följd av myndighetens kapacitetsutökning, innebar att kostnaderna för avskrivningar ökade med cirka 172 miljoner kronor. Kapacitetsutökningen innebar också ökade kostnader för byggekonsulter, motsvarande cirka 145 miljoner kronor. Se även not 6 och 8 till resultaträkningen i avsnitt 12.2 *Noter*.

Därutöver innebar fler intagna att de klientrelaterade kostnaderna ökade. Exempelvis ökade livsmedelskostnader samt tand- och läkevårdsmaterial med cirka 60 miljoner kronor. Se även not 6 till resultaträkningen i avsnitt 12.2 *Noter*.

Däremot minskade kostnaderna inom arbetsdriften, och i kombination med att intäkterna inte minskade i samma utsträckning ökade

täckningsgraden något. Se vidare avsnitt 1.2
Avgiftsbelagd verksamhet.

Följande tabell visar totala intäkter och kostnader fördelade på respektive verksamhetsgren.

Tabell 1:2 Intäkter och kostnader per verksamhetsgren, tkr			
	2022	2023	2024
Häkte			
Intäkter av anslag	3 043 742	3 721 658	4 281 047
Övriga intäkter	67 728	47 534	62 202
Kostnader	3 111 470	3 769 192	4 343 249
Anstalt			
Intäkter av anslag	6 567 439	7 997 482	9 750 095
Övriga intäkter	230 605	184 823	184 701
Kostnader	6 798 044	8 177 945	9 927 451
Verksamhetsutfall	-	4 360	7 345
Frivård			
Intäkter av anslag	1 515 473	1 832 183	2 314 950
Övriga intäkter	8 653	2 582	6 264
Kostnader	1 524 127	1 834 765	2 321 215
Transportverksamhet			
Intäkter av anslag	934 089	1 163 092	1 389 558
Övriga intäkter	21 269	34 592	56 581
Kostnader	955 358	1 197 684	1 446 139
TOTALT VERKSAMHETSGRENAR			
Intäkter av anslag	12 060 743	14 714 415	17 735 651
Övriga intäkter	328 255	269 531	309 747
Kostnader	12 388 998	14 979 586	18 038 053
Internationell civil krishantering			
Intäkter av anslag	36 765	39 753	30 347
Övriga intäkter	19	19	9
Kostnader	36 784	39 772	30 357
TOTALT KRIMINALVÅRDEN			
Intäkter av anslag*	12 097 508	14 754 168	17 765 999
Övriga intäkter	328 274	269 550	309 756
Kostnader	12 425 782	15 019 358	18 068 410
Verksamhetsutfall	-	4 360	7 345

Källa: Unit4ERP. Kostnaderna inkluderar myndighetsinterna transaktioner. Siffrorna för häkte, anstalt, frivård, transportverksamhet och internationell civil krishantering inkluderar gemensamma kostnader för huvudkontoret och regionkontoren.

*Skillnaden mellan intäkter av anslag i denna tabell och utgifterna enligt anslagsredovisningen i avsnitt 10 är medel som erhållits från statens budget för finansiering av bidrag, samt redovisad semesterlöneskuld enligt undantagsregeln.

Kostnadsutvecklingen för respektive verksamhet beskrivs närmare i avsnitten 2.1-2.3 för häkte, frivård och anstalt, avsnitt 4 för transport

verksamheten och avsnitt 6 för internationell civil krishantering.

Anslagsutveckling

Tabell 1:3 Utgifter per anslag, mnkr			
	2022	2023	2024
Anslag			
Kriminalvården:			
Tilldelat anslag	12 363	14 133	17 800
Utgifter	11 940	14 550	17 571
Anslag			
Biståndsverksamhet:			
Tilldelat anslag	40	40	34
Utgifter	37	40	30
Anslag Utresor för avvisade och utvisade:			
Tilldelat anslag	262	262	262
Utgifter	168	221	238
Totala utgifter	12 144	14 811	17 840

Källa: Unit4ERP. Se även avsnitt 10 Anslagsredovisning.

För 2024 anvisades 17 800 miljoner kronor till Kriminalvårdens förvaltningsanslag. Utfallet blev lägre än anslaget, vilket medförde ett anslags-sparande vid utgången av 2024 motsvarande 125 miljoner kronor eller 0,7 procent av totalt tilldelat anslag. Vid ingången av året nyttjades 104 miljoner kronor av anslagskrediten, och myndigheten hade således vid utgången av 2024 en bättre ekonomisk situation jämfört med ingången. Till stor del berodde detta på att beredskapsplatser öppnade senare än beräknat

och att öppningen av platserna inte krävde rekrytering i samma utsträckning som planerat, se vidare under *Kostnadsutveckling*, under avsnitt 2.1 *Häkte* respektive 2.3 *Anstalt*.

Anslagsutnyttjandet för biståndsverksamheten blev cirka fyra miljoner kronor lägre än de 34 miljoner kronor som anvisades för 2024, vilket var lägre än föregående år. Det berodde på förseningar i utsändandet av personal till UNODC⁹ och JCSC¹⁰. Se även avsnitt 6 *Internationell verksamhet*.

Utfallet för anslaget *Utresor för avvisade och utvisade* blev högre än föregående år, men lägre än de 262 miljoner kronor som anvisades för 2024. Se vidare avsnitt 4.3 *Utrikestransporter*.

1.2 Avgiftsbelagd verksamhet

Avgiftsbelagd verksamhet där intäkterna disponeras

I Kriminalvårdens regleringsbrev för 2024 fanns följande beräknade budget för avgiftsbelagd verksamhet där intäkterna disponeras:

Tabell 1:4 Beräknad budget för avgiftsbelagd verksamhet där intäkterna disponeras, tkr						
Verksamhet	+/- t.o.m. 2022	+/-2023	Intäkter 2024	Kostnader 2024	+/- 2024	+/- utgång 2024
Arbetsdrift	0	0	170 000	170 000	0	0
Praktisk arbetsträning	0	0	14 000	0	14 000	14 000
Måltider	0	0	14 000	14 000	0	0
Summa	0	0	198 000	184 000	14 000	14 000

Källa: Kriminalvårdens regleringsbrev 2024.

⁹ FN:s organ mot brott och narkotika

¹⁰ Justice and Corrections Standing Capacity

Utfallet var följande:

Tabell 1:5

Utfall 2024 avgiftsbelagd verksamhet med bestämt ekonomiskt mål där intäkterna disponeras, tkr

Verksamhet	Externa intäkter	Intäkter anslag och bidrag	Totala intäkter	Avgiftsfinansierade kostnader	Kostnader anslag och bidrag	Totala kostnader	Årets kapitalförändring
Arbetsdrift	123 357*	116 261	239 618	116 133	116 261	232 395	7 224
Måltider	19 973	0	0	19 852	0	0	121
Summa	143 331	116 261	239 618	135 986	116 261	232 395	7 345

Källa: Unit4ERP.
*Arbetsdriftens externa avgiftsintäkter uppgår 118 523 tkr enligt not 1 till resultaträkningen i avsnitt 12.2 Noter. Externa intäkter i tabellen ovan inkluderar även bidrag (4 617 tkr) och övriga intäkter (345 tkr). Posten har även justerats för bidragsfinansierad verksamhet (-128 tkr).

Det ekonomiska målet för arbetsdriften är att direkta kostnader till 50 procent ska täckas av avgiftsintäkterna, det vill säga arbetsdriftens externa intäkter. I budgeten tas därför endast 50 procent av beräknade kostnader upp. Resterande direkta kostnader finansieras av Kriminalvårdsanslaget. Kriminalvårdens arbetsdrift har såväl intern som extern försäljning, men täckningsgraden beräknas endast utifrån externa intäkter och kostnader. Täckningsgraden ökade något och var 53 procent för 2024.

Tabell 1:6

Arbetsdriftens täckningsgrad (bestämt ekonomiskt mål), tkr

	2022	2023	2024
Intäkter	168 059	132 954	123 357
Kostnader	298 235	256 974	232 395
Täckningsgrad	56%	52%	53%

Källa: Unit4ERP

Avmattningen av ekonomin påverkade arbetsdriften fortsatt och intäkterna minskade ytterligare under 2024, bland annat till följd av lägre orderingång och förlorade kunder men också som en följd av myndigheten prioriterade tillverkning av inredning till bostadsrum. Intäkterna minskade med drygt sju procent, och blev lägre än beräknad budget enligt regleringsbrevet (se tabell 1:4 – 6 ovan). Försäljningen minskade fortsatt inom träindustri, men även inom tvätt, grafik och tryckeri, samt natur och miljö. Kostnaderna minskade med knappt tio procent.

Som nämns ovan beräknas täckningsgraden utifrån extern försäljning. Intern produktion utgör dock en betydande del av arbetsdriftens verksamhet och de intagnas sysselsättning. Som

väntat fortsatte den interna försäljningen att öka kraftigt under 2024. Den interna intäktsökningen blev 37 procent jämfört med försäljningen föregående år. Anledningen var en fortsatt ökad produktion av inredningar till bostadsrum för att kunna öppna fler platser (se vidare under *Beläggning och platsutnyttjande* i avsnitt 2.1 *Häkte*, respektive avsnitt 2.3 *Anstalt*) samt en utökad intern tvätteriverksamhet.

Intäkterna för den praktiska arbetsträningen ökade något jämfört med föregående år, men blev fortsatt lägre än budgeten enligt regleringsbrevet.

Tabell 1:7

Praktisk arbetsträning (obestämt ekonomiskt mål) där intäkterna disponeras, tkr

	2022	2023	2024
Intäkter	11 085	8 802	8 944

Källa: Unit4ERP

Det förklaras av avmattningen i ekonomin., vilket även var en av förklaringarna för arbetsdriften. Myndigheten uppnådde emellertid fortsatt det ekonomiska målet, eftersom avgifterna delfinansierade verksamheten.

Övriga inkomster

Tabell 1:8

Budgetuppföljning övriga inkomster, tkr

	2023	2024	Enligt reglerings- brev 2024
Övriga inkomster som disponeras	60 560*	52 076	110 250
Övriga inkomster som inte disponeras	3 337	3 603	3 200

Källa: Kriminalvårdens regleringsbrev 2024 och Unit4ERP.

*Siffran har justerats med intäkter för andra ersättningar som tidigare inte tagits med, men som nu ingår.

Övriga inkomster som disponeras minskade ytterligare under 2024 och var fortsatt på en låg nivå, som en följd av att Kriminalvården under 2023 började arbeta direkt med Frontex och inte via Polisen som tidigare. Övriga inkomster som inte

disponeras är avgifter för elektronisk övervakning. Klienterna betalar avgiften till Kriminalvården som vidarebefordrar den till Brottsoffermyndigheten.

1.3 Utbetalning av statsbidrag

Statsbidrag kan sökas av ideella organisationer som arbetar för att främja klienters återanpassning i samhället. Det kan handla om stödjande insatser genom besöksverksamhet på anstalt eller i häkte, men även insatser som riktar sig till klienter inom frivården.

Under 2024 förmedlade Kriminalvården 30 miljoner kronor i statsbidrag till ideella organisationer, enligt aktuell ram i regleringsbrevet.

Tabell 1:9

Organisationer som tagit emot statsbidrag, kr

	2022	2023	2024
Attention	250 000	262 500	0
Barn och ungdom med förälder/familjemedlem i fängelse (BUFFF)	3 000 000	3 317 077	3 900 000
Flamman Socialt förebyggande centrum	0	1 887 000	2 500 000
Stiftelsen Fryshuset	3 500 000	4 000 000	4 500 000
Frälsningsarmén	700 000	788 000	850 000
Göteborgs Räddningsmission/Solrosen	520 000	600 000	993 000
Insamlingsstiftelsen Ankaret	600 000	1 039 840	1 400 000
Rikskris	300 000	700 000	770 000
Process Kedjan	1 615 000	1 775 000	1 900 000
Riksförbundet för sexuell upplysning (RFSU)	1 800 000	1 800 000	1 964 000
Riksförbundet frivilliga samhällsarbetare (RFS)	3 335 000	3 000 000	3 500 000
Riksskådebanan	1 000 000	1 100 000	2 000 000
Svenska Röda Korset	1 900 000	2 195 000	2 628 000
Somalilands-förening i Malmö	300 000	345 000	300 000
Sveriges kristna råd (SKR)	330 000	380 000	420 000
Riksföreningen Sveriges Stadsmissioner	600 000	290 000	1 045 000
Studieförbundet Bilda			800 000
Kvinnojouren i Lund			530 000
Vägen Ut!	250 000	0	0
Totalt utbetalat	20 000 000	23 479 417	30 000 000
Återbetalningar*	0	-727 458	-784 073
Totalt utfall	20 000 000	22 751 959	29 215 927

Källa: Unit4ERP.

*Återbetalningar av tidigare utbetalat bidrag som inte har utnyttjats.

Det fanns ett fortsatt ökat intresse att bidra till Kriminalvårdens arbete, och för 2024

motsvarade mottagna ansökningar knappt 45 miljoner kronor.

1.4 Systematisk uppföljning av funktionshinderspolitiken

UPPDRAGSREDOVISNING:

Kriminalvården ska, enligt regleringsbrevet för 2024, redovisa uppdraget *Systematisk uppföljning av funktionshinderspolitiken 2021 – 2031*¹¹.

Det nationella målet för funktionshinderspolitiken är att "*med FN:s konvention om rättigheter för personer med funktionsnedsättning som utgångspunkt, uppnå jämlikhet i levnadsvillkor och full delaktighet för personer med funktionsnedsättning i ett samhälle med mångfald som grund*". Målet ska bidra till ökad jämställdhet och till att barnrättsperspektivet ska beaktas.

Kriminalvårdens pressade situation påverkar förmågan att genomföra åtgärder inom det funktionshinderspolitiska området. Istället för en generell ansats fokuserar myndighetens handlingsplan för 2024–2027 därför på att prioritera ett avgränsat antal insatser för att säkerställa genomförandet. Handlingsplanen beslutades under hösten 2024 och innehåller kunskaps- och höjande insatser om neuropsykiatriska funktionsnedsättningar, tillgänglighetsanpassad externwebb samt att en översyn av beslutsmallar ska påbörjas och i förekommande fall tillgänglighetsanpassas.

Som ett led i uppföljning av funktionshinderspolitiken deltog Kriminalvården under året med frågor i enkäten till undersökningspanelen *Rinkraft*¹², som består av respondenter med olika funktionsnedsättningar. Även om få hade haft kontakt med Kriminalvården svarade cirka 60–70 procent av dessa att de hade ganska eller mycket positiva erfarenheter av myndigheten. Denna grupp var ganska eller mycket nöjd med bemötandet och hade aldrig känt sig diskriminerad i kontakt med Kriminalvården. De var också ganska eller mycket nöjda med tillgängligheten. 21 procent av respondenterna upplevde

sig diskriminerade i kontakt med Kriminalvården.

Utfört arbete kopplat till målet och funktionshinderspolitikens fyra områden

Område 1, Principen om universell utformning

Enligt förordning (2014:135)¹³ innebär principen om universell utformning att myndigheterna särskilt ska verka för att deras lokaler, verksamhet och information är tillgängliga för personer med funktionsnedsättning. I detta arbete ska konventionen om rättigheter för personer med funktionsnedsättning vara vägledande.

Vid nybyggnation använder Kriminalvården så kallade typhus, som följer Boverkets standard om tillgänglighet. Under 2024 uppfördes nya typhus i häktet Helsingborg Berga samt på anstalterna Kumla, Rödjan, Skogome och Sörbyn. Även de så kallade modulhusen följer normalt Boverkets standard. I de fall dessa har tillfälliga bygglov kan avsteg begäras från tillgänglighetsanpassning. Inga nya modulhus byggdes under 2024. Samtlig nybyggnation för administration och besöksverksamhet uppförs enligt regler för tillgänglighet. Kriminalvården bedömer att det ur ett nationellt perspektiv i dagsläget går att erbjuda tillgänglighetsanpassade lokaler för intagna med särskilda behov. Under året öppnades även sex psykiatriska omvårdnadsplatser på kvinnoanstalten Sagsjön.

Den kraftigt utökade dubbelbeläggningen innebär negativa konsekvenser för tillgängligheten. I slutet av 2024 bodde cirka 60 procent av alla intagna i anstalt i dubbelrum. I häkte var andelen 45 procent. Många av dessa rum har våningssäng, vilket innebär att många intagna sov i en överslaf. Andelen intagna i dubbelrum är ständigt ökande. Allt fler intagna måste ta sig upp och ner från en våningssäng vilket inte är enkelt om man har någon form av fysisk

¹¹ S2021/06595

¹² Myndigheten för delaktighets undersökningspanel

¹³ Förordning (2014:135)¹³ om ändring i förordningen (2001:526) om de statliga myndigheternas ansvar för genomförande av handikappolitiken

funktionsnedsättning. Ett mindre antal intagna tar sig fram på normalavdelningar med hjälp av rullstol eller rullator. Även om de sover i under-slaf så blir det trångt i rummet och i de allmänna utrymmena.

Område 2, Befintliga brister i tillgängligheten

Med tillgängliga lokaler menas att personer med funktionsnedsättning ska kunna ta del av den verksamhet som bedrivs i lokalerna. Med tillgänglig information menas att personer med funktionsnedsättning ska kunna kommunicera med myndigheten och ta del av information.

I 2024 års enkät från Myndigheten för delaktighet fick Kriminalvården 26 av 43 poäng vilket var ett något bättre resultat året innan då resultatet var 22 av 42 poäng. Kriminalvården svarade nej på frågan om rutiner för att inventera brister i tillgängligheten i de lokaler där myndigheten bedriver verksamhet. Året innan besvarades den med ja, men det omvärderades eftersom det inte fanns skriftliga rutiner och vägledande dokument. Däremot finns numera rutiner för att beslut som fattas i individärenden och övergripande beslut är tillgängligt utformade. Två frågor om krisberedskap hade tillkommit. Kriminalvården hade inte någon målsättning, riktlinje eller strategiskt beslut om funktionshinders- och tillgänglighetsarbete inom området krisberedskap och civilt försvar. Myndigheten hade inte heller rutiner eller arbetssätt för att säkerställa att information kan nå personer med funktionsnedsättning i händelse av kris eller krig.

Under 2024 åtgärdades några identifierade brister i tillgänglighet i myndighetens arbetslokaler, i interna arbets- och kommunikationsplattformar samt på den externa webbplatsen. Kriminalvårdens externwebb behöver dock revideras för att anpassas till de krav på tillgänglighet som gäller enligt lag. Insatserna för tillgänglighetsanpassad externwebb och klientbeslut bedöms bidra till universell utformning och motverka brister i tillgängligheten. Därutöver togs en anvisning fram om installation av maskindrivna dörrar, som innehåller tillgänglighetsperspektivet.

Arbetet som påbörjades 2023 med att skapa en kunskapsplattform för tillgänglighet inom it har tillfälligt prioriterats ned. Däremot arbetade Kriminalvården under 2024 med att ta fram en basnivå för digital tillgänglighet, i form av ett antal krav som ska uppnås i interna, egenutvecklade it-system.

Område 3, Individuella stöd och lösningar för individens självständighet

Enligt Kriminalvårdens instruktion ska myndigheten särskilt vidta åtgärder som syftar till att innehållet i verkställigheten anpassas efter varje individs behov. Det innebär att stöd och lösningar för individens självständighet kan sägas ingå i Kriminalvårdens grundläggande uppdrag, och inkluderar personer med funktionsnedsättning.

Kriminalvården arbetade enligt myndighetens uppdrag med att för varje klient utreda risken för återfall, kartlägga behov och utreda klientens mottaglighet för insatser. I det arbetet beaktas även funktionsnedsättningar. I övrigt skedde ingen särskild utveckling inom detta område under 2024.

Område 4, Förebygga och motverka diskriminering

Funktionshinderperspektivet ska integreras i myndighetens planering och processer samt beaktas inför beslut. Det kallas *tillgänglig verksamhet* och innefattar bland annat personal- och arbetsmiljöarbete samt upphandling.

För att få underlag till uppföljning av eventuellt upplevd diskriminering i kontakt med kriminalvården, deltog myndigheten med frågor i enkäten till panelen *Rivkraft* (se ovan). 21 procent av respondenterna upplevde sig diskriminerade i kontakt med Kriminalvården. Som ett led i att motverka diskriminering finns i den nya handlingsplanen kunskapshöjande insatser om neuropsykiatriska funktionsnedsättningar. Tillgänglighet ingår också i viss utsträckning i det systematiska arbetsmiljöarbetet.

Ökad jämställdhet och barnrättsperspektivet

Det funktionshinderspolitiska målet att bidra till ökad jämställdhet handlar om att uppmärksamma och jämna ut skillnader i levnadsvillkor mellan flickor och pojkar och mellan kvinnor och män med funktionsnedsättning.

Det funktionshinderspolitiska målet att beakta barnperspektivet handlar om att uppmärksamma och förbättra situationen för barn med funktionsnedsättning. I Kriminalvården kan det handla om att prioritera barn som är klienter.

Antalet barn i häkte ökade och samtidigt pågick förberedelser för att ta emot barn i anstalt. Inom frivården ökade antalet barn med påföljden ungdomsövervakning. Arbetet med barnrättsperspektivet fortsatte därför att ses över för att säkerställa att arbete med rättigheter för barn som är klienter sker strategiskt. Sedan flera år tillbaka pågår också löpande arbete med barnrättsperspektiv för barn som är anhöriga till Kriminalvårdens klienter. Under 2024 togs en broschyr fram som ges ut vid inskrivningen och som riktar sig till intagna som har syskon eller barn på utsidan. Den innehåller bland annat en sida att riva av och skriva första brevet hem på.

En ny mall för barnkonsekvensanalys¹⁴ togs fram, som ska testas och spridas under 2025. Barnkonsekvensanalys kommer att genomföras löpande i arbetet med att förbereda inrättandet av barn- och ungdomsavdelningar på anstalt, i samband med inriktningsbeslut i olika frågor. En viktig aspekt i detta är att tillvarata flickors rättigheter och även att förbereda för barn som har fysiska, intellektuella och kognitiva funktionsnedsättningar.

Under året lanserades en ny webbutbildning i barnrätt samt en utbildning i bemötande av barn och unga. Utbildningarna ska bidra till att tydliggöra allas ansvar att uppfylla barnets

rättigheter samt att öka kunskapen om barns behov och utveckling för ett bättre bemötande. Därutöver lanserades en informationsbroschyr som stöd till medarbetare. Informationen kan användas i samtal med intagna som har barn eller minderåriga syskon om hur barn kan påverkas av att en anhörig frihetsberövas.

Arbetet fortsatte med att erbjuda barn i häkte minst fyra timmars isoleringsbrytande åtgärder dagligen, se vidare under *Isoleringsbrytande åtgärder* i avsnitt 3.3 *Verksamhetsinnehåll i häkte*.

Bidrag till FN:s Agenda 2030

Kriminalvårdens arbete med tillgänglighet bidrar till flera mål i Agenda 2030, men med tonvikt på mål 10 – minskad ojämlikhet.

Kriminalvården fortsatte att delta på möten med det strategiska generaldirektörsrådet för funktionshinderspolitiken, samt med tjänstemannanätverket. Därutöver medverkade myndigheten i ett samråd mellan funktionsrättsrörelsen och myndigheter i rättsväsendet, som anordnades av Åklagarmyndigheten.

1.5 FoU-verksamheten

ÅTERRAPPORTERINGSKRAV: Enligt regleringsbrevet för 2024 ska Kriminalvården redovisa vilka åtgärder som vidtagits för att säkerställa att det inom myndighetens FoU-verksamhet finns nödvändiga rutiner för en kvalitativ, effektiv och ändamålsenlig forskningsverksamhet.

Kvalitet

Kriminalvårdens FoU-verksamhet (FoU) har utvecklat en organisation och arbetsprocess för att säkerställa att myndigheten bedriver verksamhetsrelevant forskning av hög kvalitet. FoU-enheten består av en interdisciplinär forskargrupp där majoriteten av medarbetarna är disputerade. FoU:s styrgrupp ansvarar för inriktning och kvalitetssäkring. Styrgruppen består av tre

¹⁴ En barnkonsekvensanalys är en förhandsanalys av vilka konsekvenser ett kommande beslut kan få för de barn som berörs. Det handlar även om hur rättigheter ska

värnas och uppfyllas, samt om myndigheten behöver vidta särskilda åtgärder.

forskningsledare och en enhetschef, samtliga disputerade.

Kriminalvårdens vetenskapliga råd bidrar till att myndighetens forskningsarbete håller en hög vetenskaplig kvalitet. Rådet består av tio docenter och professorer och utses för en mandatperiod om tre år. En forskningsledare och en vetenskaplig rådgivare knyts till varje forskningsprojekt.

Projektplaner och rapportutkast kvalitetsgranskas av FoU:s styrgrupp och en vetenskaplig rådgivare. Sakkunniga och berörda chefer bedömer relevans och praktisk genomförbarhet. De senaste åren har de rättsliga förutsättningarna för att bedriva forskning i myndigheten klargjorts och förbättrats. Alla projekt som hanterar personuppgifter etikprövas och bedöms internt av en jurist och ett dataskyddsombud.

För att ytterligare säkerställa att myndighetens forskning håller god internationell klass publicerar FoU sina forskningsstudier i internationella vetenskapliga tidskrifter, utöver i sin egen rapportserie. Under 2019–2024 publicerades artiklar i följande tidskrifter: *Criminal Justice and Behaviour*, *Terrorism and Political Violence*, *the Prison Journal*, *Conflict, Security & Development*, *Third World Quarterly* och *Nordic Journal of Criminology*.

Lärdomar från varje projekt beskrivs i en slutrapport och sammanställs årligen. FoU har också pågående formella forskningssamarbeten med doktorander.

Effektivitet

FoU-verksamheten säkerställer effektivitet genom en prioriteringsordning för nystartade projekt. Ordningen lägger stor vikt vid genomförbarhet, att forskningen möter ett uttalat aktuellt behov i verksamheten som inte kan tillgodoses på annat sätt samt att den kommer till nytta. Alla projektplaner förankras internt inom myndigheten innan beslut tas att starta ett projekt. FoU-enheten samordnar all forskning som bedrivs i myndigheten, bedriver löpande omvärldsbevakning och samordning med bland annat Brottsförebyggande rådet för att undvika att närliggande studier startas. Studier genomförs för att svara på frågor som övriga forskarsamhället inte ställer, till exempel om förändringar i

klientpopulationen eller effektiviteten av specifika insatser.

FoU-enheten samverkar internt inom Kriminalvården för att forskningsresultaten ska användas i praktiken. Till varje projekt knyts en referensgrupp med representanter från verksamheten och andra slutanvändare, som löpande får information om projektet och bidrar med sin kompetens. Forskningsresultaten sprids via rapporter, nyhetsnotiser och webinarier. Kunskapen sprids också externt på föreläsningar för studenter och genom konferenser. Vartannat år anordnar FoU en nationell forskningskonferens för Kriminalvårdens anställda.

I december 2024 bedrev eller samordnade Kriminalvården nio forskningsprojekt. Kostnaden för myndighetens FoU-verksamhet var knappt elva miljoner kronor under 2024, vilket motsvarar 0,06 procent av utgifterna på förvaltningsanslaget.

Ändamålsenlighet

FoU har tagit fram en forskningsstrategi för hela myndigheten utifrån interna och externa synpunkter och behov. Fyra huvudsakliga forskningsområden har identifierats som särskilt prioriterade för att bidra till Kriminalvårdens vision och målbild: kunskap om kriminalvårds-klienter över tid, den klientnära verksamhetens innehåll och utfall, samhällsfaktorer av betydelse för en effektiv kriminalvårdsverksamhet och digital utveckling av betydelse för ett verksamhetsinnehåll med kvalitet.

Kriminalvårdens riktlinjer för FoU beskriver hur forskning prioriteras: relevans, hur viktig frågan är, genomförbarhet och kontinuitet. Utöver den forskning som bedrivs av Kriminalvården samordnar FoU-enheten även forskning som bedrivs av externa aktörer. Av riktlinjerna framgår att en skriftlig överenskommelse mellan FoU och externa forskare är en förutsättning för datainsamling i Kriminalvården.

FoU-enheten arbetar med kortanalyser och avgränsade kunskapssammanställningar för att sprida kunskap om aktuella teman snabbare inom myndigheten. Dessa fungerar som komplement till längre forskningsrapporter.

2. Häkte, personutredningar och påföljder

I det här avsnittet redovisas verksamhetens resultat för Kriminalvårdens uppdrag enligt 1 § i Kriminalvårdens instruktion, det vill säga att verkställa utdömda påföljder, bedriva häktesverksamhet och utföra personutredningar i brottmål. Avsnittet redovisar även resultat i förhållande till kraven i 2 § i instruktionen i den mån påföljden som sådan bidrar till att förebygga återfall i brott.

Samlad bedömning av arbetet med häkte, personutredningar och påföljder

Genom ny- och ombyggnation, men framförallt genom förtätning, ökade Kriminalvården under 2024 sin förmåga att ta emot häktade och intagna. Samtidigt kunde inte tillräckligt många anstaltsplatser erbjudas i de högre säkerhetsklasserna, samt för vissa enskilda klientkategorier. Detta medförde att det fortsatt var många intagna som verkställde hela eller delar av påföljden i häkte. Det innebär i sin tur en brist på häktesplatser vilket medförde att ett flertal häktade fick stanna kvar i arresten. Utifrån detta bedömer myndigheten att antalet platser trots stora ansträngningar fortsatt inte kunde anpassas till behovet i tillräcklig utsträckning.

Eftersom lämpliga platser inte kunde erbjudas alla häktade och intagna bedömer Kriminalvården att förmågan att utföra uppdraget inte var tillfredsställande inom häktes- och anstaltsverksamheten. Den stora kapacitetsutökningen bedöms vidare ha lett till påfrestningar för myndigheten i form av lokal- och platsbrist samt en obalans mellan ny och erfaren personal. Sammantaget bedöms detta ha medfört en negativ påverkan på såväl arbetsmiljö och säkerhet som verksamhetsinnehåll.

Kriminalvården ser med oro på den fortsatta utvecklingen av beläggningssituationen. Ökningen av antalet häktade och intagna i anstalt förväntas under kommande år bli ännu högre än tidigare. Hittills har platsutökningen till stora delar skett genom förtätningar i form av dubbelbeläggning. Ytterligare förtätningar blir dock allt svårare att genomföra, både på grund av fysiska begränsningar och till följd av de

negativa konsekvenser som ytterligare förtätning kan innebära.

Kriminalvården bedömer att frivårdens förmåga att utföra sitt uppdrag på ett tillfredsställande sätt i stort upprätthölls under året. Bemanningsnivåerna började stabiliseras. Samtidigt innebär obalansen mellan erfaren och ny personal, i kombination med fler klienter och behov av prioriteringar, fortsatta utmaningar. Det påverkade frivårdens förmåga att genomföra uppdraget enligt regelverk och riktlinjer.

Kriminalvården bedömer att det fortsatt finns ett behov av att utveckla och effektivisera arbetet med påföljden samhällstjänst. Frivården behövde under året prioritera frigörande av anstaltsplatser och återfallsförebyggande insatser. Utvecklingen av samhällstjänstarbetet har därmed fått stå tillbaka. Utvecklingen av övervakningen bedöms som positiv eftersom kontaktfrekvensen ökade. Ökningen var särskilt stor bland klienter med högre risk för återfall i brottslighet, i enlighet med riskprincipen. Ett arbete kvarstår dock för att uppnå en tillfredsställande nivå. Kvaliteten i personutredningarna bedöms ha bibehållits under året eftersom medverkandegraden ökade något jämfört med 2023. Myndigheten bedömer vidare att förmågan att verkställa IÖV bibehölls, även om antalet verkställigheter ännu inte bedöms uppnå en helt tillfredsställande nivå. Samtidigt bedöms kvaliteten på kontroller av IÖV ha ökat.

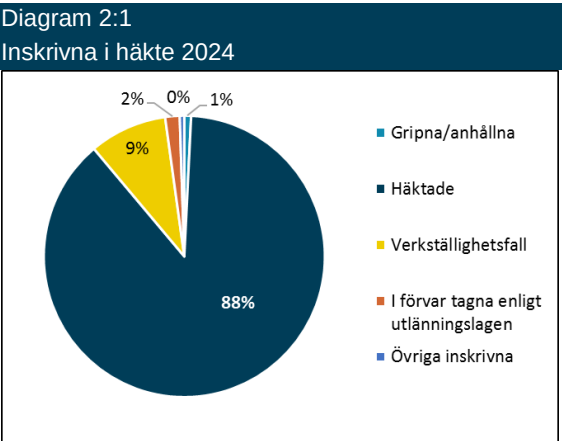
Förmågan att verkställa kontraktsvårdspåföljder bedöms ha upprätthållits i tillräcklig utsträckning. Det gäller även för ungdomsövervakningen, eftersom fler klienter kunde hanteras och arbetet med fotboja med GPS-teknik utökades.

2.1 Häkte

Kriminalvårdens uppdrag enligt instruktionen (1 §):
Kriminalvården ansvarar för att [...] bedriva
häktesverksamhet [...]

I häkte finns i huvudsak häktade personer som är misstänkta för brott men som ännu inte har fått sitt ärende slutligt prövat av domstol. Det finns även andra kategorier av intagna i häkte. Den näst största kategorin är verkställighetsfall. Verkställighetsfall är intagna som har börjat avtjäna fängelsepåföljden och som väntar på placering i anstalt, eller intagna som övernattar under en längre transport. Andra kategorier intagna i häkte är framför allt gripna eller anhållna, samt personer som är tagna i förvar enligt utlänningslagen.

Så här fördelar sig kategorierna av intagna i häkte:

Källa: KVR. Andelarna bygger på antal inskrivna i häkte i genomsnitt under året.

Beläggning och platsutnyttjande

Kriminalvårdens uppdrag enligt instruktionen (7 §):
...Antalet häktes- och anstaltsplatser ska fortlöpande
anpassas till behovet.

Resultatindikator: beläggningsgrad¹⁵

Medelbeläggningen i häkte ökade med 384 intagna, eller 13 procent under 2024. Beläggningsgraden var mycket hög under första

halvåret, för att sedan sjunka under det andra. Snittet var 97 procent för hela 2024.

Tabell 2:1
Beläggningsgrad häkte

	2022	2023	2024
Platser i genomsnitt*	2 622	2 876	3 335
Medelbeläggning	2 527	2 852	3 236
Beläggningsgrad	96%	99%	97%
Tillgängliga fasta platser i genomsnitt	2 355	2 520	2 722
Beläggningsgrad fasta platser	107%	113%	119%

Källa: KVR och Kriminalvårdens platsplaneringsverktyg. Se även tabell 15:1 i avsnitt 15.

*Tillgängliga platser i genomsnitt, inklusive tillfälliga platser¹⁶ och beredskapsplatser.

De senaste årens ökning av inflödet till häkte fortsatte under 2024. Tillsammans med en fortsatt ökning av genomsnittliga häktetider ledde det till ett ökat behov av häktesplatser. Platsbristen i anstalt medförde även att antalet intagna som verkställde i häkte fortsatt låg på en hög nivå, se under *Verkställighetsfall* nedan.

Det ökade inflödet kan delvis förklaras av lagändringen *Skärpta straff för brott i kriminella nätverk*¹⁷ som trädde i kraft 1 juli 2023. Lagändringen innebär bland annat att häktning förutsätts för fall som kan ge minst ett år och sex månader fängelse, mot tidigare två år.

Häktningstiderna låg i snitt på 98 dagar, jämfört med 91 dagar under 2023, vilket motsvarar cirka 210 fler belagda platser per dag. Mediantiden fortsatte också att öka vilket tyder på en generell uppgång och inte enbart på att några få intagna hade mycket långa häktningstider.

Procentuellt ökade både inflöde och häktetider fortfarande mer för kvinnor än för män, men kvinnor är en relativt liten grupp vilket gör att förändringar kan bero på slumpen.

För att möta det växande behovet genomförde Kriminalvården både ny- och ombyggnationer

¹⁵ Se tabell 15:1 i avsnitt 15

¹⁶ Avser andra typer av rum än bostadsrum och uppfyller som regel inte samma standard som en fast plats.

¹⁷ Tillfälliga platser är öppnade under en begränsad tidsperiod.

¹⁷ Prop. 2022/23:53

samt förtätningar av befintliga lokaler. Ytterligare 193 fasta häktesplatser öppnades. Beläggningen ökade dock mer och 384 ytterligare beredskapsplatser togs fram för att klara platsbristen. Borträknat beredskapsplatserna var beläggningsgraden 119 procent.

Trots dessa åtgärder gjorde platsbristen att ett flertal häktade fick stanna kvar i arresten, vilket innebar att Rättegångsbalkens krav på att den som häktas utan dröjsmål ska föras till häkte inte kunde uppfyllas. Det gällde även i stor utsträckning förvarstagna som inte kunde beredas annan plats. I inledningen av året var beläggningen mycket hög, och cirka 120 häktade var tvungna att stanna kvar i arrest. Situationen eskalerade fram till april, då över 250 häktade befann sig i arrest. Därefter började tillströmningen av intagna avta, samtidigt som platskapaciteten i både häkten och anstalter utökades med sammanlagt över 700 nya platser under perioden mars till maj. Vid midsommar fanns inga häktade kvar i arrest. Efter en minskad beläggning under sommaren ökade beläggningen till samma nivå igen under hösten, dock utan att arrestplatser behövde tas i anspråk i lika hög utsträckning. Justitiekanslern (JK) avslog under året ett skadeståndsanspråk från en häktad som satt kvar i polisarrest i tre dagar. Den häktade menade att hans rättigheter, såsom utomhusvistelse och möjlighet att duscha, inte tillgodosetts. JK fann att personens rättigheter inte kränkts på ett sätt som ger rätt till skadestånd.

Sammantaget klarade Kriminalvården inte till fullo av beläggningssläget i häkte under 2024, utan hade betydande svårigheter. Det krävdes allt mer för att få fram nya platser, och möjligheten att förtäta ytterligare blev mer och mer begränsad.

Den höga beläggningen påverkade verksamheten på flera sätt. Det mest påtagliga var begränsningarna i lokalutrymmena, vilket gjorde det svårare att expandera och utveckla verksamhetsinnehållet. Det var en balansgång mellan att

erbjuda exempelvis isoleringsbrytande åtgärder och att hantera den fysiska platsbristen, se vidare avsnitt 3.3 *Verksamhetsinnehåll i häkte*. Vidare påverkades medarbetarnas möjlighet att möta de intagnas behov dels av deras egen arbetsbelastning, dels av den ökade komplexiteten i att hantera en trängre och mer belastad häktasmiljö.

Sammanfattningsvis utgjorde den höga beläggningen och dubbelbeläggningen en betydande utmaning för både personal och intagna. Förbättringarna inom isoleringsbrytande åtgärder var glädjande, se vidare avsnitt 3.3 *Verksamhetsinnehåll i häkte*, men tog också resurser från andra uppgifter. Det fanns fortfarande betydande svårigheter med att upprätthålla en trygg och stödjande miljö. Verksamheten tvingades ständigt till kompromisser mellan att säkra de intagnas mest grundläggande behov och att sträva mot långsiktiga förbättringar, allt under en press av begränsade resurser och hög arbetsbelastning.

Verkställighetsfall

I häkte finns ett antal så kallade verkställighetsfall, det vill säga personer som har dömts och börjat verkställa påföljden men ännu inte placerats på anstalt. Tiden i häkte ska vara så kort som möjlig från påbörjad verkställighet till inskrivning i anstalt. Enligt strafftidslagen¹⁸ får tiden i häkte inte vara längre än nödvändig, och inte längre än sju dagar efter påbörjad verkställighet. Om det finns särskilda skäl får tiden som längst vara 30 dagar.

Andelen intagna som skrevs in i anstalt inom sju dagar efter påbörjad verkställighet i häkte minskade igen, till 43 procent jämfört med 46 procent för 2023. Andelen intagna som skrevs in i anstalt inom 30 dagar efter påbörjad verkställighet låg på 83 procent, vilket var samma nivå som under 2023. Andelen inskrivna inom sju dagar minskade även för kvinnor, från 57 procent 2023 till 30 procent 2024, samtidigt som andelen som skrevs in inom 30 dagar minskade från 98 till 78 procent¹⁹.

¹⁸ Strafftidslag (2018:1251)

¹⁹ Se tabell 15:10 i avsnitt 15

Resultatet är inte tillfredsställande och beror till största delen på att det fanns färre platser som var tillgängliga omedelbart, eller inom tidsramen. Antalet verkställighetsfall minskade visserligen under året, men låg fortsatt på en hög nivå – i genomsnitt 310, jämfört med 323 under 2023.

Vid varje fall där tidsramen på sju dagar överträds och särskilda skäl saknas upprättas en incidentrapport. Även under 2024 var anledningen i regel att plats på anstalt med lämplig säkerhetsnivå inte kunde anvisas inom tidsramen. För att förbättra situationen är det därför fortfarande fler platser i anstalt som krävs.

Kostnadsutveckling

Kostnaderna för häktesverksamheten ökade med 574 miljoner kronor under 2024

Tabell 2:2			
Prestationsmått: Vårddygnskostnad häkte			
	2022	2023	2024
Vårddygn	950 637	1 080 569*	1 219 100
Totala kostnader, tkr	3 111 470	3 769 192	4 343 249
Vårddygns-kostnad, kr	3 273	3 488	3 563
Procentuell förändring:			
Vårddygn	9%	14%	13%
Totala kostnader	12%	21%	15%
Vårddygns-kostnad	3%	7%	2%

Källa: KVR och Unit4ERP.
Se vidare tabell 1:2 i avsnitt 1 och 15:6 i avsnitt 15.
* Antalet har justerats jämfört med årsredovisning 2023 p.g.a. registervård.

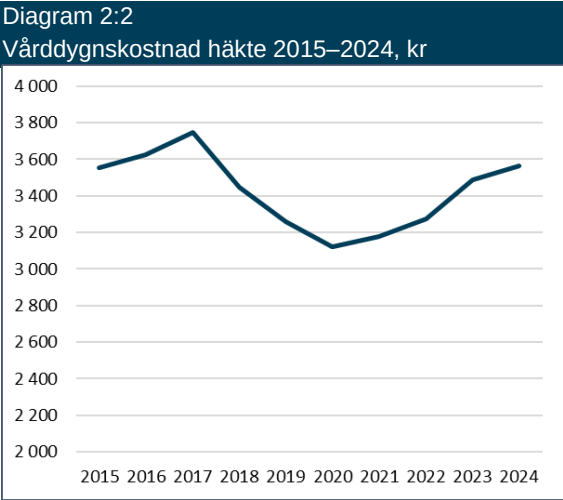
Kostnaderna ökade mer än antalet vårddygn, vilket innebar att kostnaden per vårddygn fortsatte att öka. Det ökade antalet häktade som stannade kvar i arresten, framför allt under första halvåret, förklarar den ökade vårddygnskostnaden. Detta framför allt eftersom ett dygn i arrest inte inkluderas i antalet vårddygn. Polisen debiterade också mer för ett dygn i arrest än vad ett dygn i häkte kostade. Om vårddygnen skulle ha inkluderats och Polisen hade debiterat samma för ett vårddygn i arrest som ett vårddygn i häkte

hade vårddygnskostnaden varit knappt 3 500 kronor och på ungefär samma nivå som 2023.

En förklaring till att vårddygnskostnaden, bortsett från påverkan av häktade i arrest, inte ökade i samma utsträckning som föregående år var ökad dubbelbeläggning i befintliga lokaler. Det innebar fler vårddygn, utan ökade hyreskostnader, vilket hade en begränsande effekt på vårddygnskostnaden. Se avsnitt 2.1 *Häkte – Beläggning och platsutnyttjande*.

Ökningen begränsades också av att ytterligare beredskapsplatser kunde tas i bruk utan att rekrytering behövde ske i samma utsträckning som planerat. Det berodde delvis på att resursförstärkningar under föregående år kunde användas mer effektivt under året, delvis på myndighetens pågående arbete med att se över bemanningstätheten. Även en minskad andel personalavgångar, som innebar ett lägre rekryteringsbehov och därmed också ett lägre utbildningsbehov begränsade ökningen i vårddygnskostnad. Helårseffekten av ett nytt villkorsavtal under 2023 samt de lönesatsningar som gjordes under våren 2024 motverkades av ovanstående, och fick därför ingen större påverkan på vårddygnskostnaden.

Kapacitetsutökningen innebar i slutänden en ökning med 205 årsarbetskrafter i häktesverksamheten, se avsnitt 7.1 *Personalförsörjning*.

Källa: Kriminalvårdens årsredovisningar från och med 2017.

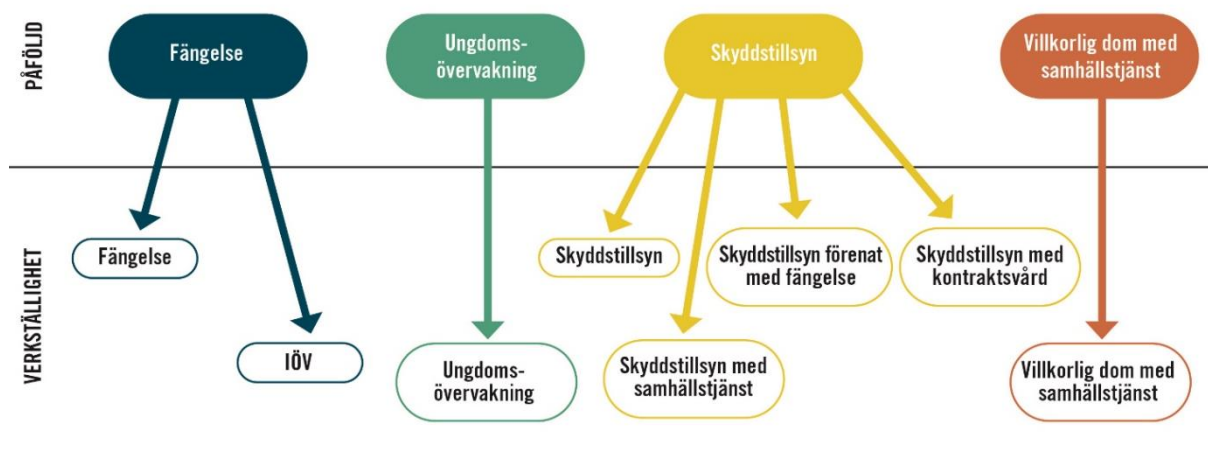
Även om ökningen av vårddygnskostnaden var lägre än föregående år så var dygnskostnaden på

en högre nivå än i början av den senaste tioårsperioden. Ökningen jämfört med 2020, som var den lägsta nivån under den perioden, förklaras av lönesatsningar och ändringar i villkorsavtal, ökade hyreskostnader, ökad inflationstakt samt personalförstärkningar för att upprätthålla säkerhet och omvårdnad.

Som beskrivs ovan var det som höll tillbaka ökningen under 2024 den ökade dubbelbeläggningen, en något lägre bemanningstäthet och en minskad andel personalavgångar. Avmattningen skulle ha varit tydligare om det inte vore för kostnadsökningarna på grund av att intagna blev kvar i arresten.

2.2 Frivård

Bild: Påföljder och verkställigheter

Kriminalvårdens uppdrag enligt instruktionen (1 §): Kriminalvården ansvarar för att verkställa utdömda påföljder, [...] och utföra personutredningar i brottmål.

Med frivård menas kriminalvård som äger rum ute i samhället. Frivården ansvarar för alla verkställigheter utom fängelse. Det innebär att frivårdspersonalen arbetar med ungdomsövervakning, övervakning vid skyddstillsyn och efter villkorlig frigivning, skyddstillsyn med så kallad kontraktsvård, skyddstillsyn respektive villkorlig dom med samhällstjänst och intensivövervakning med elektronisk kontroll (IÖV). Elektronisk övervakning kan under vissa förutsättningar användas för de flesta verkställigheter som frivården ansvarar för. Frivården ansvarar även för utredning och verkställandet av de särskilda utslussningsåtgärderna utökad frigång och halvvägshus, se avsnitt 3.7 under *Särskilda utslussningsåtgärder*.

Utöver arbetet med påföljderna genomför frivården personutredningar i brottmål på begäran av domstol, åklagare eller förundersökningsledare.

Under 2024 fortsatte antalet frivårdsklienter att öka. Orsaken var sannolikt både fler och strängare domslut samt en ökad tendens att döma till frivårdspåföljder. Det ökade antalet intagna i anstalt innebar också fler villkorligt frigivna med övervakning, vilket har stor påverkan på frivårdens arbetsbelastning. Frivårdens verksamhet påverkades även av Kriminalvårdens fortsatta satsning på att öka antalet intagna som frigges genom särskilda utslussningsåtgärder, se vidare avsnitt 3.7 *Frigivningsförberedelser*.

Ökningen av antalet klienter innebar ett fortsatt ökat behov av personal, utbildningsplatser till grundutbildningen, lokaler, platser i halvvägshus, teknisk utrustning i form av fotbojor och samverkan med övriga samhället.

Kontaktfrekvensen ökade jämfört med föregående år, vilket var positivt. Det fanns dock fortfarande utmaningar med en ökad obalans mellan erfarna och nya medarbetare. I kombination med fler klienter, som i viss mån även var mer resurskrävande, hade medarbetarna svårt att

upprätthålla kontakten med klienterna helt i enlighet med riskprinciperna²⁰. Insatser för att upprätthålla och utveckla kvaliteten i frivårdens arbete fortsatte att genomföras löpande där det fanns behov. Det ansträngda läget i myndigheten försämrade dock förutsättningarna för att arbeta aktivt med kvalitetssäkring och kvalitetshöjning, och samtidigt utföra uppdraget enligt regelverket. Det pressade läget innebar även försämrade möjligheter för samtliga organisatoriska nivåer att arbeta proaktivt. Trots detta gjorde verksamheten ansträngningar för att komma vidare med både kortsiktiga och långsiktiga initiativ. Bedömningen är att kvaliteten i frivårdens verksamhet inte försämrades, utan i stort bibehölls under året.

Kostnadsutveckling

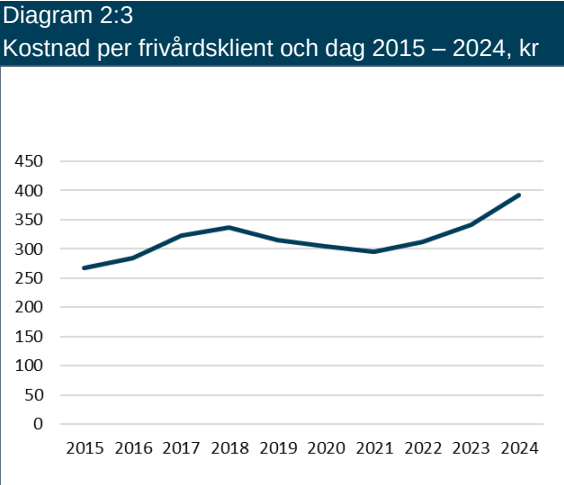
Frivårdens kostnader ökade med totalt 486 miljoner kronor under 2024.

Tabell 2:3 Prestationsmätt frivård			
	2022	2023	2024
Medelantal klienter/dag	13 346	14 754	16 241
Totala kostnader, tkr	1 524 127	1 834 765	2 321 215
Kostnad per klient och dag, kr	313	341	392
Procentuell förändring: Medelantal klienter/dag	7%	11%	10%
Totala kostnader	13%	20%	27%
Kostnad per klient och dag	6%	9%	15%

Källa: KVR och Unit4ERP. Kostnaderna inkluderar även de särskilda utslussningsåtgärderna "Utökad frigång" och "Halvvägsbus". Se även tabell 1:2 i avsnitt 1 och 15:8 i avsnitt 15.

Kostnaderna ökade i större utsträckning än antalet frivårdsklienter, vilket innebar att kostnaden per frivårdsklient och dag ökade även under 2024. Det berodde på den omfattande rekryteringen för att fortsatt anpassa verksamheten

utifrån de ökade krav som lagändringarna de senaste åren har inneburit. Vidare har antalet ungdomsövervakningar ökat, som är särskilt resurskrävande. Därtill ökade kostnaderna fortsatt för klientrelaterade köpta tjänster, som en följd av fler klienter i särskilda utslussningsåtgärder. Det beror på att Kriminalvården fortsatte satsningen på att öka antalet utslussningsåtgärder för att frigöra anstaltsplatser och främja klienters återanpassning i samhället, se vidare avsnitt 3.7 *Frigivningsförberedelser*.

Källa: Kriminalvårdens årsredovisningar från och med 2017.

Rekryteringen för införandet av kontroll- och beredskapsorganisationer samt frivårdens säkerhetskontroller fortsatte under 2024, se vidare avsnitt 5.2 under *Fysisk och teknisk säkerhet*. Detta bidrog också till den ökande vårddygnskostnaden. Dessutom behövde fler klienter fortsatt mer omfattande återfallsförebyggande insatser än tidigare, vilket även detta ökade resursbehovet per klient. Totalt ökade antalet årsarbetskrafter inom frivården med 310 under 2024 (se avsnitt 7.1 *Personalförsörjning*), vilket också inkluderar den utökning som behövdes för att möta ett ökat antal klienter.

Även lönesatsningar under 2024 samt helårs-effekten av det villkorsavtal som tecknades 2023 bidrog till en ökad kostnad per klient och dag.

²⁰ Ju högre risk för återfall klienten har, desto fler och intensivare insatser krävs för ett effektivt arbete med att förebygga återfall i brott.

Personutredningar

Kriminalvården har enligt instruktionen i uppdrag att genomföra personutredningar av personer som misstänks för brott, på begäran av domstol, åklagare eller förundersökningsledare. Personutredningen innehåller bland annat uppgifter om den misstänktes personliga förhållanden och syftar främst till att vara ett underlag inför domstolens val av påföljd. I praktiken används personutredningen ofta även som underlag när verkställighetsplanen upprättas (se avsnitt 3.4 *Verkställighetsplanering*) och kan även vara till stöd och hjälp för den misstänkte.

Förväntad effekt: Vål genomförda personutredningar ger domstolen ett bra underlag till att bestämma påföljd. Detta förväntas bidra till att uppfylla kravet i 2 § i Kriminalvårdens instruktion att förebygga återfall i brott genom att innehållet i verkställigheten anpassas efter varje individs behov.

Mått:

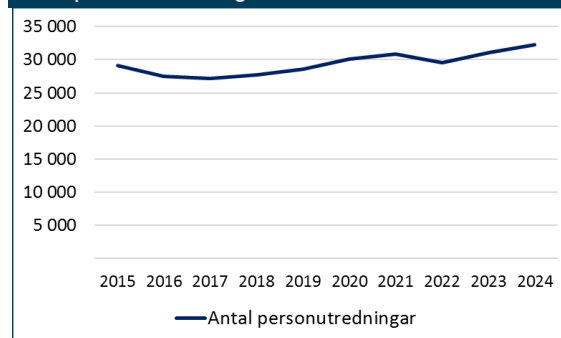
- antal personutredningar²¹

Måttet presenteras för att ge en bild av verksamhetens utveckling. Antalet personutredningar är dock inte en indikator på Kriminalvårdens resultat eftersom förändringen av antal mellan åren i sig inte påverkar hur väl återfall i brott förebyggs.

Antalet personutredningar fortsatte att öka totalt och för både kvinnor och män under 2024. Det totala antalet personutredningar uppgick till 32 275 ²², inklusive så kallade 5:9-yttranden²³ och kompletteringar.

Diagram 2:4

Antal personutredningar 2015 - 2024

Källa: Kriminalvårdens årsredovisningar från och med 2017. Könsuppdelade uppgifter finns i tabell 15:11 i avsnitt 15.

Av samverkan mellan frivården och Domstolsverket framkom att levererade personutredningar fortsatt höll god kvalitet. Detta trots ett ökat inflöde av begärda personutredningar. En ytterligare indikation på bibehållen kvalitet var att andelen klienter som medverkat i personutredningen ökat något jämfört med 2023.

Förfarandet som infördes för några år sedan, med att bara skicka yttrandet till domstolarna och inte hela utredningen, verkar inte ha haft någon negativ inverkan på kvaliteten. Däremot behöver verksamheten fortfarande arbeta med att likrikta bedömningarna av förutsättningarna för att verkställa påföljd i frihet. Detta eftersom bedömningarna fortfarande varierar i landet.

Snabbare lagföring

ÅTERRAPPORTERINGSKRAV: Enligt regleringsbrevet för 2024 ska Kriminalvården redovisa hur arbetet med snabbförfarande i brottmål (snabbare lagföring) fortskrider och utvecklas.

Under året levererade frivårdskontoren 3 967 personutredningar kopplade till snabbare lagföring, inklusive 5:9-yttranden, vilket var 915 fler än 2023. Även andelen ökade, till 12 procent av det totala antalet personutredningar jämfört med knappt 10 procent under 2023.

²¹ Tabell 15:11 i avsnitt 15

²² Se tabell 15:11 i avsnitt 15

²³ Här avses yttranden enligt 5 kap 9 § Förordning (1998:642) om verkställighet av frivårdspåföljder. Dessa begärs av

domstolen när en brottsmisstänkt sedan tidigare står under övervakning.

Även när det rör sig om brott som är enklare att utreda, så kan den brottsmisstänktes behov vara komplexa och därför kräva en omfattande personutredning. Att frivården ska få påbörja utredningen så tidigt som möjligt är därför något som berörda myndigheter²⁴ strävar efter. Den genomsnittliga tillgängliga tiden för att utföra personutredning i snabbare lagföring uppgick till 38 dagar, jämfört med föregående år då motsvarande siffra var 34 dagar. Personutredningar som begärdes av polisen hade en tillgänglig utredningstid på 45 dagar, jämfört med 43 dagar 2023. Detta skapade bättre förutsättningar för Kriminalvården att genomföra ett kvalitativt utredningsarbete. I knappt 75 procent av utredningarna medverkade den misstänkte i utredningen, jämfört med föregående år då siffran var 73 procent.

Samverkan med övriga rättsvårdande myndigheter för att förbättra arbetsmetoden fortsatte under året.

Kontraktsvård

Kontraktsvård, som är den vardagliga benämningen för det som i lagen heter *skyddstillsyn med föreskrift om särskild behandlingsplan*, innebär att den dömda genomgår behandling enligt en behandlingsplan som frivården arbetat fram inför rättegång. I personutredningen kan frivården utreda förutsättningar för kontraktsvård på domstolens begäran, eller på eget initiativ. Målgruppen är personer som normalt skulle dömas till fängelse men vars kriminalitet har ett samband med problematik som behöver mötas med hjälp av vård och behandling. Problemen kan handla om missbruk av narkotika eller alkohol, men även till exempel våld eller gängkriminalitet. För att frivården ska kunna föreslå kontraktsvård krävs att den misstänkte samtycker till behandling, att en matchning kan ske till lämplig vårdgivare och att finansieringen kan säkras för hela vårdperioden.

Förväntad effekt: Med rätt förutsättningar kan en genomförd kontraktsvård bidra till att uppfylla kravet i 2 § i Kriminalvårdens instruktion att förebygga återfall i brott genom att innehållet i verkställigheten anpassas till individens behov, samt genom att brottsdrivande problematik som till exempel missbruk bekämpas.

Mått²⁵:

- antal förslag om kontraktsvård
- antal fullföljda kontraktsvårdspåföljder
- antal avbrutna kontraktsvårdspåföljder

Måtten presenteras för att ge en bild av verksamhetens utveckling. De är dock inte indikatorer på Kriminalvårdens resultat så länge de inte kan relateras till en relevant målgrupp. Antal klienter som bedöms ha behov av kontraktsvård är en relevant målgrupp, men för närvarande finns ingen möjlighet att ta fram den uppgiften. Måtten kan inte heller relateras till varandra eftersom de inte avser samma klientgrupp under ett avgränsat år.

Förslag om kontraktsvård

Andelen förslag om kontraktsvård av antalet personutredningar låg på ungefär samma nivå som 2023, drygt 3 procent. Antalet förslag om kontraktsvård ökade under året.

Tabell 2:4

Personutredningar och förslag om kontraktsvård

	2022	2023	2024
Antal personutredningar	29 523	31 108	32 275
Varav antal förslag om kontraktsvård	855	1 064	1 141

Källa: KV/R. Könsuppdelade uppgifter finns i tabell 15:11 i avsnitt 15.

Fortsatt kom signaler från delar av den lokala verksamheten om att flertalet kommuner inte gärna skriver den ansvarsförbindelse som krävs för kontraktsvård. I en del fall kan det få effekten att de tidskrävande och komplicerade kontraktsvårdsutredningarna ges lägre prioritet. Å andra sidan innebär kontraktsvård en frivårdspåföljd istället för fängelse, vilket frigör platser.

²⁴ Kriminalvården, Polisen, Åklagarmyndigheten och Domstolsverket.

²⁵ Tabell 15:11–12 i avsnitt 15.

Kontraktsvården inriktar sig på att möta behov hos klienten som har samband med kriminaliteten, till exempel drogmissbruk. Den behandling som Kriminalvården upphandlar kvalitets-säkras genom att krav ställs på att leverantören ska uppfylla en viss nivå på behandlingen. Kvaliteten följs upp med bland annat kontrollbesök och slumpmässiga närvarokontroller. Kriminalvården bedömer att kvaliteten i den upphandlade kontraktsvården upprätthölls under 2024 och att det fanns en god förvaltning i form av exempelvis rutiner för upphandling och anvisningar för kontrollbesök. Andelen kontraktsvårdsutredningar borde dock kunna höjas, men både interna och externa faktorer påverkar förmågan att utöka andelen. En sådan faktor är obalansen mellan erfaren och ny personal samt socialtjänstens benägenhet att skriva en ansvarsförbindelse för att bekosta del av behandlingen.

Fullföljd och avbruten kontraktsvård

I samband med en genomgång av statistikuttagen har det framkommit att den statistik som tas fram inte omfattar hela påföljden. Påföljden består av en övervakningstid, varav en del innehåller kontraktsvård, samt en prövotid. Det statistikuttagen visar är för hur många klienter som övervakningstiden avslutats samt andelen av dessa som avbrutits. Det har i tidigare årsredovisningar felaktigt redovisats som antal fullföljda kontraktsvårdspåföljder och antal avbrutna. Framöver kan därför statistikuttagen komma att ändras. Tills vidare benämns en kontraktsvård som "fullföljd" när övervakningstiden avslutas utan att ha avbrutits, och "avbruten" när övervakningstiden har avbrutits.

Tabell 2:5 Fullföljd och avbruten kontraktsvård

	2022	2023	2024
Fullföljd kontraktsvård	334	284	305
Avbruten kontraktsvård	145	143	184
Totalt	479	427	489
Andel avbrutna	30%	33%	38%

Könsuppdelade uppgifter finns i tabell 15:12 i avsnitt 15.

Antalet fullföljda kontraktsvårdspåföljder började öka igen under 2024. Antalet avbrutna kontraktsvårdspåföljder ökade dock i högre utsträckning. Det skulle kunna ses som en viss kvalitetsminskning, men det kan även finnas andra förklaringar. Både det ökade antalet fullföljda och det ökade antalet avbrutna berodde med stor sannolikhet på ett större mått av risktagande vid förslag om kontraktsvård. Trenden på längre sikt kunde inte tas fram till denna årsredovisning på grund av ovan beskrivna rättelser i statistikuttaget.

Övervakning efter villkorlig frigivning och vid skyddstillsyn

*Kriminalvårdens uppdrag enligt instruktionen (2 §):
[...] Återfall i brott ska förebyggas [...]*

En klient kan stå under övervakning av två skäl: då hen dömts till skyddstillsyn eller efter beslut om övervakning vid villkorlig frigivning. Den som döms till fängelse längre än en månad avtjänar vanligtvis två tredjedelar av sitt straff i anstalt och blir sedan villkorligt frigiven, med eller utan övervakning. Övervakningen innebär både stöd och kontroll och syftar till att minska risken för återfall i brott. Arbetet med övervakningsärenden i frivården ska bedrivas enligt RBM-principerna²⁶. Ju högre risk för återfall klienten har desto fler och intensivare insatser krävs för ett effektivt arbete med att förebygga återfall i brott.

Antalet villkorligt frigivna klienter som stod under övervakning fortsatte att öka även under 2024. En orsak var det ökade antalet som dömts till fängelse. Det kan också ha berott på en viss kvarstående effekt av lagstiftningen från 2020 om förstärkta åtgärder vid villkorlig frigivning. För skyddstillsynsdömda fortsatte både antal klienter och genomsnittlig övervakningstid att öka. Den senare var 535 dagar under 2024, jämfört med 453 dagar under 2023. Ökningen var mest sannolikt en fortsatt konsekvens av

²⁶ Med RBM-principerna menas principerna om att återfallsförebyggande insatser planeras och genomförs

med utgångspunkt i klientens Risk, Behov och Mottaglighet.

lagstiftningen från 2021 om utökade kontroll- och stödmöjligheter för skyddstillsynsdömda.

Frivårdens kontrollorganisation fortsatte att utvecklas utifrån kraven i de senaste årens lagändringar. För att effektivisera resursanvändningen i myndigheten påbörjades ett pilotförsök i utvalda delar av verksamheten. Piloten går ut på att låta medarbetare i Kriminalvårdens transportenhet (NTE) utföra kontroller för frivårdens räkning. Både frivården och NTE har hittills varit nöjda med försöket, som fortsätter under 2025. Kontrollerna inom ramen för piloten uppges ha hållit hög kvalitet. Se även avsnitt 4.2 under *Interna transporter*.

Klientens kontakt med frivården är en förutsättning för det återfallsförebyggande arbetet i övervakningen. Därför prioriterades arbetet med att öka kontaktfrekvensen under 2024. Verksamheten genomförde en rad insatser och ansträngningarna började ge resultat i form av en ökning av såväl kontaktfrekvens som differentiering av insatser enligt bedömd risknivå. Ett arbete pågick på alla nivåer i organisationen med att identifiera hinder mot att kunna öka kontaktfrekvensen och hitta lösningar på hur de kan undanröjas.

För att upprätthålla kvaliteten i övervakningsarbetet genomförs månatlig kollegial handledning i grupp, individuell återkoppling på inspelade klientsamtal och kontinuerliga fortbildningar. En uppföljning av denna stödstruktur visade att aktiviteterna prioriterades i lokal verksamhet och genomfördes i hög grad och med god närvaro från handläggarna. Det är en indikator på att kvaliteten i övervakningsärendena upprätthölls.

Biträdande övervakare²⁷

Biträdande övervakare är personer ute i samhället som engagerar sig på sin fritid för att vara ett stöd för klienter som står under övervakning. De är ett komplement till frivårdens medarbetare.

Den biträdande övervakaren ska arbeta med att stärka klientens sociala färdigheter samtidigt som Kriminalvårdens medarbetare arbetar med riskfaktorer för kriminalitet. Det innebär att den biträdande övervakaren ska vara en förebild och förstärka klientens sociala kompetens. Hen ska också underlätta och stödja återinträdet i samhället. Slutligen ska hen följa upp och förstärka andra insatser som klienten tar del av inom frivården.

Biträdande övervakare har inga befogenheter i klientärenden och heller ingen tillgång till kriminalvårdsregister eller övriga handlingar.

Andelen klienter med övervakning som hade en biträdande övervakare låg kvar på 15 procent 2024, vilket var samma nivå som 2023. Kriminalvården bedömer att det är ett undermåligt resultat eftersom målgruppen bedöms vara större. Ambitionen är att alla klienter med låg risk för återfall ska ha en biträdande övervakare. För klienter med hög eller medelhög återfallsrisk görs en mer individuell bedömning kring insatsen biträdande övervakare baserat på risk och behov. Resultatet är inte förvånande, eftersom platsbrist och det kontinuerligt ökade antalet klienter krävde fokus inom andra områden. En direkt anledning var sannolikt den fortsatt höga arbetsbelastningen inom frivården. Att rekrytera och intervjua nya biträdande övervakare tar tid och resurser, och området tenderar att nedprioriteras när resurserna inte riktigt räcker till. Det har också visat sig vara en utmaning att hålla fokus på frågan över tid, särskilt då det är hög omsättning av funktionsansvariga handläggare och chefer. I den interna uppföljningen lyfte de lokala frivårdskontoren att engagerade funktionsansvariga är en framgångsfaktor, men att deras möjligheter att utveckla området var begränsade på grund av det ansträngda läget.

Skillnaderna mellan frivårdskontoren i hur ofta biträdande övervakare användes fortsatte att öka.

²⁷ Begreppet biträdande övervakare kan även avse tjänstemän när en klient av olika skäl behöver flera

handläggare på frivården. I det här avsnittet avses dock enbart civila som engagerar sig i övervakningsärenden.

Spannet sträckte sig från 5 till 44 procent, jämfört med 7 till 42 under 2023. Skillnaderna beror bland annat på hur tydlig den lokala ledningen och styrningen är i frågan.

Group Violence Intervention (GVI)

Group Violence Intervention är en amerikansk strategi för att minska och förebygga grovt och dödligt våld genom att få särskilt brottsaktiva individer att hoppa av från kriminella grupperingar. I Sverige sker arbetet i samarbete mellan Polisen, Brottsförebyggande rådet, Kriminalvården och aktuella kommuner.

Regeringen har gett uppdrag till samverkande myndigheter att ge fortsatt stöd till befintliga etableringar av GVI i Sverige för att säkerställa en fortsatt god implementering under 2024 och 2025.

Arbetet för att bygga relationer med och införliva lokalsamhället i GVI-strategin fortsatte och egenuppföljning inom lokala etableringar utvecklades. En etablering avbröt GVI på grund av en eskalering av våld och andra nationella händelser. Någon ytterligare spridning genomfördes inte under året.

Malmö universitet genomförde under 2023 en effektutvärdering av etableringen i Malmö. Därefter har de påbörjat en större effektutvärdering av GVI, där samtliga etableringar ingår. Denna utvärdering väntas bli klar först i slutet av 2025.

Processutvärderingar genomförs löpande av olika universitet. Den senaste berörde Huddinge, Järfälla/Upplands Bro och Uppsala. Sammanfattningsvis visade den att eftersom GVI-strategin innehåller flera olika delar krävs en god planering och ett engagemang från samtliga samverkanspartners för att lyckas med införandet. En implementering kan inte genomföras om inte samtliga samverkanspartners, det vill säga Polisen, kommunen och Kriminalvården, är engagerade i arbetet och tillsätter tillräckligt med resurser.

Ungdomsövervakning

Kriminalvården ansvarar för verkställande av ungdomsövervakning, som är en påföljd för unga lagöverträdare. Lagen, som började gälla den 1 januari 2021, ska tillämpas när ungdomsvård och ungdomstjänst inte är en tillräckligt ingripande straffrättslig reaktion med hänsyn till brottslighetens straffvärde, art och den unges tidigare brottslighet. Domstolen bestämmer tiden för ungdomsövervakning till lägst sex månader och högst ett år.

Antalet klienter i ungdomsövervakning fortsatte att öka under 2024.

Tabell 2:6
Medelantal klienter i ungdomsövervakning

	2022	2023	2024
Medelantal klienter	44	77	121

Källa: KVR
Könsuppdelade uppgifter finns i tabell 15:13 i avsnitt 15.

Medelantalet klienter i ungdomsövervakning var fortfarande lägre än förväntat, men börjar nu närma sig prognostiserade volymer. Det nya systemstödet för ungdomsövervakning lanserades under året vilket underlättade administrationen något. Det är positivt eftersom påföljden i övrigt är mycket resurskrävande. Ungdomsövervakningen är en intensivare påföljd än vanliga övervakningsärenden med fler behandlings-samtal eftersom ungdomskoordinatorn normalt träffar klienten två gånger i veckan. Samverkan med socialtjänsten sker i alla ärenden med ungdomsövervakning, enligt lagkrav.

Kriminalvården genomförde ingen särskild uppföljning kring kvaliteten i ungdomsövervakningen under 2024. De planer som fanns kring att utforma statistiska rapporter för att följa upp ungdomsövervakning under året fick nedprioriteras till förmån för andra mer pressande frågor. Under 2023 genomförde Kriminalvården en uppföljning av de två första åren med ungdomsövervakning. Denna redovisades i förra årets årsredovisning. Bedömningen var att Kriminalvården lyckats bra med att ställa om för uppdraget och verkställer påföljden som lagen anger. Mot bakgrund av att inga större förändringar har skett sedan uppföljningen genomfördes, utöver

att antalet domar ökat och att arbetet med fotboja med GPS-teknik utökats, bedömer myndigheten att det inte funnits något behov av att genomföra ytterligare uppföljning.

Samhällstjänst

Samhällstjänst innebär att en klient ska utföra ett samhällsnyttigt oavlönat arbete på sin fritid. En föreskrift om samhällstjänst kan dömas ut tillsammans med skyddstillsyn eller villkorlig dom. När frivården utför en personutredning görs alltid en lämplighetsbedömning för samhällstjänst. Kriminalvården ansvarar för att klienten får en plats för sin samhällstjänst och att en arbetsplan tas fram.

Förväntad effekt: Alternativ till fängelsepåföljd minskar de skadliga effekterna av en anstaltsvistelse, vilket i sin tur förväntas bidra till att uppfylla kravet i 2 § i Kriminalvårdens instruktion att förebygga återfall i brott.

Resultatindikator:
- fördelning av tid till start, uppdelat på skyddstillsyn med samhällstjänst och villkorlig dom med samhällstjänst²⁸
Indikatorn är inte optimal men används i avvaktan på att en bättre uppföljning utvecklas. En bra indikator bör ge information om påföljden har verkställts på ett korrekt sätt.

Mått:
- antal fullföljda samhällstjänster²⁹
Måttet presenteras för att ge en bild av verksamhetens utveckling. Det är dock inte en indikator på Kriminalvårdens resultat så länge det inte kan relateras till en relevant målgrupp.

Tid från verkställbar dom till påbörjad samhällstjänst

Enligt Kriminalvårdens föreskrifter och allmänna råd om verkställighet av frivårdspåföljder bör verkställighet av en föreskrift om samhällstjänst påbörjas inom åtta veckor efter det att domen blivit verkställbar.

Andelen klienter som påbörjade sin samhällstjänst inom åtta veckor ökade för skyddstillsyn jämfört med tidigare år.

Tabell 2:7
Påbörjad samhällstjänst (sht) inom 8 veckor från verkställbar dom

Visar andel påbörjade inom 8 veckor.			
Typ av dom:	2022	2023	2024
Skyddstillsyn med sht	31%	31%	35%
Villkorlig dom med sht	39%	37%	41%

Källa: KVR. Könsuppdelade uppgifter finns i tabell 15:14–15 i avsnitt 15.

Det är dock fortfarande en relativt liten andel som startar upp inom föreskriven tid både när det gäller skyddstillsyn och villkorlig dom. Uppföljningen är delvis otillfredsställande, då förseningar i start av samhällstjänst kan avse faktorer utom frivårdens kontroll, så som att den dömda uteblir från möten, tillfälligt befinner sig på annan ort, eller drabbas av sjukdom. Då uppföljningen i nuläget inte kan göra skillnad på försenad uppstart utom eller inom frivårdens kontroll har ett kompletterande mått följts under 2024. Måttet avser de antal klienter dömda till samhällstjänst som frivården vid ett givet datum ännu inte har kallat till ett första möte om samhällstjänst. Detta antal sätts i förhållande till antalet pågående samhällstjänstären den för att skapa ett jämförbart andelsvärde. Ett samhällstjänstärrende registreras inte i systemet förrän första kallelsen till klienten skickas ut. Under året var andelen ärenden där den första kallelsen inte skickats 16 procent, med stora variationer mellan lokala verksamhetsställen, och det var framför allt storstadskontoren som hade svårt att starta påföljden. Baserat på en sammantagen bedömning av de två indikatorerna gör Kriminalvården bedömningen att området fungerade mindre väl under året, och att det finns ett behov av utveckling. Resultatet är i viss mån förväntat med tanke på att andra områden inom frivården har behövt prioriteras under året.

²⁸ Se tabell 15:14-15 i avsnitt 15

²⁹ Se tabell 15:16 i avsnitt 15

Fullföljda samhällstjänster

Antalet fullföljda samhällstjänster fortsatte att öka under 2024.

Tabell 2:8

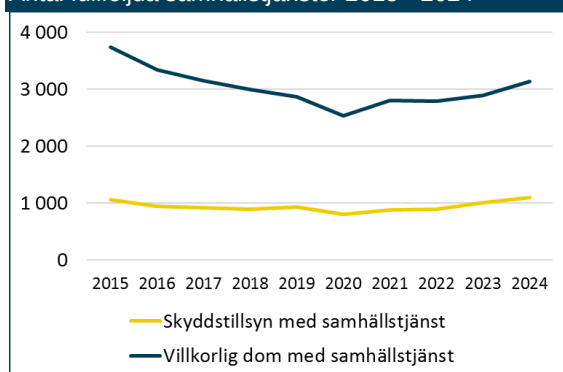
Antal fullföljda samhällstjänster (sht)

Typ av dom:	2022	2023	2024
Skyddstillsyn med sht	896	1 005	1 100
Villkorlig dom med sht	2 796	2 890	3 135

Källa: KVR. Könsuppdelade uppgifter finns i tabell 15:16 i avsnitt 15.

Diagram 2:5

Antal fullföljda samhällstjänster 2015 - 2024

Källa: Kriminalvårdens årsredovisningar från och med 2017. Könsuppdelade uppgifter finns i tabell 15:16 i avsnitt 15.

Intensivövervakning med elektronisk kontroll

Intensivövervakning med elektronisk kontroll (IÖV) är ett alternativt sätt att verkställa en fängelsepåföljd, och innebär att straffet avtjänas i hemmet. Klienten övervakas med hjälp av en sändare (så kallad fotboja). Klienten får endast vistas utanför bostaden i samband med sysselsättning och vissa planerade aktiviteter enligt ett schema. Frivården gör oanmälda hembesök för att kontrollera att klienten är på plats och inte är påverkad av alkohol eller andra droger.

Den som döms till fängelse i högst sex månader kan bli aktuell för IÖV. Om intensivövervakningen missköts avtjänar klienten den återstående tiden på anstalt.

Kriminalvården utreder klientens förutsättningar att verkställa genom IÖV. Den dömda måste ha bostad och sysselsättning. Om sysselsättning

saknas kan Kriminalvården hjälpa till med en särskilt anordnad sysselsättning i de fall det är möjligt. Hinder för att få verkställa med IÖV är exempelvis om den dömda har ett pågående och omfattande missbruk.

Efter en lagändring kan Kriminalvården sedan den 1 oktober 2022 besluta om IÖV utan att den dömda har ansökt om detta.

Förväntad effekt: Alternativ till anstalt minskar de skadliga effekterna av en anstaltsvistelse, vilket i sin tur förväntas bidra till att uppfylla kravet i 2 § i Kriminalvårdens instruktion att förebygga återfall i brott.

Mått: antal klienter som är målgrupp³⁰ för, påbörjat respektive fullföljt IÖV³¹. Måtten presenteras för att ge en bild av verksamhetens utveckling. Antal klienter som fullföljt IÖV skulle kunna vara en indikator om det gick att relatera till målgruppen. Målgrupp och fullföljt under ett år kan dock inte relateras till varandra eftersom de inte avser samma klientgrupp under ett avgränsat år. Målgruppen är alla klienter som uppfyller de juridiska grundkraven. Målgruppens sammansättning i övrigt (till exempel brottskategorier) går dock inte att urskilja i statistiken, vilket gör att utfallet är svårt att analysera.

Antalet klienter som är målgrupp för IÖV fortsatte att öka medan antalet som påbörjade och fullföljde IÖV är i paritet med resultaten för 2023.

Tabell 2:9

Antal klienter i IÖV-processen

	2022	2023	2024
Målgrupp IÖV	3 891	4 328	4 531
Antal klienter som påbörjat IÖV	1 614	1 820	1 830
Antal klienter som fullföljt IÖV	1 455	1 642	1 651

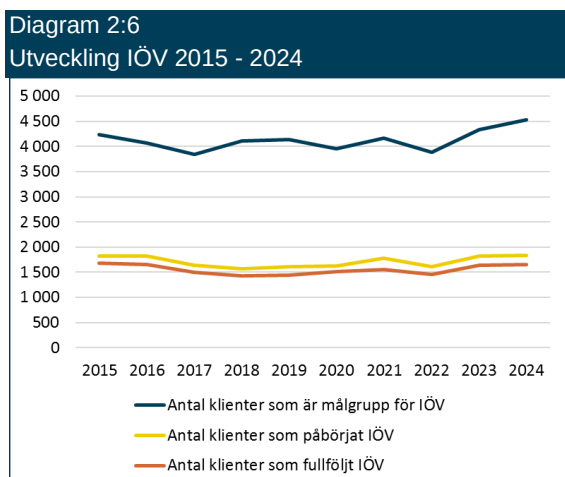
Källa: KVR. Könsuppdelade uppgifter finns i tabell 15:17–19 i avsnitt 15.

Tittar man på den långsiktiga utvecklingen är det tydligt att klienter som påbörjat IÖV också fullföljt den i hög utsträckning, samtidigt som

³⁰ Avser alla som uppfyller kriterierna som anges i 1–2 §§ Lag (1994:451) om intensivövervakning med elektronisk kontroll

³¹ Se tabell 15:17–19 i avsnitt 15

det bedöms finnas potential att nå fler i målgruppen.

Källa: Kriminalvårdens årsredovisningar från och med 2017.
Könsuppdelade uppgifter finns i tabell 15:17–19 i avsnitt 15.

Resultatet var inte helt tillfredsställande och området var i fortsatt fokus under 2024. Den utökade kontrollorganisationen inom frivården, se under *Övervakning efter villkorlig frigivning och vid skyddstillsyn* ovan, innebar att fler kontroller genomfördes av Kriminalvårdens egen personal, snarare än biträdande kontrollörer³². Bedömningen är att detta bidrog till ökad kvalitet i verkställigheten. Myndighetens egen personal har i större utsträckning utbildning lämpad för uppdraget, vilket sannolikt bidragit till mer kvalitativa kontroller.

Enligt den interna uppföljningen hade man på lokal nivå intrycket av att målgruppen i större utsträckning innehåller klienter dömda till relationsbrott eller med koppling till organiserad brottslighet. Det finns ingen samlad statistik som kan bekräfta detta, men om det är så kan det ha varit en försvårande omständighet för att bevilja verkställighet med IÖV.

En annan förklaring kan vara att det genomförts ett antal nationella satsningar på att få ut intagna i utslussningsåtgärder, vilket kan ha tagit fokus från arbetet med öka antalet IÖV.

Uppföljningen visar även att frivårdskontoren lagt varierande grad av resurser på att hjälpa klienter som inte redan uppfyller grundkraven för IÖV. Det kan exempelvis handla om att hitta anordnad sysselsättning eller boende. Skillnaderna riskerar att leda till att klienter därmed får olika förutsättningar för att kunna påbörja verkställighet med IÖV. Det riskerar att drabba de klienter som inte har ordnade livsförhållanden eller inte själva är drivande i frågan om att kunna verkställa med IÖV. Kriminalvården bedömer att denna grupp har potential att i högre grad verkställa med IÖV om frivården skulle erbjuda likvärdiga insatser för att möjliggöra verkställigheten. Det skulle dock kräva mer tid och engagemang av de individuella frivårdsinspektörerna.

Andelen klienter som påbörjar verkställighet med IÖV i förhållande till antalet påbörjade fängelsestraff till och med sex månader låg på 26 procent, en nivå som har legat relativt stabilt över tid.

Mot bakgrund av ovanstående bedömer Kriminalvården att en tillräckligt god utvecklingstakt upprätthölls på området under året, även om nivåerna av antalet påbörjade och fullföljda verkställigheter inte är helt tillfredsställande. Myndigheten avser dock att fortsätta ha fokus på området och öka insatserna för att fler klienter ska verkställa med IÖV.

³² En biträdande kontrollör är inte anställd av Kriminalvården, men erhåller ett visst arvode för att genomföra uppdraget.

2.4 Anstalt

Kriminalvårdens uppdrag enligt instruktionen (1 §): Kriminalvården ansvarar för att verkställa utdömda påföljder [...]

Personer som döms till fängelse, och som inte avtjänar domen genom IÖV, avtjänar sitt straff på anstalt. Anstalterna är indelade i tre säkerhetsklasser, där 1 innebär den högsta säkerheten och 3 den lägsta. Det är förmågan att hindra rymning, fritagning, fortsatt brottslighet, missbruk och annan misskötsamhet som avgör vilken säkerhetsklass anstalten har. Varje intagen bedöms individuellt för att placeras på en anstalt med tillräcklig säkerhet.

Beläggning och platsutnyttjande

Kriminalvårdens uppdrag enligt instruktionen (7 §): ...Antalet häktes- och anstaltsplatser ska fortlöpande anpassas till behovet.

Resultatindikator: beläggningsgrad³³

Medelbeläggningen på anstalt ökade med 929 intagna, eller 16 procent, vilket var en högre ökningstakt än under 2023. Beläggningsgraden låg kvar på 98 procent.

Tabell 2:10

Beläggningsgrad anstalt

	2022	2023	2024
Platser i genomsnitt*	5 342	5 782	6 716
Medelbeläggning	5 119	5 641	6 570
Beläggningsgrad	96%	98%	98%
Tillgängliga fasta platser i genomsnitt	4 545	4 709	5 019
Beläggningsgrad fasta platser	113%	120%	131%

Källa: KVR och Kriminalvårdens platsplaneringsverktyg. Se vidare tabell 15:2 i avsnitt 15, som även inkluderar uppdelning på kön och säkerhetsklass.

* Tillgängliga platser i genomsnitt, inklusive tillfälliga platser och beredskapsplatser.

Den ökade medelbeläggningen berodde främst på att både inflöde och strafftider fortsatte att

öka. Lagändringarna till följd av *Skärpta straff för brott i kriminella nätverk* och *Slopade straffrabatt för unga myndiga vid allvarlig brottslighet*³⁴ kan vara en delförklaring till de ökade strafftiderna, även om det är svårt att uppskatta effekter av enskilda straffrättsliga reformer. Inflöde, strafftider och medelbeläggning ökade för både kvinnor och män.

Beläggningen ökade i ungefär lika stor utsträckning i alla tre säkerhetsklasser, men platsbristen var störst i klass 1 och 2. För att hantera denna ökning genomförde Kriminalvården ny- och ombyggnationer samt förtätningar. Ytterligare 270 fasta anstaltsplatser öppnades. Beläggningen ökade dock betydligt mer och ytterligare 717 beredskapsplatser togs fram för att klara platsbristen. Borträknat beredskapsplatser och tillfälliga platser³⁵ var beläggningsgraden 131 procent.

Trots platsutökningen var platsbristen påtaglig i allmänhet, och i synnerhet för särskilda grupper, såsom resurskrävande intagna och sexualbrottsdömda män. Sexualbrottsplatser på anstalten Skogome öppnade under året vilket förbättrade läget för denna klientgrupp. Platsbristen var även stor för kvinnor. Situationen förbättrades efter sommaren då nya platser för kvinnor öppnades på anstalterna Sagsjön och Ringsjön. Beläggningsgraden på kvinnoplatserna uppgick dock till 100 procent i genomsnitt under 2024, och antalet beredskapsplatser fortsatte att utökas.

Bristen på anstaltsplatser ledde till att många dömda behövde påbörja fängelseverkställigheten i häkten istället för anstalter, vilket ökade trycket på häktesplatserna, se avsnitt 2.1 *Häkte*. Väntetiderna i häkte för specialplatser, för särskilt resurskrävande intagna eller sexualbrottsdömda, var uppe i månader och i vissa fall år. Det innebär att många fick verkställa hela påföljden i häkte, eller placeras på en anstaltsavdelning som

³³ Se tabell 15:2 i avsnitt 15

³⁴ Prop. 2022/23:53 respektive Prop. 2021/22:17

³⁵ Avser andra typer av rum än bostadsrum och uppfyller som regel inte samma standard som en fast plats.

Tillfälliga platser är öppnade under en begränsad tidsperiod.

inte var ändamålsenlig vare sig för den intagne eller för verksamheten.

Platsbristen innebar fortsatt att avskildhetsplatser tillfälligt användes som bostadsrum. Belägningsgraden på avskildhetsplatser i anstalt (som inte inkluderas i belägningsgraden i tabell 2:10 och 15:2) var 83 procent i snitt, jämfört med 80 procent under 2023. I säkerhetsklass 1 var belägningsgraden på avskildhetsplatserna så hög som 89 procent i snitt under året. Förutom att platserna tillfälligt användes som bostadsrum förklaras det höga nyttjandet av att nya avskildhetsplatser fortfarande inte skapades i samma utsträckning som normalplatser.

Sammantaget klarade Kriminalvården inte till fullo av belägningsläget i anstalt under 2024, bland annat med tanke på den långa väntetiden för vissa platskategorier som nämnts ovan. Läget var fortsatt ansträngt med mycket begränsade marginaler. Efter flera års arbete med förtätning blev det allt svårare att få fram fler platser samtidigt som inflödet av intagna fortsatte att öka.

Bristen på lokalutrymmen ledde till svårigheter att erbjuda sysselsättning. Flera anstalter delade upp sysselsättningen så att hälften av de intagna sysselsattes på förmiddagen och hälften på eftermiddagen. Se vidare avsnitt 3.5 *Sysselsättning i anstalt*. Andra effekter av den snabba ökningen av antal intagna och påföljande platsutökning var brist på förrådsutrymmen och längre handläggningstider. Arbetsbelastningen ökade för den klientnära personalen, men även för chefer i samband med snabba förändringar, till exempel när kvinnoplatser införts på mansanstalter. Utökningen av personalstyrkan krävde också omfattande lokal introduktion och upplärning. Den ökande beläggningen hade även en märkbar inverkan på arbetsmiljön.

Precis som i häkte var det fortsatt svårt att upprätthålla en trygg och återfallsförebyggande miljö.

Risken för misskötsamhet ökade i takt med att flera intagna delade på mindre ytor. Mer och mer dubbelbeläggning skapade en miljö som blev mer bullrig, stökig och onödigt påfrestande, vilket i sin tur påverkade de intagnas möjlighet till återhämtning och lugn. Det innebar en ökad påfrestning både för intagna och personal, vilket gjorde det svårare att genomföra påverkansarbete och återfallsförebyggande insatser på ett effektivt sätt. Det är en större utmaning att hantera fler intagna samtidigt, särskilt när dessa individer befinner sig i ett sammanhang där stressnivåer och irritationer kan öka på grund av den trängre miljön. Sammanfattningsvis ökade komplexiteten vilket gjorde det svårare att upprätthålla kvaliteten i den dagliga verksamheten.

Det återfallsförebyggande arbetet var inte nedprioriterat, men den dagliga verksamheten styrs i hög grad av behovet att säkerställa att de mest grundläggande funktionerna fungerar, såsom säkerhetsrutiner, promenader och måltider för intagna. Säkerhetsarbetet var fortsatt av högsta prioritet, vilket innebar att tid och resurser först och främst lades på att upprätthålla trygghet och ordning inom anstalten.

Den ökade påfrestningen på personalen gjorde det också svårare att ge varje intagen det stöd och den närvaro som krävdes för att möta deras behov på ett tillfredsställande sätt. För de intagna själva kan den ökade trängseln försvåra deras egen roll i det återfallsförebyggande arbetet, då det blir svårare att finna utrymme för reflektion.

Trots dessa utmaningar strävade anstalterna efter att hålla en hög nivå på det återfallsförebyggande arbetet genom att upprätthålla en balansgång mellan säkerhet, basala behov och återfallsförebyggande insatser. Alla delar behövs för att långsiktigt minska återfallen och främja en framgångsrik återanpassning till samhället. Se vidare avsnitt 3 *Verksamhetsinnehåll*.

Kostnadsutveckling

Kostnaderna för anstaltsverksamheten ökade med drygt 1,7 miljarder kronor.

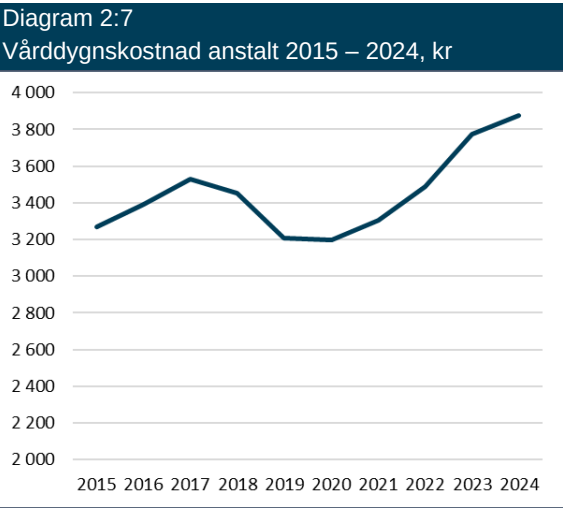
Tabell 2:11			
Prestationsmätt: Vårddygnskostnad anstalt			
	2022	2023	2024
Vårddygn	1 949 987	2 167 456*	2 562 626
Totala kostnader, tkr	6 798 044	8 177 945	9 927 451
Vårddygns-kostnad, kr	3 486	3 773	3 874
Procentuell förändring:			
Vårddygn	7%	11%	18%
Totala kostnader	13%	20%	21%
Vårddygns-kostnad	5%	8%	3%

Källa: KVR, Unit4ERP och Kriminalvårdens platsplanerings-verktyg.
Placeringar i vårdvistelse är vårddygn som Kriminalvårdaren betalar för till en extern vårdgivare. Eftersom dessa kostnader ingår i Kriminalvårdens anstaltskostnader räknas de också in i antalet vårddygn ovan. Se vidare tabell 1:2 i avsnitt 1 och 15:7 i avsnitt 15.
* Antalet har justerats jämfört med årsredovisning 2023 p.g.a. registervård.

Kostnaderna ökade i större omfattning än antalet vårddygn, vilket innebar att vårddygns-kostnaden fortsatte att öka. Ökningen var dock lägre än tidigare år, trots helårseffekten av nytt villkorsavtal under 2023, fortsatta lönesatsningar under 2024 och ökade hyreskostnader på grund av nya hyresavtal för nya platser samt en uppräkn-ning av hyresnivåerna för befintliga avtal. Se vidare not 4 och 5 till resultaträkningen i avsnitt 12.2 *Noter*. Det förklaras delvis av att fler bered-skapsplatser kunde öppnas under 2024 utan resurstillskott i samma omfattning. Anledningen till det var bland annat att resursförstärkningar under föregående år kunde användas mer effek-tivt under 2024, samt en effekt av myndighetens pågående arbete med att se över bemannings-tätheten.

En minskad andel personalavgångar, som innebar ett lägre rekryteringsbehov och därmed också ett lägre utbildningsbehov begränsade också kostnadsökningarna, precis som på häktessidan. Antalet årsarbetskrafter ökade ändå med 947 i anstaltsverksamheten på grund av

kapacitetsutökningen (se avsnitt 7.1 *Personalförsörjning*).

Källa: Kriminalvårdens årsredovisningar från och med 2017.

Kostnaden per vårddygn har ökat sedan 2020. En orsak till ökningen är de åtgärder som behövts de senaste åren för att hantera den aktuella beläggningssituationen och för att förbereda inför öppnandet av ytterligare platser. Andra orsaker är genomförda lönesatsningar, ökade hyreskostnader, ökad inflationstakt samt personalförstärkningar för att upprätthålla säkerhet och omvårdnad. Ökningen i vårddygns-kostnad för anstalt var dock något lägre under 2024. Förutom att det förklaras av en något lägre bemanningstäthet bidrog färre personalavgångar till lägre kostnader jämfört med tidigare år.

Vårddygnskostnaden är generellt högre ju högre säkerhetsklass anstalten har. Under 2024 var det framför allt i säkerhetsklass 3 som vårddygns-kostnaden ökade. Det berodde på de säkerhets-höjande åtgärder som genomfördes som en följd av att ett svårare klientel placerades i lägre säkerhetsklasser. Även i säkerhetsklass 2 ökade vårddygnskostnaden, men betydligt mindre. Däremot så minskade vårddygnskostnaden i säkerhetsklass 1, med anledning av att ett stort antal dubbelbeläggningsplatser öppnades utan något större behov av ytterligare resurser.

Kostnaden för ett dygn i vårdvistelse, som de senaste åren i genomsnitt varit dyrare än ett vårddygn i klass 3, fortsatte också att öka som en följd av pris- och löneökningar. Skillnaden

mellan vårddygnskostnaden mellan säkerhetsklass 3 och ett dygn i vårdvistelse är lägre än vad den varit på länge.

Säkerhetsplatser

I tidigare årsredovisningar har beläggnings- och kostnadsutveckling inte bara redovisats för säkerhetsplatser, utan även för så kallade *skyddsplatser*, som avser intagna med högt skyddsbehov, som till exempel dömda vittnen. Anledningen var att kostnaderna inte kunde särskiljas eftersom de två kategorierna fanns på samma enheter. I januari 2024 konverterades samtliga skyddsplatser på säkerhetsenhet om till säkerhetsplatser. Därmed kommer endast beläggnings- och kostnadsutveckling för säkerhetsenheterna redovisas från och med denna årsredovisning. Skyddsplatserna finns kvar som en avdelning i säkerhetsklass 1 utanför säkerhetsenheterna, men särredovisas inte.

Kriminalvårdens uppdrag enligt instruktionen (2 §): Myndighetens verksamhet ska bedrivas på ett säkert [...] sätt. [...]
Kriminalvårdens uppdrag enligt instruktionen (7 §): ...Antalet häktes- och anstaltsplatser ska fortlöpande anpassas till behovet.

Säkerhetsplatserna är till för intagna där risken för rymning, fritagning eller fortsatt allvarlig brottslig verksamhet under anstaltsvistelsen bedöms vara särskilt hög. Dessa intagna kräver särskilda arrangemang för säkerhet och omhändertagande. Beslut om placering på säkerhetsavdelning regleras särskilt i lag. Säkerhetsplatser finns endast för män.

Resultatindikator: beläggningsgrad³⁶

Medelbeläggning och beläggningsgrad på säkerhetsplatser har ökat markant de senaste åren. Eftersom antalet platser är begränsade har en noggrann prioritering varit nödvändig.

Konverteringen av skyddsplatser till säkerhetsplatser innebär en lägre beläggningsgrad under 2024 samtidigt som medelbeläggningen fortsatte att öka som årssnitt. Vid utgången av 2024 var det endast en avdelning på säkerhetsenhet som tillfälligt bestod av normalplatser.

Tabell 2:12
Beläggningsgrad säkerhetsplatser

	2022	2023	2024
Tillgängliga platser i genomsnitt	47	55	66
Medelbeläggning	36	45	50
Beläggningsgrad*	77%	83%	76%

Källa: KVR och Kriminalvårdens platsplaneringsverktyg
* Beräknad på siffror som inte är avrundade.

Beläggningsökningen berodde delvis på ett fortsatt ökat antal intagna med koppling till organiserad brottslighet, men till viss del även på ett ökat säkerhetsarbete, med fler identifierade högriskklienter som konsekvens. Till följd av det begränsade antalet platser gjordes fortsatt en noggrann selektering av vilka som placerades där. Antalet platser bedöms dock ha varit tillräckligt för de som uppfyllde kriterierna. Myndigheten fortsatte även att regelbundet följa upp varje intagen på säkerhetsavdelning för att bedöma om fortsatt placering där var nödvändig.

Kostnad för säkerhetsplatser

Den generellt lägre beläggningsgraden, i kombination med extra säkerhetsarrangemang och högre personaltäthet gör att kostnaden per vårddygn är hög. Här är det mest relevant att räkna kostnaden per tillgänglig plats, eftersom användningen av platserna är begränsad till en liten målgrupp med stora säkerhetsmässiga risker.

³⁶ Se tabell 15:3 i avsnitt 15

Tabell 2:13

Prestationsmått: Vårddygnskostnad
säkerhetsplatser

	2022	2023	2024
Tillgängliga platsdygn*	19 200	22 110	24 006
Kostnader tillgängliga platsdygn, tkr	116 395	137 752	154 652
Vårddygnskostnad tillgängliga platsdygn, kr	6 062	6 230	6 442
<i>Procentuell förändring:</i> Tillgängliga platsdygn	25%	15%	9%
Kostnader tillgängliga platsdygn	27%	18%	12%
Vårddygnskostnad	2%	3%	3%

Källa: Kriminalvårdens platsplaneringsverktyg och Unit4ERP.

*Tillgängliga platser i genomsnitt multiplicerat med antal dagar under året. Beräkningen görs på siffror som inte har avrundats, varför de inte alltid motsvarar siffrorna i tabellerna med medelbeläggningen ovan.

Antalet tillgängliga platsdygn ökade för tredje året i rad, som en följd av att fler intagna behövde placeras på en säkerhetsplats. Kostnaderna ökade i större utsträckning än antalet platsdygn, med anledning av pris- och löneökningar. Det innebar en ökad vårddygnskostnad.

Avskildhetsåtgärder

*Kriminalvårdens uppdrag enligt instruktionen (2 §):
Myndighetens verksamhet ska bedrivas på ett säkert, humant och effektivt sätt, [...]*

Kriminalvården har i vissa fall rätt att hålla en intagen i anstalt avskild från andra intagna, enligt kapitel 6 i fängelselagen. Följande fyra grunder står för majoriteten av alla beslut:

- Kollektiv avskildhet för att upprätthålla ordning och säkerhet.
- Avskildhet vid risk för liv, hälsa eller allvarlig skadegörelse.
- Avskildhet vid risk för att syftet med viss utredning äventyras.
- Avskildhet som är nödvändig för att genomföra kroppsbesiktning.

Hur länge intagna sitter i avskildhet är viktigt att följa ur rättssäkerhetssynpunkt. Kriminalvården följer därför upp, genom egenkontroller och tillsyn, att tidsfrister hålls, att läkarundersökningar görs och att skälen för avskildheten framgår tydligt av besluten.

Förväntad effekt: Att avskilja intagna enligt fängelselagen förväntas bidra till att uppfylla kravet i 2 § i Kriminalvårdens instruktion att verksamheten ska bedrivas på ett säkert, humant och effektivt sätt.

Mått³⁷:

- antal avskildhetsåtgärder indelade i vistelsetid

Antalet avskildheter fortsatte att öka under 2024. Störst ökning avsåg fortsatt kategorin om att upprätthålla ordning eller säkerhet.

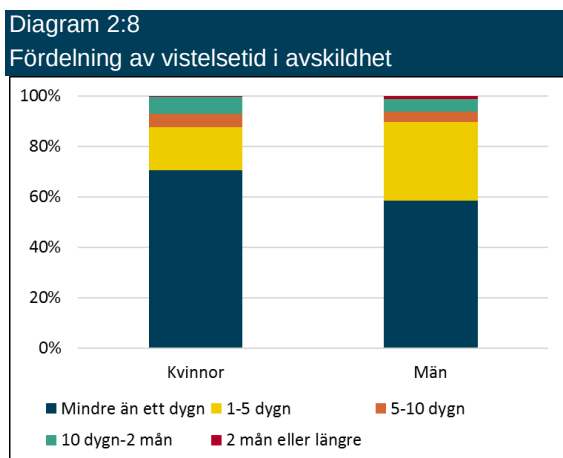
Kriminalvården bedömer att ökningen främst berodde på effekterna av fortsatt förtätning och utökad dubbelbeläggning. Hot och våld mellan intagna och mot medarbetare fortsatte att öka, och tendensen att intagna i större utsträckning utövade våld i grupp fortsatte, se avsnitt 5.1 *Uppföljning av säkerhetsläget*. Bristen på avskildhetsplatser innebar även fortsatt att hela avdelningar

³⁷ Tabell 15:20

behövde avskiljas kollektivt oftare än vad som annars hade varit nödvändigt. Ett annat alternativ var att avskilja den utsatta intagna, istället för flera gärningspersoner eftersom det endast kräver en plats för omplacering istället för flera.

För kvinnor var ökningen av antalet avskildheter betydligt mindre än för män. Det är dock betydligt färre händelser, och utfallet kan därför relativt sett variera mer mellan åren.

När det gäller andel avskildheter som varade mindre än ett dygn låg den lägre än 2023 för både kvinnor och män.

Källa: KVR. Se även tabell 15:20 i avsnitt 15.

För män minskade andelen avskildheter som var kortare än ett dygn från 62 procent för 2023 till 58 procent under 2024. För kvinnor minskade samma andel från 78 till 71 procent. 90 procent av alla avskildhetsåtgärder avslutades inom fem dygn för män, 88 procent för kvinnor. Hur länge avskildheter pågår framgår av tabell 15:20 i avsnitt 15.

Avskildhet är en åtgärd som endast ska användas när det absolut behövs. Avskildhetsbeslut för hela avdelningar på grund av brist på avskildhetsplatser är därför ett tecken på försämrad kvalitet. Avsaknad av klientnära arbete och brist på meningsfull sysselsättning är faktorer som ökar riskerna för våld och andra ordningsstörningar, vilket kan rendera avskildhetsbeslut. Ökningen av avskildheter för att upprätthålla

ordning och säkerhet kan därför också vara ett tecken på försämrad kvalitet i verksamheten.

Uppskjuten villkorlig frigivning

Kriminalvårdens uppdrag enligt instruktionen (2 §):

[...] återfall i brott ska förebyggas. [...]

Myndigheten ska särskilt vidta åtgärder som syftar till att [...] frigivningen förbereds.

Sedan 2007 kan den villkorliga frigivningen skjutas upp för en intagen som på ett allvarligt sätt brutit mot de föreskrifter och villkor som gäller för verkställigheten. Lagstiftningen kompletterades den 1 maj 2021. Kompletteringen innebär att det inte krävs lika allvarlig eller omfattande misskötsamhet som tidigare för ett uppskjutande. Det är numera även möjligt att skjuta upp den villkorliga frigivningen om den intagne har misskött eller inte deltagit i anvisade återfallsförebyggande åtgärder. Som mest kan den villkorliga frigivningen skjutas upp 180 dagar vid varje prövning.

Förväntad effekt: Att kunna förlänga tid i anstalt genom uppskjuten villkorlig frigivning är en viktig beståndsdel i ett system där det finns en tydlig sanktion mot misskötsamhet. Sanktionen understryker vikten av att följa de regler som gäller under verkställigheten. Genom den kompletterande lagstiftningen förväntas även att intagna få ett ökat incitament att delta i återfallsförebyggande åtgärder. Sammantaget förväntas detta bidra till att uppfylla kravet i 2 § i Kriminalvårdens instruktion att förebygga återfall i brott.

Mått³⁸:

- antal inkomna ärenden
- antal beslut om uppskjuten villkorlig frigivning
- andel ärenden som leder till uppskjuten villkorlig frigivning
- andel intagna med uppskjuten villkorlig frigivning
- uppskjutandets längd

Antalet ärenden om uppskjuten villkorlig frigivning ökade med 15 procent under 2024, vilket är i paritet med den ökande medelbeläggningen.

³⁸ Tabell 15:21-23

Tabell 2:14

Uppskjuten villkorlig frigivning (uvf), antal ärenden och beslut

	2022	2023	2024
Antal beslut om uvf	600	632	677
Totalt antal ärenden om uvf	739	823	944
Andel ärenden som leder till uvf	81%	77%	72%

Källa: KVR. Könsuppdelade uppgifter finns i tabell 15:21 i avsnitt 15.

Andelen ärenden som aktualiserades och sedan ledde till beslut om uppskjuten villkorlig frigivning fortsatte emellertid att minska. Det kan finnas flera anledningar till detta, exempelvis att ärenden aktualiseras med en beskrivning av omständigheter som ligger på gränsen för att ett uppskjutande ska bli aktuellt. Ett annat exempel är att underlaget vid en helhetsbedömning inte är tillräckligt för att kunna ligga till grund för beslut.

I nedanstående tabell visas andel avgångar med beslut om uppskjuten villkorlig frigivning. Andelen ligger på liknande nivå som tidigare år.

Tabell 2:15

Uppskjuten villkorlig frigivning (uvf), andel respektive genomsnittligt antal dagar per intagen

	2022	2023	2024
Antal avgångar från anstalt med vf	6 485	6 753	7 663
Antal avgångar med beslut om uvf	540	593	602
Andel uvf	8%	9%	8%
Genomsnittligt antal dagar	33	29	30

Källa KVR. Könsuppdelade uppgifter finns i tabell 15:23 i avsnitt 15.

Av tabellen ovan framgår att genomsnittligt antal dagar för uppskjutandet bland de som avgick från anstalt under 2024 var 30.

För de beslut som fattades under året sköts den villkorliga frigivningen upp från sju till och med 29 dagar i ungefär två tredjedelar av ärendena, vilket var samma nivå som 2023. I tio procent av

fallen sköts den villkorliga frigivningen upp två månader eller längre, vilket var två procent-enheter mer än 2023³⁹.

Den lokala nivåns hantering av uppskjuten villkorlig frigivning ingick som tidigare i det interna tillsynsarbetet. Resultatet av tillsynen skiftade mellan olika anstalter. Det var endast fyra procent av ärendena som handlade om att en intagen hade misskött, eller inte deltagit i, återfallsförebyggande åtgärder. Det kan indikera att den alltför förhållandevis nya lagstiftningen ännu inte ha fått full effekt.

Det har framkommit att det finns brister i de lokala rutinerna på området. De främsta bristerna är att dokumentationen i verkställighetsplanen i vissa fall är bristfällig.

Lagstiftningen förefaller dock under de senaste åren ha påverkat de intagnas vilja till deltagande i behandlingsprogram allt sedan den trädde i kraft.

Kriminalvården bedömer dock att det fortsatt behöver bedrivas ett utvecklingsarbete inom området.

2.5 Överförande av påföljd

Kriminalvårdens uppdrag enligt instruktionen (2 §):

Myndighetens verksamhet ska bedrivas på ett [...] humant och effektivt sätt [...]

Myndigheten ska särskilt vidta åtgärder som syftar till att [...] frigivningen förbereds.

Inom Norden finns sedan länge en väletablerad nordisk verkställighetslag, NVL, och inom EU finns sedan 2015 den europeiska verkställighetslagen, EVL. Utanför EU och Norden gäller den internationella verkställighetslagen, IVL. Lagarna reglerar överförande av frihetsberövande påföljder mellan olika länder. Sedan 2016 kan även frivårdspåföljder överföras inom EU. Även i NVL regleras överförande av vissa frivårdspåföljder.

Utöver att båda länderna ska samtycka om ett överförande, och att även klientens samtycke

³⁹ Tabell 15:22 i avsnitt 15

krävs i vissa fall, så gäller övergripande att det måste finnas en viss fängelsestandard och säkerställande av humanitära värden i mottagarlandet för att ett överförande ska vara aktuellt. Undermåliga fängelseförhållanden i mottagarlandet, att landet inte har tillträtt någon tillämpbar internationell konvention eller saknar avtal med Sverige, utgör hinder för ett överförande. Ett annat vanligt hinder är att överförandeprocessen blir för lång i förhållande till strafftiden. De långa processerna beror ofta på omständigheter utanför Kriminalvårdens kontroll, som att domstolsprocesserna i vissa länder är tidskrävande.

Förväntad effekt: Att avtjäna en påföljd i sitt hemland förväntas underlätta tiden efter avtjänad påföljd, vilket i sin tur förväntas bidra till att uppfylla kravet i 2 § i Kriminalvårdens instruktion att förebygga återfall i brott.

- Mått:**
- antal inkomna ärenden för överföranden från Sverige
 - antal beslut om överförande från Sverige
 - antal överförda klienter till och från Sverige

Kriminalvården för statistik över hur många beslut som fattas om att en klient ska överföras från Sverige och följer noga hur många klienter som faktiskt överförs efter att även det andra landet samtyckt. Observera att de olika stegen i en överförandeprocess kan ske under olika år, vilket gör att ett års statistik för de båda måtten inte går att jämföra sinsemellan.

Frihetsberövande påföljd

Syftet med regelverken om överförande av påföljd är att underlätta klienternas sociala återanpassning. Eftersom antalet överföranden av frihetsberövande påföljder också har positiva effekter på Kriminalvårdens belägningsläge hade myndigheten ett fortsatt fokus på att öka antalet genomförda överföranden från Sverige.

Antalet inkomna ärenden om överförande av frihetsberövande påföljd ökade markant under 2024, trots att inflödet redan under 2023 var rekordhögt jämfört med tidigare år.

Även antalet beslut om överförande av frihetsberövande påföljd från Sverige ökade 2024. Totalt fattades 233 bifallsbeslut, det vill säga beslut om att överföra en frihetsberövande påföljd från Sverige till ett annat land inom Norden och EU.

Antalet genomförda överföranden från Sverige ökade betydligt jämfört med de senaste åren, då antalet legat på en mer jämn nivå. Den huvudsakliga förklaringen är den markanta ökningen 2023 av såväl inkomna ärenden som antalet bifallsbeslut.

Tabell 2:16 Antal överförda frihetsberövande påföljder från Sverige			
	2022	2023	2024
Till Norden	69	73	78
Till EU (ej Norden)	63	71	109
Till övriga länder	5	2	7
Totalt alla länder	137	146	194

Källa: KVR. Könsuppdelade uppgifter finns i tabell 15:26 i avsnitt 15. Uppgifterna avser både frihetsberövade och klienter på fri fot.

Totalt överfördes 194 personer från Sverige för att verkställa en frihetsberövande påföljd under 2024. Av dessa var 121 klienter frihetsberövade och 73 dömda som inte påbörjat sin verkställighet.

Under år 2024 överfördes totalt 82 personer till Sverige, inräknat fängelsepåföljder som påbörjats genom intensivövervakning.

Tabell 2:17 Antal överförda frihetsberövande påföljder till Sverige			
	2022	2023	2024
Från Norden	63	63	67
Från EU (ej Norden)	11	7	14
Från övriga länder	0	2	1
Totalt alla länder	74	72	82

Källa: KVR. Könsuppdelade uppgifter finns i tabell 15:27 i avsnitt 15. Uppgifterna inkluderar klienter som varit på fri fot, vilket framför allt påverkar siffrorna avseende Norden. Även fängelsepåföljder som påbörjats genom intensivövervakning ingår.

Antalet frihetsberövande påföljder som överfördes till Sverige ökade jämfört med 2023.

Överförande av frivårdspåföljd

Överföranden av frivårdspåföljder är inte lika vanliga som överföranden av frihetsberövande påföljder. Det beror bland annat på att det är svårt att jämföra innebörden av olika frivårdspåföljder mellan olika länder. Överförande av frivårdspåföljder sker oftare från Sverige än till Sverige.

Antalet inkomna ärenden om överföranden av frivårdspåföljder från Sverige fortsatte öka under 2024. Antalet beslut om överföranden av frivårdspåföljd från Sverige låg på en liknande nivå 2024 som föregående år⁴⁰.

Även antalet faktiska överföranden från Sverige låg på samma nivå som 2023. Tabellen nedan redovisar antal överföranden av skyddstillsyn, övervakning efter villkorlig frigivning och villkorlig dom med samhällstjänst.

Tabell 2:18

Antal överföranden av frivårdspåföljder

	2022	2023	2024
Överförda från Sverige	25	38	36
Överförda till Sverige	5	6	7

Källa: KVR. Könsuppdelade uppgifter finns i tabell 15:28 i avsnitt 15. Uppgifterna inkluderar samtliga frivårdspåföljder.

⁴⁰ Se tabell 15:28 i avsnitt 15

3. Verksamhetsinnehåll

För att kunna förebygga återfall i brott enligt 2 § i Kriminalvårdens instruktion behöver myndigheten ge dömda personer förutsättningar att förändra sina liv. Klienterna ska förberedas för att klara sig utan stöd och kontroll från Kriminalvården. Detta avsnitt beskriver utveckling och resultat av verksamhetsinnehållet, inklusive de återfallsförebyggande åtgärderna.

Samlad bedömning av arbetet med verksamhetsinnehållet

Resultatet av de effektiviseringar av arbetssätt och metoder som genomfördes under året gör att Kriminalvården bedömer att förmågan att lyckas i det återfallsförebyggande arbetet kunde bibehållas på samma nivå som 2023, vilket bedöms som tillfredsställande. Bedömningen grundar sig bland annat på att indikatorerna för verkställighetsplanering samt resultaten för behandlingsprogram och frigivningsförberedelser förbättrades något. Samtidigt fortsatte sysselsättningen att minska, vilket innebar utmaningar för säkerhet och arbetsmiljö för klientnära personal.

Kriminalvården bedömer att nivån på både återfallsförebyggande arbete och övrigt verksamhetsinnehåll var stabil, givet utmaningarna med ett fortsatt ökat antal klienter, brist på ändamålsenliga lokaler samt ett stort antal nyanställd personal. Utmaningarna gjorde det svårt att upprätthålla och bedriva det återfallsförebyggande arbetet med kvalitet, och på ett sätt som kan tillgodose klienternas individuella kriminogena behov. Hittills har dock effektivare arbetssätt och metoder kunnat bidra till att en stabil nivå ändå kunde upprätthållas.

Arbetet med isoleringsbrytande åtgärder för barn i häkte var högt prioriterat och hade en positiv utveckling under året. Trots stora ansträngningar nåddes dock inte ett helt tillfredsställande resultat. För vuxna i häkte ökade andelen som fick isoleringsbrytande åtgärder i minst två timmar per dygn, men det finns fortfarande mycket kvar att göra.

Kriminalvården bedömer att arbetet med frigivningsförberedelser upprätthölls på en tillfredsställande nivå under 2024 och utvecklades i positiv riktning. Grunden för bedömningen är att andelen frigivna med särskild utslussningsåtgärd ökade. Särskilda utslussningsåtgärder prioriterades av myndigheten eftersom de ökar möjligheten för klienterna att få sina kriminogena behov tillgodosedda samtidigt som det frigör anstaltsplatser. Dessutom fastställdes verkställighetsplaneringen inom föreskriven tid i högre utsträckning än 2023, i synnerhet för intagna i anstalt med korta verkställigheter. En tidig planering är en förutsättning för att hinna upprätta en plan för att genomföra ett meningsfullt verkställighetsinnehåll.

Sysselsättningsgraden på anstalt nådde inte upp till önskad nivå. Anledningen var det ansträngda läget som gjorde att det var svårt att öka sysselsättningen i samma takt som ökningen av antalet intagna. Den stora utmaningen var att lokalutrymmet inte räckte. Trots detta så var omfattningen av arbetsmarknadsutbildning och vuxenutbildning på liknande nivåer som tidigare år. Andelen klienter som fullföljt ett behandlingsprogram fortsatte att öka under 2024, inom både frivård och anstalt. Med tanke på de försvårande omständigheterna bedömer Kriminalvården att det var ett resultat av det utvecklings- och effektiviseringsarbete som pågick inom myndigheten.

Sammantaget bedömer Kriminalvården läget som stabilt men myndigheten befinner sig i ett ansträngt läge vilket utmanar förmågan till ett kvalitativt återfallsförebyggande verksamhetsinnehåll.

3.1 Verksamhetsinnehåll i Kriminalvården

Verksamhetsinnehållet består av flera delar, och alla delar behövs i en fungerande verksamhet i både anstalt, häkte och frivård. Verksamhetsinnehåll omfattar, utöver de återfallsförebyggande åtgärderna, även insatser som syftar till att förbereda klienten för ett liv utan kriminalitet, tillgodose basala behov och rättigheter (beskrivs främst i avsnitt 2), minska skadeverkningar av frihetsberövande och isolering samt arbeta med suicidprevention. Det omfattar även olika typer av sysselsättning vilket syftar till att upprätthålla sysselsättningsplikten och bidrar till att skapa ordning och säkerhet. Säkerhetsarbete som bidrar till en trygg och drogfri miljö är också en förutsättning för att klienter ska kunna arbeta med en beteendeförändring. Säkerhetsarbetet beskrivs i avsnitt 5.

Klienttillströmningen har varit hög i myndigheten under en längre tid och prognoserna ger bilden av en över tid fortsatt hög takt.

Kriminalvården har under 2024 behövt lägga stort fokus på att utveckla och förändra arbetsätt som effektiviserar verksamhetsinnehållet för att värna ett kvalitativt återfallsförebyggande arbete som ger klienterna en tillräcklig insatsdos utifrån deras kriminogena behov. Det effektiviseringsarbetet är inte i mål utan kommer att kräva insatser över tid och i takt med det höga klientinflödet.

3.2 Resurser för verksamhetsinnehåll

ÅTERRAPPORTERINGSKRAV: Enligt regleringsbrevet för 2024 ska Kriminalvården redovisa arbetet med att prioritera och fördela myndighetens samlade resurser när det gäller återfallsförebyggande insatser och annat verksamhetsinnehåll för klienterna.

Bilden nedan är ett sätt att visualisera verksamhetsinnehåll samt hur personalresurser fördelar sig inom det.

Bild: Kriminalvårdens verksamhetsinnehåll och personalresurser

I de nedre delarna av pyramiden återfinns basarbetet, som innehåller förutsättningarna för att myndigheten bedriver en human och säker kriminalvård och är insatser som når samtliga klienter.

Här sker arbetet med mottagligheten hos klienterna som är en förutsättning för att kunna arbeta återfallsförebyggande. Längre upp i pyramiden återfinns mer kvalificerade insatser

för vissa målgrupper, som har identifierats utifrån RBM-principerna⁴¹.

Det återfallsförebyggande arbetet är en del av verksamhetsinnehållet och avser de insatser som påverkar klienten utifrån de åtta centrala områden som är riskfaktorer för återfall i brott⁴². Riskfaktorerna brukar kallas de kriminogena behoven.

Fördelning av insatser

Merparten av Kriminalvårdens personalresurser i anstalt, häkte och frivård läggs på de två nedre delarna i pyramiden, det vill säga basala behov (anstalt och häkte), säkerhet, rättigheter och omvårdnad (anstalt, häkte och frivård). En grov uppskattning är att cirka 75 procent av personalkostnaderna i anstalt, häkte och frivård fördelas dit. Cirka 15 procent används till delen stöd, samvaro och förberedelse, cirka 10 procent till förändring och utveckling och ett par procent till kvalificerade insatser.

På individnivå utgör RBM-principerna en del i ett underlag för att prioritera insatser rätt, genom en bedömning av klienternas risker, behov och mottaglighet. Klienter med höga risker och behov ska få en större koncentration av insatser än de med låga risker.

Prioritering och effektivisering

Kriminalvården arbetar med att effektivisera verksamhetsinnehållet för att kunna bedriva en effektiv och mindre personalintensiv verksamhet. Personalens kompetens ska i större utsträckning ägnas åt klientnära arbete som bidrar till den stödjande miljön, det återfallsförebyggande uppdraget och den dynamiska säkerheten.

Arbetet pågår på flera områden, och är i olika faser. Följande områden är särskilt prioriterade för att nå effekt.

- Förenklade klientprocesser, som handlar om att minska administration samt förenkla

handläggning och arbetssätt. Det i sin tur ska bidra till att frigöra personalresurser till det klientnära arbetet. Se även avsnitt 3.4 *Verkställighetsplanering*.

- Digitalisering och automatisering av arbetsuppgifter som kan vara resurssparande så att personalresurser frigörs till klientnära arbete. Ökad användning av digitala verktyg kan också bidra till resurseffektivitet genom att specialistkompetens når fler klienter.
- Standardisering och differentiering, vilket innebär att identifiera och införa en acceptabel lägstanivå av insatser för intagna i anstalt och häkte samt frivårdsklienter. Detta innebär också en ökad fokusering på de delar av verksamhetsinnehållet som är tydligt återfallsförebyggande. Differentiering behöver ske utifrån verkställighetstider och klienters risker och behov - alla typer av sysselsättning kommer inte att kunna erbjudas överallt.
- Myndighetens förmåga och förutsättningar att involvera samhällets aktörer i verksamhetsinnehållet ska förstärkas. Aktörer från civilsamhället, andra myndigheter samt hälso- och sjukvården kan bidra till att fler klienter nås av insatser som är isoleringsbrytande, återfallsförebyggande eller omvårdande.

3.3 Verksamhetsinnehåll i häkte

Isoleringsbrytande åtgärder

*Kriminalvårdens uppdrag enligt instruktionen (2 §):
Myndighetens verksamhet ska bedrivas på ett [...] humant [...] sätt. [...]*

Det är angeläget att minska de intagnas tid i isolering och motverka skadliga effekter till följd

⁴¹ Med RBM-principerna menas principerna om att återfallsförebyggande insatser planeras och genomförs med utgångspunkt i klientens Risk, Behov och Mottaglighet.

⁴² Antisocial historia, prokriminella attityder och värderingar, prokriminellt umgänge, antisocialt personlighetsmönster, skadligt bruk och beroende, familj och relationer, arbete och utbildning samt fritid och rekreation.

av isolering. Att barn i häkte har rätt till minst fyra timmars isoleringsbrytande åtgärder är ett lagkrav. Det är dock frivilligt att delta och barnen kan tacka nej eller motsätta sig på annat sätt. Att bryta isolering är generellt en viktig del av Kriminalvårdens arbete med mänskliga rättigheter och är därför ett ständigt närvarande mål i häktesverksamheten. De isoleringsbrytande åtgärderna är till exempel vistelse med andra intagna, kontakter med anhöriga, personalleda aktiviteter eller besök av frivilligorganisationer.

Att bryta isolering är särskilt viktigt för intagna som sitter häktade länge. Andelen häktningar som varar i fyra månader eller längre har ökat under senare år, och låg på nära 30 procent under 2023⁴³. Arbetet med isoleringsbrytande åtgärder försvåras i de fall där domstol har fattat beslut om restriktioner⁴⁴ efter begäran av åklagare. Restriktionerna begränsar möjligheten till gemensamhet med andra intagna eller kontakter med omvärlden.

Förväntad effekt: Att isoleringen bryts bidrar till att uppfylla kravet i 2 § i Kriminalvårdens instruktion att verksamheten ska bedrivas på ett humant sätt.

Resultatindikator:

- andel intagna som får isoleringsbrytande åtgärder i två timmar eller mer per dygn, för intagna med respektive utan restriktioner⁴⁵
- andel intagna barn som får isoleringsbrytande åtgärder i fyra timmar eller mer per dygn, för intagna med respektive utan restriktioner⁴⁶

Att intagna i häkte får *minst två timmars* isoleringsbrytande åtgärder mäts genom så kallade häktesmätningar vid sju tillfällen per år. För att följa upp lagkravet att barn i häkte har rätt till *minst fyra timmars* isoleringsbrytande åtgärder görs dagliga mätningar, vilket ökar

tillförlitligheten i statistiken. Med barn menas intagna under 18 år.

Resultat – häktesmätningar alla intagna

Mätningarna visade att de intagna hade restriktioner i 58 procent av observationerna⁴⁷. Bland intagna under 21 år var andelen 69 procent.

Av de intagna i häktesmätningarna som inte hade restriktioner fick 76 procent två timmar eller mer i åtgärd. För de som hade restriktioner var det 34 procent.

Tabell 3:1
Isoleringsbrytande åtgärder, minst två timmar per dygn

Andel observationer* med två timmar eller mer i åtgärd per dygn	2022	2023	2024
Alla	47%	48%	51%
<i>varav intagna under 21 år</i>	49%	51%	55%
Intagna med restriktioner	29%	31%	34%
<i>varav intagna under 21 år</i>	41%	41%	44%
Intagna utan restriktioner	70%	72%	76%
<i>varav intagna under 21 år</i>	73%	78%	79%

Källa: Häktesmätningarna. Könsuppdelade uppgifter finns i tabell 15:29 i avsnitt 15.

* En "observation" = situationen för en intagen under ett dygn.

Intagna tackade nej till åtgärder i knappt fem procent av observationerna, och dessa räknas inte med ovan. Resultatet har förbättrats framförallt för intagna utan restriktioner. Det gäller dock inte kvinnor, som har ett försämrat resultat. En stor del av förbättringen berodde på en ökad samsittning, bland annat som en effekt av dubbelbeläggningen av bostadsrum. Samsittning utgjorde 57 procent av den totala åtgärdstiden, mot 48 procent under 2023.

Isoleringsbrytande åtgärder har haft ett stort fokus, i synnerhet barnens rätt till fyra timmar utanför isolering som varit prioriterad. Den

⁴³ Siffror för 2024 är inte klara. För mer information om häktestider, se Kriminalvård och statistik 2023 (KOS), beställningsnummer 4460.

⁴⁴ En *restriktion* är ett beslut fattat av domstol efter begäran från åklagare som innebär att den häktades kontakter med omvärlden begränsas. En *gemensamhetsrestriktion* innebär att en häktad inte får vistas tillsammans med andra intagna i häktet.

⁴⁵ Tabell 15:29 i avsnitt 15

⁴⁶ Tabell 15:30 i avsnitt 15

⁴⁷ I gruppen med restriktioner ingår även intagna som har begränsade möjligheter att vistas med andra intagna på grund av beslut av Kriminalvården. Majoriteten har dock restriktionsbeslut från åklagare.

prioriteringen har samtidigt inneburit att andra klientgrupper i vissa fall fått mindre tid isoleringsbrytande åtgärder.

Samsittning som metod för att minska isolering kräver i sig ett arbete med att para ihop klienter som är aktuella för detta. Det ökade behovet av dubbelbeläggning, som nämnts tidigare, för att klara platssituationen har dock bidragit positivt i detta avseende.

Att öka de isoleringsbrytande åtgärderna var alltså prioriterat under 2024. Arbetet följdes fortfarande noga och diskuterades regelbundet i häktesforum med deltagare från huvudkontoret och regional nivå. Ett uppdrag påbörjades för att bland annat skapa fler erfarenhetsutbyten mellan häktena. För att få en mer effektiv och tillförlitlig uppföljning genomfördes ett försök med digitala mätningar under hösten på ett häkte. Responsen var positiv och ytterligare tester med andra tekniska lösningar planeras till våren 2025.

Resultat – dagliga mätningar för barn

Om häktesmätningarna som presenterades ovan bryts ner till endast barn så visar resultatet att barn fick minst två timmars isoleringsbrytande åtgärder i betydligt högre utsträckning än vuxna. Barn i häkte ska dock enligt lag vistas med personal eller någon annan minst fyra timmar varje dag, vilket följs upp i dagliga mätningar. Om barnet tackar nej, eller genom sitt beteende får anses tacka nej, så omfattas barnet inte längre av rättigheten i lagen. Därför omfattar statistiken nedan endast de barn som har tackat ja till åtgärder och inte genom sitt beteende har gjort deltagande omöjligt. Under 2024 var det fallet i 76 procent av det totala antalet observationer. De flesta barn fanns fortfarande i storstadsregionernas häkten, särskilt i Stockholm, men de flesta häkten i landet hade ett eller flera barn intagna under någon period.

Tabell 3:2 Isoleringsbrytande åtgärder för barn, minst fyra timmar per dygn			
Andel observationer* med 4 timmar eller mer i åtgärd per dygn	2022	2023	2024
Alla	64%	57%	57%
Med restriktioner	64%	57%	57%
Utan restriktioner	66%	72%	60%

Källa: Dagliga mätningar för barn som är inskrivna i häkte.
Könsupplade uppgifter finns i tabell 15:30 i avsnitt 15.
* En "observation" = situationen för en intagen under ett dygn.

Utfallet av Kriminalvårdens mätningar i tabellen ovan visar att lagkravet uppnåddes i 57 procent av fallen, vilket var samma resultat som 2023. För barn utan restriktioner försämrades resultatet jämfört med föregående år. De flesta barn, 93 procent av observationerna, hade dock restriktioner enligt mätningarna. Att barn har restriktioner oftare än vuxna häktade beror på att barn främst häktas vid grövre brottslighet.

Antalet inskrivna barn i häkte fortsatte att öka, till 103 i genomsnitt under 2024 jämfört med 74 under 2023 och utgör nu cirka tre procent av det totala antalet inskrivna i häkte. Det minskade möjligheten att nå upp till lagkravet, och resultatet är fortfarande inte helt tillfredsställande.

Ansträngningarna att öka antalet platser försvårade arbetet, bland annat genom att flera besöksrum och rum för aktiviteter omvandlades till bostadsrum även under detta år. Å andra sidan kunde även bostadsrum med barn dubbelbeläggas i vissa fall. Fokus lades även på att öka samsittningen med annan intagen, snarare än att öka den personalledda verksamheten.

Omvandlingen till bostadsrum på grund av platsbristen försvårade också samverkan med civilsamhället. Samverkan med fokus på barn och unga kan vara viktig för resultatet lokalt, men sammantaget hade det fortfarande endast en liten påverkan på andelen barn med mer än fyra timmars isoleringsbrytande åtgärder.

Där Kriminalvården och Polisen är samlokaliserade fungerade samarbetet bra, utifrån de förutsättningar som fanns. Nya rutiner togs fram för att ytterligare underlätta och tydliggöra

samarbetet. Båda parter var medvetna om det pressade läget och ansträngde sig för att bistå varandra. I de flesta fall flyttades barnen från arresten till häktet väldigt snabbt.

Kvalitet i det isoleringsbrytande arbetet

Genom att fokusera arbetet på att öka samsittningen kunde resultatet förbättras för vuxna och bibehållas för barn. Samtidigt minskade det personalledda isoleringsbrytande arbetet, på grund av både lokalbrist och den pressade arbetssituationen. Det innebär att kvaliteten i arbetet minskade något. Samsittning minskar isoleringen och därmed de skadeverkningar som den orsakar, men det är i diskussionsgrupper eller annan personalledd strukturerad verksamhet som kvalitativa insatser kan bedrivas. Kriminalvården stärkte insatserna för häktade barn, med hjälp av pedagogiska handledare som stöd för barnens fortsatta studier.

Insatser i häkte

*Kriminalvårdens uppdrag enligt instruktionen (2 §):
[...] Återfall i brott ska förebyggas. [...]*

I häkte görs flera viktiga första insatser för de intagna som kan komma att dömas till kriminalvårdspåföljd. En del är besöksverksamhet som bedrivs i häktena av civilsamhället, exempelvis av Fryshuset, Röda Korset, Riksförbundet för sexuell upplysning och Riksförbundet frivilliga samhällsarbetare. Det handlar dels om att ge intagna möjlighet att bryta isoleringen genom att prata med andra än myndighetspersoner, dels om aktiviteter i form av till exempel studiecirklar.

Barn och unga i häkte kontaktas även av lärare samt studie- och yrkesvägledare för att erbjudas vägledningssamtal och eventuella studier. För de som är inskrivna vid en skola i hemkommunen tar rektor och lärare i kontakt med skolan för att främja en obruten skolgång.

Förväntad effekt: Tidiga insatser i häkte bidrar till att uppfylla kravet i 2 § i Kriminalvårdens instruktion att återfall i brott ska förebyggas, genom att en eventuell verkställighet i anstalt förbereds.

Vuxenutbildningen inom Kriminalvården prioriterade samarbete med de häktade barnens hemskolor i förekommande fall. Barnen kunde på så vis fortsätta sina studier. Fler pedagogiska handledare anställdes under året, vilket stärkte förutsättningarna ytterligare att stötta barnen i studierna.

Många av de insatser som rörde frågor om ekonomi och skulder fortsatta i samma omfattning som tidigare år trots det ökade antalet intagna. Det gällde bland annat kontakter med till exempel socialtjänst, bostadsbolag och Kronofogden. Barn kräver mer samverkan och eftersom de blev fler innebär det att övriga intagna fick något mindre hjälp än tidigare.

3.4 Verkställighetsplanering

*Kriminalvårdens uppdrag enligt instruktionen (2 §):
Myndighetens verksamhet ska bedrivas på ett säkert, humant och effektivt sätt. [...]
Myndigheten ska särskilt vidta åtgärder som syftar till att [...] innehållet i verkställigheten anpassas efter varje individs behov och frigivningen förbereds.*

Alla som är dömda till en påföljd inom Kriminalvården ska ha en individuell plan för verkställigheten, en så kallad verkställighetsplan (VSP)⁴⁸. VSP inkluderar en kartläggning av klientens risker, behov och mottaglighetsfaktorer, vilket är utgångspunkten i det återfallsförebyggande arbetet.

Planen syftar till att använda tiden inom Kriminalvården till insatser som ska minska risken för återfall i brott. För intagna på anstalt syftar verkställighetsplanen även till att minska skadeverkningarna av att vara frihetsberövad. Planen ska omfatta klientens hela verkställighet. För att öka förutsättningarna för att verkställigheten följer

⁴⁸ Undantaget de som verkställer villkorlig dom med samhällstjänst. Dömda till ungdomsövervakning är också

exkluderade då de får en annan typ av verkställighetsplanering än den som avses här.

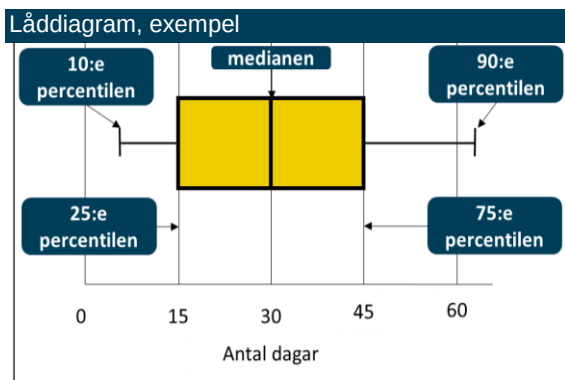
en röd tråd, från anstalt till övervakning i frivård, ska frivården delta tidigt i planeringen.

Förväntad effekt: Genom att fastställa verkställighetsplaner (VSP) säkerställs ett planerat innehåll i verkställigheten som är anpassat till varje individs risker och behov, vilket i sin tur förväntas bidra till att uppfylla kravet i 2 § i Kriminalvårdens instruktion att förebygga återfall i brott.

Resultatindikatorer:

- antal dagar till initialt fastställd VSP

Ju tidigare en VSP fastställs desto snabbare kan rätt insatser genomföras för klienten. För att bedöma utvecklingen av hur snabbt klienterna får sin VSP fastställd används så kallade ”laddiagram”.

I exemplet ovan ligger medianen för att genomföra en VSP på 30 dagar. Inom lådan (det gul-färgade området) ligger alltid hälften av alla fastställda VSP (mellan 25:e och 75:e percentilen). I exemplet har hälften av alla VSP fastställts inom 15 upp till 45 dagar. Tio procent har fastställts på under cirka fem dagar (till vänster om 10:e percentilen) och tio procent har tagit mer än cirka 62 dagar att fastställa (till höger om 90:e percentilen).

Ju mer utdragen lådan är i sidled, desto större skillnader finns det i hur många dagar det tar att fastställa en VSP. Ju längre strecken på sidorna är, desto mer extrema är extremfallen. Genom att lägga två lådor ovanför varandra, en för varje år, är det möjligt att illustrera förändringar och bedöma om de är positiva eller negativa för verksamheten.

Prioritering och effektivisering

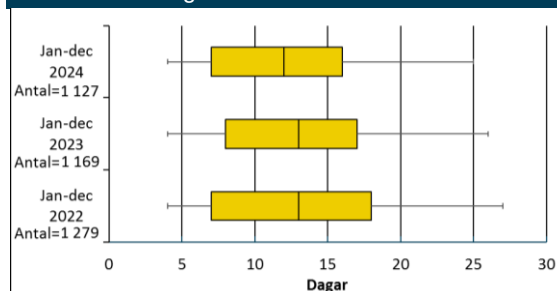
Som en del i arbetet med att förenkla klientprocesserna (se avsnitt 3.2) inleddes under 2024 ett arbete med att effektivisera VSP-processen. Arbetet ska leda till förenklingar och tidsbesparing samtidigt som kvaliteten i VSP-arbetet värnas. Den tid som frigörs ska användas till att faktiskt genomföra de insatser som tagits fram i VSP. Under året resulterade arbetet i en utökad möjlighet att automatiskt föra över information i systemstödet från tidigare verkställighetsplan. Utöver detta permanentades möjligheten att genomföra VSP-utredning via videolänk. Därpå följde beslut om att förenkla och ta bort vissa moment i VSP-processen. Ändringarna i systemstödet gjordes successivt under året och det är därför sannolikt för tidigt att se full effekt i resultatet för 2024.

Anstalt

För en intagen som vid inskrivningen har upp till två månaders återstående tid att verkställa ska en verkställighetsplan fastställas inom 14 dagar. Intagna med längre återstående tid att verkställa ska få sin verkställighetsplan fastställd inom 30 dagar.

Diagram 3:1

Anstalt: antal dagar till initialt fastställd VSP – korttid

Källa: KVR. "Antal" visar antalet fastställda VSP som diagrammet baseras på.

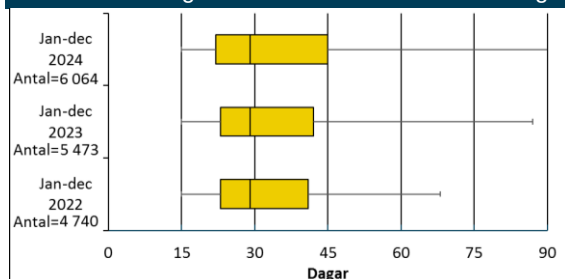
Diagrammet ovan visar att resultatet förbättrades jämfört med 2023. En anledning skulle kunna vara att den utökade möjligheten att automatiskt föra över information från tidigare verkställighetsplan. Den mindre tidskrävande varianten av VSP, *VSP grundutredning*, kunde även användas i fler fall, vilket kan ha haft en positiv inverkan på resultatet. Verksamheten gör olika prioriteringar i arbetet med VSP. Vid genomgångar av frågor

om intagna med korta verkställighetstider framkom att det på vissa håll i landet skedde en prioritering av intagna utifrån tid kvar att verkställa i anstalt. Detta innebär att intagna med kort verkställighetstid prioriterades före de med längre tider. På andra håll fanns utredare som endast fokuserade på intagna med kort tid kvar att verkställa medan mer erfarna utredare fokuserade på de med längre tider. I den mån detta arbetssätt tillämpades mer än föregående år kan också detta vara en förklaring till resultatet.

För intagna med längre tid kvar att verkställa försämrades resultatet något jämfört med 2023.

Diagram 3:2

Anstalt: antal dagar till initialt fastställd VSP – övriga

Källa: KVR. "Antal" visar antalet fastställda VSP som diagrammet baseras på.

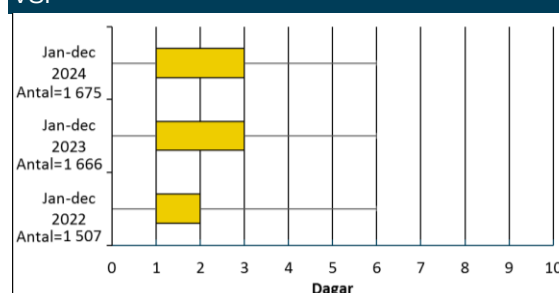
Orsakerna är sannolikt samma som tidigare år, det vill säga hög personalomsättning som utarmade kompetensen i kombination med svårigheter att hinna utbilda nya medarbetare. Till det kommer det ökade antalet intagna som innebär fler utredningar. I vissa fall kan det också bero på att intagna med kort tid kvar att verkställa prioriterades, se ovan. Den utökade möjligheten att automatiskt föra över information från tidigare verkställighetsplan borde innebära en positiv effekt även för intagna med längre tid kvar att verkställa, vilket skulle kunna innebära att resultatet hade försämrats ytterligare utan denna möjlighet.

Intensivövervakning med elektronisk kontroll (IÖV)

När det gäller intensivövervakning med elektronisk kontroll, IÖV, behöver VSP-utredningen ske parallellt med att utredningen om IÖV genomförs, eftersom VSP ska fastställas i direkt anslutning till verkställighetens start. Det innebär i praktiken att en VSP ska fastställas inom tre dagar efter verkställighetens start.

Diagram 3:3

Intensivövervakning: antal dagar till initialt fastställd VSP

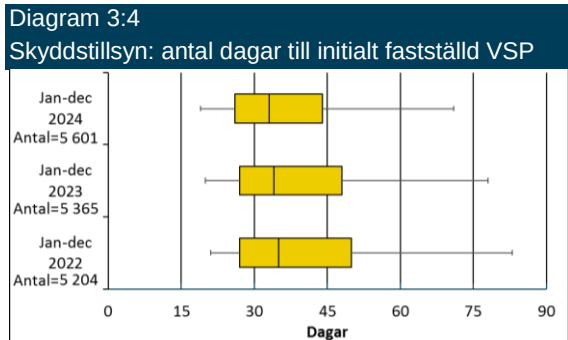
Källa: KVR. "Antal" visar antalet fastställda VSP som diagrammet baseras på. Medianen var 1, dvs lika med 25:e percentilen, varje år 2022 – 2024.

Diagrammet visar att merparten av klienterna fortfarande fick sin VSP fastställd inom tre dagar. VSP-utredning för klienter med IÖV har visat ett gott resultat flera år, vilket kan bero på att VSP grundutredning kan användas för många inom målgruppen.

Skyddstillsyn

När en verkställighet med skyddstillsyn börjar ska Kriminalvården, efter att ha fått domen, kalla klienten till intervju och slutföra utredning och planering så att en VSP kan fastställas. Enligt Kriminalvårdens regelverk ska detta ske inom 30 dagar från det att domen inkommer till frivården⁴⁹.

⁴⁹ Se 28 kap. 5 § BrB.

Källa: KVR. "Antal" visar antalet fastställda VSP som diagrammet baseras på.

Resultatet för skyddstillsyn förbättrades jämfört med 2023. Diagrammet ovan visar antal dagar från domsdatum. Läger man till några dagar för att domen ska hinna inkomma till frivården är bedömningen att en majoritet av klienterna fick sin VSP fastställd inom föreskriven tid. Den utökade möjligheten till automatisk överföring av information skulle kunna vara en orsak till förbättringen. En vanlig orsak till förseningar var att klienten inte kom på kallelser. Resultatet påverkas också av hög personalomsättning i kombination med att svårigheter att hinna utbildda nya medarbetare.

Bedömning av resultatet

Sammantaget kan konstateras att resultaten i princip bibehålls eller förbättrades jämfört med 2023. Utifrån rådande läge med ett ökande antal klienter och en hög arbetsbelastning bedömer Kriminalvården att resultatet är godtagbart.

En indikation på kvaliteten i VSP är andelen fall där klienterna intervjuas i samband med att VSP tas fram. Den andelen ökade till 82 procent under 2024, jämfört med 80 procent⁵⁰ under 2023.

Samplanering

För att klienten ska få en sammanhållen och ändamålsenlig planering genom hela verkställigheten är det viktigt att frivård och anstalt gemensamt planerar verkställigheten för intagna i anstalt som senare ska stå under övervakning.

Samplaneringen låg på 81 procent, jämfört med 79 under 2023.

3.5 Sysselsättning i anstalt

Kriminalvårdens uppdrag enligt instruktionen (2 §):

Myndighetens verksamhet ska bedrivas på ett säkert

[...] sätt, [...] Återfall i brott ska förebyggas. [...]

Kriminalvården ska särskilt vidta åtgärder som syftar till att [...] frigivningen förbereds.

Enligt fängelselagen ska en intagen på anstalt ges möjlighet till sysselsättning i form av arbete, utbildning, brotts- och missbruksrelaterad programverksamhet eller annan strukturerad verksamhet.

Sysselsättningen ska utformas utifrån den intagnes behov och syfta till att den intagne ska få arbetsträna, öka sina kunskaper och insikter, förbättra sina färdigheter samt ta ansvar för sina förberedelser för frigivning och för att själv kunna försörja sig.

Förväntad effekt: Innehållet i verkställigheten anpassas till varje individs behov, vilket i sin tur förväntas bidra till att uppfylla kravet i 2 § i Kriminalvårdens instruktion att förebygga återfall i brott. Att de intagna är sysselsatta är även viktigt för den interna säkerheten och bidrar till att uppfylla kravet på att verksamheten ska bedrivas på ett säkert sätt.

Resultatindikator:⁵¹

- sysselsättningsgrad

Mått:

- outnyttjad tid i anstalt⁵²

Måttet visar hur den outnyttjade tiden fördelar sig mellan sjukfrånvaro, brist på sysselsättning och vägran att delta i sysselsättning.

Sysselsättningsgraden beräknas som utnyttjad tid (antal faktiska sysselsättningstimmar) i förhållande till tillgänglig tid (antal möjliga sysselsättningstimmar enligt anstaltens schema)⁵³.

⁵⁰ Förra året angavs felaktigt 79%.

⁵¹ Tabell 15:31 i avsnitt 15

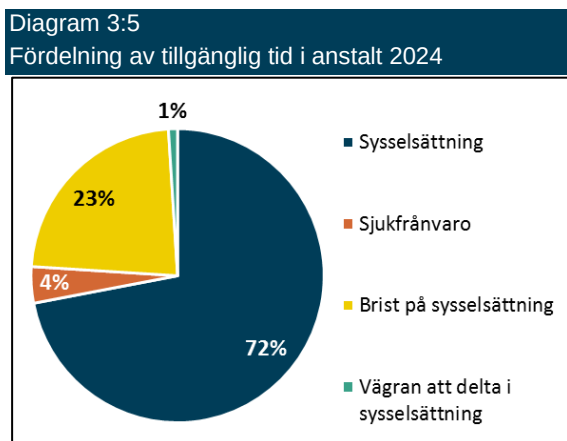
⁵² Tabell 15:32 i avsnitt 15

⁵³ Tillgänglig tid är den arbetspliktiga tiden. För de flesta anstalter betyder det 30 timmar per vecka, medan några har 40-timmarsvecka.

Sysselsättningsgraden var i snitt 72 procent under 2024, jämfört med 75 procent 2023. Av 46 anstalter låg 13 på eller över målet 85 procents sysselsättningsgrad, vilket var fler än 2023. Det har framkommit att det finns brister i sysselsättningsstatistiken som innebär att sysselsättningsgraden sannolikt är något överskattad. Åtgärder har tagits fram för att motverka bristerna i statistiken. Dessa kommer att implementeras under 2025.

Den försämrade sysselsättningsgraden berodde till stor del på den fortsatta förtätningen i anstalt. Problemet med att lokaler för sysselsättning inte ökade i samma omfattning som antalet platser kvarstod. Generellt förekom inte dubbelbeläggning i lika hög utsträckning bland anstalterna med högst sysselsättningsgrad som bland anstalterna med lägst sysselsättningsgrad.

Den del av den tillgängliga tiden som intagna inte är sysselsatta består främst av brist på sysselsättning, men också på sjukfrånvaro. Jämfört med 2023 ökade andelen brist på sysselsättning under 2024 medan andelen sjukfrånvaro minskade något.

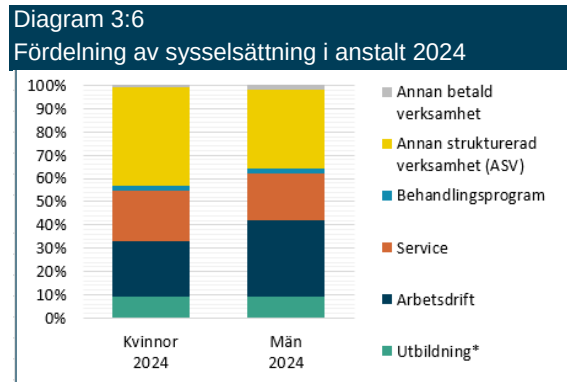

Källa: KVR. Könsuppdelade uppgifter finns i tabell 15:31–32 i avsnitt 15.

Sysselsättningsgraden var fortfarande generellt lägst på anstalter med säkerhetsklass 1 eftersom den höga säkerhetsnivån både försvårar möjlig-

heten att skilja intagna åt och logistiken för förflyttningar till och från sysselsättningen. Anstalter med säkerhetsklass 3 hade generellt högst sysselsättning, precis som tidigare.

Sysselsättningsgraden var fortfarande högre för kvinnor⁵⁴. Fördelningen av utnyttjad sysselsättningstid skiljer sig något mellan kvinnor och män, och var följande under 2024:

Källa: KVR.

* Främst vuxenutbildning, men även arbetsmarknadsutbildning ingår.

För kvinnor ökade främst andelen service⁵⁵ jämfört med 2023 medan andelen *annan strukturerad sysselsättning* (ASV) minskade. För män ökade andelen ASV medan andelen arbetsdrift minskade.

För att hantera den sjunkande sysselsättningsgraden började några anstalter med att dela upp sysselsättningen, till exempel genom att hälften av de intagna sysselsattes på förmiddagen och hälften på eftermiddagen. Där det var möjligt utökades ASV och serviceuppdrag. Det förekom att sysselsättning bedrevs i alla möjliga tillgängliga lokaler, ibland även på promenadgårdar. Även samverkan med civilsamhället användes av vissa anstalter för att skapa mer sysselsättning.

Den lägre sysselsättningsgraden kan i viss mån indikera en minskad kvalitet i verksamhetsinnehållet, eftersom sysselsättning bidrar till att minska incidenter och därmed skapa en tryggare miljö.

⁵⁴ Tabell 15:31 i avsnitt 15

⁵⁵ Service omfattar uppdrag inom anstaltens skötsel, exempelvis att städa, hantera och tvätta kläder samt fastighetsskötsel.

Arbetsdrift

Arbetsdriften utgjorde den näst största andelen av sysselsättningstiden för både kvinnor och män, med 24 respektive 33 procent. Kriminalvårdens arbetsdrift ska ge intagna meningsfull sysselsättning under anstaltstiden och främja deras anpassning i samhället efter frigivningen. Arbetsdriften ska förmedla aktuella kunskaper och färdigheter genom arbete och ska på så sätt underlätta intagnas inträde på arbetsmarknaden.

Flera branscher var fortfarande i en lågkonjunktur under 2024, vilket resulterade i vikande orderingång för många anstalter. Däremot ökade produktionen för intern försäljning, se avsnitt 1.2 *Avgiftsbelagd verksamhet*.

Det förekom att anstalter övergick från tyngre industriarbete till enklare montering och förpackning för att skapa sysselsättning till fler intagna.

Arbetsdriften är en viktig del i Kriminalvårdens återfallsförebyggande arbete. För vissa intagna kan arbetsdrift fungera återfallsförebyggande genom att möjligheterna att få ett jobb och egen försörjning efter anstaltstiden kan förbättras. Arbetsdriften fyller också funktionen att stötta andra insatser som är återfallsförebyggande, till exempel genom att de intagna kan praktisera färdigheter som uppnåtts med hjälp av behandlingsprogram.

För att ytterligare öka kvaliteten i arbetsdriften har uppföljningsstödet *Kruva*⁵⁶ tagits fram, och utbildningar hölls under 2024 för produktionsledare på anstalter med säkerhetsklass 1. Kruva innebär att produktionsledaren tillsammans med den intagne bedömer utvecklingsområden och sätter upp individuella mål för att följa upp dem över tid i den intagnes verkställighetsplan. Kruva ska också fungera som ett hjälpmedel för produktionsledare i att praktisera det evidensbaserade arbetssättet *kompetent klientnära arbete*.

Genom att aktivt uppmuntra och positivt förstärka prosociala beteenden kan arbetsdriften i högre grad bidra till det återfallsförebyggande arbetet och öka en intagens möjlighet att få och behålla ett arbete.

Vuxenutbildning

Utbildning utgjorde nio procent av sysselsättningstiden i anstalt för både män och kvinnor, och består till största delen av vuxenutbildning. Vuxenutbildningen motsvarar den kommunala vuxenutbildningen, komvux, och omfattar grundläggande och gymnasial nivå, inklusive utbildning i svenska för invandrare och yrkesutbildning. Det är en formell utbildning som ger betyg och kan leda till examen på samma sätt som komvux. Betygsdokumenten är neutrala och visar inte att studierna bedrivits inom Kriminalvården. Utbildningen omfattar huvudsakligen teoretiska ämnen, men det finns också yrkesutbildning. Yrkesutbildningen kan även ges på distans mellan anstalter, i samarbete mellan yrkeslärare och produktionsledare.

Förväntad effekt: *Innehållet i verkställigheten anpassas till varje individs behov och intagna utvecklar kunskaper och färdigheter som förväntas öka möjligheterna till arbete eller fortsatta studier, vilket i sin tur förväntas bidra till att uppfylla kravet i 2 § i Kriminalvårdens instruktion att förebygga återfall i brott.*

Mått:

- antal påbörjade kurser och utbildningar⁵⁷
- antal fullföljda kurser och utbildningar⁵⁸
- andel intagna som påbörjat kurser och utbildningar⁵⁷
- andel intagna som fullföljt kurser och utbildningar⁵⁸

Måtten presenteras för att ge en bild av verksamhetens utveckling. De är dock inte indikatorer på Kriminalvårdens resultat så länge de inte kan relateras till en relevant målgrupp. Antal intagna som bedöms ha behov av utbildning är en relevant målgrupp, men för närvarande finns ingen möjlighet att ta fram den uppgiften.

⁵⁶ Kriminalvårdens uppföljningsverktyg arbetsdrift

⁵⁷ Tabell 15:33 i avsnitt 15

⁵⁸ Tabell 15:34 i avsnitt 15

Lärarbristen kvarstod under 2024, även om intresset för att söka jobb inom vuxenutbildningen i Kriminalvården ökade. Det antas delvis ha varit en effekt av den mediala uppmärksamheten kring Kriminalvården. Fler än tidigare sökte till lärartjänsterna, vilket ökade chansen till goda rekryteringar, samtidigt som mängden ansökningar ökade rektorernas arbetsbelastning ytterligare. Arbetet med planer för kompetensförsörjning och kompetensutveckling fortsatte, och introduktionsutbildningar för nyanställda inom olika yrkesgrupper fortsatte tas fram.

Under 2024 inledde vuxenutbildningen inom Kriminalvården omställningen enligt den ämnesbetygsreform som regeringen beslutat om för gymnasieskolan och komvux. Reformen involverar alla yrkesgrupper inom vuxenutbildningen och kräver omfattande arbete för att genomföra. De nya ämnesplanerna och ämnesbetygen ska börja tillämpas från och med den 1 juli 2025.

Vuxenutbildningen bidrar i hög grad till kvalitet i verksamheten eftersom den genomförs av behöriga lärare, utbildade studie- och yrkesvägledare, specialpedagoger och rektorer. Utbildningen ger betyg och kan leda till gymnasieexamen i form av yrkesexamen och högskoleförberedande examen. Efter frigivningen kan den intagne studera vidare utifrån betygen eller använda betygen för att söka jobb. Utbildningen ökar chanserna till en plats på arbetsmarknaden, vilket är återfallsförebyggande. Utbildning bidrar även till personlig utveckling och till att göra personen bättre rustad för ett aktivt vardags- och samhällsliv.

Kriminalvården fortsatte sitt arbete med att utöka den gymnasiala yrkesutbildningen. Yrkesutbildning kom igång på ytterligare tre anstalter under 2024, varav den ena var ett yrkespaket med en ny inriktning, *Djurskötare i mjölkproduktion*. Sammanlagt fanns det vid årets slut elva pågående gymnasiala yrkespaket inom Kriminalvården. Dessutom fanns det tre nya ansökningar från anstalter om start av yrkesutbildning.

Yrkeslärare rekryterades inom naturbruk, restaurang och storkök samt inom industri-teknik. Det nationella yrkesråd som etablerades under 2023 arbetade tillsammans med yrkeslärare, rektorer och Skolverket med att ta fram ett första material för produktionsledare, vilket också började testas på en anstalt. Materialet ska kvalitetssäkra och stärka produktionsledares handledarroll gentemot studerande som har arbetsplatsförlagt lärande i anstaltens produktion.

Teoretiska kurser i yrkesutbildningar går att studera på alla anstalter som erbjuder vuxenutbildning. Däremot finns inget arbetsplatsförlagt lärande på kvinnoanstalterna.

Specialpedagogerna genomförde under året en serie webinarier för medarbetare inom vuxenutbildningen om olika neuropsykiatriska funktionsnedsättningar. De gav också förslag på hur lärare kan stödja lärandet för en studerande med en sådan diagnos. Utöver att bättre kunskaper och ökad medvetenhet kan bidra till att förebygga diskriminering och öka tillgängligheten i undervisningen, se vidare avsnitt 1.4 *Systematisk uppföljning av funktionshinderspolicen*, så kan det bidra till att öka fullföljandegraden i kurserna. Det innebär i sin tur att fler sökande kan få en studieplats.

Det nya administrativa stödsystemet innebar en effektivisering. Mycket manuellt arbete kunde tas bort, vilket minskade både sårbarhet och arbetsbelastning för administratörerna. Det nya systemet innebar också att rektorerna fick tillgång till en bättre överblick över exempelvis antal studerande och kurser.

Påbörjade kurser och utbildningar

Kriminalvården fokuserar främst på *fullföljda* insatser som mått i årsredovisningen, eftersom det speglar resultaten bättre än antalet *påbörjade* insatser. När det gäller just utbildning kan det dock vara relevant att också titta på måttet påbörjade insatser, eftersom det säger något om omfattningen av verksamheten. Påbörjade studier kan ha en positiv återfallsförebyggande effekt även om de inte fullföljs. Måtten fullföljd

och påbörjad relaterar inte till samma kurser och kursdeltagare under ett avgränsat år. Det innebär att måtten inte kan relateras till varandra.

Tabell 3:3 Antal påbörjade kurser och utbildningar			
	2022	2023	2024
Antal påbörjade kurser/utbildningar	4 635	5 321	6 375

Källa: ProCapita och Adela. Könsuppdelade uppgifter finns i tabell 15:33 i avsnitt 15.

Antalet påbörjade kurser och utbildningar fortsatte att öka under 2024, delvis på grund av en ökad beläggning. En annan anledning skulle kunna vara att kurstiderna hölls i större utsträckning än tidigare, vilket skapar ett större utrymme för nya studerande.

För att visa hur stor *andel* av de intagna som påbörjat en kurs används måttet *antal unika intagna*. I detta statistikuttag räknas aldrig samma person två gånger.

Tabell 3:4 Andel intagna som påbörjat kurser och utbildningar			
	2022	2023	2024
Antal unika intagna som påbörjat kurs/utbildning	2 907	3 017	3 566
Totalt antal unika intagna	14 570	15 530	17 557
Andel intagna som påbörjat kurs/utbildning	20%	19%	20%

Källa: ProCapita och Adela. Könsuppdelade uppgifter finns i tabell 15:33 i avsnitt 15.

Andelen unika intagna som påbörjat kurser och utbildningar låg på samma nivå som 2023. Att inte fler började studera berodde främst på kvarstående problem med lokalbrist, lärarbrist samt ett ökat behov av att skilja intagna åt.

Fullföljda kurser och utbildningar

En kurs eller utbildning betecknas som *fullföljd* när ett betyg eller intyg har erhållits. Antalet fullföljda kurser och utbildningar ökade något under 2024.

Tabell 3:5 Antal fullföljda kurser och utbildningar			
	2022	2023	2024
Antal fullföljda kurser/utbildningar	3 082	2 930	3 078

Källa: ProCapita och Adela. Könsuppdelade uppgifter finns i tabell 15:34 i avsnitt 15.

Åtgärder genomfördes för att öka fullföljandegraden. I det nya administrativa stödsystemet krävs att slutdatum för en kurs skrivs in och studietiden kan inte förlängas utan beslut av rektor. Specialpedagogerna har en aktiv roll i att handleda lärare och studerande när en studerandes kunskapsutveckling inte går framåt. Funktionen pedagogisk handledare som tillkommit på en del ställen som stöd till studerande kan också ha bidragit till att antalet fullföljda kurser och utbildningar ökade något.

Arbetsmarknadsutbildning

Arbetsmarknadsutbildningar finansieras och upphandlas av Arbetsförmedlingen och genomförs lokalt på vissa anstalter. Kriminalvården och Arbetsförmedlingen samverkar kring planering och uppföljning av arbetsmarknadsutbildningar.

Under 2024 bedrevs 27 arbetsmarknadsutbildningar fördelat på 20 anstalter (av totalt 40) för män. Två arbetsmarknadsutbildningar bedrevs på två (av totalt sex) anstalter för kvinnor.

En arbetsmarknadsutbildning ger den intagne ett intyg eller certifikat och ökar chansen till anställning efter frigivning. Den bidrar på så sätt både till kvalitativt verksamhetsinnehåll och till det återfallsförebyggande arbetet. Lokalbristen var dock ett fortsatt problem under 2024. Arbetsförmedlingen skriver ett avtal med den som anordnar arbetsmarknadsutbildningen. I avtalet finns krav på så kallade garantiplatser, vilket innebär att anordnaren får betalt för ett antal platser oavsett om det finns intagna som går utbildningen. Kravet på garantiplatser var allt svårare för Kriminalvården att möta i takt med kapacitetsutökningen och växande behov av att skilja intagna åt. Det blev därmed svårare att samla tillräckligt många intagna för att fylla garantiplatserna.

Annan strukturerad verksamhet

Annan strukturerad verksamhet (ASV) utgjorde den största andelen av sysselsättningstiden i anstalt med 34 procent för män och 42 procent för kvinnor. Exempel på ASV är introduktion till anstaltsvistelsen, social träning, friskvård och olika samtals- och temagrupper. Det finns exempelvis temagrupper om miljö och hållbarhet samt om demokrati. Aktiviteterna räknas som sysselsättning om de ingår i en strukturerad och schemalagd verksamhet som leds av en handledare. ASV syftar till att ge ökade kunskaper och insikter, förbättrade färdigheter eller ändrat beteende.

Totalt sett fortsatte ASV att öka sin andel av den totala sysselsättningen, och gick för första gången om arbetsdriften i antal sysselsättnings-timmar. Allt fler anstalter fokuserade i högre grad på ASV, till exempel genom särskilda sysselsättningsutskott för ASV. I regioner med gemensamma sysselsättningsutskott för flera olika sysselsättningsgrenar så var ofta ASV en egen punkt på dagordningen.

ASV kan bidra till kvalitet i verksamheten, dels genom att vara en brygga mellan sysselsättningar, dels till att minska skadeverkningarna av ett frihetsberövande. De färdigheter som intagna får med sig från behandlingsprogram kan också praktiseras i ASV. I vilken grad ASV bidrar till kvalitet och återfallsförebyggande verksamhet varierar beroende på lokala förutsättningar och vilka ASV-insatser som kan erbjudas. Många anstalter behöver kunna erbjuda ASV under längre perioder, vilket gör att verksamheten behöver varieras och alterneras för att skapa mening och struktur för den intagne.

För att utveckla ASV sker utbyte mellan anstalter, och det fortsatte under året. Utbytet skedde bland annat genom att ASV-personal gjorde studiebesök på andra anstalter för att få inspiration och utbyta erfarenheter. Olika idéer

på området fick också spridning genom Kriminalvårdens intranät och genom personaltidningen.

3.6 Behandlingsprogram

Kriminalvårdens uppdrag enligt instruktionen (2 §):

Återfall i brott ska förebyggas.

Kriminalvården ska särskilt vidta åtgärder som syftar till att [...] narkotikamissbruket bekämpas [...] frigivningen förbereds.

Deltagande i behandlingsprogram utgjorde två procent av sysselsättningstiden på anstalt för både män och kvinnor. Insatsen pågår dock även utanför själva sysselsättningstiden och för den som genomgår ett behandlingsprogram präglas en stor del av vardagen av den pågående behandlingen. Behandlingsprogram bedrivs både på anstalt och inom frivården. Syftet är att förebygga återfall i brott genom att förbättra klientens kunskaper, färdigheter och insikter. Målet är att så många klienter som möjligt som bedömts ha medelhög eller hög risk att återfalla i brott ska genomföra något behandlingsprogram. Behandlingen ska rikta sig mot den enskilda individens kriminogena behov⁵⁹ och ska erbjudas likvärdigt för män och kvinnor. Behandlingsprogrammen är huvudsakligen riktade mot generell kriminalitet, våldsbrott, våld i nära relation och sexualbrott samt missbruk av droger eller alkohol.

Behandlingsprogrammen ackrediteras av Kriminalvårdens vetenskapliga råd⁶⁰, vilket betyder att de genomgår en vetenskaplig bedömning. Effekterna av programmen utvärderas. Om ett program inte ger förväntade effekter tas det bort ur Kriminalvårdens behandlingsutbud.

Förväntad effekt: *Innehållet i verkställigheten anpassas till varje individs behov. Klienterna får kunskaper, färdigheter och insikter som förväntas bidra till att uppfylla kravet i 2 § i Kriminalvårdens instruktion att förebygga återfall i brott,*

⁵⁹ *Kriminogena behov* avser de områden som behöver påverkas för att minska risken för framtida kriminalitet.

⁶⁰ Kriminalvårdens vetenskapliga råd ska se till att forsknings- och utvecklingsarbetet inom Kriminalvården

håller en hög vetenskaplig kvalitet. Rådgivarna består av forskare inom bland annat psykiatri, kriminologi, socialt arbete, beteendeforskning, psykologi, genetik och epidemiologi.

bland annat genom att motverka kriminella attityder och värderingar samt missbruk.

Resultatindikatorer: Andel avslutade verkställigheter under året med fullföljt behandlingsprogram⁶¹

Indikatorerna avser verkställigheter för klienter som bedömts ha medel eller hög risk för återfall i brott.

Kriminalvården bedrev tio ackrediterade behandlingsprogram under 2024. Det var ett färre jämfört med 2023, beroende på att programmen Oto och Prism slagits samman, se nedan.

Spridningen av grundprogrammet *Krimfokus* fortsatte under året och bedrivs nu på 42 av Kriminalvårdens totalt 46 anstalter. Arbetet med att ta fram en fortsättningsdel, *Krimfokus påbyggnad*, fortsatte. Fortsättningsdelen syftar till att öka kontinuiteten i den återfallsförebyggande behandlingen under hela verkställigheten, och samtidigt svara upp mot ett större behandlingsbehov. Pilotförsöket med *Krimfokus påbyggnad* som påbörjades under 2023 avslutades under 2024, och ska bedömas av Kriminalvårdens vetenskapliga råd innan det sprids till ytterligare anstalter.

Programmet *Vraapt* (virtual reality aggression prevention training) riktar sig till klienter med aggressionsproblem, och bedrivs med stöd av modern interaktiv VR-teknik. Samtliga av Kriminalvårdens etablerade program har nu testats med VR med gott resultat. Myndigheten har därmed fått erfarenhet av viktiga etiska ställningstaganden, praktiska och logistiska utmaningar samt framgångsfaktorer.

Omställningen från *Oto*, inriktat på generell kriminalitet, och *Prism*, inriktat på missbruksdriven kriminalitet, till det nya *Oto-Prism* har gått mycket bra och i stort sett alla befintliga programledare började jobba utifrån den nya

versionen under 2024. Syftet med omarbetningen var att skapa ett nytt basprogram i frivården.

Sexualbrottsprogrammet *Consent* testades färdigt i anstalt under 2024. Consent finns idag tillgängligt på de sex anstalter som har sexualbrottsplatser och började under 2024 testas i begränsad utsträckning inom frivården. Programmet utvärderas inom det pågående forskningsprojektet *Fokus sexualbrott: På väg mot återfallsförebyggande behandlingsprogram* som Kriminalvården genomför i samarbete med Karolinska Institutet. Consent ackrediterades i början av 2025.

Bedömning av resultatet

Resultatet bedöms genom att följa hur många klienter i målgruppen som fullföljer programmen. Indikatorn utgår från antalet avslutade verkställigheter under året för klienter som bedömts ha medelhög eller hög risk för återfall i brott. Därefter presenteras hur stor andel av verkställigheterna som innehållit minst ett fullföljt behandlingsprogram. Observera att en klient kan ha avslutat flera verkställigheter under året, och kan därför finnas med flera gånger i statistiken.

Tabell 3:6 Andel avslutade verkställigheter med fullföljt behandlingsprogram			
Avser klienter som bedömts ha medel eller hög risk för återfall i brott	2022	2023	2024
Anstalt	19%	22%	25%
Frivård	11%	13%	17%

Källa: KVR. Könsuppdelade uppgifter och särredovisning av unga finns i 15:35–36 i avsnitt 15.

Andelen med fullföljt behandlingsprogram fortsatte att öka inom både frivård och anstalt under 2024. Utvecklingen bedöms som positiv, särskilt mot bakgrund av det ökade antalet klienter, och målsättningen är att fortsätta öka andelen. En anledning till den positiva utvecklingen kan vara den breda spridningen av *Krimfokus*. Inom frivården är motsvarande grundprogram *Oto-Prism* vars nya version möjligen skulle kunna ha

⁶¹ Tabell 15:35–36 i avsnitt 15

bidragit till den positiva utvecklingen inom frivårdens verksamhet. En ny behandlingsguide publicerades i början av 2024, vilket kan ha bidragit till tydligare styrning mot behandlingsprogram inom såväl anstalt som frivård.

3.7 Frigivningsförberedelser

Kriminalvårdens uppdrag enligt instruktionen (2 §): Återfall i brott ska förebyggas. [...] Kriminalvården ska särskilt vidta åtgärder som syftar till att [...] frigivningen förbereds.

För att öka intagnas förutsättningar att inte återfalla i brott arbetar Kriminalvården med olika former av frigivningsförberedelser. Det som kallas särskilda utslussningsåtgärder innebär till exempel att den intagne under en period före frigivning får större frihet, på ett individanpassat och strukturerat sätt, med stöd och kontroll utifrån aktuella risker och behov. Frigivningsförberedelserna handlar även om att ha en god planering för tiden efter villkorlig frigivning.

En viktig del i frigivningsförberedelserna är permissionerna, som innebär att en intagen på anstalt får tillstånd att vistas utanför anstalten under en kort tid. Permissionerna är främst till för att underlätta återanpassningen till samhället. Över 19 000 permissioner⁶² planerades under 2024, varav drygt 700 fick en anmärkning, exempelvis då den intagne brutit mot villkoren eller inte kommit tillbaka till anstalten inom avtalad tid.

Särskilda utslussningsåtgärder

Det finns fyra former av särskilda utslussningsåtgärder⁶³:

- frigång
- utökad frigång
- halvvägshus
- vårdvistelse

Målet för intagna i säkerhetsklass 1 är att deras frigivning ska förberedas genom successiv placering i anstalter med lägre säkerhetsklass. Därför förekommer det normalt inte att intagna frigives med särskild utslussningsåtgärd från en anstalt i säkerhetsklass 1. Från en anstalt i säkerhetsklass 2 är det mer vanligt förekommande. I säkerhetsklass 3 är grundprincipen att frigivning ska genomföras med särskild utslussningsåtgärd. Även strafftiden har betydelse. Vid kortare strafftider kan det vara svårt att hinna med att förbereda för en placering i särskild utslussningsåtgärd.

Förväntad effekt: De särskilda utslussningsåtgärderna förväntas underlätta återanpassningen i samhället, vilket i sin tur förväntas bidra till att uppfylla kravet i 2 § i Kriminalvårdens instruktion att förebygga återfall i brott.

Resultatindikatorer:
- andel frigivna under året som frigavs med en särskild utslussningsåtgärd⁶⁴
- antal hävda särskilda utslussningsåtgärder⁶⁵

Andelen frigivna med särskild utslussningsåtgärd, i förhållande till det totala antalet frigivna från säkerhetsklass 2 och 3 med en strafftid på minst sex månader, fortsatte att öka.

Tabell 3:7 Andel intagna som frigivits med särskild utslussningsåtgärd				
I förhållande till antal frigivna från säkerhetsklass 2 och 3 med strafftid på 6 månader och över				
	2022	2023	2024	
Antal frigivna från anstalt	3 325	3 626	4 361	
Antal frigivna med särskild utslussningsåtgärd	1 273	1 437	2 058	
Andel frigivna med särskild utslussningsåtgärd	38%	40%	47%	

Källa: KVR. Könsuppdelade uppgifter finns i tabell 15:39 i avsnitt 15.

⁶² Tabell 15:37 i avsnitt 15
⁶³ Definitioner av de olika åtgärderna finns i samband med tabellerna 15:38-39 i avsnitt 15

⁶⁴ Tabell 15:39 i avsnitt 15
⁶⁵ Tabell 15:38 i avsnitt 15

Diagram 3:7

Andel frigivna med särskild utslussningsåtgärd

Källa: Kriminalvårdens årsredovisningar från och med 2017.
Könsuppdelade uppgifter finns i tabell 15:39 i avsnitt 15.

Ökningen var åtta procentenheter för intagna i säkerhetsklass 2, och sex procentenheter för intagna i säkerhetsklass 3. Att fler intagna fick ta del av särskilda utslussningsåtgärder innebar en generell kvalitetsökning i det återfallsförebyggande arbetet, eftersom det innebär en strukturerad övergång mellan anstaltsvistelse och frihet.

Utslussningsåtgärderna möjliggör en större individanpassning i det återfallsförebyggande arbetet och bidrar därför till att öka Kriminalvårdens förmåga att ge klienterna insatser utifrån individuella behov. Eftersom insatsen dessutom frigör platser och därmed lindrar överbeläggningen var området fortsatt prioriterat under 2024, vilket förklarar det förbättrade resultatet. Det var ett stort fokus på att öka antalet intagna i särskilda utslussningsåtgärder på alla nivåer i organisationen. Under våren fanns digitala forum där lokal nivå kunde få stöd av olika expertfunktioner. Därutöver hölls utbildningar för lokal och regional verksamhet kring utredningar och bedömningar.

Om klienten inte rättar sig efter de uppsatta villkoren för utslussningsåtgärden kan den hävas. Antalet hävda utslussningsåtgärder ökade under året⁶⁶, men låg fortfarande på en låg nivå.

⁶⁶ Se tabell 15:38 i avsnitt 15

hinalvården

4. Transportverksamhet

Kriminalvården transporterar frihetsberövade personer inom den egna verksamheten samt åt andra myndigheter, kommuner och regioner, både inom och utom landet. Detta avsnitt redovisar resultatet i transportverksamheten, och omfattar även transporter enligt 3 § i Kriminalvårdens instruktion.

Samlad bedömning av transportverksamheten

Kriminalvården bedömer att transportverksamheten fortsatt fungerade tillfredsställande under 2024. Transporterna utfördes på ett så humant och effektivt sätt som möjligt. Service-nivåerna inom inrikesverksamheten låg på en tillfredsställande nivå och ökade jämfört med 2023, särskilt till externa beställare. Förbättringen berodde främst på en högre bemanning. Dessutom ökade inte transportvolymerna i den takt som förutsetts, vilket skapade bättre förutsättningar att lösa uppdraget. Det totala antalet transporter ökade dock med cirka nio procent jämfört med 2023.

Antalet domstolstransporter ökade, och utgjorde cirka en fjärdedel av alla inrikestransporter. Vid dessa uppdrag sköter Kriminalvårdens medarbetare även bevakning av klienten vid förhandlingarna i domstolen.

Den ansträngda beläggningssituationen inom Kriminalvården och Statens Institutionsstyrelse (SiS) kvarstod från tidigare år, vilket skapade fortsatta problem med tillgång till lunch- och uppehållsplatser. Det ledde till att transporter ibland genomfördes med en större ineffektivitet och senare än önskat. Det hände även oftare att de intagna inte var placerade på närmaste häkte, utan behövde köras längre sträckor för att inställas på förhandlingar.

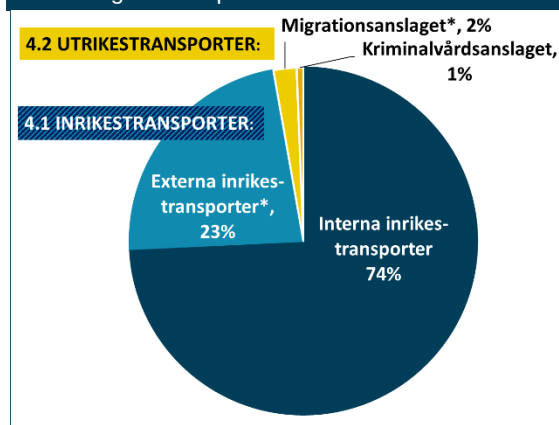
4.1 Kriminalvårdens transportverksamhet

Kriminalvårdens nationella transportenhet (NTE) transporterade cirka 121 000 klienter⁶⁷ under 2024, varav knappt 3 400 utrikes (främst migrationsärenden), vilket var en ökning med totalt cirka 9 300 klienter jämfört med 2023. Anstalter och häkten utför också transporter, framför allt lokala, men i relativt låg utsträckning. Dessa ingår inte i årsredovisningens statistik på grund av att antalet transporterade klienter räknas på olika sätt och i olika system.

Inrikestransporterna delas in i

- *interna transporter* som avser transporter av intagna inom Kriminalvården
- *externa transporter* som avser klienter som inte är inskrivna i Kriminalvården och som utförs på uppdrag av andra myndigheter, kommuner eller regioner.

Diagram 4:1
Fördelning av transporterade klienter av NTE 2024

Källa: TPS, Lift.

*Enligt 3§ Kriminalvårdens instruktion.

⁶⁷ Siffran avser inte unika personer; en person kan ha transporterats vid mer än ett tillfälle.

4.2 Inrikestransporter

Interna transporter

Kriminalvårdens uppdrag enligt instruktionen (2 §): Myndighetens verksamhet ska bedrivas på ett [...] effektivt sätt [...]

Interna transporter kan vara till exempel förflyttningar av intagna mellan anstalter och häkten eller transport av en intagen som ska inställa sig i domstol. De flesta interna transporter genomförs av NTE, men i en del fall genomförs de av medarbetare från anstalter och häkten.

En transport till häktning och huvudförhandling sker oftast med ett transportfordon. Ibland kan Kriminalvårdens medarbetare gå med den intagne till tingsrättssalen, som i vissa fall ligger i samma byggnad som häktet, vilket också räknas som en transport. En annan typ av transportuppdrag är när förhandlingar i domstol sker via videolänk. Även om ingen fordonstransport behövs, krävs nästan lika mycket personaltid, eftersom medarbetarna sköter bevakningen under förhandlingen.

En stor del av inrikestransporterna avser transport till domstolsförhandling, där Kriminalvårdens medarbetare även sitter med under förhandlingen. Domstolstransporterna utgjorde cirka 26 procent av det totala antalet internt transporterade intagna under 2024.

Resultatindikator: servicenivå, det vill säga andel transporter med godkänd leverans. För att leveransen ska vara godkänd ska transporten ha utförts inom aktuell tidsram för transportens prioriteringsklass.

Mått: antal klienter som transporteras i interna transporter utförda av NTE⁶⁸

Även om anstalter och häkten i vissa fall transporterar intagna så ansvarar NTE för merparten av myndighetens interna transporter. Till och med 2024 har NTE tagit över transporter för 25 av Kriminalvårdens 42 häkten. Dessa 25 häkten

står för nästan 80 procent av Kriminalvårdens häktesplatser.

Kostnaderna för transporter som utförs av häkten och anstalter ingår i vårddygnskostnaderna (se avsnitt 2.1 *Häkte* och 2.3 *Anstalt*).

Antalet interna transporter som utförs av NTE fortsatte att öka under 2024 och omfattade totalt 89 968 intagna varav cirka 75 procent avsåg häktade och cirka 25 procent avsåg intagna som verkställde en påföljd i häkte.

Tabell 4:1 Interna transporter utförda av NTE, antal intagna			
	2022	2023	2024
Häktade	54 744	63 010	66 958
Verkställighetsfall i häkte	18 206	19 700	22 533
Övriga	457	323	355
Del av transporterade klienter i tabell 4:5	73 407	83 033	89 846
Överförandeärenden*	252	231	112
Totalt	73 659	83 264	89 968

Källa: TPS. Se även tabell 15:5 i avsnitt 15 (totalen). Observera att en intagen kan ha transporterats vid mer än ett tillfälle.
* Avser transport inför vidare transport utrikes. Kostnaderna för dessa fördelas på utrikestransporter.

Ökningen berodde bland annat på en helårseffekt av övertagandet av transporter från häktet Kristianstad och häktet Uddevalla. Utökningen av antal platser innebar också fler transporter. Antalet transporter mellan arrester samt mellan arrest och häkte ökade kraftigt på grund av platsbristen.

Servicenivån för interna transporter som utförs efter beställning från anstalter och häkten låg i paritet med 2023.

Tabell 4:2 Servicenivå, interna transporter			
	2022	2023	2024
Andel transporter med godkänd leverans	87%	86%	87%
Ej utförda hänförbart till beställaren	10%	10%	9%
Ej utförda av övriga anledningar eller underkända	3%	4%	4%

Källa: TPS.

⁶⁸ Tabell 15:5 i avsnitt 15

Servicenivån upprätthölls och förbättrades genom förfining av arbetsprocesser samt att fler medarbetare rekryterades för att möta det ökade behovet av transporter.

För att effektivisera resursanvändningen i myndigheten inleddes ett pilotprojekt under året där NTE genomförde hemkontroller av klienter för några utvalda frivårdskontors räkning. Projektet inleddes under våren med hemkontroller av klienter med ungdomsövervakning. Under hösten utökades projektet till att även omfatta klienter med utökad frigång. Efter en tid infördes en rutin som innebar att NTE planerade så många kontroller som möjligt men att frivården vid behov använde externa kontrollörer för att upprätthålla ett tillräckligt antal kontroller. NTE prioriterade ungdomsövervakningen eftersom dessa måste genomföras av tjänstepersoner från Kriminalvården och inte externa kontrollörer. Både frivården och NTE var nöjda med försöket och kontrollerna uppges ha hållit hög kvalitet.

Externa transporter

Kriminalvårdens uppdrag enligt instruktionen (3 §): Myndigheten ska [...] verkställa de transporter som Polismyndigheten och Säkerhetspolisen överlämnar enligt 29 a § polislagen (1984:387) samt lämna andra myndigheter den hjälp med transport som är särskilt föreskrivet. [...]

Med externa transporter menas inrikestransporter av frihetsberövade på uppdrag av Polisen samt handräckning åt Migrationsverket, Statens Institutionsstyrelse, kommuner och regioner.

Resultatindikator: servicenivå, det vill säga andel transporter med godkänd leverans.

Mått: antal klienter som transporteras i externa transporter

Antalet externa transporter fortsatte att öka under 2024 och omfattade totalt drygt 27 400 transporterade klienter.

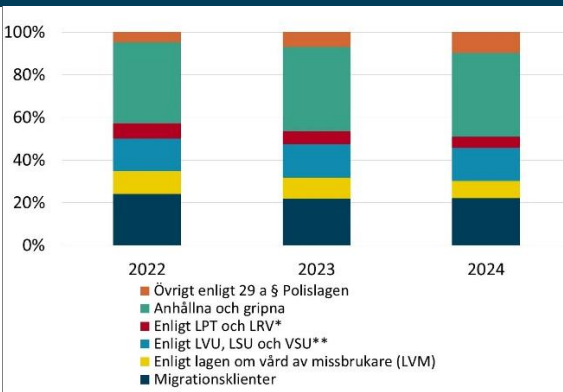
Tabell 4:3
Externa transporter, antal klienter

	2022	2023	2024
Externa transporter, del av transporterade klienter i tabell 4:5	18 604	19 604	21 330
Migrationsklienter*	5 923	5 544	6 103
Totalt	24 527	25 148	27 433

Källa: TPS. Se även tabell 15:5 i avsnitt 15. Observera att en klient kan ha transporterats vid mer än ett tillfälle.
* Avser inrikestransporter av klienter som senare ska avvisas, utvisas eller överföras till annat land. Kostnaderna för dessa fördelas på utrikestransporter.

Ökningen avsåg främst kategorierna anhållna och gripna, övrigt enligt 29 a § polislagen samt migrationsklienter. Däremot minskade antalet transporterade klienter enligt LPT, LRV och LVM⁶⁹.

Diagram 4:2
Externa transporter: fördelning av transporterade klienter

Källa: TPS.
* Lagarna om psykiatrisk tvångsvård (LPT) och rättspsykiatrisk vård (LRV).
** Lagarna om vård av unga (LVU), sluten ungdomsvård (LSU) och verkställighet av sluten ungdomsvård (VSU).

Andelsmässigt ökade främst kategorin övrigt enligt 29 a § polislagen under 2024.

Servicenivån för externa transporter ökade under 2024.

⁶⁹ Lagarna om psykiatrisk tvångsvård, rättspsykiatrisk vård respektive vård av missbrukare.

Tabell 4:4 Servicenivå, externa transporter			
	2022	2023	2024
Andel transporter med godkänd leverans	80%	79%	83%
Ej utförda hänförbart till beställaren	12%	12%	11%
Ej utförda av övriga anledningar eller underkända	8%	9%	6%

Källa: TPS.

Precis som för interna transporter berodde ökningen på att fler medarbetare rekryterades för att möta det ökade behovet. Det var inte bara antalet transporter som ökade, utan transportsträckorna blev också längre.

Kostnadsutveckling
inrikestransporter

Det går inte att särskilja kostnaderna för interna respektive externa transporter. Därför redovisas kostnaden per transporterad klient för alla inrikestransporter sammanslaget. Inrikestransporter av migrationsklienter samt överförandeärenden har dock exkluderats eftersom de ingår i uppdraget att hantera utvisningar och överföranden av kriminalvårdsklienter samt avvisningar och utvisningar av migrationsklienter, se avsnitt 4.3 *Utrikestransporter*.

Kostnaderna ökade med drygt 190 miljoner kronor under 2024.

Tabell 4:5 Prestationsmätt inrikestransporter*			
	2022	2023	2024
Transporterade klienter	92 011	102 637	111 176
Totala kostnader (tkr)	710 405	870 858	1 060 904
Kostnad per transporterad klient (kr)	7 721	8 485	9 543
<i>Procentuell förändring:</i>			
Transporterade klienter	11%	12%	8%
Totala kostnader	8%	23%	22%
Kostnad/ transporterad klient	-3%	10%	12%

Källa: TPS och Unit4ERP. Observera att en klient kan ha transporterats vid mer än ett tillfälle. Se även tabell 15:9 i avsnitt 15. Totala kostnader i denna tabell samt tabell 4:6–7 summerar till summa kostnader för nationella transportenheten i tabell 1:2.
* Inrikestransporter som utförs av NTE. Kostnaden för inrikestransporter som utförs av anstalter och häkten ingår i respektive vårdbyggs-kostnad.

Kostnaderna ökade i större utsträckning än antalet transporterade klienter, vilket innebar en ökad kostnad per transporterad klient. Det berodde främst på att rekrytering skedde i ett tidigare skede, för att kunna tillhandahålla introduktion och utbildning för att möta det planerade transportbehovet. Helårseffekten av ett nytt villkorsavtal under 2023 samt de lönesatsningar som gjordes under våren 2024 bidrog också till en ökad kostnad per transporterad klient.

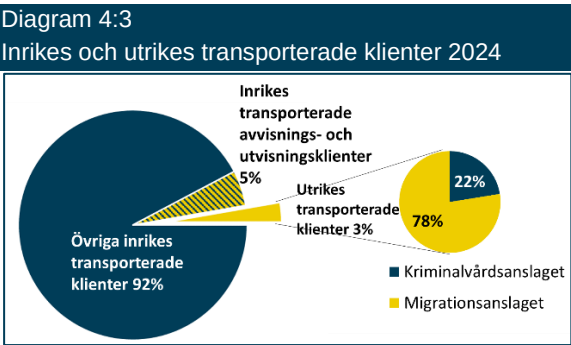
4.3 Utrikestransporter

Kriminalvårdens uppdrag enligt instruktionen (2 §): Myndighetens verksamhet ska bedrivas på ett [...] effektivt sätt [...]

Kriminalvårdens uppdrag enligt instruktionen (3 §): Myndigheten ska [...] verkställa de transporter som Polismyndigheten och Säkerhetspolisen överlämnar enligt 29 a § polislagen (1984:387) samt lämna andra myndigheter den hjälp med transport som är särskilt föreskrivet. [...]

Nästan åttio procent av alla utrikes transporterade klienter innebär verkställande av avvisnings- och utvisningsbeslut, det vill säga migrationsklienter, som finansieras med anslaget *Utresor för avvisade och utvisade*. Resten finansieras med kriminalvårdsanslaget och är främst transporter av personer som har dömts till utvisning eller som fått sin påföljd överförd till annat land, se avsnitt 2.4 *Överförande av påföljd*.

Kriminalvårdsklienter som ska överföras utomlands samt migrationsklienter transporteras även inom landet, (6 225 klienter under 2024). Dessa transporter räknas i den ekonomiska redovisningen till själva utrikestransporten. Kostnaderna ingår därför i kostnaderna per transporterad klient för utrikesverksamheten nedan, medan antalet redovisas som inrikestransporter, se avsnitt 4.2 *Inrikestransporter*.

Källa: Ljft och TPS

Mått:

- utrikes transporterade klienter per beslutande myndighet⁷⁰
- utrikes transporterade klienter indelat i personalintensitet⁷¹

Antalet transporterade klienter utrikes ökade under 2024. Det beror på att Kriminalvården fick fler transporter till utlandet som överlämnades med stöd i 29 a § polislagen. Det är i sin tur sannolikt en konsekvens av Polisens och Migrationsverkets uppdrag att öka antalet verkställda ärenden.

Av de utrikes transporterade klienterna var det 17 som inte kunde överlämnas vid slutdestinationen, jämfört med 28 klienter 2023. Den vanligaste orsaken till att en klient inte kan överlämnas är att mottagarlandet inte accepterar personen om handlingar saknas eller är bristfälliga, något som Kriminalvården inte kan påverka.

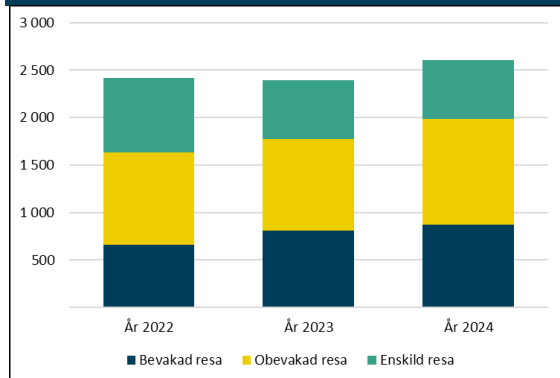
Vid utreseformen *enskild resa* utfärdar Kriminalvården biljetter, men klienten reser själv eller tillsammans med en stödperson som inte är från Kriminalvården⁷². Vid utreseformen *obevakad resa* följer Kriminalvårdens medarbetare, eller inhyrd personal, endast med till flygplatsen och säkerställer att resan påbörjas av klienten. Därefter avslutas transportuppdraget. Vid utreseformen *bevakad resa* följer Kriminalvårdens medarbetare, eller inhyrd personal, med under hela resan.

Det var framför allt kategorin *obevakad resa* som ökade under 2024.

⁷⁰ Tabell 15:40 i avsnitt 15
⁷¹ Tabell 15:41 i avsnitt 15

⁷² Se även definitioner i samband med tabellerna 15:40-41 i avsnitt 15

Diagram 4:4
Antal utrikes transporterade migrationsklienter

Källa: Lift och TPS. Se även tabell 15:41 i avsnitt 15.

Kostnadsutveckling kriminalvårdsklienter

Kostnaderna för utrikes transporterade kriminalvårdsklienter ökade med knappt 24 miljoner kronor.

Tabell 4:6
Prestationsmätt: Utrikestransporter Kriminalvårds-
anslaget

	2022	2023	2024
Transporterade klienter	696	643	755
Totala kostnader (tkr)	62 790	74 751	98 545
Kostnad per transporterad klient (kr)	90 215	116 253	130 524
Procentuell förändring:			
Transporterade klienter	0%	-8%	17%
Totala kostnader	-19%	19%	32%
Kostnad/ transporterad klient	-18%	29%	12%

Källa: Lift, TPS och Unit4ERP. Se även tabell 15:5, 15:9 och 15:40–41 i avsnitt 15. Totala kostnader i denna tabell samt tabell 4:5 och 4:7 summerar till summa kostnader för nationella transportenheten i tabell 1:2.

Kostnaderna ökade mer än antalet transporterade klienter. Det innebär att kostnaden per transporterad klient ökade jämfört med 2023.

Anledningen var introduktion och utbildning av nyanställda i god tid inför kommande transporter.

Något som också bidrog till en ökad kostnad per transporterad klient var helårseffekten av ett nytt villkorsavtal under 2023 samt de lönesatsningar som gjordes under våren 2024. Det berodde också på ökade transportkostnader. Se även not 6 till resultaträkningen i avsnitt 12.2 *Noter*.

Kostnadsutveckling migrationsklienter

Kostnaderna för utrikes transporterade migrationsklienter ökade med knappt 35 miljoner kronor.

Tabell 4:7
Prestationsmätt: Utrikestransporter Migrations-
anslaget

	2022	2023	2024
Transporterade klienter	2 417	2 393	2 606
Totala kostnader (tkr)	182 163	252 075	286 689
Kostnad per transporterad klient (kr)	75 367	105 339	110 011
Procentuell förändring:			
Transporterade klienter	2%	-1%	9%
Totala kostnader	28%	38%	14%
Kostnad/ transporterad klient	25%	40%	4%

Källa: Lift, TPS och Unit4ERP. Se även tabell 15:5, 15:9 och 15:40–41 i avsnitt 15. Totala kostnader i denna tabell samt tabell 4:5–6 summerar till summa kostnader för nationella transportenheten i tabell 1:2.

Kostnaderna ökade mer än antalet transporterade klienter, vilket innebär att även kostnaden per transporterad klient ökade. Det berodde framför allt på fler transporterade klienter med medföljande personal, vilket medförde högre personal- och biljettkostnader. Prisökningar påverkade också biljettpriset. Dessutom ökade kostnaden för inhyrda plan kraftigt. Se även not 6 till resultaträkningen i avsnitt 12.2.

Den ökade kostnaden per transporterad klient berodde också på helårseffekten av ett nytt villkorsavtal under 2023 samt de lönesatsningar som gjordes under våren 2024.

Åtgärder för ökat återvändande

ÅTERRAPPORTERINGSKRAV: Enligt regleringsbrevet för 2024 ska Kriminalvården redovisa vilka åtgärder myndigheten vidtagit för att bidra i Polismyndighetens och Migrationsverkets arbete med att öka antalet personer som återvänder och med att minska tiden från lagakraftvunnet beslut till utresa.

Vid årsskiftet 2023/2024 startade Kriminalvården två projekt som har koppling till utrikestransporter och som syftar till att höja kvalitet och kvantitet på sikt. Projekten medfinansieras av EU:s AMIF-fond⁷³.

Det ena projektet – *Human, ändamålsenlig och säker återvändandeverksamhet* – innebär att transportpersonalen genomgår utbildning i bland annat mänskliga rättigheter, relevanta regelverk och arbete med utsatta grupper.

Det andra projektet – *Samlokalisering med övriga gränsförvaltande myndigheter för ökad kapacitet och kvalitet i återvändandeprocessen* – har inneburit en utökning med fem tjänster i Stockholm för att bättre kunna samordna återvändandeinsatser tillsammans med Polismyndigheten och Migrationsverket.

Samlokaliseringsprojektet pågår sedan slutet av 2023 och är ett gemensamt operativt samarbete mellan Polismyndigheten, Kriminalvården samt Migrationsverket. Syftet är att öka samverkan för att gemensamt korta ner handläggningstider hos respektive myndighet samt öka antalet återvändare.

Kriminalvården ingår även i den nationella styrgruppen för återvändande och förvarssamhet där frågor som rör de tre ovan nämnda myndigheterna omhändertas. Vidare deltar Kriminalvården tillsammans med de övriga myndigheterna i det nordiska polissamarbetet avseende återvändande samt vid samverkan med andra medlemsstaters gränsförvaltande myndigheter.

Kriminalvården bistod även Polismyndigheten med underlag vid utvärderingar samt andra underlag till Frontex och andra instanser under året.

Under 2024 har Kriminalvården stått värd för Frontex utbildningsinsatser för eskortledare samt själva ökat antalet utbildade eskortledare i syfte att säkerställa tillräckligt med personalresurser vid gemensamma återvändandeinsatser.

⁷³ Asyl-, migrations- och integrationsfonden 2021 – 2027. Fonden ska bidra till en effektiv hantering av migrationsströmmar.

separa

SK11

5. Säkerhet

Kriminalvården arbetar enligt en säkerhetsstrategi där dynamisk säkerhet utgör en fundamental del. Begreppet står dels för en helhetssyn på säkerhet där olika delar samverkar, dels för att Kriminalvården ständigt och proaktivt anpassar arbetsmetoder, lokaler och system till det som hotar säkerheten nu och i framtiden. Avsnittet redovisar hur myndigheten bedriver verksamheten på ett säkert sätt enligt 2 § i Kriminalvårdens instruktion.

Samlad bedömning av säkerhetsarbetet

Kriminalvården bedömer att säkerhetsläget var överlag stabilt men i delar ansträngt under 2024. Således har säkerhetsläget upprätthållits i förhållande till föregående år. Bedömningen bygger bland annat på incidentrapporter och underrettelserapporter, kontinuerliga och fördjupade lägesbilder samt analyser.

Platsbristen och kapacitetsutökningen bedöms vara de viktigaste orsakerna till det ansträngda säkerhetsläget. Under 2024 skedde ytterligare förtätningar och dubbelbeläggningar vilket innebär att svårigheterna att skilja intagna åt ökade. Det fick flera konsekvenser för säkerhetsläget.

Bassäkerhet och klientnära arbete påverkades negativt på grund av en fortsatt hög rekryterings-takt, vilket renderade ett stort antal nyanställda medarbetare som ännu inte hunnit bli trygga i sin yrkesroll. Incidenter med hot och våld i anstalt och häkte ökade också i takt med det ökade antalet intagna. Eftersom intagna och personal samtidigt blev fler, minskade dock sannolikheten för den enskilde medarbetaren att utsättas för hot, våld och trakasserier. Även rapporteringen av otillåten påverkan fortsatte att öka inom både häkte, anstalt och frivård.

Det medvetna risktagandet i placeringen av intagna ökade på grund av det fortsatta arbetet med att omplacera intagna till anstalter i säkerhetsklass 3 för att därmed skapa utrymme i de högre säkerhetsklasserna.

En annan orsak till det utmanande säkerhetsläget var att antalet klienter med koppling till organiserad brottslighet ökade ytterligare. Kriminalvården fortsatte därför att intensifiera arbetet i den myndighetsgemensamma satsningen mot organiserad brottslighet.

Liksom tidigare fanns stora utmaningar med att förhindra brottslighet under verkställighet i form av att intagna manipulerade och misskötte samtal via telefonsystemet. Problemen med överhörning kvarstod också på flera av landets häkten. Detta ökade risken för att Kriminalvården inte fullt ut skulle kunna uppfylla samhällsskyddet. Samtidigt inträffade inga direktrymningar eller fritagningar vid transport under 2024 och direktavvikelserna från anstalter med säkerhetsklass 3 låg i nivå med de två föregående åren.

Kriminalvården bedömer att säkerheten under 2024, likt föregående år, var väl anpassad till verksamhetens behov. Bedömningen baseras på det väl fungerande lägesbildsarbetet och att Kriminalvårdens säkerhetsavdelning arbetade närmare lokal nivå inom alla verksamhetsgrenar och inom alla delar av säkerhetsarbetet.

Trots det ansträngda läget bedömer Kriminalvården sammantaget att säkerhetsarbetet fortsatt fungerade tillfredsställande. För att klara uppdraget tvingades dock myndigheten fortsatt att ta högre medvetna risker. Gränserna flyttades ytterligare och sannolikheten för en allvarlig säkerhetshändelse fortsatte att öka under 2024.

5.1 Uppföljning av säkerhetsläget

Kriminalvården har fyra nollvisioner inom säkerhetsområdet: inga rymningar, inga droger, inga kriminella aktiviteter och att inget våld, inga hot eller trakasserier accepteras, vare sig mot medarbetare eller mellan klienter.

Säkerhetsläget handlar till stor del om hur säker arbetsmiljön för medarbetare och miljön för klienter är när det gäller hot och våld inom anstalt, häkte, frivård och transporter.

Benägenheten att rapportera incidenter kan variera och påverkas av flera faktorer. För att få en bättre bild av den reella hot- och våldssituationen används därför bland annat även nationella lägesbilder som tas fram kontinuerligt. Lägesbilderna bedömer risker och sårbarheter kopplade till nollvisionerna.

Rapporterade incidenter är en tydlig indikator för hur säkerhetsläget har utvecklats, men i en större analys måste underlaget kompletteras med andra källor. En annan indikator på säkerhetsläget är *förekomsten av droger*, som bland annat påverkar risken för hot och våld. För att bedöma säkerheten för det omgivande samhället är antalet *rymningar och avvikelser* från anstalt, häkte och transporter några av de viktigaste indikatorerna.

Kapacitetsutökningen och den snabbt växande klientpopulationen hade en fortsatt stark negativ påverkan på säkerheten i alla verksamhetsgrenar under 2024. Antalet klienter med koppling till organiserad brottslighet och med stort våldskapital ökade fortsatt. Ett högre tempo och mer omfattande medvetet risktagande i placering av intagna utmanade arbetet med bassäkerheten i anstalt, som alltjämt var den centrala byggstenen för att bibehålla den stabilitet som trots allt karaktäriserade säkerhetsläget. Det medvetna risktagandet ökade även när det handlade om IÖV (se avsnitt 2.1 *Frivård*) och placering i utslussningsåtgärder (se avsnitt 3.7 *Frigivningsförberedelser*).

Den växande verksamheten innebar en ökande andel nyanställd personal. Att många medarbetare ännu inte hunnit bli trygga i sin yrkesroll innebar risker i det klientnära arbetet. Se vidare avsnitt 5.2 under *Medarbetare*.

På anstalterna var den största utmaningen att förhindra fortsatt kriminalitet genom att stoppa intagna från att utnyttja brister i telefonsystemet. Av analyser och incidentrapportering framkom att manipulation och misskött samtal via systemet för intagnas telefoni fortfarande förekom, även om antalet incidenter på området minskade något. Risken för radikalisering bedöms ha varit oförändrat låg under 2024, men förmågan att åtgärda eller ingripa mot pågående radikalisering var eftersatt, se vidare i avsnitt 5.2 under *Metod och arbetssätt*.

Även i häktena fanns utmaningar med att förhindra kriminella aktiviteter och därigenom också påverka rättsprocessen, främst genom överhörning.

I både anstalt och häkte beskrev klientnära personal återkommande en tuffare miljö med fler hot och trakasserier. Över- och dubbelbeläggning i anstalter och häkten skapade samtidigt oro bland de intagna, med ordningsstörningar som exempelvis aktivering av falskt larm som följd. Bristen på sysselsättning ledde till frustration som i sin tur ledde till fler incidenter med hot och våld.

Inom frivården var den största utmaningen att rapporteringen av otillåten och otillbörlig påverkan fortsatte att öka, se avsnitt 5.2 under *Metod och arbetssätt*. Det var fler frivårdsklienter med koppling till organiserad brottslighet, och fler klienter som uppgav att de hade en hotbild vilket hindrade dem från fysiska möten med frivården. De senaste årens lagstiftning har inneburit att frivården har fler möjligheter att begränsa rörelsefriheten för frivårdsklienter med hög återfallsrisk. Även detta ledde till ökade incitament att påverka beslutsfattare inom frivården.

ÅTERRAPPORTERINGSKRAV: Enligt regleringsbrevet för 2024 ska Kriminalvården redovisa hur myndigheten har arbetat för att upprätthålla en god säkerhet.

För att upprätthålla en god säkerhet tar Kriminalvården fram lägesbilder varje kvartal, som gör att negativa trender snabbt kan upptäckas och insatser kan sättas in där behovet är som störst. Lägesbilderna innehåller även framtidsspaningar, vilket ligger till grund för proaktiva insatser som förebygger problem och risker. Olika riskreducerande åtgärder rekommenderas i lägesbilderna, såväl för nationell som regional och lokal nivå.

Kriminalvårdens säkerhetsavdelning fortsatte under året att noga följa utvecklingen i verksamheterna och ta in behoven. Det gällde alla verksamhetsgrenar och inom alla delar av säkerhetsarbetet. Insatser prioriterades sedan för att stötta upp där det behövdes. Detta, i kombination med de proaktiva insatser som genomfördes utifrån lägesbilderna, gör att Kriminalvården bedömer att säkerheten var väl anpassad till myndighetens behov under året.

Under 2024 hölls utbildningar och webinarier på teman som efterfrågats av den lokala nivån och som riktade sig både till klientnära personal och till chefer inom alla verksamhetsgrenar. Ett starkt fokus riktades även mot medarbetarskydd och personalsäkerhet.

Rapporterade hot- och våldsincedenter

Kriminalvårdens uppdrag enligt instruktionen (2 §): Myndighetens verksamhet ska bedrivas på ett säkert [...] sätt. [...]

De incidenter som sker rapporteras i incidenthanteringssystemet ISAP. Incidentrapporteringen används för att följa upp, återkoppla och förbättra säkerhetsarbetet.

Incidenterna rapporteras i olika kategorier. Det som främst redovisas i årsredovisningen är

kategorierna hot och våld mot medarbetare samt hot och våld mellan klienter. I årsredovisningen redovisas incidenterna uppdelade på hot respektive våld i de olika verksamheterna.

Förväntad effekt: *Genom att arbeta systematiskt med en dynamisk säkerhet minskar risken för hot och våld. Det förväntas bidra till att uppfylla kravet i 2 § i Kriminalvårdens instruktion att verkställa påföljder på ett säkert sätt.*

Resultatindikatorer: *antal rapporterade händelser som innebär hot och våld mot medarbetare och mellan klienter i häkte, anstalt, frivård och under transport av frihetsberövade personer⁷⁴.*

Jämförelser mellan åren bör alltid göras med en viss försiktighet när incidentrapportering analyseras eftersom benägenheten att rapportera kan variera.

I frivård och inom nationella transportenheten minskade det totala antalet rapporterade hot- och våldsincedenter. Däremot fortsatte rapporteringen att öka i anstalter och häkten, vilket är en oroande utveckling. Till en viss del var ökningen en naturlig följd av ett större antal klienter, men generellt ökade rapporteringen i större utsträckning än medelbeläggningen. Uppföljningar av säkerhetsläget bekräftade bilden, och visade samtidigt att rädslan för att utsättas var större än den faktiska risken. Hot mot medarbetare utgjorde liksom tidigare den största andelen av rapporteringen.

Kriminalvården har utvecklat en metod för att beräkna statistisk sannolikhet att utsättas för hot eller våld. Metoden utgår från antal beläggningar och ställer detta i proportion till antal rapporterade incidenter. Måttet indikerar att sannolikheten för personal att utsättas för hot, våld och trakasserier stadigt har minskat. Sannolikheten att intagna utsätts för våld verkade dock öka under samma tidsperiod.

I flera regioner kunde man se en koppling mellan ökningen av rapporterade hot- och våldsincedenter och kapacitetsutökningen. Det gällde

⁷⁴ Tabell 15:42-43 i avsnitt 15

främst inom anstalt, men även på de gemensamhetshäkten där dubbelbeläggning införts. En sådan ökning var väntad eftersom fler klienter på samma yta skapar frustration och spänningar. Ett ökat risktagande vid placering i lägre säkerhetsklass bidrog ytterligare när ett svårare klientel placerades där.

Den stora ökningen av ny personal medförde också ökade risker, eftersom många inte hade hunnit bli tillräckligt trygga i sin yrkesroll. Detta skapar rädsla och osäkerhet vid incidenter. Under året förekom att ingripanden dröjde på grund av att personalen tvekade att ingripa och istället inväntade insatsstyrka eller kollegor från andra avdelningar. Ett bristande klientnära arbete ökade även risken för mörkertal, det vill säga när hot och våld mellan intagna inte upptäcks alls. Den risken förstärktes av den ökande dubbelbeläggningen. Sådant våld riskerar därmed även att bli grövre. Samtidigt kan konstateras att verksamhetsställen med gott bemötande och hög grad av klientnärhet rapporterade färre våldsincidenter.

För att hantera situationen låg fokus på att upprätthålla bassäkerheten och den dynamiska säkerheten. Därutöver sågs utbildningarna över och webinarier hölls. Kriminalvårdens säkerhetsavdelning fortsatte att följa läget noga och utredde utvecklingen av personalens benägenhet att acceptera vissa händelser, så kallade toleransförskjutningar, såväl lokalt och regionalt som nationellt.

Hot och våld mot medarbetare⁷⁵

Antalet rapporter om hot mot medarbetare minskade något i häkte medan det ökade något i anstalt, jämfört med 2023. Ökningen i anstalt tycks hänga ihop med att allt fler intagna delade på mindre yta, vilket skapade irritation och frustration. Det förekom oftare att yngre klienter med stort myndighetsförakt var inblandade i oprovocerade hot- och våldssituationer, även om det var ovanligt. Andelen allvarliga och mycket allvarliga hot minskade i häkte, medan de låg på

samma nivå som tidigare i anstalt. Det kom signaler om att medarbetare dragit sig för att informera om allvarliga hot av rädsla för negativa konsekvenser för anhöriga, vilket kan innebära ett mörkertal. Kriminalvården har ingen information om att sådana konsekvenser uppstått. Tendensen med en rädsla för detta är dock oroväckande, och kommer behöva följas upp särskilt.

Både i häkte och i anstalt ökade rapporterat våld mot medarbetare totalt under 2024 jämfört med 2023, men trenden var minskande under året. I häkte var det framför allt kategorin *våldsamt motstånd* som ökade. Det var fortfarande mycket ovanligt med oprovocerat våld mot medarbetare. Situationerna föregicks istället i de flesta fall av en rad tecken, till exempel i uppträdande och förhållningssätt mot personal eller andra intagna. Våldssituationerna uppstod i kända risksituationer, så som delgivningar av negativa beslut eller placering i avskildhet. Placering i avskildhet kunde både vara en orsak till, och en följd av, hot och våldssituationer, se även under *Avskildhetsåtgärder* i avsnitt 2.3 *Anstalt*.

Våld mot medarbetare inom häkte och anstalt bedöms under 2024 återkommande ha haft sin grund i försök att påverka sin placering. Det hänger sannolikt samman med en toleransökning, där mindre allvarliga incidenter inte längre resulterade i en omplacering. Att utöva våld mot medarbetare riskerade då att bli en sista utväg för den intagne att få sin vilja igenom. Det går samtidigt inte att utesluta att medarbetares agerande ibland bidrog till eller eskalerade situationer som inte hade behövt bli våldsamma om ett taktiskt förhållningssätt hade tillämpats enligt gällande anvisningar. Det understryker vikten av att klientnära medarbetare får utbildning i tillräcklig utsträckning, se vidare under *Medarbetare* i avsnitt 5.2. I många fall stod ett fåtal intagna för en stor andel av våldet mot medarbetare på ett häkte eller en anstalt. Inte sällan fanns det en koppling till psykisk ohälsa, något som är en av de främsta riskfaktorerna för våldsanvändning.

⁷⁵ Se tabell 15:43 i avsnitt 15

Personer som lider av allvarlig psykisk ohälsa var också överrepresenterade i medarbetarskyddsärenden, se avsnitt 5.2 *Medarbetare*.

För att motverka hot och våld mot medarbetare låg ett fortsatt fokus på bassäkerheten. Det innebar bland annat att varje anstalt och häkte fortsatte med situationsbaserade övningar och att hålla säkerhetssamtal med medarbetarna.

Inom frivården minskade antalet rapporterade hot mot medarbetare från en sedan tidigare relativt låg nivå, och våld förekom endast i enstaka fall. Detta trots implementeringen av säkerhetskontroll på flera frivårdskontor, vilket är mer integritetskränkande än andra arbetsmoment, se vidare under *Fysisk och teknisk säkerhet* i avsnitt 5.2. På de frivårdskontor där ökad rapportering förekom var förklaringen delvis en ökad medvetenhet om när en incidentrapport ska upprättas. Hoten föregicks ofta av negativa besked och uttalades framför allt via sms och telefonsamtal, snarare än när klienten var på plats. För att komma till rätta med hoten arbetade frivården löpande med samtalsteknik, bemötande, förutsägbarhet och tydlighet. Kriminalvården har även en särskild grupp medarbetare som arbetar nationellt med att digitalt följa alla externa kontrollörer under kvällar och helger för att höja deras säkerhet.

Inom transportverksamheten låg antalet rapporterade hot på en fortsatt relativt låg nivå. Antalet våldshändelser minskade, från en sedan tidigare förhållandevis låg nivå. Kriminalvården arbetade fortsatt med att förbättra hanteringen av tvångsmedel och bedömningen av hur transporter ska bemannas, vilket kan ha haft en inverkan. De situationer där våld och hot mot medarbetare förekommer inträffar främst då klienter ska utvisas eller avvisas från Sverige, särskilt i samband med ombordstigning på flygplan.

Hot och våld mellan klienter⁷⁶

Trenden med ett ökat antal rapporterade incidenter om hot mellan intagna på anstalt och häkte fortsatte under 2024. Det bedöms också finnas ett stort mörkertal av hot och trakasserier mellan intagna som delar rum, eftersom de inte kan övervakas på samma sätt. Även rapporteringen om våld mellan intagna fortsatte att öka. Det var i anstalter med säkerhetsklass 1 som den stora ökningen skedde. Ofta sker våldet på platser där videoövervakning saknas, men under 2024 sågs en tendens att oftare utöva våld även öppet inför personal. Trenden att intagna i grupp, fem till sju intagna, utövade våld mot en enskild intagen fortsatte också. Våldshändelserna upptäckts oftast av personal först senare, då på grund av synliga skador på intagna eller att intagna själva berättar om händelsen. Våldet förefaller under 2024 ha blivit grövre och med det ökar riskerna för våld med dödlig utgång. Flera fall av grovt våld inträffade under året, något som Kriminalvården ser mycket allvarligt på. Myndigheten har startat ett arbete för att hitta sätt att bättre förhindra den här typen av händelser.

Den övergripande bedömningen är att våldet mellan intagna hade en tydlig koppling till förtätning och dubbelbeläggning. Vid etablering av dubbelbeläggning tenderade rapporteringen att öka, för att sedan dämpas igen. Förtätningen ledde till fler konfliktytor i vardagen mellan intagna, vilket förstärktes av en generell brist på meningsfull sysselsättning på förtätade anstalter, se avsnitt 3.5 *Sysselsättning i anstalt*. Sådana omständigheter skapade ett ökat mått av tristess bland intagna och ledde återkommande till frustration och irritation.

Det fanns även en fortsatt tendens att intagna försökte styra placeringsprocessen genom att utöva hot och våld, främst mot nyintagna som de ville få bort från avdelningen. Att intagna tvingas samsas på mindre ytor ökade friktionen och flera av våldsincidenterna uppstod mellan intagna som delade bostadsrum. Platsbristen och

⁷⁶ Se tabell 15:43 i avsnitt 15

bristen på avskildhetsplatser (se vidare under *Avskildhetsåtgärder* i avsnitt 2.3 *Anstalt*) gjorde det också svårare att flytta intagna, vilket bidrog till en ökad rapportering. Ökningen av hot och våld kunde innebära att intagna som kände sig hotade på en avdelning blev mer benägna att ta till våld för att bli förflyttade eller placeras i avskildhet.

Den enskilt viktigaste åtgärden för att minska hot och våld mellan intagna är att upprätthålla och förbättra det klientnära arbetet. Därför arbetade verksamheten med att öka närvaron av personal bland de intagna, även om stämningsläget, de ökade klientvolymerna och den stora andelen nyanställd personal gjorde detta svårt.

Frivården rapporterade fortfarande endast ett fåtal incidenter med hot och våld mellan klienter. Det indikerar att arbetet med säkerhetsbedömningar och kollisionsrisker verkar ha varit framgångsrikt inom frivården. Kriminalvården kan inte se några tendenser till att det skulle vara ett växande problem eller riskera att öka drastiskt framöver.

Inom den nationella transportenheten rapporterades fortsatt bara enstaka incidenter om hot och våld mellan klienter.

Rymningar och avvikelser

Kriminalvårdens uppdrag enligt instruktionen (2 §): Myndighetens verksamhet ska bedrivas på ett säkert [...] sätt. [...]

Huruvida en incident klassas som en rymning eller avvikelse beror på nivån av kontroll den intagne står under vid tiden för incidenten.

Direktrymning innebär att en intagen som är placerad i en anstalt i säkerhetsklass 1 eller 2, eller på ett häkte, tar sig ut därifrån. När en intagen rymmer från en permission eller transport som är bevakad av personal är det att betrakta som *rymning* (kategorin *Övriga rymningar från häkte* samt del av kategorin *Avvikelser och övriga rymningar från anstalt* i tabell 5.1).

En anstalt i säkerhetsklass 3 har som regel inget direkt hinder för rymning, som staket eller mur. När en intagen som är placerad i en anstalt i säkerhetsklass 3 tar sig ut därifrån, klassificeras detta därför inte som en rymning, utan som en *direktavvikelse*. När en intagen inte återvänt från en permission på egen hand är det att betrakta som en *avvikelse* (ingår i kategorin *Avvikelser och övriga rymningar från anstalt* i tabell 5.1).⁷⁷

Förväntad effekt: Genom att arbeta systematiskt med en dynamisk säkerhet minskar risken för rymningar och avvikelser. Det förväntas bidra till att uppfylla kravet i 2 § i Kriminalvårdens instruktion att verkställa påföljder på ett säkert sätt.

- Resultatindikatorer⁷⁸:**
- antal direktrymningar och övriga rymningar från häkte och anstalt.
 - antal direktavvikelser och avvikelser från anstalt.
 - antal rymningar från transport, klienter utom Kriminalvården

Inte heller under 2024 inträffade några direktrymningar.

Tabell 5:1 Rymningar och avvikelser			
	2022	2023	2024
Direktrymningar från häkte	0	0	0
Övriga rymningar från häkte*	1	2	0
Direktrymningar från anstalt (säkerhetsklass 1 och 2)	0	0	0
Direktavvikelser från anstalt (säkerhetsklass 3)	93	74	82
Avvikelser och övriga rymningar från anstalt**	93	80	118
Rymningar av klienter utom Kriminalvården***	1	2	0

Källa: KVR. Könsuppdelade uppgifter finns i tabell 15:44–46 i avsnitt 15. Där finns även definitioner.
* Varav en fritagning 2023.
** Varav en rymning 2024, i övrigt endast avvikelser.
*** Varav en fritagning 2023.

En intagen i anstalt rymde under en bevakad sjukhusvistelse (ingår i kategorin *Avvikelser och övriga rymningar från anstalt* ovan). Enligt efterföljande utredning var det flera brister i rutinerna

⁷⁷ Se även definitioner i avsnitt 15 vid tabellerna 15:44–46.

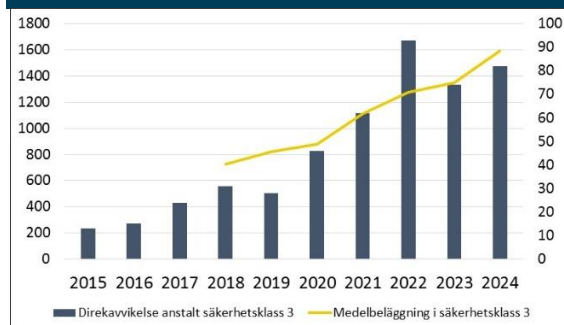
⁷⁸ Tabell 15:44–46 i avsnitt 15

som bidrog till rymningen. Den primära orsaken var dock att bevakande personal inte hade den intagne under uppsikt vid tillfället.

Antalet direktavvikelser från anstalter i säkerhetsklass 3 ökade något, men inte i samma takt som medelbeläggningen.

Diagram 5:1

Antal direktavvikelser 2015 – 2024

Källa: Kriminalvårdens årsredovisningar från och med 2017. För medelbeläggningen finns endast jämförbara siffror från och med 2018, på grund av ändrat beräkningssätt.

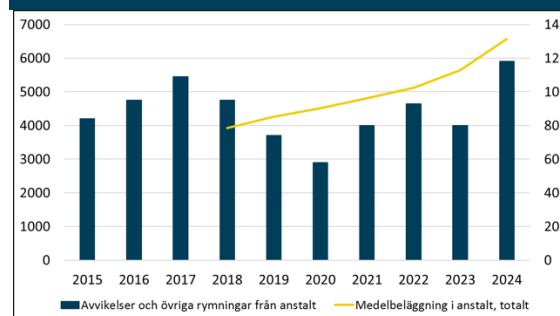
Skalan t.v. och linjen visar medelbeläggning (säkerhetsklass 3) och skalan t.h. och staplarna visar antal direktavvikelser.

Kriminalvården kan konstatera att förtätning och dubbelbeläggning på en anstalt i säkerhetsklass 3 skapar turbulens till en början, något som kan resultera i fler avvikelser. När dubbelbeläggningen efterhand normaliseras så minskar avvikelserna. Under året förekom exempel på att intagna innan avvikelse öppet uppgav att de inte ville vara kvar på anstalten men att ledning och personal inte agerade aktivt på detta. För att undvika fler sådana situationer utbildades därefter personal och ledning i laga befogenhet på alla anstalter i säkerhetsklass 3 i den aktuella regionen.

I kategorin *avvikelser och övriga rymningar från anstalt* ökade antalet under 2024 i större utsträckning än medelbeläggningen. Endast ett fall avsåg en rymning som genomfördes under en bevakad sjukhusvistelse, se ovan.

Diagram 5:2

Antal avvikelser och övriga rymningar från anstalt 2015 - 2024

Källa: Kriminalvårdens årsredovisningar från och med 2017. För medelbeläggningen finns endast jämförbara siffror från och med 2018, på grund av ändrat beräkningssätt.

Skalan t.v. och linjen visar medelbeläggning (alla säkerhetsklasser) och skalan t.h. och staplarna visar antal direktavvikelser.

Det var främst avvikelser från vårdvister som ökade, något som var förväntat med tanke på det ökade antalet intagna i särskilda utslussningsåtgärder, se avsnitt 3.7 *Frigivningsförberedelser*.

Drogprevention

Kriminalvårdens uppdrag enligt instruktionen (2 §):

Myndighetens verksamhet ska bedrivas på ett säkert [...] sätt. [...]

Myndigheten ska särskilt vidta åtgärder som syftar till att [...] narkotikamissbruket bekämpas [...]

Nästan tre av fem intagna i anstalt och häkte bedöms ha haft problem med någon form av missbruk före frihetsberövandet. Problemen är något vanligare bland män än kvinnor. Förutom hälsoriskerna innebär användning av narkotika eller andra hälsofarliga varor att beteenden ändras och att risken för hot och våld ökar. Kriminalvården har därför en nollvision när det gäller droger och ska kunna erbjuda de intagna en stödjande miljö utan överhängande risk för återfall.

Inom frivård och transportverksamhet är problem med droger mycket mindre, och det görs ytterst få fynd. Utvecklingen följs dock löpande för att snabbt kunna agera på en negativ utveckling.

Förväntad effekt: Genom att arbeta systematiskt med en dynamisk säkerhet minskar risken för narkotikabruk i anstalt och häkte. Det förväntas bidra till att uppfylla kravet i 2 § i

Kriminalvårdens instruktion att verkställa påföljder på ett säkert sätt.

Resultatindikator: antal tillfällen som misstänkt narkotika har hittats

Antalet tillfällen som narkotika påträffades ökade under 2024.

Tabell 5:2 Misstänkt narkotika			
Avser antal tillfällen som misstänkt narkotika har hittats	2022	2023	2024
Misstänkt narkotika	655*	629*	728

Källa: ISAP
*Siffrorna är korrigerade jämfört med förra årets årsredovisning, på grund av registreringar och omvärderingar i samband med utredning.

Narkotikahundar stod för fler fynd än tidigare, vilket delvis berodde på en utökad och effektiviserad hundverksamhet. En annan anledning är att hundförarna började registrera fynden själva, efter att flera fynd inte registrerats på grund av oklar ansvarsfördelning. Det är därför sannolikt att ökningen av antal tillfällen som misstänkt narkotika har hittats till viss del är en statistisk ökning snarare än en reell.

Platsbristen med påföljande dubbelbeläggning kan sannolikt också ha varit en bidragande orsak till ökningen. Allt fler fynd görs i bostadsrum, och när flera intagna delar rum kan den skyldige komma undan disciplinära åtgärder eftersom det är svårt att knyta fyndet till en enskild intagen. Under året kom signaler från verksamheten om att intagna därför började visa en viss likgiltighet inför förvaring och hantering av otillåtna föremål.

Under 2024 genomfördes en nationell drog-screening på alla anstalter utom en. Totalt uppmanades 1 258 intagna att lämna prover, av de 6 211 som var inskrivna vid tillfället på de anstalter som deltog. Provtagningen riktade sig mot samma sju utvalda substanser som under 2023.

Knappt 2,5 procent av proven visade förekomst av droger som inte berodde på ordinerad medicin, eller avsåg en intagen som nyligen anlänt och därför kan antas ha missbrukat utanför anstalten. Det var en ökning från förra året då andelen var knappt en procent. Fler klienter än tidigare vägrade att lämna urinprov, och fler prov visade en låg koncentration av kreatinin, vilket kan indikera att provet är manipulerat. Det drogpreventiva arbetet är viktigt för att motverka denna trend. En miljö med narkotika och påverkade intagna ökar inte bara riskerna för hot och våld, det riskerar även att försämra kvaliteten i det återfallsförebyggande arbetet.

5.2 Arbetet med den dynamiska säkerheten

*Kriminalvårdens uppdrag enligt instruktionen (2 §):
Myndighetens verksamhet ska bedrivas på ett säkert [...] sätt. [...]*

Myndigheten ska särskilt vidta åtgärder som syftar till att brottslighet under verkställigheten förhindras, narkotikamissbruket bekämpas [...]

*Kriminalvårdens uppdrag enligt instruktionen (6 §):
Säkerheten inom myndigheten ska vara väl anpassad till verksamhetens behov.*

Konceptet dynamisk säkerhet består av delarna

- medarbetare
- metod och arbetssätt
- fysisk och teknisk säkerhet
- styrande dokument
- underrättelseorienterat kriminalvårdsarbete.

Delarna ska vägas samman och proaktivt och fortlöpande anpassas efter säkerhetsnivån och aktuella behov. Varje anstalt, häkte, frivårds-kontor eller transportkontor respektive huvud- och regionkontor måste därför ta ansvar för sin roll och uppgift i det dynamiska säkerhetsarbetet och därefter tillämpa detta i sin del av verksamheten.

Medarbetare

Denna del av den dynamiska säkerheten innebär att medarbetare ska ha ett högt säkerhetsmedvetande, rätt utbildning och förutsättningar för sitt arbete, oavsett var eller vad de arbetar med. Medarbetare ska också veta hur de ska agera vid oönskade händelser. Medarbetare som arbetar med klienter ska ha god klientkunskap och förståelse för hur arbete med klienter ska ske på ett förebyggande sätt.

Den fortsatt höga rekryteringstakten renderade ett stort antal nyanställda medarbetare som ännu inte hunnit bli trygga i sin yrkesroll. Detta hade liksom under 2023 en negativ inverkan på det förebyggande klientnära arbetet samt även till viss del incidenthanteringen. Övervåld mot klienter ökade vilket är ett tecken på bristande bemötandestrategier. Arbetet med att stärka säkerheten inom kompetensförsörjningsområdet fortsatte därför under 2024. En del i detta var att fortsätta stärka rekryteringsprocessen för att minska riskerna för infiltration och korruption. Ett stort fokus låg även på utbildning för att ge personalen den kunskap, trygghet och de verktyg de behöver för att lättare kunna arbeta klientnära. Ett lokalt försök med att schemalägga klientnära arbete bland intagna visade mycket goda resultat, med bättre klimat och arbetsmiljö utan några våldsincidenter.

Behovet av förstärkt medarbetarskydd⁷⁹ låg på en jämn nivå under året. Däremot ökade omfattningen av råd och stöd till chefer. Bland de klienter som orsakade medarbetarskyddsärenden var personer som lider av allvarlig psykisk ohälsa överrepresenterade. Det är viktigt att understryka att medarbetare sällan omfattas av hotbilder som motiverar skyddsåtgärder. Detta bedöms bland annat bero på att allvarliga påverkansförsök oftast stannar vid ett försök. Därför är

det fortsatt viktigt att stärka tryggheten för medarbetarna men också att stärka motståndskraften mot påverkansförsök. Kriminalvården arbetade aktivt under 2024 för att ytterligare stärka myndighetens medarbetarskydd.

De flesta enheter inom samtliga verksamhetsgrenar genomförde övningsverksamhet i tillräcklig utsträckning, trots vissa utmaningar med hög beläggning och omsättning av personal. Särskilt fokus under 2024 var övning på situationer som uppstår på grund av delgivning av negativa beslut. Därutöver uppdaterades samtliga instruktörer i ett antal reviderade stödjande dokument om exempelvis konflikthantering. Fysiska fortbildningar kommer att genomföras under 2025.

Kriminalvården fortsatte att följa och utreda toleransförskjutningar på lokal, regional och nationell nivå när det gäller hot, våld och trakasserier mot medarbetare. Några tydliga tecken på toleransförskjutningar upptäcktes inte under 2024.

Metod och arbetssätt

Med metod och arbetssätt menas att medarbetare ska uppmärksamma, kommunicera och agera tidigt vid avvikelser och på sådant man uppfattar som onormalt. Medarbetare som arbetar med klienter ska kommunicera och interagera med klienterna på ett sätt som skapar ömsesidigt förtroende och förståelse för det dagliga arbetet och säkerheten.

Organiserad brottslighet

Antalet klienter med bedömd koppling till organiserad brottslighet⁸⁰ fortsatte att öka i anstalt och frivård under 2024. I häkte minskade antalet på årsbasis, efter en kraftig ökning före sommaren. Totalt handlade det om cirka 1 600 klienter, jämfört med omkring 1 000 under 2023.

⁷⁹ Medarbetarskydd är den verksamhet som bedrivs vid myndigheten för att förebygga otillåten påverkan, otillbörlig påverkan, själv censur, trakasserier och kartläggning samt handläggning och hantering av medarbetarskyddsärenden. Medarbetarskyddet avser händelser och situationer som är kopplat till medarbetares tjänsteutövning.

⁸⁰ Avser klienter som har hanterats inom Kriminalvårdens underrättelseverksamhet under de senaste två åren. Kriminalvården använder EU:s definition av organiserad brottslighet samt Brottsförebyggande rådets kategorisering av olika grupperingar inom den organiserade brottsligheten.

Cirka hälften befann sig i anstalt, främst i de högre säkerhetsklasserna, och resten någorlunda jämnt fördelade mellan häkte och frivård.

Arbetet i Kriminalvårdens råd mot organiserad brottslighet och våldsbejakande extremism utvecklades under året genom att inkludera regioncheferna som ordinarie deltagare. Rådsarbetet bidrog till att öka chefers kunskap och medvetenhet om säkerhetskritiska områden som exempelvis högriskintagna, överhörningsproblem och den organiserade brottslighetens kopplingar till Kriminalvårdens köpta tjänster. Rådet innebar även att spridningen av under rättelser till fler mottagare inom myndigheten förenklades. Flertalet av de frågor som rådet satte samman för att stödja och utveckla har börjat hanteras inom den löpande verksamheten. Under hösten pausades därför rådets möten och en alternativ form för myndighetens samordning av områdena är under framtagande.

Kriminalvården identifierade fortsatt mycket få våldsincidenter kopplade till rivalitet mellan nätverk från utsidan. Kriminalvården använde sin underrättelseinformation i placeringsarbetet och i arbetet med att hålla vissa intagna skilda åt i den slutna anstaltsmiljön. Underrättelsearbetet bidrog även till arbetet med att identifiera vilka klienter som inte bör mötas i frivårdens lokaler.

Våldsbejakande extremism

Förmågan att identifiera radikaliseringsprocesser på anstalt bedöms fortsatt ha varit mycket god under 2024. Det fanns en hög medvetenhet i Kriminalvården, i synnerhet när det gällde våldsbejakande islamism eftersom det var inom denna kategori som försök till radikalisering förekom. Förmågan att åtgärda eller ingripa mot pågående radikalisering var eftersatt, främst på grund av den höga beläggningen. Att sära på sändare och mottagare i processen har visat sig vara effektivt, men möjligheterna till detta var begränsade på grund av platsbristen. Det riskerade att leda till, och ledde sannolikt i ett fåtal fall till, att radikaliseringsprocesser kunde ske utan att störas eller avbrytas. Trots den höga beläggningen fanns det fortfarande möjlighet att genomföra åtgärder, även om de ofta tog längre tid.

Trots detta bedömer Kriminalvården att risken för radikalisering var oförändrad under 2024. Risken kan dock öka, och Kriminalvården intensifierade sitt arbete med att inhämta under rättelser för att upprätthålla beredskapen för tidiga åtgärder när incidenter väl inträffar. För att öka kunskap och medvetenhet genomfördes under året bland annat en öppen föreläsningsserie och en e-kurs till grundutbildningen reviderades. Nya bedömningsmodeller togs fram för att fånga upp individer med störst risker.

På anstalter och häkten fanns mot slutet av 2024 cirka 200 identifierade intagna med kopplingar till den våldsbejakande extremistiska miljön. Cirka 130 av dessa bedömdes ha kopplingar till den våldsbejakande islamistiska extremistmiljön.

Infiltration, korruption och otillåten påverkan

Rapporteringen av otillåten påverkan fortsatte att öka både inom häkte, anstalt och frivård, och det avsåg främst kategorin *försök till otillåten påverkan*. Ett ökat antal klienter som kan kopplas till organiserad brottslighet bedöms ha bidragit till ökningen. På sina håll var klienterna alltmer stökiga, ohörsamma och ordningsstörande vilket också bidrog. Det fanns en tydlig koppling mellan lokala utbildningsinsatser och ökning av rapporterade incidenter inom området. Samtidigt bedöms en ökad acceptansnivå ha hållit tillbaka rapporteringen. Det finns en risk att inte allt rapporteras när fenomenet blir mer frekvent i vardagen.

Generellt handlade ett stort antal ärenden om att påverka medarbetaren i dennes tjänsteutövning eller beslutsfattande, vilket ökade risken för själv censur. Otillåten påverkan var därför fortsatt ett betydande säkerhetshot mot myndigheten, vilket i förlängningen innebär ett hot mot demokratin och rättsstaten. Utbildningar, övningsverksamhet och säkerhetssamtal fortsatte därför som tidigare för att stärka motståndskraften.

ÅTERRAPPORTERINGSKRAV: Enligt regleringsbrevet för 2024 ska Kriminalvården göra en särskild redovisning avseende arbetet med att förebygga infiltration, korruption och otillåten påverkan inom verksamheten.

Under 2024 tog Kriminalvården fram en myndighetsgemensam riktlinje mot korruption, som ersatte den tidigare policyn. Därtill utarbetades ett antal dilemmaövningar som kan användas i verksamheten för att öka medvetandet om korruptionsrisker. För att hjälpa chefer och berörda medarbetare att upptäcka potentiella korruptionsrisker togs ett stödmaterial fram. De insatser inom myndigheten som har direkt eller indirekt anknytning till arbetet mot korruption kartlades, dels för att synliggöra pågående arbete, dels för att identifiera områden där det fanns behov av insatser. Utifrån arbetet sammanställdes gemensamma risker och identifierade behov som kommer att ligga till grund för det fortsatta arbetet mot korruption.

För att förbättra identifiering av risker för korruption i verksamheten togs bland annat riktlinjer för personalsäkerhet fram och en uppföljningsprocess på området etablerades. Vidare påbörjades en digitalisering av den registerkontroll som genomförs vid nyanställning. Därutöver implementerades mallen för säkerhetsprovningsintervju, i syfte att förbättra arbetet med att klarlägga om en person kan antas vara lojal mot de intressen som ska skyddas och i övrigt pålitlig ur säkerhetssynpunkt.

Kriminalvården deltog fortsatt i det myndighetsgemensamma projektet *Motverka hotet från insidan* som arbetar med att förebygga infiltration. En kampanj bedrevs för att öka medvetandet om problemet med infiltration samt ge chefer stöd i de fall medarbetare signalerar egen eller annans risksituation. Vidare skapades styrande dokument för myndighetssamverkan och informationsspridning vid upptäckt av eller misstanke

om infiltratörer, i syfte att öka stödet för bland annat säkerhetsklassade tjänster.

För att öka motståndskraften mot korruption, infiltration och otillåten påverkan tog Kriminalvårdens underrättelseenhet fram relevanta underlag, och fortsatte sitt löpande stöd till verksamheten för att identifiera hot och risker på området. Enheten fortsatte även att identifiera hur organiserad brottslighet arbetar, i syfte att minska risken för inblandning när Kriminalvården genomför upphandlingar. Därutöver genomfördes utbildningar kring upphandling och säkerhetsrisker. Vidare arbetade Kriminalvården med att kartlägga och utreda behovet av säkerhetsskyddad upphandling⁸¹ inom fastighetsområdet. Målet är att införa avtal om säkerhetsskyddad upphandling med samtliga befintliga fastighetsägare.

När det gäller otillåten påverkan bedöms frivårdens personal ha varit överrepresenterade i fall med allvarliga påverkansförsök under året, något som kan resultera i självcensur. Insatser för att sprida kunskap och förståelse kring självcensur och otillåten påverkan genomfördes under 2024 och kommer fortsätta även under 2025. Ett arbete med att utveckla riskbedömningar och åtgärder för särskilt utsatta funktioner påbörjades också under året.

Ytterligare arbete för att motverka infiltration, korruption och informationssäkerhetsrisker handlade om att minska sårbarheten i it-systemen. Detta skedde dels genom att öka andelen loggade slagningar i sårbara system som exempelvis klientsystemet, dels genom en utveckling av behörighetsportalen på intranätet.

Under året arbetade Kriminalvården med en utvärdering och översyn av processen och hanteringen av visselblåsningar, och stödjande dokument för hantering av visselblåsningar togs fram.

⁸¹ En säkerhetsskyddad upphandling kan bli aktuell om den avser säkerhetsskyddsklassificerad information eller om

ett uppdrag ingår i eller stödjer en säkerhetskänslig verksamhet.

Fysisk och teknisk säkerhet

Den fysiska och tekniska säkerheten – främst teknik, utrustning, perimeterskydd och skalskydd⁸² – är basen för en god säkerhetsmiljö. Den fysiska säkerheten ska anpassas för varje anstalt, häkte samt frivårds- och transportkontor. Tekniska lösningar ska bidra till en säkrare och tryggare miljö för medarbetare, klienter och besökare.

Varje medarbetare ska vara väl införstådd med hur det lokala säkerhetsarbetet är uppbyggt och hur det ska tillämpas i det dagliga arbetet samt vid säkerhetshotande situationer.

Under 2024 fortsatte arbetet med att normera säkerhetstekniska it-system genom ett ökat fokus på bland annat kravställning, innovationer och testpiloter. Kriminalvården deltog i myndighetsgemensamma forum där gemensamma utmaningar diskuterades. Vidare bevakade myndigheten tekniska innovationer och ändrad lagstiftning för att analysera konsekvenserna av dessa. Ett system för felanmälan av fastighet och säkerhet implementerades under året. Ett pilotprojekt för områdesbevakning genomfördes på en anstalt med säkerhetsklass 3. Övervakningen i de teletekniska säkerhetssystemen utvecklades och ett antal teletekniska utbildningar genomfördes.

En beskrivning och en riskanalysmall togs fram avseende hur brandskyddet behöver beaktas vid dubbelbeläggning och nybyggnation. Det digitala ledningssystemet för systematiskt brandskyddsarbete var i skarp drift under året. Kriminalvårdens brandexperter deltog i ett större myndighetsövergripande samverkansprojekt om brandskydd i samhällsviktig verksamhet⁸³.

Inom frivården fortsatte införandet av säkerhetskontroller, och vid utgången av året fanns detta

vid sex kontor av totalt 33. Det finns förutsättningar att införa säkerhetskontroller i cirka hälften av frivårdens kontor. En förväntad effekt av införandet, som innebär en mer integritetskränkande process när klienten anländer till frivården, var att rapporterna om hot och våld mot personal skulle öka. Någon sådan effekt har emellertid ännu inte påvisats, se vidare under *Hot och våld mot medarbetare* i avsnitt 5.1.

Styrande dokument

Denna del av den dynamiska säkerheten handlar om att säkerhetsrisker kan uppstå när regler inte följs. Därför är förståelsen för syftet med verksamheten, medarbetarens roll och vilka regler som gäller viktiga för ett högt säkerhetsmedvetande. En viktig del i den dynamiska säkerheten är därför att medarbetarna ska känna till och följa de styrande dokument som gäller för verksamheten. De styrande dokumenten ska vara tydliga, rättssäkra, lättolkade, implementerade och vara ett stöd i det dagliga arbetet. Medarbetarna ska vara utbildade, ha goda kunskaper om styrande dokument samt ha förståelse för och insikt om varför ett styrande dokument finns.

Stora och små avsteg från styrningen på säkerhetsområdet blev vanligare i kapacitetsutökningsprojekten i takt med det allt svårare arbetet med att få fram tillräckligt med platser för att lösa akuta behov. Många platser etablerades i lokaler som inte var optimala ur säkerhetssynpunkt. Stora avsteg hanterades i en fastställd process, medan mindre avsteg hanterades direkt i projekten eftersom arbetet med att hitta lösningar gick i ett högt tempo.

Därutöver var det fortsatt vanligt att avsteg från annan styrning på säkerhetsområdet begärdes på grund av den ansträngda situationen. Avsteg gjordes enligt den fastställda processen och när

⁸² Skalskyddet är en byggnads omslutningsytor; yttreväggar inklusive dörrar, portar, fönster och luckor, golv och tak samt tillhörande larmsystem. Perimeterskyddet utgörs av murar eller stängsel runt hela området.

⁸³ Projektet för brandskydd i samhällsviktig verksamhet, förkortat BIBSAVE. Deltagare är Statens fastighetsverk, Kriminalvården, Specialfastigheter, Försvarsmakten,

Fortifikationsverket och Polismyndigheten. Projektet har tagit fram ett stöd i att ställa krav på byggnadstekniskt brandskydd för samhällsviktig verksamhet i syfte att komplettera och stärka robusthet och resiliens i skyddet av samhällsviktiga funktioner, utöver de grundläggande krav som ställs i byggreglerna.

det kunde ske utan allvarliga risker. Vanligen kompletterades de med en eller flera kompensatoriska åtgärder. Kriminalvården bedömer att myndighetens fastställda avstegsprocess gjorde att förmågan att upprätthålla säkerheten kunde bibehållas.

Säkerhetsskydd och informationssäkerhet

ÅTERRAPPORTERINGSKRAV: Enligt regleringsbrevet för 2024 ska Kriminalvården redovisa huruvida myndigheten har gjort en utvärdering av det egna informationssäkerhetsarbetet, genom exempelvis Myndigheten för samhällsskydd och beredskaps verktyg Infosäkkollen, samt vilka åtgärder som i så fall har vidtagits med anledning av resultatet.

Kriminalvården påbörjade utvärderingar kopplade till informationssäkerheten i MSB:s informations- och cybersäkerhetsmätningar Cybersäkerhetskollen för mer än tio år sedan, och har utvecklat området efter hand. Under senare år har det dock blivit svårare att bibehålla och utveckla en god informationssäkerhet på grund av stora förändringar i omvärlden och de krav som kapacitetsutökningen ställer. Fler och fler medarbetare har rekryterats som ska utbildas i informationssäkerhet och nya system har implementerats för att möta verksamhetens ökande behov.

Utvärderingarna har identifierat flera områden som behöver utvecklas för att säkerställa en god informationssäkerhet inom myndigheten. Flera åtgärder genomfördes 2024, bland annat kopplat till kompetensförsörjningen inom området informationssäkerhet samt uppföljning och utvärdering av arbetet inom informationssäkerhetens olika delområden.

Avseende kompetensförsörjningen genomförde Kriminalvården ett flertal mindre insatser och två insatser av större omfattning. Den ena var en större utbildningsinsats för administrativ personal relaterad till metodstödet för informationsklassning, riskanalys samt arkitektur- och säkerhetsgranskning. Den andra var en riktad nationell insats om informationssäkerhet för klientnära personal.

När det gäller uppföljning och utvärdering av arbetet inom informationssäkerhetens olika områden tar Kriminalvården fram en kvalitets-säkringsrapport enligt ISO 27001 och 27002. Rapporten utgår från resultatet från cybersäkerhetskollen och är en viktig del i ledningens syn på, och myndighetens fortsatta arbete med, informationssäkerhet.

Metoderna för informationsklassning och riskanalys fortsatte att förfinas. Ett arbete påbörjades även för att stärka hanteringen av registerförteckningen samt för att säkerställa arbetsfördelningen när det gäller personuppgifts- och informationssäkerhetsfrågor.

Underrättelseorienterat kriminalvårdsarbete

Genom varseblivning, vaksamhet och varning ska Kriminalvårdens underrättelsetjänst arbeta för att strategiskt och operativt bidra med underlag för att Kriminalvården ska kunna vidta rätt åtgärd i rätt tid. Varje medarbetare är en viktig bestandsdel i det dynamiska säkerhetsarbetet genom sin medvetenhet, kunskap och förmåga att läsa av omgivningen och avvikelser i den. Kriminalvårdens säkerhet är beroende av att varje medarbetare rapporterar information som kan vara av vikt för underrättelsemässiga bedömningar. Varje medarbetare kan även efterfråga bedömningar från säkerhetsorganisationen i sin tjänsteutövning. Tillsammans förstår vi normalbilden i verksamheten och när något avviker från den. Detta är underrättelseorienterat kriminalvårdsarbete vilket utgör en viktig pusselbit i den dynamiska säkerheten.

Det underrättelseorienterade kriminalvårdsarbetet bidrog på flera sätt till att upprätthålla säkerheten i myndigheten under 2024.

Underrättelsearbetet bedrevs mot flera skyddsvärden och bistod lokal, regional och nationell nivå med beslutsunderlag för att minska risken att dessa skyddsvärden påverkades. Flera framgångsrika underrättelsebaserade insatser bidrog till att försvåra eller förhindra genomförande av

säkerhetshotande verksamhet, av såväl klienter som aktörer utanför kriminalvårdsmiljön.

Den förnyade inriktning som antogs 2023 – att arbeta mot allvarlig kriminell verksamhet som hotar samhällsskyddet – innebar ett ökat fokus mot klienter med relation till organiserad brottslighet. Det bidrog till minskade risker för våld mellan klienter, otillåten påverkan mot personal och fortsatt brottslighet under verkställigheten. Kriminalvårdens underrättelseenhet samlade kontinuerligt in underrättelser och bedömde risker kopplade till organiserad brottslighet. Fördjupade analyser genomfördes, exempelvis vilken roll kvinnor har i organiserad brottslighet och hur det kan komma att påverka Kriminalvårdens verksamhet på kort och lång sikt. Den förnyade inriktningen tydliggjorde underrättelsearbetets uppdrag och bidrog till ett ökat fokus kring prioriterade områden.

Kriminalvården bedömer att detta kunde ske utan någon negativ påverkan på underrättelsearbetet inom övriga områden.

Kriminalvården tog under året fram en metod för att bedöma aktörer med hög förmåga att hota myndigheten. Tidigare bedömningar förlitade sig till stor del på information från samverkande myndigheter och hade organiserad brottslighet som fokus. Den nya metoden breddar urvalsytan något och utgår primärt från det som är verksamhetshotande ur ett kriminalvårdsperspektiv.

6. Internationell verksamhet

Kriminalvården får ett särskilt anslag⁸⁴ för att ställa medarbetare till förfogande för freds- och säkerhetsfrämjande samt konfliktförebyggande verksamhet internationellt. Detta avsnitt är en återrapportering enligt den del av regleringsbrevet för Bistandsverksamhet som avser Kriminalvården.

Samlad bedömning av internationell verksamhet

Kriminalvården bedömer att den internationella verksamheten fungerade tillfredsställande under 2024. Bedömningen grundar sig på att myndighetens kompetens fortsatt var efterfrågad för att bidra till utvecklingen av den internationella kriminalvården. Kriminalvården hade överlag en bibehållen nivå avseende antalet utsända i många insatser men på grund av administrativa utmaningar hos huvudmännen försenades totalt fem stationeringar med mellan sex och nio månader, varför det totala antalet utsända årsarbetskrafter minskade.

Utvecklingen under året bedöms ligga i linje med uppdragen i regleringsbrevet för anslag 1:1 *Bistandsverksamhet*. Bedömningen grundar sig på att Kriminalvården, trots ett turbulent världsläge, kunde fortsätta sitt stöd framför allt genom att ställa personal till förfogande till olika insatser via EU och FN.

6.1 Ekonomi

Mått⁸⁵:

- Antal utlandsstationerade medarbetare
- Kostnad per insats och årsarbetskraft för utlandsstationerade medarbetare

ÅTERRAPPORTERINGSKRAV:

Kriminalvården ska enligt regleringsbrevet för anslag 1:1 Bistandsverksamhet⁸⁶ redovisa omfatt-

ning och kostnad av verksamheten. Redovisningen ska i tillämpliga delar vara uppdelad utifrån insats och ska även redovisas uppdelat på kön. Redovisningen ska ske samlat i årsredovisningen.

I snitt var knappt 14 årsarbetskrafter utlandsstationerade under 2024, vilket var en minskning med fem årsarbetskrafter jämfört med 2023. I personer räknat ökade däremot antalet, från 20 medarbetare under 2023 till 25 medarbetare under 2024.⁸⁷ Det berodde på att flera medarbetare kom hem från sina uppdrag tidigt på året och flera skickades ut sent på året, vilket innebär att det totalt var fler medarbetare som var utlandsstationerade.

Tabell 6:1
Prestationsmått internationell civil krishantering

	2022	2023	2024
Utlandsstationerade medarbetare (UM), årsarbetskrafter	18,5	18,5	13,7
Totala kostnader UM, tkr	27 882	30 676	19 857
Kostnad per årsarbetskraft, tkr*	1 511	1 654	1 451
Procentuell förändring:			
UM, årsarbetskrafter	19%	0%	-26%
Totala kostnader UM	2%	10%	-35%
Kostnad per årsarbetskraft	-14%	10%	-12%

Källa: Unit4ERP och sammanställning av årsarbetskrafter enligt placeringsavtalen. En mer detaljerad redovisning finns i tabell 15:48 i avsnitt 15.

* Beräknad på siffror som inte är avrundade.

⁸⁴ 1:1 Bistandsverksamhet, ap. 20 Internationell civil krishantering – del till Kriminalvården

⁸⁵ Tabell 15:47-48 i avsnitt 15

⁸⁶ Regeringsbeslut II:9, 2024-12-12, ap. 20 Internationell civil krishantering

⁸⁷ Tabell 15:47 i avsnitt 15

Kostnaderna för de utlandsstationerade medarbetarna minskade jämfört med 2023. Även antal årsarbetskrafter minskade, men i lägre grad än kostnaderna. Det innebar att även kostnaden per årsarbetskraft för 2024 blev lägre än 2023. Kostnaderna minskade med anledning av att flera kostsamma utlandsstationeringar blev försenade under året. Förseningarna avsåg förnyandet av den strategiska placeringen vid FN i New York, utplaceringar till FN:s Justice and Corrections Standing Capacity samt till UNODC i Somalia. Det ledde i sin tur till minskade kostnader för biljetter och logi eftersom medarbetarna först påbörjade sina uppdrag under senare delen av året.

Något som också bidrog till en lägre kostnad var att flera av de utlandsstationerade som kom hem tog ut sin semester i samband med hemkomst. Effekten blev en minskning av personalkostnaderna eftersom fler semestertimmar togs ut 2024 jämfört med 2023.

Tabell 6:2
Kostnader internationell civil krishantering, tkr

	2022	2023	2024
Kostnader för UM	27 882	30 676	19 857
Insatsnära verksamhet	2 402	2 845	4 009
Förvaltningskostnader	6 500	6 251	6 491
Totala kostnader*	36 784	39 772	30 357

Källa: Unit4ERP
*Jämför tabell 1:2 i avsnitt 1.

Kriminalvården förbrukade totalt drygt 30 miljoner kronor av anslaget, vilket var mindre än 2023. Det lägre anslagsutnyttjandet berodde som tidigare beskrivet på förseningar av utlandsstationeringar.

Förvaltningskostnaderna var i nivå med föregående år. Däremot ökade kostnaden för den insatsnära verksamheten med anledning av att kostnaderna för de insatsförberedande utbildningarna har ökat markant kopplat till ökade resekostnader.

6.2 Utsändarverksamhet

Omfattningen av utsändarverksamheten per insats framgår av tabell 15:47 i avsnitt 15, där även könsfördelning framgår. Nedan följer en sammanfattning av utvecklingen under 2024.

Insatser inom ramen för FN m.m.

Trots nedskärningar och utfasningar av FN:s fredsfrämjande insatser ökade Kriminalvården antalet utsända inom ramen för FN. Totalt tio medarbetare var utsända under 2024, i Centralafrikanska republiken (CAR), Somalia och Demokratiska republiken Kongo. Det var en ökning med två personer jämfört med 2023.

Kriminalvården fortsatte att stödja en förhandlarutbildning för anstaltspersonal i CAR under 2024. Utbildningen är en översättning och förkortning av den utbildning som tagits fram av Kriminalvården, och den genomfördes också av medarbetare från svenska Kriminalvården.

Insatser inom ramen för EU

Kriminalvården hade totalt sex medarbetare utsända inom ramen för EU under 2024, i Palestina, CAR och Kosovo.

I Kosovo var säkerhetsläget spänt men Kriminalvårdens utlandsplacerade medarbetare kunde ändå bidra med kvalitativt stöd till kriminalvårdsmyndigheten i Kosovo. Utlandsplacerade medarbetare organiserade en utbildning i dynamisk säkerhet, bastaktik och självskydd för 50 kvinnliga kriminalvårdare från den kosovanska kriminalvården.

I Palestina försämrades säkerhetssituationen dramatiskt under året. Trots det kunde Kriminalvården bibehålla en utsänd på plats som fortsatte att bidra till Palestinas kriminalvård.

6.3 Insatsnära verksamhet

Under 2024 genomfördes två insatsförberedande utbildningar (PriPOC) i samarbete mellan Sverige och FN. Totalt deltog 35 kriminalvårdsanställda från nio olika nationer.

De två strategiska placeringarna vid EU i Bryssel arbetade fortsatt med att lyfta fram kriminalvårdsperspektivet och betona vikten av en sammanhängande rättskedja. Under 2024 förnyades även den strategiska placeringen vid FN i New York. De strategiskt placerade tjänsterna innebar att kriminalvårdsfrågorna uppmärksammades. Arbetet bidrog exempelvis till fler kriminalvårdstjänster i Kosovo och en möjlig öppning för stationering av kriminalvårdare till EUAM Ukraina⁸⁸ samt korttidsutsända via FN:s Justice and Corrections Standing Capacity.

Under 2024 deltog Kriminalvården i det fredsfrämjande rådet och dess undergrupper tillsammans med andra svenska myndigheter som sänder ut medarbetare internationellt. Kriminalvården var under året ordförande för samrådsgruppen för internationella insatser.

Kriminalvården arbetade aktivt med svenska åtaganden i den nationella implementeringsplanen för den så kallade civila pakten inom EU⁸⁹. Kriminalvården deltog vidare i arbetsgruppen för USSC⁹⁰ där arbete bedrevs med att

identifiera ytterligare möjligheter att sända ut personal.

Kriminalvården fortsatte att stödja den utbildningsmanual för *Nelson Mandela Rules* som togs fram i samarbete mellan Kriminalvården och *Office for Democratic Institutions and Human Rights* (ODIHR) under 2023.

6.4 Kvinnor, fred och säkerhet

Liksom tidigare år hade Kriminalvården under 2024 en förhållandevis jämn könsfördelning. Fjorton kvinnor och elva män var utsända i multilaterala uppdrag och en man på ett längre bilateralt uppdrag. Något fler av de utsända var kvinnor med anledning av en tydlig efterfrågan från huvudmännen.

I syfte att stärka jämlikheten i den kosovanska kriminalvården genomfördes en särskild säkerhetsutbildning för kvinnliga kriminalvårdsanställda, se under 6.2 *Utsändarverksamhet* ovan.

En fördjupad analys av myndighetens arbete kring kvinnor, fred och säkerhet redovisas i särskild ordning genom återskild rapporteringen av strategin för internationell civil krishantering i enlighet med instruktioner från Regeringskansliet.

⁸⁸ EUAM Ukraina står för European Union Advisory Mission for Civilian Security Sector Reform in Ukraine.

⁸⁹ Överenskommelse mellan EU:s medlemsstater om att stärka och effektivisera den civila krishanteringen och anpassa verksamheten till dagens säkerhetsutmaningar.

⁹⁰ United States Security Coordinator for Israel and the Palestinian Authority – en USA-ledd insats för ökat säkerhetsarbete mellan Israel och Palestina.

**DU KAN
VARA HELA SKILLNADEN
FÖR NÅGON SOM
VILL FÖRÄNDRA SITT LIV**

7. Kompetensförsörjning

Kriminalvårdens medarbetare är spridda över hela landet. De flesta arbetar i anstalt, häkte, frivård eller inom transportverksamheten. Basen utgörs av kriminalvårdare och frivårdsinspektörer, men det finns även till exempel sjukvårdspersonal, programledare, lärare, produktionsledare inom arbetsdriften och medarbetare med uppgifter inom fastighet, förråd, kök och administration. Detta avsnitt är en redovisning av åtgärder för att säkerställa kompetensförsörjningen, enligt 3 kap 3 § *förordningen om årsredovisning och budgetunderlag*.

Samlad bedömning av kompetensförsörjningen

Kriminalvården bedömer att kompetensförsörjningen kunde säkerställas i något högre utsträckning under 2024 jämfört med 2023. Bedömningen grundar sig på en lägre andel externa personalavgångar, minskad sjukfrånvaro, och fler sökande till de lediga tjänsterna. Kompetensförsörjningsläget bedöms dock fortfarande ha varit ansträngt.

Det något förbättrade kompetensförsörjningsläget bedöms främst ha berott på den rådande konjunkturen med ökad osäkerhet och arbetslöshet på arbetsmarknaden. Andra förklaringar är de insatser som genomförts som exempelvis lönesatningar inom det klientnära arbetet samt ökat fokus hos chefer att behålla och utveckla medarbetare. Merparten av den klientnära verksamheten hade dock ett ansträngt bemanningsläge och det var fortsatt mycket svårt att klara kompetensförsörjningen på vissa orter.

Den snabba personaltillväxten medförde att en stor andel av medarbetarna i den klientnära verksamheten hade en relativt kort anställningstid. Det innebar en förskjutning av den samlade erfarenheten och en obalans mellan erfaren och nyanställd personal. Till detta kommer att en stor andel av den nyrekryterade personalen lämnade myndigheten under sin provanställning. Det finns således goda skäl att fortsätta verka för en ökad träffsäkerhet i rekrytering och förbättrad introduktion.

En ny utbildningsstruktur infördes i syfte att möta det ökande grundutbildningsbehovet. Det var dock fortsatt problematiskt att få deltagare till alla utbildningsplatser på grund av svårigheten att avvara personal.

Sjukfrånvaron minskade jämfört med föregående år men låg fortfarande på en högre nivå än före pandemin. Sjukfrånvaron medförde både kompetenstapp och bemanningssvårigheter. Många åtgärder vidtogs därför för att minska frånvaron.

Analysen pågick i syfte att få mer likvärdiga och effektiva organisationer inom anstalt och häkte och på det sättet hantera kapacitetsutökningen med en bättre bemanningseffektivitet. Arbetet syftade till att identifiera och senare minska eller ta bort särskilt personalkrävande moment i det klientnära arbetet för att istället kunna prioritera de mest kvalitativa arbetsuppgifterna.

Kriminalvården har haft en mycket snabb personaltillväxt och enbart under de senaste två åren har antalet anställda ökat med 25 procent. Bedömningen kvarstår att kompetensförsörjningen i ett längre perspektiv kraftigt kommer att utmanas i förhållande till kapacitetsökningen. Långsiktigt kommer därför bemanningsbehovet i anstalt och häkte totalt behöva minska rejält för att kunna säkerställa kompetensförsörjningen. Även om det delvis kan ske genom effektiviseringar i befintlig verksamhet, är det nödvändigt med betydligt större och personaleffektivare anstalter för att kunna säkerställa kompetensförsörjningen.

7.1 Genomförandeplan för kompetensförsörjningen

ÅTERRAPPORTERINGSKRAV: Enligt regleringsbrevet för 2024 ska Kriminalvården redovisa vidtagna åtgärder i enlighet med myndighetens genomförandeplan för kompetensförsörjningen för åren 2023–2032.

Åtgärderna avser kort sikt (2023–2026), utom i avsnittet *På längre sikt*, som avser 2027–2032.

Attrahera

Under våren 2024 genomfördes lönestrategiska satsningar för Kriminalvårdens största och mest kritiska befattningar kriminalvårdare och frivårdsinspektörer samt för befattningarna vakthavande befäl, kriminalvårdsinspektör och kriminalvårdschefer. Den satsningen har bidragit till att lönenivån för berörda befattningar har höjts och nu ligger på en mer konkurrenskraftig nivå med jämförbara yrkeskategorier på arbetsmarknaden. I 2024 års lönerevision gjordes satsningar som riktades mot flera klientnära befattningar. Syftet var att öka lönespridningen, höja medianlönen och därmed förändra lönebilderna för aktuella befattningar i syfte att öka attraktivitet och konkurrenskraft.

Under hösten 2023 införde Kriminalvården ett nytt arbetstidsavtal, KV-ATA, som en utveckling av arbetstidslösningar för attraktiv förläggning av arbetstid. Det nya avtalet har gett ökade möjligheter att förlägga arbetstid utifrån verksamhetens behov. Därutöver finns även en avtalsreglerad ventil som ger möjlighet att pröva annan arbetstidsmodell om befintliga modeller inte täcker de verksamhetsmässiga behoven.

Övriga förmåner har utvecklats för att myndigheten ska vara en attraktiv arbetsgivare med förbättrade arbetstidsvillkor och arbetstidsberoende ersättningar. Lokalt avtal om ersättning vid tillfällig tjänstgöring på annan befattning, lokalt avtal om semester gällande timsemester samt lokalt avtal om beredskap med ökade ersättningsnivåer som även är tillämpligt för de medarbetare som har förtroendetid har förhandlats fram under 2023 och 2024.

Rekrytera

Under 2024 stärktes arbetet med säkerhetsprövning och säkerhetsintervju i samband med rekrytering för att minska sårbarheten samt risken för infiltration och otillåten påverkan. Se även under *Rekrytering* i avsnitt 7.2 och under *Medarbetare* i avsnitt 5.2.

Utöver ökat fokus och arbete kring säkerhetsprövningar pågick under 2024 även ett arbete för att effektivisera och förbättra rekryteringsprocessens olika steg för att öka träffsäkerhet, effektivitet och rättssäkerhet. Rekryteringsprocessen förbättras och förfinas löpande för att bli alltmer tidseffektiv. Genom ensade arbetssätt, förbättrat systemstöd, utökat användande av digital referenstagning samt urvalsenkäter har flera moment effektiviserats under det senaste året.

Bemanna

Ett samordnat stöd för bemanning av klientnära verksamhet inom häkte och anstalt har byggts upp de senaste åren. Uppdraget är att stödja, utveckla och förvalta organisationsfrågor samt schemalägnings- och bemanningsprocesser. Gemensamma nyckeltal har tagits fram för uppföljning och styrning i syfte att skapa mer likvärdiga och effektiva organisationer. Genom verksamhetsanalyser genomförs kontinuerligt utvecklingsarbete lokalt för att optimera verksamheternas organisation, schema och bemanning.

När andra åtgärder inte är tillräckliga för att lösa bemanningen kan varje anstalt besluta om tillfälligt ökad inläsning. Möjligheten till denna åtgärd permanentades under 2024 och som stöd för beslutet har nya anvisningar tagits fram. Åtgärden har sedan tillämpats vid en handfull enheter under året.

Behålla och utveckla

Kriminalvården har sett över strukturen för kriminalvårdsutbildningen och under hösten 2024 implementerades en omstrukturerad utbildning, se även avsnitt 7.3 *Personalutbildning*. Utbildningen har effektiviserats för att hålla jämna steg med kapacitetsutökningen, för att

göra kostnadseffektiviseringar samt för att fokusera på lärande över tid där fler medarbetare ska kunna grundutbildas – från 2 000 till 3 000 årligen. Omstruktureringen bidrog till att de lokala verksamheterna kan utföra sitt uppdrag på ett ännu bättre sätt. Detta eftersom verksamheternas bemanning inte påverkas i lika stor utsträckning under tiden som medarbetare utbildas. Efter grundutbildning finns möjlighet till fördjupningsutbildningar vilka är menade att bidra till en långsiktig kompetens- och karriärutveckling samt är en viktig del av myndighetens arbete med att behålla medarbetare över tid.

För att stärka och utveckla ledarskapet samt förbättra chefers förutsättningar var fokus under 2024 att justera utbildningsinsatser som ges till nya chefer. Detta genom framtagande av nytt utbildningsinnehåll, som mer effektivt fångar upp medarbetare som har intresse av att arbeta med chefs- och ledarskap eller medarbetare som nyligen anställts som chefer. Olika ingångsvägar och utbildningsmoduler har utvecklats för att bättre matcha medarbetarens bakgrund och arbetslivserfarenhet. Det fortsatta arbetet kommer att fokusera på insatser för mer erfarna chefer, i förhållande till myndighetens ökade behov av chefsförsörjning.

Inom det systematiska arbetsmiljöarbetet har myndigheten under både 2023 och 2024 utvecklat strukturer och former som främjar samverkan mellan skyddsorganisation, kärnverksamhet och stödverksamhet. Ett exempel är införandet av ett nationellt arbetsmiljöutskott. Införandet har bland annat lett till en proaktiv och kontinuerlig riskminimering genom delade lägesbilder, bättre sätt att kunna fånga arbetsmiljörisker och strukturerade vägar för eskalering och hantering av risker. En robustare regional organisation för hr har införts vilket bidrar till ett mer verksamhetsnära, kvalitativt och effektivt stöd av insatser i arbetsmiljöarbetet för lokala verksamheter. I slutet av 2024 påbörjades ett arbete för att upphandla och implementera ett systemstöd för det systematiska arbetsmiljöarbetet.

På längre sikt

Parallellt med åtgärder på kort sikt arbetar Kriminalvården med åtgärder för att förbättra förutsättningarna för en långsiktigt hållbar kompetensförsörjning. Dessa innefattar områden med strategisk betydelse för kompetensförsörjning över en längre tid.

Myndigheten har det senaste åren minskat andelen tidsbegränsat anställda genom ett systematiskt arbete med att öka andelen tillsvidareanställda. Fler tillsvidareanställda och grundutbildade kriminalvårdare och frivårdsinspektörer medför ett bättre bemanningsläge, lägre nyrekryteringsbehov, färre introduktionsinsatser, ökad stabilitet i personalgrupper och över tid en effektivare och bättre balanserad bemanningsförmåga. Arbetet går fortsatt åt rätt håll.

Samverkan med andra myndigheter har förstärkts genom Kriminalvårdens samarbete med myndighetsnätverket i region Östergötland, som består av tio myndigheter som har sina huvudkontor i Östergötlands län. Nätverket har utvecklat former för personallån, metod och metodstöd mellan myndigheter samt verkar tillsammans för ett starkare arbetsgivarvarumärke för staten och regionen i Östergötland.

Under 2024 tecknade Kriminalvården en nationell samverkansöverenskommelse med Arbetsförmedlingen. Inom ramen för denna har särskilda lokala och regionala insatser utvecklats i syfte att fånga upp och attrahera potentiell arbetskraft som står långt från arbetsmarknaden. Ett pilotprojekt för långtidsarbetslösa och nyanlända med bristande kunskaper i svenska språket genomfördes under 2024 för att deltagarna skulle rustas för ett arbete som kriminalvårdare, se vidare under *Rekrytering* i avsnitt 7.2.

Under 2024 inkluderades kompetensförsörjningsaspekten ytterligare som en bärande princip vid kapacitetsutökning och nyetablering av verksamheter. Inför beslut om utökade eller nya verksamheter genomfördes strukturerade analyser om det aktuella områdets geografiska och demografiska förutsättningar för kompetensförsörjning på längre sikt.

Kriminalvårdens förmåga att prognostisera kompetensbehov och ta fram mer träffsäkra bemanningsprognoser har tack vare bättre verktyg ökat betydligt sedan några år tillbaka. En metod för långsiktig kompetensförsörjning och verktyg för bemanningsplanering gör det möjligt att prognostisera och modulera bemanningsbehov, rekryteringsbehov och utbildningsbehov på en vecka till tre års sikt. På så sätt har bemanningsnivåer och utformningen av bemanningsprinciper kunnat ses över i förhållande till planerad kapacitetsutökning och förmågan att kompetensförsörja.

7.2 Personalförsörjning

Utveckling av antal anställda och årsarbetskrafter

Antalet anställda vid årets slut hade ökat till 20 381.

Tabell 7:1 Antal anställda			
	2022	2023	2024
Antal anställda 31 december*	16 301	18 479	20 381
Medelantal anställda**	15 281	17 324	19 354

Källa: Heroma
*Enligt definition i förordningen om årsredovisning och budgetunderlag (baserat på mätningar per 1 januari och per 31 december). Se även avsnitt 13 Sammanställning över väsentliga uppgifter.
**Uppgifterna för 2022 och 2023 är korrigerade sedan årsredovisningen 2023 på grund av tidigare felaktigt uttag.

Kriminalvården håller på att kvalitetssäkra statistikuttagen för uppgifterna i ovanstående tabell. Under arbetet har det framkommit att siffrorna sannolikt är överskattade eftersom de även innehåller timanställda medarbetare som inte arbetat senaste året. I kommande årsredovisningar kan därför ytterligare omräkningar behöva ske.

Kriminalvården redovisar årsarbetskrafter indelade per verksamhetsgren och administration. Med administration avses anställda vid huvudkontoret och regionkontoren.

Tabell 7:2 Antal årsarbetskrafter, organisatorisk indelning			
	2022	2023	2024
Häkte	2 683	3 176	3 381
Anstalt	5 992	6 743	7 690
Frivård	1 375	1 614	1 924
Transportverksamhet	860	985	1 179
Administration	1 356	1 570	1 757
Totalt	12 265	14 087	15 931

Källa: Heroma. Könsuppdelade uppgifter finns i tabell 15:49–51 i avsnitt 15.

Antalet årsarbetskrafter fortsatte att öka under 2024 med 1 844 till totalt 15 931. Ökningen avsåg hela organisationen men var procentuellt störst inom frivård och transportverksamhet följt av anstalt.

Inom anstalt var det förutom det ökade antalet intagna bland annat fler resurskrävande intagna som skapade ett stort behov av fler medarbetare. Andra orsaker var kraftigt begränsade möjligheter att kunna åtskilja intagna och bristande lokalutrymmen som skapade ett stort behov av fler medarbetare. Behovet av lån av personal mellan olika orter bedöms ha minskat under året. Därmed har även behovet av antalet överanställningar minskat.

Häktesverksamheten var den verksamhetsgren där antalet årsarbetskrafter ökade minst procentuellt under 2024, men mest 2023. En del av platstillskapandet i häkte gjordes under året genom dubbelbeläggning och detta tillsammans med 2023 års stora personalökning kan vara förklaringen till en jämförelsevis lägre tillväxt under 2024, även om exempelvis antalet unga intagna i häkte fortsatt att öka. Se även avsnitt 2.1 Häkte.

Antalet årsarbetskrafter inom frivården fortsatte att öka och växte mer än klienttillväxten under 2024. Förklaringar finns exempelvis i ett snabbt ökande ungdomsuppdrag och riktade insatser för att öka antalet klienter som erbjöds utslussningsåtgärder.

För transportverksamheten ökade behovet av medarbetare på grund av behovet att i större utsträckning och även mer oplanerat förflytta klienter på grund av platsbristen.

Administrationen växte i ungefär samma utsträckning som myndigheten totalt. Den huvudsakliga orsaken var relaterat till kapacitetutsökningen.

Personalavgångar

Med personalavgång menas samtliga tillsvidareanställda (inklusive provanställda) som avslutat sin anställning (egen begäran, uppsägning, pension, dödsfall) under ett kalenderår i relation till medelantalet anställda under året. Kriminalvården bedömer att detta mått är viktigare för myndigheten än personalomsättning eftersom det tydligare visar våra bemanningsutmaningar.

Andelen personalavgångar för myndigheten totalt minskade jämfört med de två senaste åren. Andelen är fortsatt något högre för kvinnor än män.⁹¹

Tabell 7:3
Personalavgångar

	2022	2023	2024
Antal avgångar*	1 631	2 042	1 845
Andel**	14%	14%	11%

Källa: Heroma. Könsuppdelade uppgifter finns i tabell 15:52 i avsnitt 15, som även inkluderar uppdelning i yrkesgrupper.
* Siffrorna för 2022 och 2023 är korrigerade sedan årsredovisningen 2023 på grund av registervård.
** Siffrorna för 2022 och 2023 är korrigerade sedan årsredovisning 2023 på grund av förändrat sätt att beräkna andelen avgångar. Avgångarna beräknas nu i förhållande till medelantalet tillsvidareanställda (inklusive provanställda).

Såväl antalet som andelen medarbetare som lämnade myndigheten minskade jämfört med föregående år. Detta gällde för alla regioner och verksamhetsgrenarna anstalt, häkte och frivård.

Andelen kriminalvårdare som lämnade myndigheten minskade från 18⁹³ till 14 procent. Även för frivårdsinspektörer sjönk personalavgångarna i landets samtliga regioner.

Det finns flera orsaker till minskningen, men den rådande konjunkturen med ökad osäkerhet på arbetsmarknaden bedöms vara den som påverkade mest. De lönesatsningar som genomfördes för utpekade yrkesgrupper i det

klientnära arbetet under 2024 bedöms också vara en bidragande förklaring till ökad attraktivitet.

Arbetsförutsättningarna i häkte och anstalt var i ständig förändring med anledning av att en stor mängd nya platser togs i bruk.

Kriminalvården har sedan 2022 valt att erbjuda fler personer provanställning istället för visstidsanställning i syfte att bli en attraktivare arbetsgivare. Detta gör att statistiken för andelen avgångar numera innehåller ett större antal provanställda för vilka avgångsgraden är högre.

Även under 2024 var det en större andel av de provanställda som avslutade sin anställning på Kriminalvårdens initiativ än på medarbetarens begäran. Att ett stort antal rekryteringar genomfördes i syfte att klara av den snabba expansionen kan vara en orsak till den låga träffsäkerheten och mängden felaktiga rekryteringar. En annan förklaring kan vara begränsade möjligheter att genomföra kvalitativa introduktioner för nyanställda. Avgångsintervjuer och enkäter genomfördes men ännu finns inga färdiga resultat, bland annat på grund av låg svarsfrekvens.

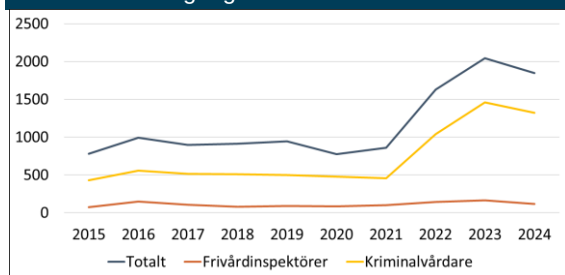
Andelen sjuksköterskor som lämnade Kriminalvården var 19 procent. Det är en stor minskning jämfört med 2023 då andelen var 33 procent⁹². Störst andel avgångar hade psykologer med 21 procent. När det gäller de största yrkesgrupperna var andelen personalavgångar 14 procent för kriminalvårdare och 8 procent för frivårdsinspektörer, vilket motsvarar 1 323 kriminalvårdare och 118 frivårdsinspektörer. Andelen personalavgångar för kriminalvårdare under 2024 var 16 procent för kvinnor jämfört med 13 procent för män.

⁹¹ Se tabell 15:52 i avsnitt 15

⁹² Enligt nuvarande sätt att beräkna personalavgångar.

Diagram 7:1

Antal externa avgångar 2015 – 2024*

Källa: Heroma och Kriminalvårdens årsredovisningar från och med 2017.

* Siffrorna för 2022 och 2023 är korrigerade sedan årsredovisningen 2023 på grund av registervård.

Rekrytering

Rekryteringsbehovet var fortfarande stort inom alla verksamhetsgrenar och Kriminalvården rekryterade nya medarbetare i snabb takt. Antalet nyanställningar i kategorierna tillsvidare- och provanställda minskade 2024 jämfört med föregående år.

Tabell 7:4

Antal nyanställningar i anställningsformerna tillsvidare- och provanställda

	2022	2023	2024
Antal nyanställningar*	3 832	4 479	3 826

Källa: Heroma

Könsuppdelade uppgifter finns i tabell 15:53 i avsnitt 15.

* Uppgifterna för 2022 och 2023 har korrigerats sedan årsredovisningen 2023. Tidigare har medarbetare som haft ett vikariat eller tidsbegränsad anställning och som därefter rekryterats till en tillsvidareanställning inte räknats med i underlaget.

Möjligheten att rekrytera var något bättre än föregående år och myndigheten kunde i stort rekrytera i den takt som krävdes. Det var exempelvis fler sökande per tjänst och totalt sett var det även fler kvalificerade sökande per tjänst. Den bedömningen gäller även för kriminalvårdare där det var fler kvalificerade sökande även efter att kravet om fullgjord gymnasieutbildning avskaffats.

En förklaring till ett mer gynnsamt rekryteringsläge var en svagare arbetsmarknad, men även de åtgärder som genomfördes för att attrahera och behålla medarbetare bedöms ha bidragit till att kompetensförsörjningsläget förbättrades jämfört med tidigare.

Det fanns även ett antal mer svårrekryterade grupper såsom läkare, sjuksköterskor, psykologer, rektorer och lärare. För dessa kompetenser krävs fortsatta åtgärder för att klara kompetensförsörjningen.

Kriminalvårdens förmåga att rekrytera fortsatte att utvecklas, främst i de geografiska områden där behovet var störst. En förstärkning av rekryteringsorganisationen var nödvändig för att möta rekryteringsbehovet såväl 2024 som under kommande år. Kriminalvården genomförde många insatser för att attrahera medarbetare runt om i landet för att klara rekryteringen av sommarvikarier och generell kapacitetsutökning.

Under 2024 genomfördes en förstärkning av arbetet med säkerhetsprövning och säkerhetsintervju i samband med rekrytering, se även under *Medarbetare* i avsnitt 5.2. Införandet har medfört en ökad medvetenhet i frågorna och framtida förväntade effekter är minskad sårbarhet samt minskade risker för infiltration och otillåten påverkan.

Vidare har samverkan med andra myndigheter förstärkts genom ett samarbete med tio andra myndigheter, som har huvudkontor i Östergötland, se under *På längre sikt* i avsnitt 7.1.

I samverkan med Arbetsförmedlingen genomfördes även ett pilotprojekt för långtidsarbetslösa och nyanlända med bristande kunskaper i svenska språket. Sex anstalter och häkten ingick i projektet och cirka 90 arbetssökande påbörjade en utbildning i yrkessvenska under början av året. Målsättningen är att deltagarna ska anställas av Kriminalvården, inledningsvis genom ett arbetsgivarstöd från Arbetsförmedlingen med fortsatt yrkessvenskautbildning på deltid, för att slutligen kunna tillsvidareanställas av myndigheten som kriminalvårdare.

7.3 Personalutbildning

Sammanlagt genomförde 3 898 medarbetare någon av kriminalvårdsutbildningens delar med godkänt resultat under 2024, vilket var en stor ökning jämfört med 2023.

Tabell 7:5 Medarbetare som genomfört Kriminalvårds- utbildningen*			
	2022	2023	2024
Kriminalvårdare	1 234	1 546	2 650
Frivårdsinspektörer	320	372	488
Produktionsledare	80	65	92
Klientnära arbete	119	103	304
Myndighetsintroduktion	212	404	364**
Totalt	1 965	2 490	3 898

Källa: Heroma
*Anser inte unika medarbetare, en medarbetare kan ha gått flera av delarna ovan. Den grundläggande delen "Myndighetsintroduktion" inkluderar frivårdsinspektörer, och delen "Klientnära arbete" inkluderar bland annat produktionsledare som sedan fullföljer utbildningen inom sitt område.
** Myndighetsintroduktionen ersattes av e-kurs 2024-06-30 varför antalet 2024 endast avser 6 månader.

Ökningen berodde på att utbildningsbehovet ökade 2024 till följd av personaltillväxten. För att möta utbildningsbehovet anordnades därför fler utbildningstillfällen jämfört med 2023.

Under 2024 antogs en ny utbildningsplan i syfte att möta det ökade behovet till följd av personaltillväxten. Kriminalvårdsutbildningen består nu av olika grund- och fördjupningskurser som varierar med medarbetarens yrkesroll och funktion. Den nya planen gav en ökad utbildningskapacitet och gjorde det därmed möjligt att i snabbare takt öka andelen grundutbildad personal.

Trots ökad utbildningskapacitet hade verksamheten emellertid fortfarande inte alltid möjlighet att skicka medarbetare på utbildning, även om utbildningsbehovet fanns. Orsaken var att bemanning av löpande verksamhet behövde prioriteras.

Kriminalvården har också under året ökat antalet e-kurser, som ger bättre möjlighet att kompetensutveckla när det passar såväl medarbetaren som verksamheten. Till exempel ändrades den obligatoriska myndighetsintroduktionen, för

medarbetare som inte arbetar klientnära, till att nu uteslutande bestå av e-kurser. Med tanke på den kraftiga personalutökningen är e-kurser också mer kostnadseffektiva.

För att stödja verksamhetens kompetensbehov utökades bland annat antalet utbildningsplatser inom säkerhets-, transport- och frivårdsutbildningar. Det gjordes även en del lokala anpassningar av grund-, fort- och vidareutbildningar för verksamheter där personalläget var kritiskt.

7.4 Likabehandling

Kriminalvårdens arbetsplatser ska präglas av ett inkluderande arbetsklimat. Det innebär att öppenhet, engagemang, nyfikenhet och delaktighet ska råda och att vi respekterar och värderar olikheter. Kriminalvården ska vara en attraktiv arbetsgivare som erbjuder en trygg, säker och utvecklande arbetsmiljö där likabehandling aktivt främjas.

Jämställdhetsintegrering

UPPDRAGSREDOVISNING:
Kriminalvården ska, enligt regleringsbrevet för 2024, redovisa uppdraget *Strategi för en jämställd kriminalvård (beslutat i regleringsbrev 2021)*.

Under 2024 startade en intern samordningsgrupp för jämställdhetsintegrering inom Kriminalvården för att utbyta erfarenheter och ge stöd till varandra inom ramen för strategin. Ett exempel på insats som har startat upp är en genomlysning av säkerhetshandboken utifrån ett jämställdhetsperspektiv där målet är att alla texter och beskrivningar ska vara könsneutrala. Ett annat exempel är transportverksamhetens arbete för en mer jämställd personalstruktur bland sina medarbetare. Detta gjordes exempelvis genom en översyn av rekryteringsrutiner och uppstart av ett kvinnligt chefsnätverk.

Under 2024 fortsatte testningen av det nya behandlingsprogrammet Consent för sexualbrottsdömda oaktat kön, könsidentitet och sexuell läggning. Då programmet utvecklades togs hänsyn till forskning om både män och kvinnor som dömts för sexualbrott. Programmet utvärderas i samarbete med Karolinska Institutet

inom ramen för forskningsprojektet *Fokus sexualbrott: På väg mot återfallsförebyggande behandlingsprogram*. Se även avsnitt 3.6 *Behandlingsprogram*.

Hösten 2023 fick Kriminalvården tillsammans med Socialstyrelsen i uppdrag av regeringen att utbilda och utvärdera behandlingsprogrammet Predov inom Socialtjänstens verksamhet⁹³. Programmet handlar om att motverka våld i nära relation och fem utbildningar ska genomföras med start under hösten 2024. Under 2024 har 49 deltagare från 24 olika kommuner medverkat. Uppdraget slutrapporteras 2028.

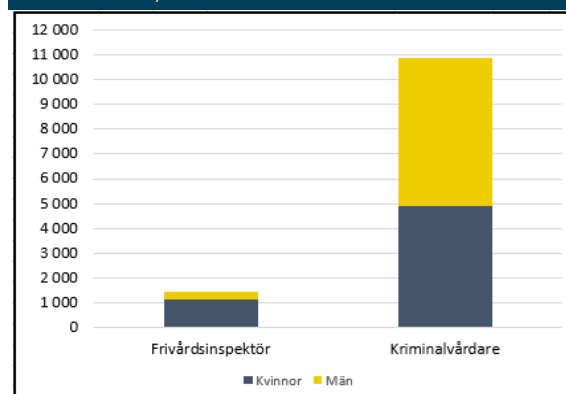
Kriminalvården har under både 2023 och 2024 infört stöd och styrning gällande våld i nära relation som arbetsgivarfråga. Exempelvis finns numera tillgång till kunskapshöjande information och frågor om utsatthet för, eller utövande av, våld i nära relation. Området ingår nu i de årliga utvecklingssamtalen mellan chef och medarbetare.

Könsfördelning

Bland tillsvidareanställda medarbetare i Kriminalvården ökade andelen kvinnor något 2024 jämfört med 2023 och fördelningen mellan kvinnor och män var 49 procent kvinnor och 51 procent män. Den största klientnära yrkesgruppen, kriminalvårdare, består av fler män än kvinnor, medan den näst största klientnära yrkesgruppen, frivårdsinspektörer, är kvinno-dominerad. Under 2024 var könsfördelningen för kriminalvårdare oförändrad medan frivårdsinspektörer blev en något mindre kvinno-dominerad yrkesgrupp.

Diagram 7:2

Könsfördelning frivårdsinspektörer och kriminalvårdare 2024, antal anställda

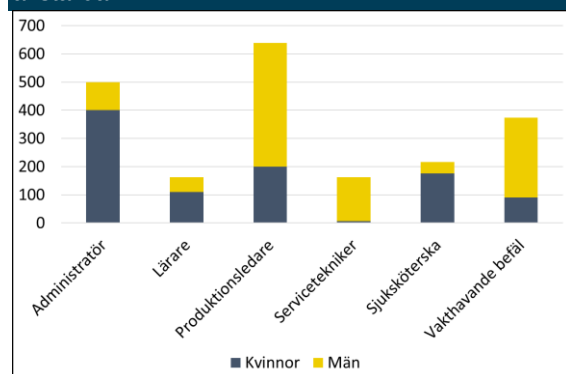

Källa: Heroma.

Övriga yrkesgrupper med en övervägande andel kvinnor var exempelvis lärare, administratörer och sjuksköterskor. Andelen kvinnor i mansdominerade yrken så som servicetekniker, vakt-havande befäl och produktionsledare ökade något under året. Gruppen vakt-havande befäl är en karriärväg i huvudsak från gruppen kriminalvårdare. Det kan därför noteras att andelen kvinnor i denna grupp är låg i relation till andelen kvinnor i gruppen kriminalvårdare.

Diagram 7:3

Kvinno- och mansdominerade yrken 2024, antal anställda

Källa: Heroma.

Strukturerna är relativt stabila på kort sikt, och förändringar sker ofta på längre sikt än ett år.

Fördelningen mellan kvinnor och män på chefsnivå förändrades marginellt jämfört med 2023. Andelen kvinnor ökade en procentenhet till 49 procent. Andelen kvinnor på högsta chefsnivå

⁹³ Uppdrag att implementera och utvärdera behandlingsprogram för personer som utövar våld mot närstående, dnr A2023/01448

minskade från 55 till 45 procent, men gruppen avser endast ett tiotal personer vilket gör att enstaka förändringar får stort utslag. Se tabell 15:54–55 i avsnitt 15.

Under 2024 genomfördes en lönekartläggning som jämförde mäns och kvinnors löner. Resultatet visade att det inte förekom några osakliga löneskillnader kopplat till kön. I analysen av tjänster med lika arbete konstaterades att löneskillnader berodde på prestation, erfarenhet, utbildning, historiska löner samt i vissa fall av rekryteringsläget och marknadslöner. Analysen av likvärdigt arbete visade att löneskillnader berodde på marknadslöner och konkurrens på arbetsmarknaden.

Mångfald

Kriminalvården ser ett värde i mångfald. Samverkan och möten mellan olika kulturer, kön och åldrar leder till ökad förståelse, är gynnsam för ökad kreativitet och en förutsättning för bra arbetslivskvalitet. Att beakta den etniska och kulturella mångfalden ingår i Kriminalvårdens långsiktiga kompetensförsörjningsstrategi.

Kriminalvården strävar aktivt efter att främja mångfald av erfarenheter och fortsätter att arbeta mot målet om en varierad arbetsstyrka och en inkluderande kultur, som välkomnar olikheter och värdesätter kompetens oavsett ålder.

Bland samtliga anställda hade 24 procent utländsk bakgrund vid utgången av året. Bland män var det 29 procent och kvinnor 20 procent. Den största andelen med utländsk bakgrund fanns i kärnverksamheten och var 27 procent. Andelen chefer med utländsk bakgrund var betydligt lägre med endast 15 procent. Se vidare tabell 15:56 i avsnitt 15.

Åldersstrukturen för Kriminalvårdens medarbetare var stabil med små variationer jämfört med föregående år. Under 2024 var 7 procent av de tillsvidareanställda yngre än 25 år. Medelåldern var 42 år för tillsvidareanställda totalt, 41 år för kvinnor och 43 år för män. Se vidare i tabell 15:57 i avsnitt 15. För visstidsanställda låg medelåldern på 37 år.

7.5 Hållbart arbetsliv

Kriminalvårdens verksamhet pågår under årets alla dagar och timmar vilket innebär särskilda utmaningar när det gäller balansen mellan arbete och privatliv. Långsiktiga insatser behövs för att göra det möjligt för alla att orka arbeta ett helt arbetsliv. Ett långsiktigt och systematiskt arbetsmiljöarbete samt ett organisatoriskt lärande är viktiga komponenter för ett hållbart arbetsliv.

Klientökningen, platsbristen, det ansträngda bemanningsläget och ökningen av antalet klienter med koppling till organiserad brottslighet hade stor påverkan på arbetsmiljöriskerna. Obalansen mellan nya och erfarna medarbetare kvarstod liksom svårigheten att frigöra tid för utbildning av nya medarbetare. Relativt nya medarbetare fick ta allt större ansvar, både för att utbilda helt nya kollegor och för att hantera ett generellt svårare klientel. Medarbetarna fortsatte vara utsatta i sin tjänsteutövning och rapporterat hot och våld mot medarbetare i häkte och anstalt ökade och antal fall av otillåten påverkan ökade generellt under året. Verksamheten bedrevs med höga medvetna risker, vilket påverkade säkerhetsläget för medarbetarna. Se vidare under *Hot och våld mot medarbetare* i avsnitt 5.1 och under *Otillåten påverkan* i avsnittet om medarbetare i avsnitt 5.2.

Inom det systematiska arbetsmiljöarbetet fortsatte myndigheten att utveckla strukturer och former som främjar samverkan mellan skyddsorganisation, kärnverksamhet och stödverksamhet, se även under *Behålla och utveckla* i avsnitt 7.1. Kriminalvården inkluderade även området våld i nära relation som en del av det systematiska arbetsmiljöarbetet.

De regionala organisationerna förstärkte personalstödet under året vilket bidrog till ett mer verksamhetsnära och effektivt stöd i det lokala arbetsmiljöarbetet.

En nationell riskbedömning av arbetsmiljön genomfördes i samverkan med skyddsorganisationen. Resultatet låg till grund för en nationell handlingsplan och arbetet med att genomföra beslutade åtgärder påbörjades.

Under 2024 tog myndigheten beslut om att från 2025 ta bort egenavgiften på 25 procent för friskvårdbidraget. Detta gör att medarbetare kommer få ta del av hela beloppet på 4 000 kr per år.

Personalstöd

Leverantören av den professionella externa, kostnadsfria och anonyma personalstödtjänsten, som erbjuds alla anställda och deras familjer, gick i konkurs under hösten 2024. Tjänsten kunde därför inte erbjudas under slutet av 2024. Konkursen innebar också att Kriminalvården inte kan redovisa någon statistik om användningen av tjänsten för 2024.

7.6 Hälsa och sjukfrånvaro

Under 2024 minskade den totala sjukfrånvaron till 6,2 procent jämfört med 6,4 procent 2023⁹⁴. En något bättre möjlighet att kompetensförsörja verksamheten kan ha gett en positiv effekt på sjukfrånvaron. Sjukfrånvaron är dock fortfarande högre än innan pandemin, då den som jämförelse var 5,9 procent under 2019. Hög beläggning i kombination med en mycket ansträngd arbetsmiljösituation var sannolikt en av huvudorsakerna till den fortsatt höga sjukfrånvaron.

Sjukfrånvaron minskade för både kvinnor och män, men var fortsatt högre för kvinnor än för män. Sjukfrånvarotimmarna motsvarade totalt cirka 1 020 årsarbetskrafter.

7.7 Personalansvarsnämnden

Kriminalvårdens personalansvarsnämnd (PAN) prövar frågor om skiljande från anställning av personliga skäl, frågor om disciplinansvar (varning och löneavdrag) samt åtalsanmälan.

Antalet avgjorda ärenden i Kriminalvårdens personalansvarsnämnd ökade under 2024 jämfört med tidigare år.

Tabell 7:6
Avgjorda frågor i Kriminalvårdens personalansvarsnämnd

	2022	2023	2024
Skiljande från anställning	9	6	12
Disciplinpåföljd	31	20	42
Åtalsanmälan	1	2	2
Ingen åtgärd	6	6	1
Yttrande till domstol	0	-*	-*
Totalt	47	34	57

Källa: Protokoll från PAN-sammanträden
* Kategorin Yttrande till domstol beslutades av generaldirektören under 2023 och 2024.

Antalet ärenden som gäller felaktig registrering av arbetstid ökade och det samma gäller ärenden om otillbörliga relationer.

⁹⁴ Tabell 15:58 i avsnitt 15.

FINANSIELL REDOVISNING

8. Resultaträkning

Resultaträkning (tkr)			
	Not	2024	2023
Verksamhetens intäkter			
Intäkter av anslag		17 765 999	14 754 168
Intäkter av avgifter och andra ersättningar	1	199 516	215 977
Intäkter av bidrag	2	90 316	30 557
Finansiella intäkter	3	19 924	23 016
Summa verksamhetens intäkter		18 075 755	15 023 718
Verksamhetens kostnader			
Kostnader för personal	4	-11 426 229	-9 514 591
Kostnader för lokaler	5	-2 763 853	-2 335 070
Övriga driftkostnader	6	-3 049 122	-2 536 820
Finansiella kostnader	7	-56 836	-32 384
Avskrivningar och nedskrivningar	8	-772 370	-600 493
Summa verksamhetens kostnader		-18 068 410	-15 019 358
Verksamhetsutfall		7 345	4 360
Uppbördsverksamhet			
	9		
Intäkter av avgifter m.m. som inte disponeras		1 068	0
Medel som tillförts statens budget från uppbördsverksamhet		-1 068	0
Saldo uppbördsverksamhet		0	0
Transfereringar			
Medel som erhållits från statens budget för finansiering av bidrag	10	73 063	54 651
Övriga erhållna medel för finansiering av bidrag	11	3 603	3 337
Lämnade bidrag	12	-76 666	-57 988
Saldo transfereringar		0	0
Årets kapitalförändring	13	7 345	4 360

9. Balansräkning

Balansräkning (tkr)			
	Not	2024-12-31	2023-12-31
TILLGÅNGAR			
Immateriella anläggningstillgångar			
Balanserade utgifter för utveckling	14	118 686	119 870
Rättigheter och andra immateriella anläggningstillgångar	15	41 170	38 820
Summa Immateriella anläggningstillgångar		159 857	158 691
Materiella anläggningstillgångar			
Förbättringsutgifter på annans fastighet	16	609 916	461 852
Maskiner, inventarier, installationer m.m.	17	2 336 596	1 868 702
Pågående nyanläggningar	18	485 484	419 804
Summa Materiella anläggningstillgångar		3 431 996	2 750 358
Finansiella anläggningstillgångar			
Andra långfristiga värdepappersinnehav	19	3 724	3 559
Summa Finansiella anläggningstillgångar		3 724	3 559
Varulager m.m.			
Varulager och förråd	20	105 249	91 408
Summa Varulager m.m.		105 249	91 408
Kortfristiga fordringar			
Kundfordringar	21	12 054	23 244
Fordringar hos andra myndigheter	22	296 113	282 960
Övriga kortfristiga fordringar	23	2 671	1 551
Summa Kortfristiga fordringar		310 837	307 755
Periodavgränsningsposter			
Förutbetalda kostnader	24	900 181	730 798
Upplupna bidragsintäkter	25	20 888	14 304
Övriga upplupna intäkter	26	10 302	7 936
Summa Periodavgränsningsposter		931 372	753 038
Avräkning med Statsverket			
Avräkning med Statsverket	27	-96 287	128 987
Summa Avräkning med Statsverket		-96 287	128 987
Kassa och bank			
Behållning räntekonto i Riksgäldskontoret	28	1 008 113	502 302
Kassa och bank	29	8 063	8 802
Summa Kassa och bank		1 016 176	511 104
SUMMA TILLGÅNGAR		5 862 924	4 704 899

	Not	2024-12-31	2023-12-31
KAPITAL OCH SKULDER			
Myndighetskaptal			
Statskapital	30	2 313	2 252
Balanserad kapitalförändring	31	4 360	0
Kapitalförändring enligt resultaträkningen	13	7 345	4 360
Summa Myndighetskaptal		14 018	6 612
Avsättningar			
Avsättningar för pensioner och liknande förpliktelser	32	9 881	8 784
Övriga avsättningar	33	63 663	56 030
Summa Avsättningar		73 544	64 815
Skulder m.m.			
Lån i Riksgäldskontoret	34	3 580 000	2 870 000
Andra långfristiga skulder	35	3 130	3 617
Kortfristiga skulder till andra myndigheter	36	293 660	229 530
Leverantörsskulder	37	931 834	605 751
Övriga kortfristiga skulder	38	176 861	153 477
Summa Skulder m.m.		4 985 485	3 862 375
Periodavgränsningsposter			
Upplupna kostnader	39	781 835	766 043
Oförbrukade bidrag	40	8 042	5 054
Summa Periodavgränsningsposter		789 877	771 096
SUMMA KAPITAL OCH SKULDER		5 862 924	4 704 899
ANSVARSFÖRBINDELSER			
Övriga ansvarsförbindelser	41	1 021 379	6 575 989
Summa Ansvarsförbindelser		1 021 379	6 575 989

10. Anslagsredovisning

Redovisning mot anslag (tkr)

Anslag		Ingående över- förings- belopp	Årets tilldelning enligt regleringsbrev	Omdispo- nerade anslags- belopp	Indrag- ning	Totalt disponibelt belopp	Utgifter	Utgående överförings- belopp
04 01 006	Kriminalvården (not 42)	-104 017	17 800 316			17 696 299	17 571 127	125 172
	Anslagspost 1, Kriminalvården (ram)							
07 01 001	Biståndsverksamhet (not 43)	1 447	40 000	-6 000	-1 447	34 000	30 347	3 653
	Anslagspost 20, Internationell civil kris- hantering – del till Kriminalvården (ram)							
08 01 007	Utresor för avvisade och utvisade (not 44)	40 677	262 000		-40 677	262 000	238 322	23 678
	Anslagspost 2, Kriminalvården (ram)							
Summa		-61 893	18 102 316	-6 000	-42 124	17 992 299	17 839 797	152 502

Redovisning mot inkomsttitel (tkr)

Inkomsttitel		Inkomster
2811	Övriga inkomster av statens verksamhet	
176	Övriga inkomster (not 9 och 35)	1 068
Summa		1 068

Andra finansiella villkor (tkr)

Anslag		Villkor	Utfall
04 01 006	Kriminalvården		
	Anslagspost 1, Kriminalvården, (ram)		
	Bidrag enligt 1 § förordningen (2002:954) om statsbidrag till vissa organisationer inom kriminalvårdens område.	30 000	29 216
	Abonnemangsavgift till Myndigheten för samhällsskydd och beredskap för radiokommunikationssystemet Rakel	48 197	48 197
	Anslagskredit (möjligt kreditutrymme)	-525 759	0
07 01 001	Biståndsverksamhet		
	Anslagspost 20, del till Kriminalvården (ram)		
	Insatser inom ramen för FN mm (högst)	10 000	6 955
	Insatser inom ramen för EU (högst)	15 000	6 715
	Insatsnära verksamhet (högst)	15 000	6 654
	Högst 40 procent av medlen för den insatsnära verksamheten får användas för materielstöd.	6 000	0
	Strategiska tjänster (högst)	8 000	3 530
	Förvaltningskostnader (högst)	6 500	6 493
	Maximalt finansiellt villkor enligt regleringsbrev 2024-12-12 II:9	57 500	0
	Totala disponibla medel 2024	34 000	30 347
	Anslagskredit (möjligt kreditutrymme)	-1 200	0

11. Finansieringsanalys

Finansieringsanalys (tkr)			
	Not	2024-01-01—2024-12-31	2023-01-01—2023-12-31
DRIFT			
Kostnader	45	-17 285 751	-14 409 555
Finansiering av drift			
Intäkter av anslag		17 765 999	14 754 168
Intäkter av avgifter och andra ersättningar	46	195 032	210 314
Intäkter av bidrag		90 316	30 557
Övriga intäkter		19 924	23 016
<i>Summa medel som tillförts för finansiering av drift</i>		18 071 271	15 018 055
Ökning (-) av lager		-13 841	-13 091
Ökning (-) av kortfristiga fordringar		-181 417	-163 890
Ökning (+) av kortfristiga skulder		326 851	208 907
Kassaflöde från drift		917 113	640 426
INVESTERINGAR			
Investeringar i finansiella tillgångar		-165	-571
Investeringar i materiella tillgångar		-1 406 154	-1 311 903
Investeringar i immateriella tillgångar		-50 624	-54 807
<i>Summa investeringsutgifter</i>		-1 456 943	-1 367 281
Finansiering av investeringar			
Lån från Riksgäldskontoret		1 730 500	1 527 000
- amorteringar		-1 020 500	-757 000
Ökning av statskapital med medel som erhållits från statsbudgeten		61	192
Försäljning av anläggningstillgångar		4 528	5 668
<i>Summa medel som tillförts för finansiering av investeringar</i>		714 589	775 860
Förändring av kortfristiga fordringar och skulder		105 015	-71 260
Kassaflöde till investeringar		-637 339	-662 681
UPPBÖRDSVERKSAMHET			
Intäkter av avgifter m.m. som inte disponeras		1 068	
Inbetalningar i uppbördsverksamhet		1 068	
Medel som tillförts statens budget från uppbördsverksamhet		-1 068	
Kassaflöde från uppbördsverksamhet		0	
TRANSFERERINGSVERKSAMHET			
Lämnade bidrag		-76 666	-57 988
Förändring av kortfristiga fordringar och skulder		24	12
<i>Utbetalningar i transfereringsverksamhet</i>		-76 642	-57 976
Finansiering av transfereringsverksamhet			
Medel som erhållits från statens budget för finansiering av bidrag		73 063	54 651
Övriga erhållna medel för finansiering av bidrag		3 603	3 337
<i>Summa medel som tillförts för finansiering av transfereringsverksamhet</i>		76 666	57 988
Kassaflöde från transfereringsverksamhet		24	12
FÖRÄNDRING AV LIKVIDA MEDEL		279 798	-22 243
SPECIFIKATION AV FÖRÄNDRING AV LIKVIDA MEDEL			
Likvida medel vid årets början		640 091	662 334
Minskning (-) av kassa och bank		-739	-235
Ökning (+) av tillgodohavande RGK		505 811	-436 983
Minskning (-) av avräkning med statsverket		-225 274	414 975
<i>Summa förändring av likvida medel</i>		279 798	-22 243
Likvida medel vid årets slut		919 889	640 091

12. Tilläggsupplysningar och noter

12.1 Redovisnings- och värderingsprinciper

Årsredovisningen har upprättats i enlighet med Förordningen (2000:605) om årsredovisning och budgetunderlag (FÅB).

Uppställningsformer

Resultaträkningen är upprättad i enlighet med ESV:s föreskrifter till 4 kap. 1 § FÅB.

Balansräkningen är upprättad i enlighet med ESV:s föreskrifter till 4 kap. 2 § FÅB.

Anslagsredovisningen är upprättad i enlighet med ESV:s allmänna råd till 6 kap. 1 § FÅB.

Utgifter mot anslag nettoredovisas i enlighet med 16 § Anslagsförordningen (1996:1189) och ESV:s föreskrifter till 6 kap. 1 § FÅB. Nettoredovisning innebär att inkomster mot anslag redovisas som utgiftsreduktion.

Alla belopp redovisas i tusentals kronor (tkr) om inget annat anges. Till följd av detta kan avrundningsdifferenser förekomma.

Värdering av lager

Varulager (lager och förråd) har vid inventering värderats till det lägsta av anskaffningsvärdet och det verkliga värdet. Först-in-först-ut-principen (FIFU) tillämpas som huvudregel. Djur i lager värderas enligt Skatteverkets föreskrifter om produktionsutgifter för djur i jordbruk.

Utrangering av lager sker då artiklar blivit inkuranta, till exempel defekta, övertaliga eller genom andra omständigheter som medför att varorna inte kan säljas eller användas på normala villkor.

Värdering av fordringar

Kortfristiga fordringar har upptagits till det värde de beräknas inflyta. I samband med bokslutet har individuell bedömning gjorts av vilka fordringar som ska betraktas som osäkra.

Anläggningstillgångar

Tillgångar (även om- och tillbyggnationer) avsedda för stadigvarande bruk med ett anskaffningsvärde på minst 25 tkr och en nyttjandeperiod på tre år eller längre redovisas som anläggningstillgångar. För egenutvecklade immateriella anläggningstillgångar ska anskaffningsvärdet uppgå till 100 tkr om tillgången ska redovisas som anläggningstillgång.

Inventarier som var för sig understiger denna beloppsgräns, men har ett naturligt samband, har bokförts som anläggningstillgång då det sammanlagda beloppet överstigit 25 tkr.

Samtidig anskaffning av flera inventarier (även immateriella anläggningstillgångar) av samma slag som uppfyller villkoren för anläggningstillgångar, förutom anskaffningsbeloppet per styck, redovisas ändå som anläggningstillgångar om anskaffningsbeloppet per styck är minst 15 tkr och det sammanlagda anskaffningsbeloppet uppgår till minst 250 tkr.

Anläggningstillgångar i balansräkningen är upptagna till anskaffningskostnad med avdrag för ackumulerade avskrivningar.

Anläggningsdjur (de djur som används till mjölkproduktion, till avel eller forskning under mer än tre år) redovisas till bestämd mängd och fast värde. Det görs eftersom deras kvantitet, värde och sammansättning inte varierar väsentligt och är av underordnad betydelse för Kriminalvårdens redovisning. Det genomsnittliga värdet för djuren bestäms med hjälp av Skatteverkets föreskrifter om produktionsutgifter för djur i lantbruk.

Utgifter för reparation och underhåll avseende förbättringsutgifter på annans fastighet har bokförts som anläggningar under förutsättning att utgiften uppgår till minst 100 tkr.

Anläggningstillgångarnas värde skrivs av linjärt efter den bedömda nyttjandeperioden som varierar

beroende på anläggningstillgångarnas typ. Avskrivning görs på anskaffningsvärdet. Kriminalvården använder sig av komponentuppdelning vid vissa större säkerhetsanläggningar där det ingår både materiella och immateriella komponenter och där den sammansatta tillgångens komponenter kan ha olika nyttjandeperioder. Anläggningsdjuren som redovisas till bestämd mängd och värde skrivs inte av. Avskrivningstiden varierar enligt nedan.

Tabell 12:1

Avskrivningstider

Datorer, kommunikations- utrustningar, m.m.	3 år
Immateriella anläggningstillgångar	3-5 år*
Säkerhets- och larmanläggningar	3, 5, 7 eller 10 år
Fordon	5 år
Elektriska apparater, kontorsinven- tarier, byggnadsinventarier, telefonväxlar samt övriga inventarier	5 år
Anläggningsdjur övriga (t.ex hundar)	5 år
Arbetsmaskiner utanför arbetsdriften	5, 7 eller 10 år
Arbetsdriftens maskiner	5, 7, 10 eller 15 år
Förbättringsutgifter på annans fastighet	Max 20 år**

* Anskaffningar understigande 250 tkr ska skrivas av under 3 år.

Anskaffningar överstigande 250 tkr bedöms individuellt och baseras på nyttjandeperiod, som dock ska maximeras till 5 år.

** Förbättringsutgifter på annans fastighet bedöms individuellt och baseras på återstående nyttjandeperiod, som dock maximeras till 20 år.

Periodavgränsningsposter

Som periodavgränsningsposter bokförs i regel belopp överstigande 100 tkr. Lokalkostnader och semesterlöneskuld periodiseras oavsett belopp.

Ansvarsförbindelser

Som ansvarsförbindelse redovisas garantiåtaganden gentemot Kriminalvårdens hyresvärdar, till exempel projekteringsgarantier.

En projekteringsgaranti omfattar kostnaderna för utrednings- och förberedelsearbetet innan en större lokalåtgärd, till exempel uppförandet av en byggnad. Garantin ska avse framtagnandet av de projekteringshandlingar som senare ska ligga till grund för hyresavtalet. Om inget hyresavtal teck-

nas betalar Kriminalvården ut projekteringsgarantin till hyresvärderna. Projekteringen kan jämföras med förstudie- och planeringsfaserna i ett projekt.

Som ansvarsförbindelse redovisas även förpliktelser som härrör från inträffade händelser men som inte redovisas som skuld eller avsättning på grund av att förpliktelsens storlek inte kan beräknas med tillräcklig tillförlitlighet.

Intagnas medel

Intagna i häkte och anstalt får inte ta emot andra pengar än de som betalas ut från Kriminalvården, med vissa undantag. Övriga medel tillhörande intagna redovisas på ett specifikt konto utanför statens kontostruktur och får inte nyttjas under tiden i anstalt eller häkte.

Förändrade redovisningsprinciper

Kriminalvården har ändrat redovisningsprincip för preskriberade kvarlämnade medel. Enligt regleringsbrevet 2024 ska dessa medel redovisas mot inkomsttitel. De preskriberade kvarlämnade medlen har funnits på klientmedelskontot och motbokats på ett specifikt skuldkonto. Under året har dessa medel redovisats mot inkomsttitel. Kriminalvården har fått ett uppbördsavsnitt i resultaträkningen och finansieringsanalysen från 2024. Det har inte varit möjligt att räkna om jämförelsetalen till följd av förändringen i regleringsbrevet för 2024. Förändringen påverkar även anslagsredovisningen, där redovisningen omfattar inkomsttitel.

Undantag från regelverket

Kriminalvården har i regleringsbrev undantag från kravet på full kostnadstäckning i 5 § första stycket avgiftsförordningen (1992:191) avseende arbetsdriften och praktisk arbetsträning. För arbetsdriften gäller att direkta kostnader till 50 procent ska täckas av avgiftsintäkterna. För praktisk arbetsträning ska avgifterna delfinansiera verksamheten.

12.2 Noter

Noter till resultaträkningen (tkr)

Not 1 Intäkter av avgifter och andra ersättningar

	2024	2023
Arbetsdriften ¹⁾	118 523	129 194
Praktisk arbetsträning	8 944	8 802
Måltider ²⁾	19 973	17 421
Intäkter enligt 4 § Avgiftsförordningen:		
- Arrestplatser ³⁾	41 223	31 277
- Tjänsteexport ⁴⁾	63	0
- Övrigt enligt 4 § Avgiftsförordningen ⁵⁾	5 939	22 973
Summa intäkter enligt 4 § Avgiftsförordningen	47 225	54 250
Realisationsvinst, försäljning av anläggningstillgångar	4 483	5 663
Skadestånd och försäkringsersättningar	223	155
Övrigt	145	491
Totalt	199 516	215 977

¹⁾ Intäkterna minskade för 2024 (-10,7 mnkr), främst på grund av mindre orderingång och färre externa kunder.

²⁾ Ökade intäkter för sålda måltider till främst medarbetare (+2,5 mnkr) vilket berodde på ökat antal anställda.

³⁾ Ökade intäkter för uthyrning av arrestplatser till Polisen (+10 mnkr) då Kriminalvården fakturerade för fler vård dygn.

⁴⁾ Kriminalvården hade under 2024 ett projekt som avsåg tjänsteexport till Norge.

⁵⁾ Förändringen avsåg det ändrade arbetssättet som infördes med Frontex 2023 och som 2024 redovisades som intäkter av bidrag, se not 2.

Not 2 Intäkter av bidrag

	2024	2023
Bidrag från statliga myndigheter ¹⁾	43 180	18 494
Övriga bidrag ²⁾	47 136	12 063
Totalt	90 316	30 557

¹⁾ Förändringen mellan åren berodde främst på att Kriminalvården fick fler bidragsfinansierade projekt och mer ersättning för anställningsstöd till följd av fler anställda samt mer omställningsstöd.

²⁾ Den stora förändringen berodde på att det vid årsskiftet 2024 fanns betydligt mer upplupna bidragsintäkter (+35 mnkr) avseende Frontex, EU:s gemensamma gräns- och kustbevakningsbyrå, till följd av det förändrade arbetssättet som infördes hösten 2023.

Not 3 Finansiella intäkter

	2024	2023
Ränteintäkter, räntekonto ¹⁾	16 872	19 550
Ränteintäkter, avistalån anläggningstillgångar	1 848	1 713
Övriga finansiella intäkter ²⁾	1 204	1 753
Totalt	19 924	23 016

¹⁾ Förändringen berodde på att räntan på räntekontot gick ner under 2024.

²⁾ Förändringen berodde på att räntan gick ner under 2024.

Not 4 Kostnader för personal

	2024	2023
Löner och skattepliktiga ersättningar ¹⁾	-7 771 008	-6 475 282
-varav arvoden	-29 212	-29 514
Skattefria kostnadsersättningar och naturaförmåner ²⁾	-41 404	-33 973
Arbetsgivaravgifter enligt lag, inklusive särskild löneskatt	-2 548 820	-2 099 726
Pensionskostnader inklusive KÅPAN och individuell ålderspension ³⁾	-904 203	-762 000
Kurser och konferenser samt avsättning lokala omställningsmedel ⁴⁾	-75 326	-63 006
Kostnader för hälso- och sjukvård ⁵⁾	-19 184	-15 815
Övriga personalkostnader	-80 526	-76 929
Aktivering vid utveckling av anläggningstillgångar	14 242	12 140
Totalt	-11 426 229	-9 514 591

¹⁾ Förändringen motsvarade främst årets löneökningar (+339 mnkr) och ökningen av antal årsarbetskrafter (+789 mnkr). Kostnader för övertid (+21 mnkr) ökade 2024. Det berodde på att övertid användes i viss utsträckning för att lösa bemanningsbehovet. Även kostnaden för obekvämt arbetstillägg (OB) ökade under 2024 (+74 mnkr). Höjt OB ingick i det nya villkorsavtal som trädde i kraft under 2023 vilket gav full effekt 2024. Ökningen av OB berodde också på ökat antal medarbetare. Det nya villkorsavtalet innebar också ökade kostnader för övriga lönetillägg (+19 mnkr). Till största del avsåg det tjänsteresetillägg och "tillfälligt ändrad arbetstid". Det togs ut färre semestertimmar i jämförelse med vad som tjänats in, vilket gav en ökad kostnad (+35 mnkr).

²⁾ Ökningen berodde främst på ökade kostnader för traktamenten till följd av nytt villkorsavtal som tecknades 2023 och gav full effekt 2024. Det innebar bland annat traktamente för medarbetare i grundutbildning. Ökningen berodde också på ökat antal medarbetare.

³⁾ Ökade kostnader för KÅPAN till följd av att Kåpan Flex tillkommit för avdelning 2 i tjänstepensionsavtalet PA 16. Ökningen berodde också på ökade löner och ökat antal anställda.

⁴⁾ Kostnaderna för interna kurser och konferenser ökade 2024 till följd av ökat antal medarbetare.

⁵⁾ Ökade kostnader för samtalsstöd och rehabilitering samt nytt avtal för krisstöd.

Not 5 Kostnader för lokaler

	2024	2023
Hyror & media	-2 635 007	-2 224 528
Reparation, underhåll, lokalvård, renhållning, m.m.	-128 846	-110 541
Totalt	-2 763 853	-2 335 070

Lokalkostnaderna ökade med 429 mnkr jämfört med 2023. Under 2023 tecknades ett antal avtal som får helårseffekt 2024. Även 2024 tecknades det nya avtal, totalt 124 stycken varav 61 av dessa var hyresavtal med utökad yta. Dessa avtal stod för en ökning med cirka 210 mnkr. Indexuppräkningsen var på cirka 4-5 procent och utgjorde cirka 85 mnkr. Mediakostnader (el, vatten, värme) minskade med 8 mnkr.

Not 6 Övriga driftkostnader		
	2024	2023
Arrende och markhyror	-1 747	-2 619
Reparation och underhåll, maskiner ¹⁾	-164 815	-137 144
Realisationsförlust anläggningstillgångar ²⁾	-1 560	-6 435
Offentligrättsliga avgifter och kundförluster	-2 162	-1 472
Resor, representation och information ³⁾	-349 960	-306 455
Korttidsinvesteringar, förbrukningsinventarier och förbrukningsmaterial ⁴⁾	-912 947	-809 647
Datatjänster ⁵⁾	-181 820	-228 318
Hälso- och sjukvård, tandläkare ⁶⁾	-159 517	-164 822
Behandlingshem och familjehem ⁷⁾	-390 304	-263 920
Övriga köpta tjänster ⁸⁾	-619 953	-371 766
Kostnader arbetsdriften samt ersättning till intagna för arbetsdrift och annan verksamhet ⁹⁾	-259 178	-239 286
Försäkringspremier, lämnade skadestånd, m.m.	-5 159	-4 937
Totalt	-3 049 122	-2 536 820

¹⁾ Kostnader för underhållsavtal inom it-området ökade.

²⁾ Under 2023 gjordes ett stort antal utrangeringar vilket drev upp kostnaden. 2024 gjordes inte detta i samma utsträckning vilket gav lägre kostnad för reaförlust (-4,8 mnkr).

³⁾ Stora rekryteringsinsatser med reklamkampanjer gjorde att PR- och informationskostnader ökade med 5,6 mnkr. Stort antal nyanställda, resor, hotell och logi kopplat till utbildning ökade med 3,2 mnkr. Resekostnader avseende NTE's utlandsresor ökade med 23 mnkr.

⁴⁾ Ökat antal klienter i anstalt ger ökade kostnader för livsmedel (+44,4 mnkr) och läke- och tandvårdsmaterial (+18,5 mnkr). Licenser ökade (+47,6 mnkr), främst kopplat till förundersökningsplattor (surfplattor), större antal licenser för office och arbetsplatser samt även ett dyrare avtal för citrixlicenser.

⁵⁾ Konsultkostnader minskade till följd av konsultväxling (-54 mnkr).

⁶⁾ Minskning av inhyrda sjuksköterskor genom konsultväxling (-13,5 mnkr). Samtidigt ökade kostnaderna för psykiatrisk vård (+5,3 mnkr) och tandvård (+2,4 mnkr) till följd av ökat antal klienter.

⁷⁾ Ökat antal klienter i frivården gav ökade kostnader för behandlingshem (+127 mnkr).

⁸⁾ Byggkonsultkostnader ökade främst på grund av avbrutet utbyggnadsprojekt i Norrtälje (+145 mnkr). Arrestkostnader ökade till följd av att häktade suttit kvar i arrest hos polisen på grund av platsbrist i häktet (+71 mnkr). Även kostnaderna för frivårdsklienter placerade i halvvägshus ökade (+36 mnkr).

⁹⁾ Högre kostnader för ersättningar till klienter till följd av fler antal intagna.

Not 7 Finansiella kostnader		
	2024	2023
Räntekostnader lån RGK ¹⁾	-54 637	-28 519
Övriga finansiella kostnader ²⁾	-2 199	-3 864
Totalt	-56 836	-32 384

¹⁾ Förändringen berodde på ökade lånekostnader med anledning av ökade investeringar.

²⁾ Förändringen berodde på upplupen ränta 2023 (2,3 mnkr), på SPV-premier 2016--2022, som reglerades 2024.

Not 8 Avskrivningar och nedskrivningar

	2024	2023
Avskrivningar och nedskrivningar	-772 370	-600 493

Förändringen berodde på myndighetens kapacitetsökning som har inneburit ökade investeringsvolymerna de senaste åren, främst tele- och säkerhetsteknik och förbättringsutgifter inom annans fastighet.

Not 9 Uppbördsverksamhet

	2024	2023
Intäkter av avgifter m.m. som inte disponeras	1 068	0
Medel som tillförts statens budget från uppbördsverksamhet	-1 068	0
Saldo uppbördsverksamhet	0	0

Posten avsåg preskriberade kvarlämnade medel (flera års kvarlämnade medel). Se även not 35 och anslagsredovisningen, redovisning mot inkomstitlar.

Not 10 Medel som erhållits från statens budget för finansiering av bidrag

	2024	2023
Medel som erhållits från statens budget för finansiering av bidrag	73 063	54 651

Posten bestod dels av statsbidrag till ideella organisationer (29 mnkr) och bidrag till klienter (44 mnkr), se även not 12.

Not 11 Övriga erhållna medel för finansiering av bidrag

	2024	2023
Övriga erhållna medel för finansiering av bidrag	3 603	3 337

Posten avsåg avgifter för intensivövervakning med elektronisk kontroll (IÖV), som klienterna betalade och som Kriminalvården vidarebefordrar till Brottsoffermyndigheten. Se även not 12.

Not 12 Lämnade bidrag

	2024	2023
Brottsofferfonden	-3 603	-3 337
Statsbidrag	-29 216	-22 752
Till klienter	-43 847	-31 899
Totalt	-76 666	-57 988

Förändringen mellan åren bestod av att bidrag till Brottsofferfonden ökade till följd av fler klienter som hade intensivövervakning med elektronisk kontroll (IÖV). Det var även mer statsbidrag till ideella organisationer, eftersom tilldelade medel ökade och mer bidrag till följd av fler klienter.

Not 13 Årets kapitalförändring

	2024	2023
Arbetsdrift	7 224	4 527
Måltider	121	-167
Totalt	7 345	4 360

Både arbetsdriften och måltidsförsäljningen gick med vinst 2024. För måltidsförsäljningen jämnades det ackumulerade resultatet ut då det 2023 gick med förlust och 2024 med vinst.

Noter till balansräkningen (tkr)

Not 14 Balanserade utgifter för utveckling		
	2024-12-31	2023-12-31
IB Tillgångarnas anskaffningsvärde	476 014	509 477
Årets anskaffningar ¹⁾	39 416	36 806
Årets försäljningar/utrangeringar ²⁾	-3 482	-70 269
UB Tillgångarnas anskaffningsvärde	511 948	476 014
IB Ackumulerade avskrivningar	-356 144	-386 866
Årets avskrivningar/nedskrivningar	-38 573	-39 177
Årets försäljningar/utrangeringar ²⁾	1 454	69 899
UB Ackumulerade avskrivningar, m.m.	-393 261	-356 144
Summa bokfört värde	118 686	119 870

¹⁾ 2024 investerades det bland annat 10,4 mnkr i transportplaneringssystem, 5,5 mnkr i systemstöd för klientmedels-hantering och 5,3 mnkr i systemstöd för överföring av straffverkställighet.

²⁾ 2024 utrangerades enbart ett system. 2023 utrangerades ett antal system som inte längre används. Bland annat äldre delar i klientsystemet med anskaffningsvärde på cirka 39,5 mnkr och delar av systemstödet för verkställighets-planering på cirka 14 mnkr.

Not 15 Rättigheter och andra immateriella anläggningstillgångar		
	2024-12-31	2023-12-31
IB Tillgångarnas anskaffningsvärde	292 435	313 510
Årets anskaffning ¹⁾	9 920	12 384
Årets försäljning/utrangering ²⁾	-15 262	-39 446
Bokföringsmässiga justeringar och omklassificeringar ³⁾	3 315	5 987
UB Tillgångarnas anskaffningsvärde	290 408	292 435
IB Ackumulerade avskrivningar/nedskrivningar	-253 615	-282 034
Årets avskrivningar/nedskrivningar	-10 886	-10 304
Årets försäljning/utrangering ²⁾	15 263	39 446
Bokföringsmässiga justeringar och omklassificeringar	0	-723
UB Ackumulerade avskrivningar, m.m.	-249 238	-253 615
Summa bokfört värde	41 170	38 820

¹⁾ Cirka 9 mnkr av årets anskaffningar avsåg immateriella investeringar inom säkerhetsprojekt.

²⁾ Under 2024 utrangerades mindre IT-system och programvaror. Resterande utrangeringar avsåg säkerhets-investeringar. 2023 utrangerades en mängd licenser för IT-system och programvaror, bland annat Officelicenser 14,5 mnkr, ny kommunikationsplattform 6,5 mnkr och licens för Palett lönesystem 5,9 mnkr.

³⁾ Posten avsåg omklassificeringar av pågående materiella tillgångar till immateriella tillgångar främst avseende säkerhetsinvesteringar på anstalten Sörby, se not 18.

Not 16 Förbättringsutgifter på annans fastighet

	2024-12-31	2023-12-31
IB Tillgångarnas anskaffningsvärde	941 231	826 991
Årets anskaffning ¹⁾	260 001	169 069
Årets försäljning/utrangering ²⁾	-51 078	-54 749
Bokföringsmässiga justeringar och omklassificeringar ⁴⁾	0	-80
UB Tillgångarnas anskaffningsvärde	1 150 154	941 231
IB Ackumulerade avskrivningar	-479 379	-445 357
Årets avskrivningar ³⁾	-110 871	-86 981
Årets försäljning/utrangering ²⁾	50 012	52 880
Bokföringsmässiga justeringar och omklassificeringar ⁴⁾	0	79
UB Ackumulerad avskrivning, m.m.	-540 238	-479 379
Summa bokfört värde	609 916	461 852

¹⁾ 2023 och 2024 gjordes omfattande investeringar i samband med kapacitetsökningen. 2024 gjordes bland annat konvertering av arrestplatser till häktesplatser på häktet Jakobsberg på cirka 40 mnkr, anpassningar av lokaler på anstalten Luleå 13,7 mnkr, nya besöksrum och säkerhetskontroller på frivården Södertörn 12,7 mnkr samt verksamhetsanpassning i paviljong på anstalten Ringsjön 10 mnkr.

²⁾ 2024 utrangerades gamla förbättringsutgifter på häktet Göteborg motsvarande 24,6 mnkr samt 7 mnkr på anstalten Österåker.

³⁾ Ökningen berodde på fortsatt stora investeringsvolymen med anledning av Kriminalvårdens pågående kapacitetsökning.

⁴⁾ 2023 avsåg posten omklassificeringar av förbättringsutgifter på annans fastighet till maskiner och inventarier på anstalten Högsbo, se not 17.

Not 17 Maskiner, inventarier, installationer m.m.

	2024-12-31	2023-12-31
IB Tillgångarnas anskaffningsvärde	5 122 818	4 204 230
Årets anskaffning ¹⁾	873 173	825 903
Årets försäljning/utrangering ²⁾	-107 917	-149 813
Årets överföring från pågående nyanläggningar ³⁾	207 724	243 286
Bokföringsmässiga justeringar och omklassificeringar ⁵⁾	0	-788
UB Tillgångarnas anskaffningsvärde	6 095 798	5 122 818
IB Ackumulerade avskrivningar	-3 254 116	-2 935 800
Årets avskrivningar och nedskrivningar ⁴⁾	-612 041	-464 032
Årets försäljning/utrangering ²⁾	106 955	145 072
Bokföringsmässiga justeringar och omklassificeringar ⁵⁾	0	644
UB Ackumulerad avskrivning, m.m.	-3 759 202	-3 254 116
Summa bokfört värde	2 336 596	1 868 702

¹⁾ 2024 har investeringarna fortsatt öka till följd av kapacitetsökningen. Säkerhetsinvesteringarna har ökat med 29 mnkr till 366 mnkr, övriga inventarier med 38 mnkr till 192 mnkr. Fordonsinvesteringar har minskat med cirka 20 mnkr på grund av leveransförening och datautrustning med 10 mnkr på grund av problem med ny leverantör som har lett till uppsägning av avtal.

²⁾ Utrangeringar av säkerhetsutrustning har genomförts till ett anskaffningsvärde på 41 mnkr. Dessa avsåg bland annat äldre säkerhetssystem på häktet Helsingborg på cirka 10 mnkr och på häktet Växjö 3,6 mnkr. Övriga inventarier utrangerades till ett anskaffningsvärde på cirka 35 mnkr. Fordon har sålts till ett anskaffningsvärde på 20 mnkr.

³⁾ Posten avsåg aktivering av tidigare års upparbetade värden. 2024 färdigställdes bland annat säkerhetsanläggningar på häktet Kristianstad till ett anskaffningsvärde på 35 mnkr, anstalten Tidaholm 33 mnkr, anstalten Sagsjön 30 mnkr och anstalten Hall 18 mnkr. 2024 färdigställdes även flertalet låsanläggningar för cirka 25 mnkr, se not 18.

⁴⁾ Ökningen berodde på fortsatt stora investeringsvolymen under ett flertal år med anledning av Kriminalvårdens pågående kapacitetsökning.

⁵⁾ 2023 avsåg posten omklassificeringar av förbättringsutgifter på annans fastighet till maskiner och inventarier på anstalten Högsbo, samt omklassificering av en teleteknisk säkerhetsanläggning till en immateriell anläggning avseende Rakelpositionering.

Not 18 Pågående nyanläggningar

	2024-12-31	2023-12-31
IB Tillgångarnas anskaffningsvärde	419 804	345 120
Årets anskaffning ¹⁾	276 749	323 507
Årets färdigställda ²⁾	-207 724	-243 286
Bokföringsmässiga justeringar och omklassificeringar ³⁾	-3 315	-5 119
Årets försäljning/utrangering	-30	-418
Summa bokfört värde	485 484	419 804

¹⁾ Under 2024 investerade Kriminalvården i teletekniska säkerhetsanläggningar på bland annat anstalterna Kumla 33 mnkr, Viskan 29 mnkr, Österåker 24 mnkr, Rödjan 20 mnkr och Skogome 17 mnkr samt häktena Sollentuna 18 mnkr och Berga 9 mnkr.

²⁾ Posten avsåg aktivering av tidigare års upparbetade värden. 2024 färdigställdes bland annat säkerhetsanläggningar på häktet Kristianstad till ett anskaffningsvärde på 35 mnkr, anstalten Tidaholm 33 mnkr, anstalten Sagsjön 30 mnkr och anstalten Hall 18 mnkr. 2024 färdigställdes även flertalet låsanläggningar för cirka 25 mnkr, se not 17.

³⁾ Posten avsåg omklassificeringar av pågående materiella tillgångar till immateriella tillgångar främst avseende säkerhetsinvesteringar på anstalten Sörbyn, se not 15.

Not 19 Andra långfristiga värdepappersinnehav

	2024-12-31	2023-12-31
Andra långfristiga värdepappersinnehav	3 724	3 559

Posten avsåg jordbruksverksamhetens andelar i ekonomiska föreningar som fortsatte att öka.

Not 20 Varulager och förråd

	2024-12-31	2023-12-31
Lager, råvaror	34 636	36 311
Lager, helfabrikat ¹⁾	21 753	17 828
Produkter i arbete	2 133	2 541
Förråd, anstalt och civil ²⁾	9 711	5 900
Övriga förråd ²⁾	37 017	28 829
Totalt	105 249	91 408

¹⁾ Helfabrikatslagret har främst ökat för anstalterna Täby och Hinsebergs arbetsdrifter.

²⁾ Ökningen av anstalts- och civilförråden och de övriga förråden berodde främst på ett behov av att säkerställa tillgängligheten av tjänstekläder och kläder till intagna, då både antalet medarbetare och klienter ökade.

Not 21 Kundfordringar		
	2024-12-31	2023-12-31
Kundfordringar	14 025	25 060
Osäkra kundfordringar	-1 971	-1 816
Totalt	12 054	23 244

Kundfordringarnas minskning (cirka -11 mnkr) berodde främst på att arbetsdriftens försäljning varit lägre till externa kunder i slutet av året.

Not 22 Fordringar hos andra myndigheter		
	2024-12-31	2023-12-31
Fordringar hos andra myndigheter	296 113	282 960

Posten bestod huvudsakligen av fordran avseende mervärdesskatt (292 mnkr) som en följd av ökade inköp.

Not 23 Övriga kortfristiga fordringar		
	2024-12-31	2023-12-31
Reseförskott	363	81
Övriga lönefordringar	656	455
Övrigt	1 652	1 015
Totalt	2 671	1 551

Not 24 Förutbetalda kostnader		
	2024-12-31	2023-12-31
Förutbetalda hyror, nyttjanderätter ¹⁾	707 906	558 334
Övriga förutbetalda kostnader ²⁾	192 275	172 465
Totalt	900 181	730 798

¹⁾ Kriminalvårdens hyreskostnader ökade till följd av bland annat att antalet hyresavtal ökade i samband med kapacitetsutökningen.

²⁾ 2024 förutbetalades mer licenskostnader till följd av fler anställda.

Not 25 Upplupna bidragsintäkter		
	2024-12-31	2023-12-31
Bidrag från statliga myndigheter	977	2 294
Bidrag från EU-länder	19 911	12 010
Totalt	20 888	14 304

Förändringen berodde främst på mer upplupna bidragsintäkter för utrikesresor, som ersätts från Frontex då Kriminalvården nu arbetar direkt med Frontex och inte via Polisen som tidigare (förändringen gjordes 2023).

Not 26 Övriga upplupna intäkter		
	2024-12-31	2023-12-31
Upplupna intäkter, inomstatliga ¹⁾	10 239	7 936
Avgiftsfinansierade upplupna intäkter ²⁾	63	0
Totalt	10 302	7 936

¹⁾ 2024 bestod saldot av upplupna intäkter för arrestplatser som ska ersättas av Polisen.

²⁾ Avsåg upplupna intäkter för tjänsteexport till Norge (Amendprojektet).

Not 27 Avräkning med Statsverket		
	2024-12-31	2023-12-31
Avräkning med Statsverket	-96 287	128 987
Uppbörd ¹⁾		
Ingående balans	0	0
Redovisat mot inkomstitel, inkomster	-1 068	0
Redovisning av betalningar, uppbörd	1 068	0
Fordringar/skulder som avser uppbörd	0	0
Anslag i icke räntebärande flöde		
Ingående balans	16 332	15 804
Redovisat mot anslag	268 670	261 076
Medel hänförliga till transfereringar m.m. som betalats till icke räntebärande flöde	-264 041	-260 547
Fordran avseende anslag i icke räntebärande flöde	20 961	16 332
Anslag i räntebärande flöde		
Ingående balans	104 017	-312 263
Redovisat mot anslag	17 571 127	14 549 590
Anslagsmedel som tillförts räntekonto	-17 800 316	-14 133 310
Skuld avseende anslag i räntebärande flöde ²⁾	-125 172	104 017
Fordran avseende semesterlöneskuld som inte har redovisats mot anslag		
Ingående balans	6 470	8 316
Redovisat mot anslag under året enligt undantagsregeln	-735	-1 847
Fordran avseende semesterlöneskuld som inte har redovisats mot anslag	5 734	6 470
Övriga fordringar och skulder på statens centralkonto		
Ingående balans	2 169	2 155
Inbetalningar i icke räntebärande flöde	3 624	3 350
Utbetalningar i icke räntebärande flöde	-3 603	-3 337
Saldo	2 189	2 169

¹⁾ Redovisningsprincipen för preskriberade kvarlämnade medel ändrades 2024, som enligt regleringsbrevet skulle redovisas mot inkomstitel. 2024 avsåg det flera års preskriberade medel och fortsättningsvis kommer endast ett års preskriberade medel att föras mot inkomstitel med olika belopp.

²⁾ Den stora förändringen mellan åren berodde på att Kriminalvården 2024 hade ett anslagssparande. 2023 nyttjade Kriminalvården anslagsskrediten.

Not 28 Behållning räntekonto i Riksgäldskontoret		
	2024-12-31	2023-12-31
Behållning räntekonto i Riksgäldskontoret ¹⁾	1 008 113	502 302
- varav kortsiktigt likviditetsbehov ²⁾	-236 987	-413 523
Beviljad kreditram enligt regleringsbrev	1 500 000	1 337 000

¹⁾ Behållningen på räntekontot var högre 2024 främst till följd av att Kriminalvården tilldelats mer medel under 2024.

²⁾ 2024 var likviditetsbehovet lägre än 2023 då många fakturor inkom i slutet av året.

Not 29 Kassa och bank		
	2024-12-31	2023-12-31
Klientmedelskonto	3 046	4 208
Kassor Intagnas medel	5 078	4 594
Justering för felaktig swishbetalning ¹⁾	-60	0
Saldo	8 063	8 802

¹⁾ En utredning kommer att ske under 2025.

Not 30 Statskapital		
	2024-12-31	2023-12-31
Ingående balans	2 252	2 060
Årets anskaffning	61	192
Utgående balans	2 313	2 252

Kriminalvårdens statskapital utgjordes av konst som har övertagits från Statens konstråd och är utan avkastningskrav.

Not 31 Balanserad kapitalförändring		
	2024-12-31	2023-12-31
Ingående balans	0	0
Omföring av föregående års kapitalförändring avseende arbetsdrift	4 527	0
Omföring av föregående års kapitalförändring avseende måltider	-167	0
Utgående balans	4 360	0

Not 32 Avsättningar för pensioner och liknande förpliktelser		
	2024-12-31	2023-12-31
Årets ingående avsättning	8 784	9 115
Årets kostnad ¹⁾	6 218	4 486
Årets utbetalningar	-5 121	-4 817
Utgående avsättning	9 881	8 784
<i>Varav särskild löneskatt</i>	<i>2 005</i>	<i>1 715</i>

¹⁾ Beslut togs om nya delpensioner 2024 på 7,9 mnkr, varav 50 procent finansierades med lokala omställningsmedel.

Not 33 Övriga avsättningar		
	2024-12-31	2023-12-31
<i>Twister</i>		
Ingående avsättning	171	0
Årets förändring	-59	171
Utgående avsättning ¹⁾	112	171
<i>Avsättningar för lokala omställningsmedel enligt ESV:s handledning om personalkostnader:</i>		
Ingående avsättning	55 859	52 824
Årets förändring ²⁾	7 692	3 035
Utgående avsättning	63 551	55 859
Summa utgående avsättning	63 663	56 030

¹⁾ Utgående avsättning 2024 avsåg en förhandling mellan Kriminalvården och SEKO, där en sanktionsavgift skulle bli aktuell för brott mot lokalt kollektivavtal avseende övertidsuttag.

²⁾ Förändringen berodde på att avsättningen från och med 2024 ändrades till 0,2 procent, från tidigare 0,3 procent av bruttolönerna. Det var i enlighet med överenskommelse mellan Arbetsgivarverket och arbetstagarorganisationerna.

Även 2024 beslutades om delpensioner som finansierades enbart med 50 procent med omställningsmedel, jämfört med 2023 då hela kostnaden finansierades med lokala omställningsmedel.

Not 34 Lån i Riksgäldskontoret

	2024-12-31	2023-12-31
Ingående balans	2 870 000	2 100 000
Upptagna lån och kreditiv under året	1 730 500	1 527 000
Årets amorteringar	-1 020 500	-757 000
Utgående balans	3 580 000	2 870 000
Beviljad låneram	4 100 000	3 000 000

Det bokförda värdet på lånefinansierade anläggningstillgångar uppgick till 3 589 540 tkr.

Not 35 Andra långfristiga skulder

	2024-12-31	2023-12-31
Kvarlämnade medel (skuld till intagna)	3 130	3 617
Totalt	3 130	3 617

Samtliga kvarlämnade medel äldre än 10 år har inlevererats till inkomsttitel 2024 i enlighet med regleringsbrevet, se även not 9. 2024 års inleverans avsåg flera års kvarlämnade medel. I framtiden kommer endast ett års kvarlämnade medel att inlevereras till inkomsttitel årligen (det år som preskriberats) och det kommer därför inte att finnas några kvarlämnade medel som avser längre än 10 år kvar vid årsskiftena.

Not 36 Kortfristiga skulder till andra myndigheter

	2024-12-31	2023-12-31
Leverantörsskulder andra statliga myndigheter inklusive SPV	67 229	31 329
Skatteverket (sociala avgifter)	205 852	170 803
Utgående moms	19 890	26 825
Övriga skatteskulder	689	573
Totalt	293 660	229 530

Not 37 Leverantörsskulder

	2024-12-31	2023-12-31
Leverantörsskulder	648 903	427 836
Leverantörsskulder, investeringar	282 931	177 915
Totalt	931 834	605 751

Not 38 Övriga kortfristiga skulder

	2024-12-31	2023-12-31
Avdragen preliminär skatt	158 044	134 882
Intagnas medel (skuld till intagna)	18 505	18 079
Brottsofferfonden (Elektronisk övervakning)	67	43
Övrigt	245	473
Totalt	176 861	153 477

Not 39 Upplupna kostnader		
	2024-12-31	2023-12-31
Upplupna räntor ¹⁾	184	2 885
Upplupna löner	77 596	76 919
Upplupna retroaktiva löner ²⁾	0	52 770
Upplupna semesterlöner	432 957	358 215
Upplupna arbetsgivaravgifter	160 416	153 299
Upplupna premie- och avtalsförsäkringar ¹⁾	63 527	75 080
Övriga upplupna kostnader	47 156	46 874
Totalt	781 835	766 043

¹⁾ Förändringarna berodde främst på att de upplupna kostnaderna 2023 reglerades 2024 avseende justeringar på SPV-premier 2016--2022. Premier utgjorde 7 467 tkr och räntan 2 276 tkr.

²⁾ Avtal mellan arbetsgivaren och personalorganisationer resulterade i en ny avtalsperiod, som från 2025 gäller från januari. Det medförde att inga retroaktiva löner förekom.

Not 40 Oförbrukade bidrag		
	2024-12-31	2023-12-31
Oförbrukade bidrag – inomstatliga ¹⁾	8 036	5 037
Oförbrukade bidrag – utomstatliga	5	17
Totalt	8 042	5 054

¹⁾ Ökningen gällde främst nya projekt. Av de oförbrukade bidragen förväntas cirka 3 mnkr tas i bruk under första kvartalet 2025 och cirka 5,5 mnkr förväntas att nyttjas mellan tre månader och ett år.

Not 41 Ansvarsförbindelser		
	2024-12-31	2023-12-31
<i>Projekterings- och projektgarantier ¹⁾</i>		
Borås, Kapacitetsutökning	Projektering	19 140
Borås, Nybyggnation Häkte	Projektering/projekt	312 000
Borås, Nybyggnation Häkte	Projektering/projekt	93 000
Bygglov Österåker, Norrtälje, Sörbyn, Halmstad, Helsingborg	Projektering	3 300
Hall, Kapacitetsutökning	Projektering	58 000
Hall, Utbyggnad och kapacitetsutökning	Projektering	60 000
Hall, Paketlösning Etapp 1	Projektering/projekt	86 000
Halmstad, Nybyggnation Häkte	Projektering/projekt	74 000
Halmstad, Nybyggnation Häkte	Projektering/projekt	85 000
Halmstad, Nybyggnation Häkte	Projekt	37 000
Halmstad, Nybyggnation Häkte	Projektering	33 000
Haparanda, Paketlösning	Förstudie	4 500
Haparanda	Projekt	64 000
Haparanda	Förvärv	12 000
Kalmar, Kriminalvårdsanläggning	Projektering	15 000
Kalmar, Provborrning	Projekt	1 500
Karlskoga, Kapacitetsutökning	Förstudie	3 100
Kronoberg, Kapacitetsutökning	Projektering	8 000
Kumla, Paketlösning	Projektering/projekt	33 000
Mariestad, Kommande projektutveckling	Projektering	40 700
Mariestad, Ny anstalt	Projektering/projekt	1 283 300
Mariestad, Ny anstalt	Projektering/projekt	170 000

Mariestad, Sysselsättningsbyggnad	Förstudie	5 000	
Norrtälje, Kapacitetsutökning	Projektering/projekt		185 470
Norrtälje, Kapacitetsutökning	Projektering	17 400	17 400
NTE Luleå, Nybyggnation på anstalten	Projektering	1 400	
Projektering, Typhus B	Projektering	5 679	5 679
Rödjan, Kapacitetsutökning	Projekt		619 000
Rödjan, Nybyggnation	Projektering/projekt		300 000
Rödjan, Nybyggnation	Projektering/projekt		399 000
Skenäs, Kapacitetsutbyggnad	Projekt		70 000
Skenäs, Kapacitetsutbyggnad	Projektering/projekt		33 000
Skenäs, Kapacitetsutbyggnad	Projektering		500
Skenäs, Sysselsättningsbyggnad	Projektering/projekt	429 000	
Skenäs, Säkerhetsuppklassning	Förstudie	1 000	
Skogome, Kapacitetsutökning	Projektering	62 000	
Skogome, Kapacitetsutökning	Projekt		185 000
Skogome, Nybyggnation	Projekt		500 000
Skogome, Projekteringskostnader	Projektering		60 000
Skogome, Utredning av kapacitetsutökning	Projektering		5 000
Skogome, Kapacitetsutökning	Projektering/projekt	50 000	
Skogome, Kapacitetsutökning	Projektering/projekt	50 000	
Skövde, Om- och tillbyggnad	Projektering	5 000	
Sörbyn, Kapacitetsutökning	Projekt		112 200
Tidaholm, Förberedande arbeten kapacitetsutökning	Projekt		19 500
Tidaholm, Kapacitetsutökning	Projektering	20 000	
Tidaholm, Kapacitetsutökning	Projekt		447 700
Tidaholm, Kapacitetsutökning	Projekt		500 000
Tidaholm, Kapacitetsutökning	Projektering		40 000
Täby, Umeå, Ystad, Paketlösning	Förstudie	4 000	
Västerås, Håkte	Projektering	12 000	12 000
Östersund Frösön, Garantiavtal	Projektering		1 000
Östersund Frösön, Garantiavtal	Projektering	3 500	
Österåker, Kapacitetsutbyggnad	Projektering/projekt		313 350
Österåker, Kapacitetsutökning	Projektering/projekt		269 250
Österåker, Kapacitetsutökning	Projekt		129 000
Österåker, Kapacitetsutökning	Projektering		19 500
Österåker, Säkerhetsuppklassning	Förstudie	7 000	
Totalt		1 021 379	6 575 989

¹⁾ Minskningen av garantier berodde på att hyresavtal tecknades för motsvarande garantier på 5 752 mnkr. Nya garantier tecknades på totalt 5 707 mnkr varav 4 906 mnkr avslutades 2024 och 0,8 mnkr kvarstod. Från tidigare år kvarstod garantier på 0,2 mnkr.

Noter till anslagsredovisningen

Not 42 UO 4 1:6 ap 1 Kriminalvården

Vid ingången av 2024 nyttjade Kriminalvården cirka 104 017 tkr i anslagskredit. I regeringsbeslut I:12 2023-12-20, Ju2023/02737 (delvis), Ju2023/000563, Ju2023/000299 m.fl. tilldelades Kriminalvården 16 145 316 tkr. I regeringsbeslut I:29 2024-06-20 Ju 2024/01368 (delvis, Ju2024/00094 (delvis) tilldelades mer medel, 1 380 000 tkr. I regeringsbeslut I:22 2024-12-05 Ju2024/02467 tilldelades mer medel 275 000 tkr. För 2024 anvisades totalt 17 800 316 tkr till Kriminalvårdens förvaltningsanslag. Vid utgången av 2024 fanns ett anslagssparande på 125 172 tkr vilket berodde på att Kriminalvården tilldelades mer medel under året för att lösa det allt mer kritiska beläggningsläget och den ansträngda bemanningssituationen. Kostnaderna 2024 kom inte i den takt som först bedömdes men blev ungefär i enlighet med den sista prognosen som lämnades för 2024.

Not 43 UO 7 1:1 ap 20 Internationell civil krishantering – del till Kriminalvården

Kriminalvården hade ett ingående överföringsbelopp från 2023 på 1 447 tkr. I regeringsbeslut II:6 2023-12-21 UD2023/18016 (delvis), UD2023/18150 fick ingen anslagsbehållning behållas och en indragning skedde med hela beloppet från 2023. I samma regeringsbeslut tilldelades Kriminalvården 40 000 tkr. I regeringsbeslut II:9 2024-12-12 UD2024/17360 omfördelades 6 000 tkr vilket innebar att totalt tilldelade medel uppgick till 34 000 tkr år 2024. Vid utgången av 2024 fanns ett anslagssparande på 3 653 tkr som inte kommer att behållas enligt regeringsbeslut 2024-12-19 II:12 UD2024/17718 (delvis), UD2024/17877. Utfallet blev betydligt lägre fast medel omfördelats främst till följd av neddragningar i flera FN insatser i kombination med förseningar i utsändandet av personal.

Not 44 UO 8 1:7 ap 2 Utresor för avvisade och utvisade, Kriminalvården

Vid ingången av 2024 hade Kriminalvården ett ingående överföringsbelopp från 2023 på 40 677 tkr. En indragning skedde med hela beloppet. I regeringsbeslut II:1 2023-12-20 Ju2023/02738 (delvis), Ju2023/00399, Ju2023/02425 (delvis) m.fl. tilldelades 262 000 tkr till Kriminalvården. Vid utgången av 2024 fanns ett anslagssparande på 23 678 tkr (9 procent). Det var en följd av att Kriminalvården transporterat färre klienter än vad som bedömdes vid ingången av 2024 samt att kostnaden per klient varit högre än vad som då bedömdes. Anslagssparandet får inte behållas enligt regeringsbeslut 2024-12-19 II:1 Ju2024/00000, Ju2024/00445, Ju2024/00122 m.fl.

Noter till finansieringsanalysen (tkr)

Not 45 Drift: Kostnader

	2024	2023
Kostnader enligt resultaträkningen	18 068 410	15 019 358
Justeringar:		
Avgår avskrivningar och nedskrivningar	-772 370	-600 493
Avgår avsättningar	-8 729	-2 876
Avgår realisationsförluster	-1 560	-6 434
Kostnader enligt finansieringsanalysen	17 285 751	14 409 555

Skillnaden mellan kostnaderna i finansieringsanalysen och resultaträkningen är att kostnaderna för avskrivningar, avsättningar och realisationsförluster är borttagna i finansieringsanalysen.

Not 46 Drift: Intäkter av avgifter och andra ersättningar

	2024	2023
Intäkter av avgifter och andra ersättningar enligt resultaträkningen	199 516	215 977
Justeringar:		
Avgår realisationsvinster	-4 484	-5 663
Intäkter enligt finansieringsanalysen	195 032	210 314

Skillnaden mellan intäkterna i finansieringsanalysen och resultaträkningen är att realisationsvinster är borttagna i finansieringsanalysen.

12.3 Ersättningar och andra förmåner 2024

Ersättningar och andra förmåner: medlemmar av Kriminalvårdens insynsråd

Namn	Titel	Övriga uppdrag	Arvode (kr)
Mikael Damsgård	Riksdagsledamot (M)	Ledamot i insynsråden vid Rättsmedicinalverket, Ekobrottsmyndigheten och Säkerhetspolisen	3 800
Martin Melin	Riksdagsledamot (L)	Ledamot i insynsrådet Säkerhetspolisen	5 700
Pontus Andersson Garpvall	Riksdagsledamot (SD)	Inga	5 700
Sanna Backeskog	Riksdagsledamot (S)	Rådsledamot i Regionpolis Mitt's insynsråd	5 700
Ulf Johansson	Regionpolischef	Inga	5 700
Silvia Ingolfsdottir Åkermark	Advokat	Inga	1 900
Mikael Malm	Samordnare SKR	Ledamot i AB Svenska Spels forskningsråd för spelberoende	1 900
Eva Thunegård	Vice riksåklagare	Inga	3 800
Julia Eriksson	Riksdagsledamot (C)	Inga	3 800

Ersättningar och andra förmåner: ledande befattningshavare inom Kriminalvården som regeringen utsett

Namn	Titel	Övriga uppdrag	Lön (kr)	Skattepliktiga förmåner och traktamente (kr)
Martin Holmgren	Generaldirektör	Ledamot i Statskontorets råd	1 878 113	415
Peter Yngve	Överdirektör	Inga	1 523 405	11 532

12.4 Redovisning av sjukfrånvaro

Uppgifterna om sjukfrånvaro redovisas i resultatredovisningen under kapitel 7 *Kompetensförsörjning* och i tabell 15:58 i avsnitt 15 *Tabeller till resultatredovisningen*.

13. Sammanställning över väsentliga uppgifter

Sammanställning över väsentliga uppgifter (tkr)					
	2024	2023	2022	2021	2020
1 Låneram i Riksgäldskontoret					
Beviljad	4 100 000	3 000 000	2 197 000	1 780 000	1 560 000
Utnyttjad vid räkenskapsårets slut	3 580 000	2 870 000	2 100 000	1 650 000	1 440 000
2 Kontokredit hos Riksgäldskontoret					
Beviljad	1 500 000	1 337 000	1 128 100	988 000	988 000
Maximalt utnyttjad under räkenskapsåret	470 620	271 303	0	153 373	310 870
3 Räntor på räntekonto					
Ränteintäkter	16 872	19 550	7 385	0	0
Räntekostnader	0	0	0	0	16
4 Avgiftsintäkter					
Arbetsdrift					
Budget	170 000	130 000	114 000	114 000	120 000
Utfall	118 523	129 194	160 973	138 899	116 054
Praktisk arbetsträning					
Budget	14 000	13 000	10 000	10 000	7 000
Utfall	8 944	8 802	11 085	11 700	8 680
Måltider					
Budget	14 000	12 000	11 000	11 000	10 000
Utfall	19 973	17 421	12 104	9 863	9 725
Övrigt					
Budget	110 250	119 000	140 000	135 000	100 000
Utfall ¹⁾	52 076	60 560	61 630	85 128	69 680
Ej disponeras av Kriminalvården					
Budget	3 200	3 100	3 100	2 900	2 800
Utfall	3 603	3 337	3 023	2 961	2 648
5 Anslagskredit					
Beviljad 04 01 006	525 759	423 999	364 871	313 448	283 452
Beviljad 07 01 001	1 200	1 200	1 200	1 200	1 200
Utnyttjad 04 01 006	0	104 017	0	111 623	153 751
6 Anslagssparande					
Utgående anslagssparande 04 01 006	125 172	0	312 263	0	0
Utgående anslagssparande 07 01 001	3 653	1 447	4 435	7 258	3 623
Utgående anslagssparande 08 01 007	23 678	40 677	94 384	134 340	92 601
7 Anställda					
Antal årsarbetskrafter	15 931	14 087	12 265	11 125	10 295
Medelantalet anställda ²⁾	19 354	17 324	15 281	13 840	13 004
8 Driftkostnader per årsarbetskraft					
Driftkostnader ³⁾	17 239 204	14 386 481	11 949 930	10 615 753	9 640 329
Driftkostnader per årsarbetskraft ³⁾	1 082	1 021	974	954	936
9 Kapitalförändring					
Årets kapitalförändring ⁴⁾	7 345	4 360	0	0	0
Balanserad kapitalförändring	4 360	0	0	0	0

¹⁾ Siffror för 2020-2023 har justerats med intäkter för andra ersättningar som tidigare inte tagits med, men som nu ingår.

²⁾ Siffror för 2020-2023 har justerats. För åren 2020-2021 har en mindre justering skett i samband med registervård. För 2022 och 2023 har justering skett då uttaget tidigare varit felaktigt.

³⁾ 2020 och 2021 hade driftkostnader samt driftkostnader per årsarbetskraft omräknats till följd av förändrad redovisningsprincip gällande bidrag till klienter som sedan 2022 bokförts som en transferering.

⁴⁾ 2023 fick Kriminalvården ändrad redovisningsprincip för arbetsdrift och måltider och erhöll en kapitalförändring för första gången.

INTERN STYRNING OCH KONTROLL

14. Intern styrning och kontroll

Kriminalvården omfattas av förordningen (2007:603) om intern styrning och kontroll. Det innebär att myndighetsledningen i årsredovisningen ska lämna en bedömning av den interna styrningen och kontrollen det gångna året.

Processen för intern styrning och kontroll

Under 2024 fortsatte Kriminalvården att utveckla och stärka arbetet med intern styrning och kontroll enligt gällande regelverk och myndighetens anvisningar. Trots en omfattande verksamhetsexpansion och hög belastning var arbetet i allt väsentligt betryggande.

Myndighetens riskhanteringsarbete är en central del av processen. Riskerna följdes upp och uppdaterades i samband med myndighetens samlade verksamhetsuppföljningar vid två tillfällen under året. Riskhanteringsprocessen bedöms till stor del ha fungerat även om utvecklingsbehov kvarstår. Exempel på utvecklingsbehov är myndighetens arbete med egenkontroller och att utvärdera samlade effekter av riskåtgärder.

Varje chef ska enligt Kriminalvårdens arbetsordning säkerställa att det finns en intern styrning och kontroll som fungerar på ett betryggande sätt inom sitt ansvarsområde. Varje år ska avdelningsdirektörerna och chefen för nationella transportenheten lämna skriftliga bedömningar enligt fastställd mall om den interna styrningen och kontrollen inom sina respektive ansvarsområden.

Generaldirektörens bedömning för respektive år grundas på uppföljningen av myndighetens arbete enligt förordningen om intern styrning och kontroll. I uppföljningen ingår myndighetens riskhanteringsarbete, uppföljning av intern miljö, interna och externa granskningar samt avdelningsdirektörernas och chefen för nationella transportenhetens bedömningar.

Väsentliga risker

Kriminalvårdens väsentliga risker finns samlade i en nationell strategisk riskanalys. Myndighetens väsentliga risker fanns inom följande områden under 2024: kapacitet, säkerhet, Lagefterlevnad

och rättssäkerhet, kompetensförsörjning, verksamhetsinnehåll och kostnadseffektivitet.

Myndighetens risker är främst kopplade till den pågående kapacitetsutökningen och den snabba förändringstakten. Risker för att inte kunna ta emot klienter i anstalter och häkten samt säkerhetsrelaterade risker var centrala utmaningar under året. Trots omfattande insatser för att hantera myndighetens risker, var effekten av åtgärderna begränsad, vilket innebär att riskerna fortsatt bedöms som allvarliga.

Korruptionsförebyggande arbete

Risker för korruption, otillbörlig påverkan, bedrägeri och andra oegentligheter hanteras i det ordinarie riskhanteringsarbetet. Risker för korruption finns med i myndighetens strategiska riskanalys och alla avdelningar på myndigheten ansvarar för att hantera och följa upp risken.

Under 2024 har myndigheten gjort flera insatser för att öka kunskapen och medvetenheten kring korruptionsrisker på myndigheten. Kriminalvårdens korruptionsförebyggande arbete under året beskrivs i avsnitt 5.2 under *Metod och arbetssätt*.

Årsredovisningens undertecknande

Jag bedömer att den interna styrningen och kontrollen vid myndigheten har varit betryggande under den period som årsredovisningen avser.

Jag intygar att årsredovisningen ger en rättvisande bild av verksamhetens resultat samt av kostnader, intäkter och myndighetens ekonomiska ställning.

Norrköping 2025-02-17

Martin Holmgren
Generaldirektör

TABELLER TILL RESULTATREDOVISNINGEN

15. Tabeller till resultatredovisningen

Översikt tabeller

Tabeller i avsnitt 15.1 Ekonomi och styrning

Tabellnummer	Tabellnamn
15:1	Beläggingsgrad häkte
15:2	Beläggingsgrad anstalt
15:3	Beläggingsgrad säkerhetsplatser
15:4	Medelantal frivårdsklienter
15:5	Antal transporterade klienter
15:6	Vårddygnskostnader häkte, kr
15:7	Vårddygnskostnader anstalt, kr
15:8	Kostnader per klient och dag, frivård, kr
15:9	Styckkostnader nationella transportenheten, kr

Tabeller i avsnitt 15:2 Häkte, personutredningar och påföljder

Tabellnummer	Tabellnamn
15:10	Fördelning av tid från påbörjad verkställighet i häkte till inskrivning i anstalt
15:11	Personutredningar och förslag om kontraktsvård
15:12	Kontraktsvård, fullföljd och avbruten
15:13	Ungdomsövervakning, medelantal klienter
15:14	Skyddstillsyn med samhällstjänst, fördelning av tid till start
15:15	Villkorlig dom med samhällstjänst, fördelning av tid till start
15:16	Samhällstjänst, antal fullföljda
15:17	Intensivövervakning med elektronisk kontroll (IÖV), målgrupp
15:18	Intensivövervakning med elektronisk kontroll (IÖV), påbörjade
15:19	Intensivövervakning med elektronisk kontroll (IÖV), fullföljda
15:20	Avskildhetsåtgärder, vistelsetid
15:21	Uppskjuten villkorlig frigivning, antal ärenden och beslut
15:22	Uppskjuten villkorlig frigivning, fördelning av antal dagar
15:23	Uppskjuten villkorlig frigivning, andel respektive genomsnittligt antal dagar per klient
15:24	Överföranden, antal inkomna ärenden, frihetsberövande påföljder
15:25	Beslut om överförande från Sverige, frihetsberövande påföljder
15:26	Överförda frihetsberövande påföljder från Sverige
15:27	Överförda frihetsberövande påföljder till Sverige
15:28	Överföranden av frivårdspåföljder

Tabeller i avsnitt 15.3 Verksamhetsinnehåll

Tabellnummer	Tabellnamn
15:29	Isoleringsbrytande åtgärder i häkte, minst två timmar per dygn
15:30	Isoleringsbrytande åtgärder i häkte för barn, minst fyra timmar per dygn
15:31	Sysselsättningsgrad i anstalt
15:32	Outnyttjad tid i anstalt
15:33	Vuxenutbildning, påbörjade kurser och utbildningar
15:34	Vuxenutbildning, fullföljda kurser och utbildningar
15:35	Behandlingsprogram, intagna i anstalt
15:36	Behandlingsprogram, inskrivna i frivård
15:37	Permissioner från anstalt
15:38	Särskilda utslussningsåtgärder från anstalt, hävda
15:39	Frigivning med särskild utslussningsåtgärd

Tabeller i avsnitt 15.4 Transportverksamhet

Tabellnummer	Tabellnamn
15:40	Utrikes transporterade klienter per beslutande myndighet
15:41	Utrikes transporterade klienter indelat i personalintensitet

Tabeller i avsnitt 15.5 Säkerhet

Tabellnummer	Tabellnamn
15:42	Rapportering av hot och våld mot medarbetare
15:43	Rapportering av hot och våld mellan klienter
15:44	Rymningar från häkte
15:45	Rymningar och avvikelser från anstalt
15:46	Rymningar från transport, klienter utom Kriminalvården

Tabeller i avsnitt 15.6 Internationell verksamhet

Tabellnummer	Tabellnamn
15:47	Antal utlandsstationerade medarbetare
15:48	Kostnad (tkr) per insats och årsarbetskraft för utlandsstationerade medarbetare

Tabeller i avsnitt 15.7 Kompetensförsörjning

Tabellnummer	Tabellnamn
15:49	Årsarbetskrafter klientnära och ej klientnära yrkesgrupper
15:50	Årsarbetskrafter klientnära yrkesgrupper
15:51	Årsarbetskrafter anställningsform
15:52	Personalavgångar (procent)
15:53	Antal nyanställningar i anställningsformerna tillsvidare- och provanställda
15:54	Könsfördelning i ledningsfunktion, per verksamhet (procent)
15:55	Könsfördelning i ledningsfunktion, per chefsnivå (procent)
15:56	Andel anställda med utländsk bakgrund (procent)
15:57	Åldersstruktur, tillsvidareanställda
15:58	Sjukfrånvaro (procent av ordinarie arbetstid)

15.1 Ekonomi och styrning

Läshänvisning: Avsnitt 1.1, om kostnadsutveckling i avsnitt 2.1 Håkte, 2.2 Frivård, 2.3 Anstalt, samt 4 Transportverksamhet.

Beräkningssätt för beläggingsgrad

Det mått som presenteras i årsredovisningen är beläggingsgraden på tillgängliga ordinarie platser. Beläggning på ej ordinarie platstyper, till exempel avskildhetsplatser eller transportplatser ingår inte. Beläggningen på beredskapsplatser och tillfälliga platser inkluderas. I avsnitt 2.1 *Håkte* respektive 2.2 *Anstalt* presenteras även beläggingsgraden om beredskapsplatser och tillfälliga platser räknas bort, för att visa i hur stor utsträckning dessa behöver användas för att klara uppdraget.

Eftersom beläggning även räknas på specialplatser (till exempel behandlingsplatser, ungdomsplatser och sexualbrottsplatser) kan en beläggingsgrad på under 100 procent ändå innebära att det är fullt. På specialplatser kan inte vilka intagna som helst placeras och de står därför tomma under perioder. Ett nationellt snitt tar inte heller hänsyn till att lediga platser och de intagna som ska placeras måste finnas inom rimligt avstånd från varandra.

Kön

Statistikuttaget kan inte göra en uppdelning på kön per individ. För beläggning i anstalt kan könsindelningen göras genom att särskilja mans- och kvinnoplatser. Den möjligheten finns däremot inte för håkte, vilket gör att beläggningen i håkte inte kan delas upp på kön.

Tabell 15:1 Beläggingsgrad håkte

	2022	2023	2024
Antal platser i genomsnitt*	2 622	2 876	3 335
Medelbeläggning	2 527	2 852	3 236
Beläggingsgrad	96%	99%	97%

Källa: KVR och Kriminalvårdens platsplaneringsverktyg

* Anser tillgängliga ordinarie platser

Tabell 15:2 Beläggingsgrad anstalt

	Kvinnor			Män			Alla		
	2022	2023	2024	2022	2023	2024	2022	2023	2024
Totalt:									
Antal platser i genomsnitt	313	357	424	5 030	5 425	6 292	5 342	5 782	6 716
Medelbeläggning	311	354	426	4 808	5 287	6 144	5 119	5 641	6 570
Beläggingsgrad totalt	100%	99%*	100%	96%	97%	98%	96%	98%	98%
Säkerhetsklass 1:									
Antal platser i genomsnitt	-	-	-	1 580	1 661	1 964	1 580	1 661	1 964
Medelbeläggning	-	-	-	1 522	1 614	1 915	1 522	1 614	1 915
Beläggingsgrad klass 1	-	-	-	96%	97%	98%	96%	97%	98%
Säkerhetsklass 2:									
Antal platser i genomsnitt	222	247	274	2 144	2 481	2 793	2 366	2 729	3 067
Medelbeläggning	218	241	275	2 104	2 437	2 787	2 322	2 678	3 062
Beläggingsgrad klass 2	98%	97%	100%	98%	98%	100%	98%	98%	100%
Säkerhetsklass 3:									
Antal platser i genomsnitt	91	110	150	1 305	1 283	1 535	1 396	1 393	1 685
Medelbeläggning	93	113	151	1 181	1 236	1 442	1 274	1 349	1 593
Beläggingsgrad klass 3	103%	103%	101%	90%	96%	94%	91%	97%	95%

Anser tillgängliga ordinarie platser

Källa: KVR och Kriminalvårdens platsplaneringsverktyg

Observera att platsantalet ovan inkluderar beredskapsplatser och tillfälliga platser, 797 stycken 2022, 1 073 stycken 2023 och 1 697 stycken 2024. Utan dessa var beläggingsgraden för 2024 126% i säkerhetsklass 1, 138% i säkerhetsklass 2, 125% i säkerhetsklass 3 och 131% totalt.

* Uppgiften för 2023 har justerats jämfört med årsredovisning 2023 p.g.a. tidigare felaktig avrundning

Tabell 15:3 Beläggningsgrad säkerhetsplatser

	2022	2023	2024
Antal platser i genomsnitt	47	55	66
Medelbeläggning	36	45	50
Beläggningsgrad*	77%	83%	76%

Avser tillgängliga ordinarie platser.

Källa: KVR och Kriminalvårdens platsplaneringsverktyg. Platserna avser endast män.

* Beräknad på siffror som inte är avrundade.

Tabell 15:4 Medelantal frivårdsklienter

	Kvinnor			Män			Alla		
	2022	2023	2024	2022	2023	2024	2022	2023	2024
Medelantal klienter	1 632	1 835	2 083	11 714	12 920*	14 158	13 346	14 754	16 241

Källa: KVR

* Uppgifter för 2023 har justerats jämfört med årsredovisning 2023 p.g.a. registervård

Tabell 15:5 Antal transporterade klienter

	2022	2023	2024
Interna transporter, utförda av nationella transportenheten (NTE)	73 659	83 264	89 968
Externa transporter	24 527	25 148	27 433
- Varav migrationsklienter samt över- och utlämningar*	5 923	5 544	6 103
- Varav övriga	18 604	19 604	21 330
Utrikes transporterade kriminalvårdsklienter	696	643	755
Utrikes transporterade migrationsklienter*	2 417	2 393	2 606
Totalt	101 299	111 448	120 762

Källa: TPS och Lift. Uppdelning på kön är inte möjlig eftersom statistiken inte är helt individbaserad, utan bygger på uppgifter i beställningar där kön inte framgår.

* Dessa transporter finansieras av anslaget "Utresor för anvisade och utvisade".

Tabell 15:6 Vårddygnskostnader häkte, kr

	2022	2023	2024
Personalkostnader	2 210	2 303	2 336
Lokalkostnader	593	696	653
Övriga driftkostnader	361	385	455
Finansiella kostnader	2	2	4
Avskrivningar	106	103	115
Totalt	3 273	3 488	3 563

Kostnaderna inkluderar gemensamma kostnader för huvudkontoret och regionkontoren

Källa: KVR och Unit4ERP.

Tabell 15:7 Vårddygnskostnader anstalt, kr

	2022	2023	2024
Alla anstalter	3 486	3 773	3 874
Personalkostnader	2 123	2 281	2 329
Lokalkostnader	567	626	659
Övriga driftkostnader	640	669	663
Finansiella kostnader	3	11	17
Avskrivningar	153	186	206
Säkerhetsklass 1	3 940	4 316	4 254
Personalkostnader	2 435	2 643	2 643
Lokalkostnader	946	1 056	1 018
Övriga driftkostnader	415	449	414
Finansiella kostnader	0	0	0
Avskrivningar	143	168	180
Säkerhetsklass 2	3 807	4 035	4 160
Personalkostnader	2 561	2 661	2 748
Lokalkostnader	563	640	714
Övriga driftkostnader	497	531	471
Finansiella kostnader	0	0	0
Avskrivningar	186	203	227
Säkerhetsklass 3	2 381	2 624	2 952
Personalkostnader	1 335	1 515	1 718
Lokalkostnader	416	478	600
Övriga driftkostnader	522	495	470
Finansiella kostnader	0	0	0
Avskrivningar	109	135	163
Vårdvистер	2 667	2 920	2 996
Övriga driftkostnader	2 667	2 920	2 996

Kostnaderna inkluderar gemensamma kostnader för huvudkontoret och regionkontoren
Källa: KVR och Unit4ERP.

Tabell 15:8 Kostnader per klient och dag, frivård, kr

	2022	2023	2024
Personalkostnader	214	239	273
Lokalkostnader	31	34	38
Övriga driftkostnader	64	64	74
Finansiella kostnader	0	0	1
Avskrivningar	4	4	5
Totalt	313	341	392

Kostnaderna inkluderar gemensamma kostnader för huvudkontoret och regionkontoren
Källa: KVR och Unit4ERP.

Tabell 15:9 Styckkostnader nationella transportenheten, kr

	2022	2023	2024
Inrikestransporter	7 721	8 485	9 543
Utrikes Kriminalvården	90 215	116 253	130 524
Utrikes Migrationsverket	75 367	105 339	110 011

Avser kostnad per transporterad klient. Kostnaderna inkluderar gemensamma kostnader för huvudkontoret och regionkontoren
Källa: Ljft, TPS och Unit4ERP.

15.2 Häkte, personutredningar och påföljder

Häktesverksamheten

Läshänvisning: avsnitt 2.1 Häkte

Tabell 15:10 Fördelning av tid från påbörjad verkställighet i häkte till inskrivning i anstalt

	Kvinnor			Män			Alla		
	2022	2023	2024	2022	2023	2024	2022	2023	2024
Antal klienter	376	428	504	5 195	5 465	6 068	5 571	5 893	6 572
<i>Andel klienter som skrivs in inom:</i>									
Max 7 dagar	36%	57%	30%	42%	45%	44%	41%	46%	43%
8-14 dagar	24%	26%	24%	16%	20%	22%	17%	20%	22%
15-30 dagar	32%	14%	24%	19%	17%	17%	20%	16%	18%
Mer än 30 dagar	8%	2%	22%	23%	18%	16%	22%	17%	17%
Totalt	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%

Källa: KVR.

Frivårdspåföljderna

Läshänvisning: avsnitt 2.2 Frivård

Observera att processen från *påbörjade* till *fullföljda* eller *avbrutna* etc. i tabellerna nedan ibland löper över ett årsskifte vilket innebär att de inte kan relateras till varandra. Utvecklingen av de olika måtten måste därför analyseras var för sig.

Tabell 15:11 Personutredningar och förslag om kontraktsvård

	Kvinnor			Män			Alla		
	2022	2023	2024	2022	2023	2024	2022	2023	2024
Antal personutredningar*	4 458	4 745	5 314	25 065	26 363	26 961	29 523	31 108	32 275
Varav antal förslag om kontraktsvård	105	128	153	750	936	988	855	1 064	1 141

Källa: KVR.

* Avser personutredningar, yttranden och kompletteringar.

Tabell 15:12 Kontraktsvård, fullföljd och avbruten

	Kvinnor			Män			Alla		
	2022	2023	2024	2022	2023	2024	2022	2023	2024
Antal klienter som fullföljt kontraktsvård*	39	43	62	295	241	243	334	284	305
Antal klienter som avbrutit kontraktsvård	12	15	25	133	128	159	145	143	184
Totalt	51	58	87	428	369	402	479	427	489
Andel klienter som avbrutit kontraktsvård	24%	26%	29%	31%	35%	40%	30%	33%	38%

Källa: KVR.

Antal fullföljda kontraktsvårdspåföljder utgår från antal avslutade övervakningar för skyddstillsyn, där den senaste påbörjade skyddstillsynen avser en kontraktsvårdspåföljd. Det medför att klienter som har flera pågående skyddstillsynsdomar med övervakning, där endast den senaste påbörjade skyddstillsynen är med kontraktsvård, kommer med i statistiken som fullföljd kontraktsvård vid den första skyddstillsynens slut.

*Siffror för 2022-2023 har korregerats jämfört med tidigare årsredovisningar på grund av felaktig redovisning. Det som tidigare redovisades som fullföljd kontraktsvårdspåföljd avsåg summan av fullföljda och avbrutna.

Tabell 15:13 Ungdomsövervakning, medelantal klienter

	Kvinnor			Män			Alla		
	2022	2023	2024	2022	2023	2024	2022	2023	2024
Medelantal klienter i ungdomsövervakning	5	4	4	39	73	116	44	77	121

Källa: KVR.

Tabell 15:14 Skyddstillsyn med samhällstjänst, fördelning av tid till start

	Kvinnor			Män			Alla		
	2022	2023	2024	2022	2023	2024	2022	2023	2024
Antal påbörjade samhällstjänster	137	146	186	908	1 049	1 114	1 045	1 195	1 300
<i>Andel påbörjade samhällstjänster inom:</i>									
Max 8 veckor	36%	38%	39%	31%	30%	34%	31%	31%	35%
Mer än 8 veckor – 16 veckor	28%	24%	29%	30%	28%	30%	29%	27%	30%
Mer än 16 veckor	36%	38%	32%	40%	42%	36%	39%	41%	36%
Totalt	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%

Källa: KVR.

Tabell 15:15 Villkorlig dom med samhällstjänst, fördelning av tid till start

	Kvinnor			Män			Alla		
	2022	2023	2024	2022	2023	2024	2022	2023	2024
Antal påbörjade samhällstjänster	387	480	493	2 447	2 708	2 739	2 834	3 188	3 232
<i>Andel påbörjade samhällstjänster inom:</i>									
Max 8 veckor	40%	36%	45%	39%	37%	40%	39%	37%	41%
Mer än 8 veckor – 16 veckor	32%	29%	31%	32%	29%	32%	32%	29%	32%
Mer än 16 veckor	28%	35%	24%	29%	34%	28%	29%	34%	28%
Totalt	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%

Källa: KVR.

Tabell 15:16 Samhällstjänst, antal fullföljda

	Kvinnor			Män			Alla		
	2022	2023	2024	2022	2023	2024	2022	2023	2024
Skyddstillsyn med samhällstjänst	117	123	169	779	882	931	896	1 005	1 100
Villkorlig dom med samhällstjänst	358	461	468	2 438	2 429	2 667	2 796	2 890	3 135

Källa: KVR.

Tabell 15:17 Intensivövervakning med elektronisk kontroll (IÖV), målgrupp

	Kvinnor			Män			Alla		
	2022	2023	2024	2022	2023	2024	2022	2023	2024
Antal klienter i målgrupp för IÖV	435	531	590	3 456	3 797	3 941	3 891	4 328	4 531

Källa: KVR.

Tabell 15:18 Intensivövervakning med elektronisk kontroll (IÖV), påbörjade

	Kvinnor			Män			Alla		
	2022	2023	2024	2022	2023	2024	2022	2023	2024
Antal klienter som påbörjat IÖV	246	258	304	1 368	1 562	1 526	1 614	1 820	1 830

Källa: KVR.

Tabell 15:19 Intensivövervakning med elektronisk kontroll (IÖV), fullföljda

	Kvinnor			Män			Alla		
	2022	2023	2024	2022	2023	2024	2022	2023	2024
Antal klienter som fullföljt IÖV	222	237	277	1 233	1 405	1 374	1 455	1 642	1 651

Källa: KVR.

Anstaltsverksamheten

Läshänvisning: avsnitt 2.3 Anstalt

Avskildhetsåtgärder

Tabell 15:20 Avskildhetsåtgärder, vistelsetid

	Kvinnor			Män			Alla		
	2022	2023	2024	2022	2023	2024	2022	2023	2024
T < 1 dygn	612	784	741	13 614	17 703	21 593	14 226	18 487	22 334
1 dygn ≤ T < 5 dygn	188	125	179	6 273	7 716	11 583	6 461	7 841	11 762
5 dygn ≤ T < 10 dygn	79	55	57	1 612	1 212	1 507	1 691	1 267	1 564
10 dygn ≤ T < 2 mån	37	37	72	1 747	1 738	1 811	1 784	1 775	1 883
2 mån ≤ T < 4 mån	1	0	2	229	273	332	230	273	334
4 mån ≤ T < 1 år	1	0	0	47	60	98	48	60	98
T ≥ 1 år	0	0	0	6	14	20	6	14	20
Totalt	918	1 001	1 051	23 528	28 716	36 944	24 446	29 717	37 995

Källa: KVR.

Vistelsetiderna beräknas på basis av samtliga avskildheter som har avslutats under året.

Uppskjuten villkorlig frigivning

Tabell 15:21 Uppskjuten villkorlig frigivning, antal ärenden och beslut

	Kvinnor			Män			Alla		
	2022	2023	2024	2022	2023	2024	2022	2023	2024
Antal beslut om uppskjuten villkorlig frigivning	14	20	30	586	612	647	600	632	677
Totalt antal ärenden	18	28	48	721	796	896	739	823	944
Andel ärenden som leder till uppskjuten villkorlig frigivning	78%	71%	63%	81%	77%	72%	81%	77%	72%

Källa: KVR.

Tabell 15:22 Uppskjuten villkorlig frigivning, fördelning av antal dagar

	Kvinnor			Män			Alla		
	2022	2023	2024	2022	2023	2024	2022	2023	2024
Antal beslut om uppskjuten vf	14	20	30	586	612	647	600	632	677
Andel beslut inom följande intervall:									
7 dagar – 29 dagar	71%	40%	83%	64%	67%	64%	64%	66%	65%
1 mån – 1 mån 29 dagar	21%	50%	13%	25%	26%	26%	25%	26%	26%
2 mån – 2 mån 29 dagar	0%	10%	3%	5%	4%	5%	5%	4%	5%
3 mån – 3 mån 29 dagar	7%	0%	0%	3%	2%	3%	3%	2%	3%
4 mån – 4 mån 29 dagar	0%	0%	0%	1%	1%	1%	1%	1%	1%
5 mån – 6 mån	0%	0%	0%	1%	1%	1%	1%	1%	1%
Totalt	100%	100%	100%	100%	101%	100%	100%	100%	100%

Källa: KVR.

Tabell 15:23 Uppskjuten villkorlig frigivning, andel respektive genomsnittligt antal dagar per klient

	Kvinnor			Män			Alla		
	2022	2023	2024	2022	2023	2024	2022	2023	2024
Antal avgångar från anstalt med villkorlig frigivning	440	475	602	6 045	6 278	7 061	6 485	6 753	7 663
Antal avgångar med beslut om uppskjuten villkorlig frigivning	14	16	29	526	577	573	540	593	602
Andel uppskjuten villkorlig frigivning	3%	3%	5%	9%	9%	8%	8%	9%	8%
Genomsnittligt antal dagar	17	37	21	33	29	30	33	29	30

Källa: KVR

*pågående verkställigheter vid årets början samt påbörjade verkställigheter under året.

Överförande av påföljd

Läshänvisning: avsnitt 2.4 Överförande av påföljd. Observera att överförandeprocessen ofta löper över ett årsskifte (ibland flera) vilket innebär att de olika måtten nedan inte kan relateras till varandra.

Utvecklingen måste därför analyseras var för sig.

Tabell 15:24 Överföranden, antal inkomna ärenden, frihetsberövande påföljder

	2022	2023	2024
Överförande till nordiskt land	107	134	188
Överförande till EU-land (ej Norden)	126	210	238
Överförande till övrigt land	37	65	85
Totalt	270	409	511

Källa: Platina. I Platina finns ingen uppgift om kön. Därför kan statistiken inte delas upp på kvinnor och män.

Tabell 15:25 Beslut om överförande från Sverige, frihetsberövande påföljder

	2022	2023	2024
Överförande till nordiskt land	64	86	86
Överförandet till EU-land (ej Norden)	74	117	147
Totalt	138	203	233

Källa: Platina. I Platina finns ingen uppgift om kön. Därför kan statistiken inte delas upp på kvinnor och män.

Uppgifterna avser både frihetsberövade klienter och klienter på fri fot. Uppgifterna avser endast bifallsbeslut, det vill säga beslut om att överföra en frihetsberövande påföljd från Sverige till ett annat land inom Norden och EU. Andra beslutstyper, exempelvis avslagsbeslut, redovisas inte.

Tabell 15:26 Överförda frihetsberövande påföljder från Sverige

	Kvinnor			Män			Alla		
	2022	2023	2024	2022	2023	2024	2022	2023	2024
Överförda till nordiskt land	9	7	11	60	66	67	69	73	78
Överförda till EU-land (ej Norden)	4	6	7	59	65	102	63	71	109
Överförda till övrigt land	0	0	0	5	2	7	5	2	7
Totalt	13	13	18	124	133	176	137	146	194

Avser antal klienter

Källa: KVR

Uppgifterna avser både frihetsberövade klienter och klienter på fri fot.

Tabell 15:27 Överförda frihetsberövande påföljder till Sverige

	Kvinnor			Män			Alla		
	2022	2023	2024	2022	2023	2024	2022	2023	2024
Överförda från nordiskt land	10	10	14	53	53	53	63	63	67
Överförda från EU-land (ej Norden)	3	0	0	8	7	14	11	7	14
Överförda från övrigt land	0	0	0	0	2	1	0	2	1
Totalt	13	10	14	61	62	68	74	72	82

Avser antal klienter

Källa: KVR. Uppgifterna inkluderar klienter som varit på fri fot, vilket framför allt påverkar siffrorna avseende Norden.

Fängelsepåföljder som påbörjats genom intensivövervakning (IÖV) ingår i siffrorna. De som påbörjar fängelseverkställighet efter avbruten IÖV ingår inte.

Tabell 15:28 Överföranden av frivårdspåföljder

	Kvinnor			Män			Alla		
	2022	2023	2024	2022	2023	2024	2022	2023	2024
Ärenden – överföranden från Sverige	-	-	-	-	-	-	110	124	135
Beslut – överföranden från Sverige*	-	-	-	-	-	-	25	52	57
Överförda från Sverige	3	4	3	22	34	33	25	38	36
Överförda till Sverige	0	1	3	5	5	4	5	6	7

Avser antal klienter

Källa: Platina och KVR. Överförda från Sverige avser skyddstillsyn och villkorligt frigivna som överförs till annat land. Överförda till Sverige avser de som påbörjat övervakning i Sverige efter att ha överflyttats från annat land. Villkorlig dom med samhällstjänst ingår i både överförda från och till Sverige. I Platina finns ingen uppgift om kön. Därför kan statistiken om ärenden och beslut inte delas upp på kvinnor och män.

* Uppgiften avser endast bifallsbeslut, det vill säga beslut om att överföra en frivårdspåföljd från Sverige till ett annat land.

15.3 Verksamhetsinnehåll

Verksamhetsinnehåll i häkte

Läshänvisning: avsnitt 3.3 Verksamhetsinnehåll i häkte

Tabell 15:29 Isoleringsbrytande åtgärder i häkte, minst två timmar per dygn

	Kvinnor			Män			Alla			Varav under 21 år		
	2022	2023	2024	2022	2023	2024	2022	2023	2024	2022	2023	2024
Totalt antal observationer* med restriktioner:	559	742	1 120	7 494	9 176	10 413	8 053	9 918	11 533	1 314	1 999	2 546
Andel observationer med 2 timmar eller mer i åtgärd	40%	40%	40%	29%	30%	33%	29%	31%	34%	41%	41%	44%
Totalt antal observationer utan restriktioner:	378	416	630	5 927	6 673	7 712	6 305	7 089	8 342	442	750	1 131
Andel observationer med 2 timmar eller mer i åtgärd	70%	76%	67%	70%	72%	76%	70%	72%	76%	73%	78%	79%

Källa: enkätundersökningar som genomfördes sju gånger under 2023. Mätningarna bygger på enkäter som fylls i av medarbetare i häktet, en enkät för varje intagen som är häktad, vid sju tillfällen per år. Det förekommer två typer av bortfall vid dessa mätningar, dels uteblivna svar från häkten och dels uteblivna registreringar för intagna. Jämförelse av resultatet mellan åren bör göras med stor försiktighet då resultatet bygger på en enkätundersökning med få mätpunkter.

*Med en "observation" menas situationen för en intagen under ett dygn.

Tabell 15:30 Isoleringsbrytande åtgärder i häkte för barn, minst fyra timmar per dygn

	Flickor			Pojkar			Alla		
	2022	2023	2024	2022	2023	2024	2022	2023	2024
Intagna barn med restriktioner									
Totalt antal observationer*	75	857	1 157	5 279	16 108	22 224	5 354	16 965	23 381
Andel observationer med 4 timmar eller mer i åtgärd	49%	74%	78%	64%	56%	56%	64%	57%	57%
Intagna barn utan restriktioner									
Totalt antal observationer	2	8	55	735	832	1 616	737	840	1 671
Andel observationer med 4 timmar eller mer i åtgärd	0%	25%	67%	66%	73%	60%	66%	72%	60%

Källa: Dagliga mätningar

*Med en "observation" menas situationen för en intagen under ett dygn.

Sysselsättning i anstalt

Läshänvisning: avsnitt 3.5 Sysselsättning i anstalt

Tabell 15:31 Sysselsättningsgrad i anstalt

	Kvinnor			Män			Alla		
	2022	2023	2024	2022	2023	2024	2022	2023	2024
Tusental belagda vård dygn*	113	129	157	1 787	1 980	2 308	1 901	2 109	2 465
Tillgänglig tid, tusental timmar**	499	545	666	7 836	8 598	9 871	8 335	9 143	10 537
Utnyttjad tid, tusental timmar**	435	476	560	5 847	6 338	6 997	6 282	6 815	7 557
Sysselsättningsgrad	87%	87%	84%	75%	74%	71%	75%	75%	72%

Källa: KVR. Den tillgängliga tiden har ett samband med antalet belagda vård dygn, dock inte proportionellt, eftersom antalet tillgänglig tid varierar, oftast mellan sex och åtta timmar per dygn.

* Anser belagda vård dygn exklusive vårdviselser.

** Uppgifterna för 2022 och 2023 har korrigerats jämfört med årsredovisningen 2023 p.g.a. registervård

Tabell 15:32 Outnyttjad tid i anstalt

	Kvinnor			Män			Alla		
	2022	2023	2024	2022	2023	2024	2022	2023	2024
Sjukfrånvaro	4%	4%	5%	6%	5%	4%	6%	5%	4%
Brist på sysselsättning	8%	8%	11%	18%	20%	24%	18%	20%	23%
Vägran att delta i sysselsättning	0%	0%	0%	1%	1%	1%	1%	1%	1%
Totalt outnyttjad tid	13%	13%	16%	25%	26%	29%	25%	25%	28%

Anser outnyttjad tid i förhållande till tillgänglig tid (tabell 15:31)

Källa: KVR

Vuxenutbildning

Observera att en kurs/utbildning kan löpa över ett årsskifte vilket innebär att antal påbörjade och fullföljda inte direkt kan relateras till varandra.

Antal påbörjade och fullföljda kurser/utbildningar omfattar alla intagna som läst en kurs inom kriminalvårdens verksamhet. Dessa intagna befinner sig i de flesta fall i anstalt, men kan även befinna sig i häkte. I tabellerna nedan relateras dock antal påbörjade respektive fullföljda kurser/utbildningar endast till antal unika intagna som verkställer fängelse. Det gör att den andel som redovisas är något överskattad.

Tabell 15:33 Vuxenutbildning, påbörjade kurser och utbildningar

	Kvinnor			Män			Alla		
	2022	2023	2024	2022	2023	2024	2022	2023	2024
Antal påbörjade kurser	413	440	497	4 222	4 881	5 878	4 635	5 321	6 375
Antal pågående verkställigheter*	1 050	1 188	1 508	14 462	15 358	17 144	15 512	16 546	18 652
Antal unika intagna som påbörjat någon form av utbildning	215	225	285	2 692	2 792	3 281	2 907	3 017	3 566
Antal unika intagna	1 008	1 123	1 441	13 562	14 407	16 116	14 570	15 530	17 557
Andel intagna som påbörjat kurs/utbildning	21%	20%	20%	20%	19%	20%	20%	19%	20%

Källa: ProCapita och Adela.

* pågående verkställigheter vid årets början samt påbörjade verkställigheter under året

Tabell 15:34 Vuxenutbildning, fullföljda kurser och utbildningar

	Kvinnor			Män			Alla		
	2022	2023	2024	2022	2023	2024	2022	2023	2024
Antal fullföljda kurser	306	293	314	2 776	2 637	2 764	3 082	2 930	3 078
Antal pågående verkställigheter*	1 050	1 188	1 508	14 462	15 358	17 144	15 512	16 546	18 652
Antal unika intagna som fullföljt någon form av utbildning	169	158	166	1 759	1 727	1 703	1 928	1 885	1 869
Antal unika intagna	1 008	1 123	1 441	13 562	14 407	16 116	14 570	15 530	17 557
Andel intagna som fullföljt kurs/utbildning	17%	14%	12%	13%	12%	11%	13%	12%	11%

Källa: ProCapita och Adela.

* pågående verkställigheter vid årets början samt påbörjade verkställigheter under året

Behandlingsprogram

Läshänvisning: avsnitt 3.6 Behandlingsprogram

Tabell 15:35 Behandlingsprogram, intagna i anstalt

	Kvinnor			Män			Alla			Varav unga*		
	2022	2023	2024	2022	2023	2024	2022	2023	2024	2022	2023	2024
Antal med fullföljt behandlingsprogram	92	129	140	1 312	1 517	1 975	1 404	1 646	2 115	127	122	226
Andel med fullföljt behandlingsprogram	18%	23%	20%	19%	22%	25%	19%	22%	25%	32%	33%	49%

Avser intagna som har avslutat sin verkställighet under 2022, 2023 respektive 2024 och som bedömts ha medel eller hög risk för återfall i brott.

Källa: KVR.

* Med ung menas "en person som skrivs in i häkte, frivård eller anstalt före den dag då hen fyller 21 år ska betraktas som ung under aktuell verkställighet och därpå följande eventuell övervakning. Detta gäller dock längst till den dag hen fyller 24 år."

Tabell 15:36 Behandlingsprogram, inskrivna i frivård

	Kvinnor			Män			Alla			Varav unga*		
	2022	2023	2024	2022	2023	2024	2022	2023	2024	2022	2023	2024
Antal med fullföljt behandlingsprogram	109	142	191	972	1 173	1 701	1 081	1 315	1 892	123	131	222
Andel med fullföljt behandlingsprogram	11%	13%	15%	11%	13%	18%	11%	13%	17%	18%	21%	29%

Avser klienter som har avslutat sin verkställighet respektive övervakning under 2022, 2023 respektive 2024 och som bedömts ha medel eller hög risk för återfall i brott.

Källa: KVR.

* Med ung menas "en person som skrivs in i häkte, frivård eller anstalt före den dag då hen fyller 21 år ska betraktas som ung under aktuell verkställighet och därpå följande eventuell övervakning. Detta gäller dock längst till den dag hen fyller 24 år."

Frigivningsförberedelser

Läshänvisning: avsnitt 3.7 Frigivningsförberedelser

Tabell 15:37 Permissioner från anstalt

	Kvinnor			Män			Alla		
	2022	2023	2024	2022	2023	2024	2022	2023	2024
Genomförd utan anmärkning	1 310	1 570	1 755	15 017	15 249	16 835	16 327	16 819	18 590
Genomförd med anmärkning	75	80	72	574	583	681	649	663	753
Ej genomförd	13	13	8	149	143	148	162	156	156
Avbruten	1	0	2	20	20	25	21	20	27
Totalt	1 399	1 663	1 837	15 760	15 995	17 689	17 159	17 658	19 526

Källa: KVR.

Särskilda utslussningsåtgärder

Frigång	Frigång innebär att en intagen under dagtid utanför anstalt utför arbete, får behandling eller deltar i utbildning eller särskilt anordnad verksamhet.
Utökad frigång	Utökad frigång innebär att en intagen avtjänar sista delen av verkställigheten i sin bostad. Den intagne ska utföra arbete, delta i undervisning eller utbildning, få behandling eller delta i särskild anordnad verksamhet. Den intagne får inte lämna sin bostad annat än på särskilt bestämda tider för till exempel sysselsättning. Utegångsförbudet kontrolleras med elektroniska hjälpmedel, så kallad fotboja.
Halvvägshus	En vistelse i ett halvvägshus innebär att en intagen vistas i en miljö som är öppnare än den som finns på en öppen anstalt och samtidigt får del av det stöd och den hjälp som Kriminalvården och andra myndigheter kan erbjuda.
Vårdvistelse	Vårdvistelse innebär att en intagen under sista delen av verkställigheten är placerad i ett sådant hem som avses i 6 kap. 1 § socialtjänstlagen (2001:453), det vill säga behandlingshem eller familjehem.

Tabell 15:38 Särskilda utslussningsåtgärder från anstalt, hävda

	Kvinnor			Män			Alla		
	2022	2023	2024	2022	2023	2024	2022	2023	2024
Frigång	0	1	0	2	3	0	2	4	0
Utökad frigång	2	5	2	32	24	33	34	29	35
Halvvägshus	1	6	3	27	19	42	28	25	45
Vårdvistelse	5	8	13	94	88	175	99	96	188
Totalt	8	20	18	155	134	250	163	154	268

Källa: KVR.

Tabell 15:39 Frigivning med särskild utslussningsåtgärd

	Kvinnor			Män			Alla		
	2022	2023	2024	2022	2023	2024	2022	2023	2024
Totalt antal frigivna från anstalt									
Totalt antal	645	702	893	8 094	8 047	8 937	8 739	8 749	9 830
Antal frigivna med särskild utslussningsåtgärd	112	138	193	1 176	1 319	1 898	1 288	1 457	2 091
Andel frigivna med särskild utslussningsåtgärd	17%	20%	22%	15%	16%	21%	15%	17%	21%
Frigivna med strafftid på 6 månader och över, säkerhetsklass 2 och 3									
Totalt antal	241	263	355	3 084	3 363	4 006	3 325	3 626	4 361
Antal frigivna med särskild utslussningsåtgärd	111	137	188	1 162	1 300	1 870	1 273	1 437	2 058
Andel frigivna med särskild utslussningsåtgärd	46%	52%	53%	38%	39%	47%	38%	40%	47%
Frigivna med strafftid på 6 månader och över, säkerhetsklass 2									
Totalt antal	140	144	199	1 637	1 789	2 085	1 777	1 933	2 284
Antal frigivna med särskild utslussningsåtgärd	40	59	82	357	400	640	397	459	722
Andel frigivna med särskild utslussningsåtgärd	29%	41%	41%	22%	22%	31%	22%	24%	32%
Frigivna med strafftid på 6 månader och över, säkerhetsklass 3									
Totalt antal	101	119	156	1 447	1 574	1 921	1 548	1 693	2 077
Antal frigivna med särskild utslussningsåtgärd	71	78	106	805	900	1 230	876	978	1 336
Andel frigivna med särskild utslussningsåtgärd	70%	66%	68%	56%	57%	64%	57%	58%	64%

Källa: KVR. Klienter som har utvisning i domen, avlidit eller överflyttats till annat land i direkt anslutning till frigivning är exkluderade.

15.4 Transportverksamheten

Utrikestransporter

Läshänvisning: avsnitt 4.3 Utrikestransporter

Utreseform	Definition
Bevakad	Kriminalvårds- eller inhyrd personal följer med under transportuppdraget. Kriminalvården utför bevakningsuppdraget och administrativa uppgifter, till exempel informerar aktuell avgångsflygplats och flygbolag, ansöker om transiteringstillstånd samt återrapporterar resultatet till aktuell beställare.
Obevakad	Kriminalvårds- eller inhyrd personal följer endast med till flygplatsen och säkerställer att resan påbörjas av den frihetsberövade men avslutar transportuppdraget därefter. Kriminalvården utför administrativa uppgifter som vid bevakad resa, se ovan.
Enskild	Personen reser själv eller med en stödperson som inte tillhör Kriminalvården. Kriminalvården utfärdar och ger beställaren biljetter som i sin tur överlämnar dessa till klienten och eventuellt medföljande person.

Benämningarna på utreseform i ovanstående tabell har ändrats, och definitionerna har setts över. Det är dock samma typ av resor som i tidigare årsredovisningar. I tabellerna 15:40-41 görs ingen uppdelning på kön. Anledningen är att statistiken inte är helt individbaserad, utan bygger på uppgifter i beställningar där kön inte framgår.

Tabell 15:40 Utrikes transporterade klienter per beslutande myndighet

	2022	2023	2024
Antal transporterade klienter:			
Kriminalvårdsanslaget	696	643	755
Migrationsanslaget	2 417	2 393	2 606
- Varav beslutade av Migrationsverket	1 129	1 366	1 264
- Varav beslutade av Polisen	1 288	1 027	1 342
Totalt	3 113	3 036	3 361

Källa: Ljft och TPS.

Tabell 15:41 Utrikes transporterade klienter indelat i personalintensitet

	2022	2023	2024
Antal transporterade klienter:			
Kriminalvårdsanslaget	696	643	755
- Varav bevakad*	575	535	539
- Varav enskild	6	4	0
- Varav obevakad*	115	104	216
Migrationsanslaget	2 417	2 393	2 606
- Varav bevakad*	660	807	869
- Varav enskild*	787	623	619
- Varav obevakad*	970	963	1 118
Totalt	3 113	3 036	3 361
Antal personer som inte överlämnats**	11	28	17

Källa: Ljft och TPS.

* Siffrorna för de olika utreseformerna är korrigerade för 2022 och 2023. Tidigare redovisades alla samtransporter under bevakad resa. Nu redovisas istället kategorierna utifrån respektive beställning.

** Anser klienter som följt med tillbaka till Sverige. Siffran inkluderar inte de fall då transporten avbrutits.

15.5 Säkerhet

Rapporterade händelser som inbegriper hot och våld

Läshänvisning: avsnitt 5.1 Uppföljning av säkerhetsläget

Kriminalvården kan inte med tillförlitlighet särredovisa allvarliga incidenter uppdelat efter kön. Händelser vid transporter som utförs av häkte och anstalt rapporteras under häkte respektive anstalt. Rapporteringen som redovisas nedan visar endast händelser som inbegriper hot och våld. I kategorin *medarbetare* ingår även personer som inte är anställda av Kriminalvården, exempelvis advokater, anhöriga, poliser etc.

Tabell 15:42 Rapportering av hot och våld mot medarbetare			
	2022	2023	2024
Häkte			
Hot mot medarbetare	592*	734*	711
Våld mot medarbetare	374	580*	617
Totalt	966	1 314	1 328
Anstalt			
Hot mot medarbetare	686*	780*	901
Våld mot medarbetare	307*	297*	440
Totalt	993	1 077	1 341
<i>Varav säkerhetsenheterna:</i>			
Hot mot medarbetare	22	11*	7
Våld mot medarbetare	5*	1	2
Totalt	27	12	9
Nationella transportenheten			
Hot mot medarbetare	32	35	33
Våld mot medarbetare	69	94	63
Totalt	105	129	96
<i>Varav klienter som inte är inskrivna i Kriminalvården</i>			
Hot mot medarbetare	9	9	16
Våld mot medarbetare	62	74	50
Totalt	71	83	66
Frivård			
Hot mot medarbetare	169	205	163
Våld mot medarbetare	10	3	6
Totalt	179	208	169

Källa: IS/AP.

* Siffrorna är korrigerade sedan årsredovisningen 2023 på grund av registervård och omklassificering i samband med utredning.

Tabell 15:43 Rapportering av hot och våld mellan klienter

	2022	2023	2024
Häkte			
Hot mellan intagna	86*	95	120
Våld mellan intagna	101*	100*	161
Totalt	187	195	281
Anstalt			
Hot mellan intagna	380*	424*	551
Våld mellan intagna	587*	687*	847
Totalt	967	1 111	1 398
Varav säkerhetsenheterna:			
Hot mellan intagna	12	4	5
Våld mellan intagna	15*	5	5
Totalt	27	9	10
Nationella transportenheten			
Hot mellan klienter	2	0	2
Våld mellan klienter	1	2	2
Totalt	3	2	4
Varav klienter som inte är inskrivna i Kriminalvården			
Hot mellan klienter	2	0	0
Våld mellan klienter	1	0	0
Totalt	3	0	0
Frivård			
Hot mellan klienter	10	12	10
Våld mellan klienter	7	2	6
Totalt	21	14	16

Källa: ISAP.

* Siffrorna är korrigerade sedan årsredovisningen 2023 på grund av registervård och omklassificering i samband med utredning.

Rymningar och avvikelser

Läshänvisning: avsnitt 5.1 Uppföljning av säkerhetsläget

Direktrymning	Intagen lämnar häktesområdet utan tillstånd. Intagen lämnar anstaltsområdet utan tillstånd från säkerhetsklass 1 – 2.
Direktavvikelse	Intagen lämnar anstaltsområdet utan tillstånd från den lägsta säkerhetsklassen (säkerhetsklass 3).
Övrig rymning	Intagen i anstalt eller häkte avlägsnar sig från de medarbetare som bevakar den intagne, i samband med transport, förrättning eller bevakad utevistelse. Intagen återkommer inte till häktet på överenskommen tid efter obevakad utevistelse.
Övrig avvikelse	Intagen återkommer inte till anstalten på överenskommen tid efter obevakad utevistelse (permission, sjukhusbesök, frigång m.m.).

Övriga rymningar och övriga avvikelser från anstalt redovisas tillsammans.

Tabell 15:44 Rymningar från häkte

	2022	2023	2024
Direktrymningar	0	0	0
Övriga rymningar	1	2*	0

Källa: KVR. Övriga rymningar 2022-2023 avser män.

*Varav en frigtäning

Tabell 15:45 Rymningar och avvikelser från anstalt

	Kvinnor			Män			Alla		
	2022	2023	2024	2022	2023	2024	2022	2023	2024
Direktrymningar (säkerhetsklass 1 och 2)	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Direktavvikelser (säkerhetsklass 3)	3	5	9	90	69	73	93	74	82
Övriga rymningar och avvikelser (alla säkerhetsklasser)	2	7	7	91	73	111	93	80	118

Källa: KVR.

Tabell 15:46 Rymningar från transport, klienter utom Kriminalvården

	Kvinnor			Män			Alla		
	2022	2023	2024	2022	2023	2024	2022	2023	2024
Rymningar från transport, klienter utom Kriminalvården	1*	0	0	0	2**	0	1	2	0

Källa: ISAP.

Anser klienter som inte är inskrivna i Kriminalvården.

* Anser en fritagning

** Varar en fritagning

15.6 Internationell verksamhet

Läshänvisning: avsnitt 6 Internationell verksamhet

Tabell 15:47 Antal utlandsstationerade medarbetare

	Kvinnor			Män			Alla		
	2022	2023	2024	2022	2023	2024	2022	2023	2024
FN-insatser:									
MONUSCO (DR Kongo)	2	1	1	0	0	1	2	1	2
MINUSCA (Centralafrikanska republiken, CAR)	3	2	3	4	2	2	7	4	5
UNSOM (Somalia)	3	3	3	0	0	0	3	3	3
EU-insatser:									
EULEX Kosovo	0	1	1	1	1	2	1	2	3
EUPOL COPPS (Palestina)	1	1	1	1	0	1	2	1	2
EUAM CAR	0	0	0	1	2	1	1	2	1
Totalt FN- och EU insatser	9	8	9	7	5	7	16	13	16
Insatsnära verksamhet	5	2	3	3	2	2	8	4	5
Strategisk placering EU/FN	1	1	1	3	2	3	4	3	4
Total insatsnära	6	3	4	6	4	5	12	7	9
Totalt antal utstationerade medarbetare	15	11	13	13	9	12	28	20	25

Källa: Placeringsavtalen. Anser totalt antal medarbetare som varit utlandsstationerade under året.

Tabell 15:48 Kostnad (tkr) per insats och årsarbetskraft (åa) för utlandsstationerade medarbetare

	2022			2023			2024		
	Total kostnad	Antal åa	Kostnad /åa	Total kostnad	Antal åa	Kostnad /åa	Total kostnad	Antal åa	Kostnad /åa
FN-insatser:									
MONUSCO (DR Kongo)	2 530	1,9	1 349	1 648	1,0	1 648	1 040	0,8	1 235
MINUSCA (CAR)	4 711	4,1	1 154	5 795	4,0	1 449	2 744	2,8	983
UNSOM (Somalia)	1 838	1,5	1 226	4 236	3,0	1 412	3 175	2,6	1 229
EU-insatser:									
EULEX Kosovo	1 304	0,8	1 565	2 685	1,7	1 611	2 482	1,8	1 411
EUPOL COPPS (Palestina)	3 538	1,9	1 846	2 032	1,0	2 032	2 249	1,2	1 927
EUCAM CAR	1 336	1,0	1 336	2 431	1,3	1 945	1 984	1,0	1 984
Övrigt:									
Insatsnära verksamhet	7 534	4,3	1 773	7 287	4,0	1 841	2 653	1,4	1 872
Strategisk placering EU/FN	5 089	3,0	1 696	4 563	2,7	1 711	3 530	2,1	1 661
Totalt	27 882	18,5	1 511	30 676	18,5	1 654	19 857	13,7	1 451
Övrig insatsnära verksamhet	2 402			2 845			4 009		
Förvaltningskostnader	6 500			6 251			6 491		
Totala kostnader**	36 784			39 772			30 357		

Källa: Sammanställning av årsarbetskrafter enligt placeringsavtalen och utfall Unit4ERP.

** Jämför tabell 1:2 i avsnitt 1 och tabell 6:2 i avsnitt 6.

15.7 Kompetensförsörjning

Årsarbetskrafter

Läshänvisning: avsnitt 7.2 Personalförsörjning. Redovisade siffror är avrundade, vilket gör att en sammanräkning kan ge en differens jämfört med redovisad total.

Tabell 15:49 Årsarbetskrafter klientnära och ej klientnära yrkesgrupper

	Kvinnor			Män			Alla		
	2022	2023	2024	2022	2023	2024	2022	2023	2024
Klientnära yrkesgrupper	4 718	5 535*	6 331	5 359	6 029*	6 755	10 077	11 564	13 086
Ej klientnära yrkesgrupper	1 200	1 399	1 575	988	1 124	1 270	2 188	2 523	2 845
Totalt	5 918	6 934*	7 906	6 347	7 153*	8 025	12 265	14 087	15 931

Källa: Heroma.

* Uppgiften har korrigerats jämfört med årsredovisningen 2023 p.g.a. tidigare felskrivning

Tabell 15:50 Årsarbetskrafter klientnära yrkesgrupper

	Kvinnor			Män			Alla		
	2022	2023	2024	2022	2023	2024	2022	2023	2024
Tjänstebenenämningar:									
Kriminalvårdsinspektör	219	265	307	269	295	345	488	560	652
Frivårdsinspektör	798	888	1 059	255	284	350	1 054	1 172	1 408
Klienthandläggare	169	191	225	81	89	91	250	280	316
Kriminalvårdare	2 817	3 382	3 817	3 810	4 350	4 921	6 627	7 732	8 737
Sjukvårdspersonal	121	133	156	31	31	35	153	164	191
Lärare*	95	95	100	49	45	45	144	140	146
Produktionsledare	127	156	184	350	374	392	477	530	576
Programledare	113	142	156	70	78	76	183	220	232
Vakthavande befäl	65	78	91	258	269	270	323	347	361
Övriga klientnära befattningar	194	206	237	186	214	230	380	420	467
Totalt*	4 718	5 535	6 331	5 359	5 815	6 755	10 077	11 564	13 086

Avser antal årsarbetskrafter inom varje kategori.

* Uppgiften för kvinnor 2023 har korrigerats jämfört med årsredovisningen 2023 p.g.a. tidigare felskrivning

Tabell 15:51 Årsarbetskrafter anställningsform

	Kvinnor			Män			Alla		
	2022	2023	2024	2022	2023	2024	2022	2023	2024
Tillsvidareanställda	4 539	5 528	6 539	5 166	5 886	6 762	9 705	11 414	13 301
Timavlönade	197	193	204	202	236	252	400	429	456
Provanställda	406	665	654	298	562	550	704	1 228	1 204
Vikariat	333	313	350	277	250	278	610	563	628
Visstidsanställda*	432	224	149	394	211	175	826	435	324
Övriga	11	10	9	10	9	7	21	19	16
Totalt	5 918	6 934	7 906	6 347	7 153	8 025	12 265	14 087	15 931

Avser antal årsarbetskrafter inom varje anställningsform

Källa: Heroma.

* Visstidsanställda inkluderar anställda med allmän eller särskild visstidsanställning

Personalavgångar

Läshänvisning: avsnitt 7.2 Personalförsörjning

Personalavgång	Samtliga tillsvidareanställda (inklusive provanställda) som avslutat sin anställning under ett kalenderår i relation till medelantalet antalet anställda under året (egen begäran, uppsägning, pension, dödsfall).
----------------	--

Tabell 15:52 Personalavgångar (procent)*

	Kvinnor			Män			Alla		
	2022	2023	2024	2022	2023	2024	2022	2023	2024
Chefer (exklusive kriminalvårdsinspektörer)	7	5	5	8	4	3	8	4	4
Kriminalvårdsinspektörer	10	7	5	4	4	2	7	6	3
Kriminalvårdshandläggare	11	12	8	15	11	5	12	11	7
Kriminalvårdare	18	19	16	14	17	13	16	18	14
Sjukvårdspersonal	27	30	20	24	25	18	26	29	19
Klienters sysselsättning	10	8	8	14	11	8	12	10	8
Lokala servicefunktioner	20	10	13	10	12	10	14	11	11
Administrativ personal	11	8	8	8	6	5	9	7	7
Totalt	15	15	12	13	14	10	14	14	11

Avser tillsvidareanställda

Källa: Heroma.

* Uppgifterna för 2022 och 2023 har ändrats jämfört med årsredovisningen 2023 på grund av förändrat sätt att beräkna och som nu baseras på medelantal anställda under året. I årsredovisningen 2023 beräknades antalet avgångar i förhållande till antalet anställda den första januari.

Rekrytering

Läshänvisning: avsnitt 7.2 Personalförsörjning

Tabell 15:53 Antal nyanställningar i anställningsformerna tillsvidare- och provanställda

	Kvinnor			Män			Alla		
	2022	2023	2024	2022	2023	2024	2022	2023	2024
Antal nyanställningar	2148	2436	2064	1684	2043	1762	3832	4479	3826

Källa: Heroma.

Likabehandling

Läshänvisning: avsnitt 7.4 Likabehandling

Tabell 15:54 Könsfördelning i ledningsfunktion, per verksamhet (procent)

	2022		2023		2024	
	Kvinnor	Män	Kvinnor	Män	Kvinnor	Män
Häkte	42	58	45	55	45	55
Anstalt	42	58	42	58	44	56
Frivård	68	32	65	35	69	31
Nationella transportenheten	22	78	16	84	20	80
Administration	60	40	60	40	59	41
Totalt	48	52	48	52	49	51

Källa: Heroma.

Tabell 15:55 Könsfördelning i ledningsfunktion, per chefsnivå (procent)

	2022		2023		2024	
	Kvinnor	Män	Kvinnor	Män	Kvinnor	Män
Högsta chefsnivå	50	50	55	45	45	55
Mellanchefsnivå	52	48	53	47	55	45
Kriminalvårdsinspektörer	46	54	46	54	47	53
Totalt	48	52	48	52	49	51

Källa: Heroma

Tabell 15:56 Andel anställda med utländsk bakgrund (procent)

	Kvinnor			Män			Alla		
	2022	2023	2024	2022	2023	2024	2022	2023	2024
Totalt i Kriminalvården	19	20	20	27	28	29	23	24	24
I kärnverksamheten	21	21	22	29	31	32	25	26	27
I stödverksamheten	14	13	14	15	16	17	14	14	15
Chefer	14	13	15	13	14	15	13	14	15

Källa: Statistiska centralbyrån.

Tabell 15:57 Åldersstruktur, tillsvidareanställda

	Kvinnor			Män			Alla		
	2022	2023	2024	2022	2023	2024	2022	2023	2024
- 24 år, andel i procent	5	7	8	3	5	6	4	6	7
25 - 54 år, andel i procent	76	76	76	72	71	70	74	73	73
55 år - , andel i procent	19	17	17	25	24	24	22	21	20
Antal anställda över 67 år*	79	115	119	163	196	219	242	311	338
Medelålder tillsvidareanställda	41	41	41	44	44	43	43	42	42
Medelålder visstidsanställda	34	35	35	34	40	40	34	37	37

Källa: Heroma.

* Avser både tillsvidareanställda och visstidsanställda.

Sjukfrånvaro

Läshänvisning: avsnitt 7.5 Hållbart arbetsliv

Tabell 15:58 Sjukfrånvaro (procent av ordinarie arbetstid)

	Kvinnor			Män			Alla		
	2022	2023	2024	2022	2023	2024	2022	2023	2024
- 29 år	6,8	6,3	6,0	6,7	6,0	5,6	6,8	6,2	5,8
30 - 49 år	7,6	7,0	6,8	5,7	4,9	4,7	6,6	6,0	5,8
50 år -	9,5	8,4	8,6	7,7	6,4	6,1	8,4	7,2	7,2
Totalt	7,9	7,2	7,1	6,6	5,6	5,3	7,2	6,4	6,2
Andel långtidssjuka (60 dagar eller mer)*	40,0	44,9	46,8	33,1	34,9	35,4	36,8	40,6	41,9

Källa: Heroma.

* Siffrorna för 2023 är korrigerade sedan årsredovisning 2023 på grund av registervård

BILAGOR

Bilaga 1: Hänvisningar till återrappporteringskrav och uppdrag i regleringsbrevet

Hänvisningar till återrappporteringskrav och uppdrag i regleringsbrevet 2024

MÅL OCH ÅTERRAPPORTERINGSKRAV	Avsnitt
Säkerhet Kriminalvården ska redovisa hur myndigheten har arbetat för att upprätthålla en god säkerhet. En särskild redovisning ska göras avseende arbetet med att förebygga infiltration, korruption och otillåten påverkan inom verksamheten. Kriminalvården ska också redovisa huruvida myndigheten har gjort en utvärdering av det egna informationssäkerhetsarbetet genom exempelvis Myndigheten för samhällsskydd och beredskaps verktyg Infosäkkollen samt vilka åtgärder som i så fall har vidtagits med anledning av resultatet.	5.1 och 5.2 under <i>Metod och arbets-sätt/Infiltration, korruption och otillåten påverkan</i> 5.2 under <i>Styrande dokument/Säkerhetsskydd och informationssäkerhet</i>
Återfallsförebyggande arbete Kriminalvården ska redovisa arbetet med att prioritera och fördela myndighetens samlade resurser när det gäller återfallsförebyggande insatser och annat verksamhetsinnehåll för klienterna.	3.1
Kompetensförsörjning Kriminalvården ska redovisa vidtagna åtgärder i enlighet med myndighetens genomförandeplan för kompetensförsörjningen för åren 2023-2032.	7.1
Utvecklingen av snabbförfarande i brottmål Kriminalvården ska redovisa hur arbetet med snabbförfarandet i brottmål (snabbare lagföring) fortskrider och utvecklas.	2.2 under <i>Personutredningar/ Snabbare lagföring</i>
Kvaliteten i FoU-verksamheten Kriminalvården ska redovisa vilka åtgärder som vidtagits för att säkerställa att det inom myndighetens FoU-verksamhet finns nödvändiga rutiner för en kvalitativ, effektiv och ändamålsenlig forskningsverksamhet.	1.5
Återvändandet ska öka Kriminalvården ska redovisa vilka åtgärder myndigheten vidtagit för att bidra i Polismyndighetens och Migrationsverkets arbete med att öka antalet personer som återvänder och med att minska tiden från lagakraftvunnet beslut till utresa.	4.3 under <i>Åtgärder för ökat återvändande</i>
Internationell civil krishantering <i>Ur regleringsbrevet för biståndsverksamhet:</i> Myndigheterna ska redovisa omfattning och kostnad av verksamheten. Redovisningen ska i tillämpliga delar vara uppdelad utifrån insats och ska även redovisas uppdelat på kön. Redovisningen ska ske samlad i årsredovisningen.	6 Tabell 15:47-48
UPPDRAG SOM SKA REDOVISAS I ÅRSREDOVISNINGEN	
Strategi för en jämställd kriminalvård (beslutat i regleringsbrev 2021)	7.4 under <i>Jämställdhetsintegrering</i>
Systematisk uppföljning av funktionshinderspolitiken 2021-2031 (S2021/06595)	1.4

Bilaga 2: Diagram och tabeller i resultatredovisningen

Tabeller i avsnitt 1 Ekonomi och styrning

Nummer	Namn
1:1	Totala kostnader, organisatorisk indelning, tkr
1:2	Intäkter och kostnader per verksamhetsgren, tkr
1:3	Utgifter per anslag, mnkr
1:4	Beräknad budget för avgiftsbelagd verksamhet där intäkterna disponeras, tkr
1:5	Utfall 2024 avgiftsbelagd verksamhet med bestämt ekonomiskt mål där intäkterna disponeras, tkr
1:6	Arbetsdriftens täckningsgrad (bestämt ekonomiskt mål), tkr
1:7	Praktisk arbetsträning (obestämt ekonomiskt mål) där intäkterna disponeras, tkr
1:8	Budgetuppföljning, övriga inkomster, tkr
1:9	Organisationer som tagit emot statsbidrag, kr

Diagram och tabeller i avsnitt 2 Häkte personutredningar och påföljder

Nummer	Namn
	Diagram
2:1	Inskrivna i häkte 2024
2:2	Vårddygnskostnad häkte 2015–2024, kr
2:3	Kostnad per frivårdsklient och dag 2015–2024, kr
2:4	Antal personutredningar 2015–2024
2:5	Antal fullföljda samhällstjänster 2015–2024
2:6	Utveckling IÖV 2015–2024
2:7	Vårddygnskostnad anstalt 2015–2024, kr
2:8	Fördelning av vistelsetid i avskildhet
	Tabeller
2:1	Beläggingsgrad häkte
2:2	Prestationsmått: Vårddygnskostnad häkte
2:3	Prestationsmått frivård
2:4	Personutredningar och förslag om kontraktsvård
2:5	Fullföljd och avbruten kontraktsvård
2:6	Medelantal klienter i ungdomsövervakning
2:7	Påbörjad samhällstjänst (sht) inom 8 veckor från verkställbar dom
2:8	Antal fullföljda samhällstjänster (sht)
2:9	Antal klienter i IÖV-processen
2:10	Beläggingsgrad anstalt
2:11	Prestationsmått: Vårddygnskostnad anstalt
2:12	Beläggingsgrad säkerhetsplatser
2:13	Prestationsmått: Vårddygnskostnad säkerhetsplatser
2:14	Uppskjuten villkorlig frigivning (uvf), antal ärenden och beslut
2:15	Uppskjuten villkorlig frigivning (uvf), andel respektive genomsnittligt antal dagar per intagen
2:16	Antal överförda frihetsberövande påföljder från Sverige
2:17	Antal överförda frihetsberövande påföljder till Sverige
2:18	Antal överföranden av frivårdspåföljder

Diagram och tabeller i avsnitt 3 Verksamhetsinnehåll

Nummer	Namn
Diagram	
3:1	Anstalt: antal dagar till initialt fastställd VSP – korttid
3:2	Anstalt: antal dagar till initialt fastställd VSP – övriga
3:3	Intensivövervakning: antal dagar till initialt fastställd VSP
3:4	Skyddstillsyn: antal dagar till initialt fastställd VSP
3:5	Fördelning av tillgänglig tid i anstalt 2024
3:6	Fördelning av sysselsättning i anstalt 2024
3:7	Andel frigivna med särskild utslussningsåtgärd
Tabeller	
3:1	Isoleringsbrytande åtgärder, minst två timmar per dygn
3:2	Isoleringsbrytande åtgärder för barn, minst fyra timmar per dygn
3:3	Antal påbörjade kurser och utbildningar
3:4	Andel intagna som påbörjat kurser och utbildningar
3:5	Antal fullföljda kurser och utbildningar
3:6	Andel avslutade verkställigheter med fullföljt behandlingsprogram
3:7	Andel intagna som frigivits med särskild utslussningsåtgärd

Diagram och tabeller i avsnitt 4 Transportverksamhet

Nummer	Namn
Diagram	
4:1	Fördelning av transporterade klienter av NTE 2024
4:2	Externa transporter: fördelning av transporterade klienter
4:3	Inrikes och utrikes transporterade klienter 2024
4:4	Antal utrikes transporterade migrationsklienter
Tabeller	
4:1	Interna transporter utförda av NTE, antal intagna
4:2	Servicenivå, interna transporter
4:3	Externa transporter, antal klienter
4:4	Servicenivå, externa transporter
4:5	Prestationsmätt inrikestransporter
4:6	Prestationsmätt: Utrikestransporter Kriminalvårdsanslaget
4:7	Prestationsmätt: Utrikestransporter Migrationsanslaget

Diagram och tabeller i avsnitt 5 Säkerhet

Nummer	Namn
Diagram	
5:1	Antal direktavvikelse 2015-2024
5:2	Antal avvikelser och övriga rymningar från anstalt 2015-2024
Tabeller	
5:1	Rymningar och avvikelser
5:2	Misstänkt narkotika

Tabeller i avsnitt 6 Internationell verksamhet

Nummer	Namn
Tabeller	
6:1	Prestationsmätt internationell civil krishantering
6:2	Kostnader internationell civil krishantering, tkr

Diagram och tabeller i avsnitt 7 Kompetensförsörjning

Nummer	Namn
Diagram	
7:1	Antal externa avgångar 2015–2024
7:2	Könsfördelning frivårdsinspektörer och kriminalvårdare 2024, antal anställda
7:3	Kvinno- och mansdominerade yrken 2024, antal anställda
Tabeller	
7:1	Antal anställda
7:2	Antal årsarbetskrafter, organisatorisk indelning
7:3	Personalavgångar
7:4	Antal nyanställningar i anställningsformerna tillsvidare- och provanställda
7:5	Medarbetare som genomfört kriminalvårdsutbildningen
7:6	Avgjorda frågor i Kriminalvårdens personalansvarsnämnd

KRIM: VÅRD

Kriminalvården